דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם „לשרות"

טעם החיים.

מזג האוויר

בהיר עד מעונן חלקית. התשקיף לשבת — מעונן חלקית.
הטמפרטורות הצפויות להיום: ירושלים 13—21 מעלות, תל אביב 13—22, צפולה 10—25, נצרת 11—22, נהריה 13—23, לוד 13—25, באר שבע 11—26, אילת 20—32, כפרין שלמה 22—30, רמת הגולן 8—18, הר כוסרין 12—21, עזה 14—23 ויריחו 13—29 מעלות.

היום ב„דבר"

● היממה הגדולה / דן פתיר ● כללי המשחק של ניקסון / ישראל לנדרס ● דפים ירושלמיים / חיים גורי ● קאמפוס חדש על הר הצופים / טוביה מנדלסון ● למה לא אינפלאציה / דוד הורוביץ ● ראש עיריית ת"א על תכנית ל' / דנקה הרניש ● המפלגה בעיני חבריה ויריביה / יהודה גוטהלף ● מפלגת שלטון ובטאון המפלגה / מרדכי נסיהו ● ה„אנטישמיות המוסלמית" ערבית / מיכאל אסף ● הקיבוצים נערכים לתכנית תלת־שנתית לקליטה / א. סרוסי ● ההוסדות העל־תיכוניים — בן חורב / ארנון כגן ● מנח"ל לאפק / דויד שליו ● רצח מסתורי מסעיר את צרפת / ז'אק מוריס ● מדוע לסוסים אין פרסות / ז'אן דניאל ● בולים ושחמט / עמ' 9

...ור, כ"ח באייר תשל"ב, 12 במאי 1972 ● גליון 14263 ● השנה הארבעים ושבע

היום 16 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" ● המחיר 110 אגורות

...מרות הניסוח התקיף:

...רה"מ לא ...יטלה הפיסגה

...רשם בואשינגטון: גברו הסיכויים שהימורו של ...קסון יצליח; 75% מהאמריקאים תומכים בהסגר. — ...אניות רוסיות ו־5 סיניות נותרו בהייפונג

...מאת ישראל לנדרס, ...סופר „דבר" בארה"ב

...שינגטון, (מיוחד ל„דבר"). תגובת ברה"מ על חסימת נתיבי התחבורה לצפון־וייט־נאם נתקבלה בוואשינגטון כ־תוך הרגשה של הקלה, מ־שום שהיא חריפה פחות מ־כפי שחוששו שתהיה.

ההודעה של טא"ס, ודברי השר הסובייטי לסחר־חוץ, לאחר שיחה בבית הלבן, מעידים כי פגישת־

ראה „דבר היום — בעמוד 11

הפיסגה במוסקוה עדיין עומדת על הפרק. ההודעה הסובייטית, אם כי היא מנוסחת בלשון הקיפה וכוללת דברי ביקורת על ארה"ב, אינה אומרת כי ברה"מ מבטלת או דוחה את פגישת הפיסגה. השר הסובייטי ניקולאי פאטוליצ'ב, שנשאל על־ידי כתבים לאחר שיחתו עם ניקסון, אם פגישת הפיסגה תתקיים, השיב בשאלה — „וכי היה ספק בעניין זה?"

מסתבר, כי צפויים עתה חילופי דברים דיפלומאטיים בין נציגי שתי המעצמות בתוך נסיון לחסל את המשבר. הרושם הראשון בוואשינג־טון הוא, כי גברו הסיכויים שהימו־רו של ניקסון יוכתר בהצלחה.

דובר הבית הלבן רון זיגלר ודובר משרד החוץ צ'ארלס ברייי אמרו, כי ממשלת ארה"ב בוחנת את ההודעה של טא"ס ולפי קביעה לא תגיב עליה. יתכן שהממשל ממתין גם עד אשר יתבררו פרטי העמדה הסובייטית בשיחות עם נציגי ברה"מ.

ברה"מ הותירה פתח למגעים

בהודעתה מותירה ברה"מ פתח לברה"מ, גם תביעתה — כי ארה"ב תבטל ללא דיחוי את חסימת נמלי צפון־וייטנאם — יכולה לשמש בסיס לביקוח ולפשרה.

ארה"ב תוכל להסיר את המצור, אם תקבל מברה"מ תמורה באותה שתאפשר לה להינתק מווייטנאם ללא „השפלה". אם ברה"מ לא תקשיח את עמדתה, הרי יש עתה אפשרות דיפלומטית להפגת המתיחות שהצטברה בימים האחרונים. עם זאת יש לציין, כי הודעת טא"ס איננה סוף פסוק ויתכן, שיהיו תגובות סובייטיות נוספות — בהתחשב בהתפתחויות.

הפגישה עם ניקסון

בחוגים דיפלומטיים סבורים, כי אפשר לראות סימן מעודד גם בפ־גישה של השר פאטוליצ'ב והשג־ריר דוברינין עם ניקסון. זיגלר אמר, כי השר הסובייטי לסחר־חוץ, הנמצא עתה בוואשינגטון ל־צורך מו"מ מסחרי, בא לבית ה־לבן ל„ביקור־נימוסין". אך העובדה שהביקור התקיים באווירה יד־דותית לאחר פרסום הודעת טא"ס, והשתתפותו של פאטוליצ'ב לכתבים, הן בוודאי בעלות משמעות.

מסתבר, כי היו בקרמל ויכוחים וחילוקי־דעות על התגובה הנאותה על צעדו של ניקסון. ההודעה של טא"ס עשויה ללמד, כי בשלב זה לפחות נתקבלה הדעה, שהאינטרס הסובייטי בהפגת המתיחות הבינ־גושית, בהגבלת מירוץ החימוש הג־רעיני ובהסכמי סחר עם ארה"ב, הוא שצריך להכריע את הכף.

משקיפים במוסקוה: ניסוח זהיר

מוסקוה, (יו.פ., ע"ר, א.פ. רע"ן). — משקיפים במוסקוה אמ־רו לאחר עיון ראשון, בהצהרת הממשלה הסובייטית, כי החלק ב־הצהרה, בו תובעים הסובייטים לב־טל את הצעדים האמריקאיים הי־אחרונים, מנוסח בזהירות. נראה, כי בישיבה ההודיה מתכוונת ברה"מ לשמור על יוקרתה ב־וייטנאם בלי לסכן את בטחונה.

שגריר ארה"ב במוסקוה ג'ייקוב בים ביקר אתמול בקרמל, אולם לא צויין על־ידי מי נתקבל ומה היתה מטרת ביקורו. צויין, כי ביקור בקרמל של דיפלומאט זר הוא יוצא דופן, מכיוון שבדרך כלל מקיימים הדיפלומאטים הזרים את מגעיהם במשרד־החוץ הסובייטי. מקור סו־בייטי מסר, כי אותה שעה קיבל ראש ממשלת ברה"מ אלכסיי קוסי־גין לשיחה את שגריר צפון־וייט־נאם במוסקוה.

עתון סיני: הסלמה מסוכנת

בטאון המפלגה הקומוניסטית הסינית „יומון העם" טען אתמול, שהחלטתו של הנשיא ניקסון למ־קש את נמלי צפון־וייטנאם ולהפציץ את דרכי התחבורה שלה, היא הס־למה מסוכנת של מלחמת וייט־נאם. הבטאון הבטיח את המשך התמיכה הסינית לצפון־וייטנאם. היתה זו התגובה הסינית הראשו־נה על צעדיו האחרונים של הנשיא

(המשך בעמוד 2, טור 9)

...ננים, אשר הפגינו באוניברסיטת ברקלי שבמדינת ...ליפורניה נגד חידוש ההפצצות בצפון־וייטנאם, מכתרים ...שוטר המנסה לפזרם. אחד המפגינים אחז באלתו של ...שוטר כדי למנוע ממנו מלהכות בחבריו.

בית ציון

תכנית השבוע:

יום ששי 12.5.72
בשעה 9.45 בערב מפגש אמנים עם הצגת „בדלתיים סגורות" מאת ז. פ. סארטר. בהשתתפות: פנינה גרי, בילה גנאור, דוריאן ארדיו ואליעזר יונג. בימוי: תיאודור תומא.
שבת 13.5.72
בשעה 7.00 בערב — מועדון הסרט הטוב — פורסיד־לילה. בימוי: רנה קליר. בשעה 9.30 בערב — „השמן ואשת האכר" ערב שירי עם ובלדות. בהשתתפות: מיכל טל, אמנון ברנזון ודפי גרנות.
יום ראשון 14.5.72
בשעה 4.00 אחה"צ — אולפן לריקודי עם.
בשעה 8.00 בערב — „המוח האלקטרוני בשרות האדם" ירצה מר בנימין פישלר
בשעה 8.30 בערב — מכון אדלר — מרכז ייעוץ להורים. מנחה: אהוי יותם.
יום שני 15.5.72
בשעה 4.00 אחה"צ — סרט לילדים — בכפר הילדים — הרפתקאות.
יום רביעי 17.5.72
בשעה 4.00 אחה"צ — סרט לילדים — הקולנל הקטן — בהשתתפות שירלי טמפל.
יום חמישי 18.5.72
בשעה 9.45 בערב — מפגש אמנים עם הצגת „בדלתיים סגורות" מאת: ז. פ. סארטר בהשתתפות: פנינה גרי, בילה גנאור, דוריאן ארדיו, אליעזר יונג בימוי: תיאודור תומא.
יום ששי 19.5.72
בשעה 9.45 מפגש אמנים עם הצגת „שמיניסטים" קומדיה ישראלית מאת אביבה גלי. במאי: פיטר פריי. משתתפים: רבקה גור, יוסף שכרוב, חנוך עינב, אבי יקיר, כיה אנגלר.
שבת 20.5.72
בשעה 7.00 בערב — מועדון הסרט הטוב — מוסרת כאיטליה — עם ויטוריו דה סיקה.
בשעה 9.30 בערב — תזמורת „הפנינים השחורות" — עם הזמרת וידה והזמר משה ליסין בשירים רוסיים ועבריים.
המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
המחלקה לתרבות ולנוער במועצת פועלי תל־אביב—יפו

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו
מרים צינמן ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון א' בסיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין
תודתנו נתונה לכל מנחמינו
המשפחה

שמלצר לאבן:

„המיסמך האירופי" אינו מחייב

דנו בחטיפת מטוסים

מאת חגי אשד, סופר „דבר"

שר החוץ ההולנדי נורברט שמלצר, שנפגש אתמול לפני־הצהריים לשיחת עבודה עם שר החוץ אבא אבן, אמר כי במהלך השיחה כי אין כל אירו־פי משותף לגבי המסמך הישי־ראלי־ערבי, וכי המיסמך האי־רופי, שהצרפתים רצו להציע כהנחייה לכל מדינות השוק, היה בגדר התייעצויות בלתי־מחייבות. השר ההולנדי אמר גם, כי הולנד גורסת את הנו־סח האנגלי של החלטת מועצת הבטחון 242, אשר איננו מחי־יב נסיגה מכל השטחים.

במסגרת השיחות על נושא ה־מזרח התיכון נדונה גם בעיית הפליטים ואבן אמר לשמלצר, כי ישראל עדיין עומדת על ההצעה שהעלה אבן כמה פעמים בעצרת האו"ם בדבר כינוס ועידה בינ־לאומית שתדון בהבעיות שונות לפתרון בעיית הפליטים.

אחריות מצרים להטיסות

נושא אחר שנדון בשיחות היה חטיפת המטוסים ואבן הצביע על ההתבטאויות של נשיא מצרים אנואר סאדאת בנושא זה ועל האחריות הישירה שנושאת מצרים לפרשת החטיפה בשל תמיכתה הבלתי מסוייגת בארגוני המחב־לים. כן הדגיש אבן את האחרי־יות של לבנון, המשמשת בסיס של ארגוני החבלה המעורבים בפ־עולות החטיפה. הוא עמד על ה־צורך לא להמתין ולא לדחות פעולות בין־לאומיות נגד מעשי־ החטיפה, עד אשר יקרה מקרה נוסף. אבן עמד על הצורך בעיר־נות ובפעולה בין־לאומית מתמדת לביעור הנגע. הזכרה הזכובה, כי ההולנדים היו היוזמים של האמנה הבין־לאומית נגד חוטפי מטוסים, אשר ממשלת ישראל אישרה ב־ישיבתה השבועית האחרונה.

אמש אירח אבן את שר־החוץ ההולנדי לארוחת־ערב בבניין הכנסת והיום התקיים פגישת־הפ־רדה השנית בין שר החוץ ההו־לנדי ומלייתו לבין אבא אבן וצמרת משרד החוץ. מהרותיים יפ־גש האורח עם ראש הממשלה ג. מאיר בירושלים.

נכשל נסיון נוסף ליישוב המשבר בענף השימורים

נערכים לשביתה ולהשבתה. — ייתכן מיפנה של הרגע האחרון

מאת חיים ליפשיץ, סופר „דבר"

נסיון נוסף לשבירת הקפ־און במבוך העבודה בענף השימורים נסתיים אתמול ל־לא תוצאות, ולא נקבע מו־עד לפגישה נוספת בין נצי־גי ההסתדרות והתאחדות התעשיינים.

בינתיים נודע, כי הסתדרות פו־עלי המזון הקימה מטה שביתה בראשותו של א. ברג'יים, כדי לתת הנחיות לוועדי הפועלים בק־שר לקיום השביתה ביום א. אם עד אז לא יימצא פתרון של הרגע האחרון.

בינתיים החליט אתמול אחה"צ מטה החירום של התעשיינים לכנס ביום א' אסיפה כללית של כל חברי התאחדות בעלי התעשיה. כמה חודשים ידרבו הצעות־החלטה שיובאו לאישור האסיפה.

יש להניח, שנוכח הפער הסתום שאליו נקלעו הצדדים בסכסוך, ייקבע בהצעות־ההחלטה של תע־שיינים לתמרונים להשבתת תע־שיית המזון בשלב ראשון.

היום — תיווך אצל אלמוגי

בינתיים נמסר, כי לאחר כשלון המו"מ בין ההסתדרות לתעשיינים ולא הוסר איום השביתה ליום א' בענף השימורים, החליט שר הע־בודה יוסף אלמוגי לזמן אליו להיום את נציגי שני הצדדים בנסיון לתווך ביניהם.

בהודעת משרד העבודה נאמר, כי החלטתו של אלמוגי לזמן אליו את נציגי הצדדים באה בשל היותו השר הממונה על יחסי העבודה ב־משק.

אתמול בבוקר הציע נשיא התע־שיינים מ. מעשביץ למזכ"ל ההס־תדרות י. בן־אהרון להקים צוות משותף מנציגי שני הצדדים שי־בקש פתרונות למשבר בענף השימורים. בן־אהרון הסכים להצ־עה זו.

בשעות הצהריים אתמול נפגש הצוות בהשתתפות א. אברהמוביץ, א. בריאל וא. ברג'יים מצד ההס־תדרות וו. סוזאיב, ד. הרצוג וי. האזמן מצד התעשיינים. בישיבה שנמשכה כשלוש שעות לא הצליחו הצדדים להביא לסיכום והפגישה בהסתיימה ללא תוצאות ומבלי שנקבע מועד לפגישה נוס־פת.

בישיבה זו נתברר כי נציגי התע־שיינים אינם מוכנים עקרונית לתביעה של העברת עובדים יומיים למעמד חודשי ולכן לא היה מקום להתמקח על יתר הסעיפים שעמדו על הפרק. נציגי התעשיינים אמ־רו, כי אם ההסתדרות תוותר בסעיף החודשיות — יוותרו הם ב־סעיפים אחרים. אך, כאמור, לא הגיעו הצדדים לפשרה.

בר־לב קורא להידברות

בישיבת המחלקה לאיגוד מקצועי אתמול הרצה שר המסחר והתע־שיה ח. בר־לב על המצב במשק ועל גורמי האינפלציה. הוא קרא לצדדים למאמץ הידברות של ה־רגע האחרון כדי למנוע שביתה.

(המשך בעמוד 2, טור 6)

מברק מפינלנד לנשיא סוריה

קופנהאגן, (עסס"א). — הוועד הפיני למען יהודי סוריה שיגר מברקים לנשיא סוריה חאפז אסד, ולמזכיר ארים קורט ולדהיים בקשר עם גורל היהו־דים הסורים. במברקים מבקש הוועד שנשיא סוריה יאפשר לבני המיעוט היהודי להגר ל־ישראל.

מחרתיים: עוד נאום של סדאת

קאהיר, (יופ"י). — הנשיא אנואר סאדאת, ישמיע נאום ביום א' הקרוב במושב מיוחד של בית הנבחרים.

הנושב שיתכנס לציון יום השנה הראשון ל„מהפכה המתקנת", ש־בראשה התייצב הנשיא לפני שנה.

מונה מפקד חדש לחיל הטילים הסובייטי

מוסקוה, (ציר וע"ץ). — הגנראל ולאדימיר טולובקו בן ה־57, נתמנה למפקד חיל־הטילים הסובייטי במקומו של המרשל ני־קולאי קרילוב, שמת בפברואר. הודיע אתמול העתון „איזווס־טיה".

100 מחבלים פלשתינאים חב־רי „פתח" נאסרו בעיראק — מוסרת סוכנות הידיעות הירדנית.

ארבעת המחבלים עלו למטוס בבריסל עם דרכונים ישראליים מזוייפים

הנשים החזיקו את חומר־הנפץ בחגורות בטן

מאת סופר „דבר"

מחקירות שלטונות הבטחון מתברר, כי ארבעת המחבלים אשר חטפו את מטוס „סבנה" היו מצויידים בדרכונים יש־ראליים מזוייפים וכי הנשים החדירו את חומר הנפץ לתוך המטוס בתוך חגורות בטן. הד ארבעה עלו למטוס בבריסל.

אתמול נמסרו פרטים מחקירת המחבלת רימה עיסה טאנוס (בת 25, ילידת בית־לחם) אשר השתת־פה בחטיפת המטוס הנמצאת בידי שלטונות הבטחון. התברר כי ארבעת המחבלים יצאו מביירות שבוע ימים לפני ביצוע החטיפה. הם נסעו לפרנקפורט בזוגות, ב־הפרש של יומיים. לאחר שהייה של יומיים בפרנקפורט נסעו כל הארבעה לבריסל. בניגוד לשמו־עות קודמות כאילו חלק מן המ־חבלים עלה למטוס „סבנה" בב־ריסל וחלק בווינה, מסתבר מח־קירת עיסה טאנוס כי כל הארבעה עלו למטוס בבריסל. לכל המחבלים היו דרכונים ישראליים מזוייפים. לשתי הנשים היו גם דרכונים ירדניים. הדרכון הישראלי המזוייף של רימה עיסה טאנוס היה על שם שרה ביטון, ואילו הדרכון של טרז הלסה על שם מרים הזן.

חמישה ק"ג חומר נפץ

כאמור, שתי הנשים לבשו על גופן חגורות בטן בתוכן היה מונח חומר נפץ (דומה לטי.נ.טי.) כל מחבלת נשאה חגורה כזאת בה היה חומר נפץ במשקל 2.5 ק"ג כלומר סך הכל חומר הנפץ שהוכנס למטוס היה 5 ק"ג. נוסף לכך היה לכל אחת מהן גם רימון. לשני המחבלים הגברים היו אקדחים. רבע שעה לאחר המראת המטוס מתחנת הביניים בוינה הורידו הנשים את חגורות הבטן עם חומר הנפץ והניחו אותן מתחת למושבים תוך איום על נוסעי המטוס.

„השתלטנו מעל למאריבור"

לפי דברי אחת מדיילות מטוס „סבנה" השתלטו המחבלים על המטוס בהיותו מעל למאריבור ביוגוסלאביה.

רימה עיסה טאנוס היא ילידת בית לחם ושהתה זמן מה ברבת עמון, היא למדה בבית־הספר ה־נוצרי בבית־לחם ולאחר מלחמת ששת הימים הצטרפה ל„פתח". היא משתפת פעולה עם החוקרים. חקירתה עדיין נמשכת.

המחבלת תובא למשפט בעוד שבועיים

המחבלת רימה טאנוס, שנתפסה במטוס „סבנה", נראתה אמש מעל מסך הטלוויזיה הישראלית, כשהיא משיבה על שאלות כתב הטלי־וויזיה בקול שקט במקום מעצרה. „אני מרגישה בסדר. קוראים לי רימה. אני יתומה ונולדתי בבית־לחם. גדלתי בבית משפחת סאגוס

המשך בעמוד 2, טור 9)

ראה ידיעות נוספות בעמוד 3

מנהל „סבנה" מודה „על המבצע הנועז"

המנהל הכללי של חברת „סבנה" גסטון דאיה, שלח אתמול מברק למנהל הכללי של חברת „אל על" מרדכי בן אר"י, ובו הביע הוקרתו למבצע הנועז. במברק צויין מנכ"ל ה־חברה הבלגית: „מבקש אני ממך להעביר את ברכותי ו־תודתי החמים לשלטונות האד־רוחים הצבאיים של ישראל". בן־ארי העביר תוכן מברק זה לידיעת ראש הממשלה, שר הבטחון, שר התחבורה והר רמטכ"ל.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת פועלי תל־אביב–יפו
הערב לילות שבת בבית־ברנר 8.15 · יום שחרור ירושלים
אל"מ (מיל.) יוסף נבו, ראש עירית הרצליה: ירושלים במערכותיה
באמנות: הזמרת שולמית לבנת
העוקד הדתי — תל־אביב
במוצ"ש בבית תבורי 8.30
ערב מוקדש ליום ירושלים בהשתתפות הרב ישראל מ. לאו
שיחה על הנושא: ירושלים שחוברה לה יחדיו.
ברכת מועצת פועלי ת"א–יפו: ד"ר ברוך פרימר
פרקי חזנות: י. וויינרייך.
המנחה: י. ב. בישורי

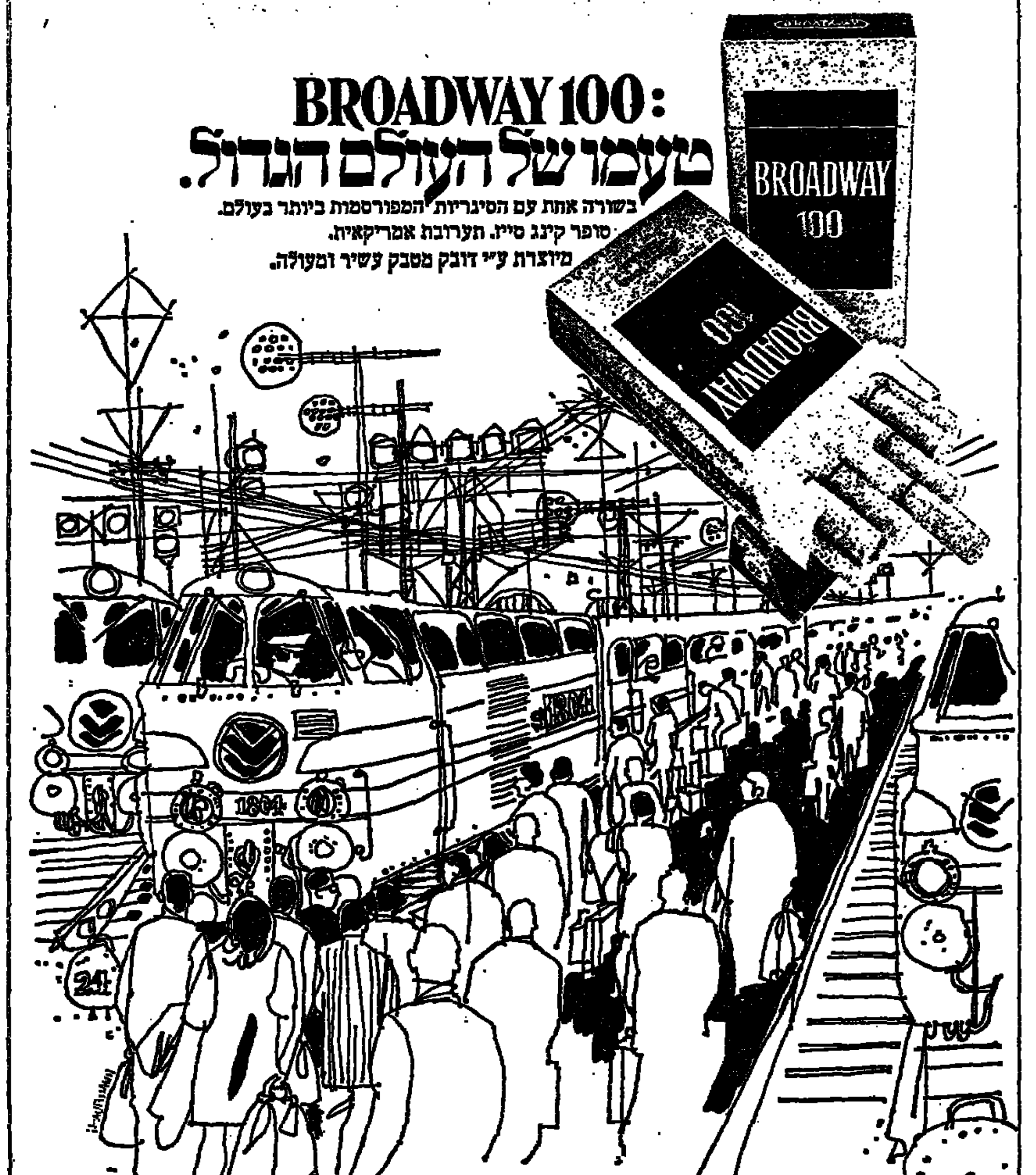

איגוד עולמי של יהודי בסרביה.

טכס הענקת פרסי יעקב פיכמן
לספרות ולאמנות לשנת תשל"ב
החלוקה התשיעית

ייערך ביום ראשון א' סיון תשל"ב (14.5.1972) בשעה 7.00 בערב ב„בית הסופר", רח' קפלן 6, תל־אביב.

בתכנית
* דברי פתיחה ח"כ יצחק קורן
* קריאת המלצות ועדת השופטים המבקר ס. י. מיבלי והמשורר ק. א. ברתיני
* הענקת הפרסים
* ברכת עיריית תל־אביב–יפו יהושע רבינוביץ ראש העיריה
* ברכת אגודת הסופרים העבריים פרופ' הלל ברזל
* ברכת אגודת סופרי יידיש העתונאי עוזבדיה פלד
* דברי חתני הפרס
* הרצאה: „דברים על יעקב פיכמן" פרופ' דב סדן

משק מעין־ברוך
מבקש מכל המוזמנים
לסביבת חג ה־25
להצטייד עם בגדים חמים

טיולי בית ברנר
לירדן וקומרן מצפה שלם (13.5) בהדרכת עליזה סלמי.
לסנטה־קטרינה — 4 ימים (18.5) (27.5); לאילת לשרם וראס־מוחמד ונקיקי המכתש 4 ימים (18.5). נוף עוייצרי בגליל המערבי (20.5) (1.5). סוסיתא אשתמוע ומר־סבא (27.5) בהדרכת גרעף. פרטים והרשמה בבית ברנר הדר 7 טל. 282211.

החברה לחקירת א"י ועתיקותיה · ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל הוועד הפועל — מרכז לתרבות ולחינוך · החברה לחקר המקרא סניף תל־אביב

במלאות שלושים לפטירתו של
יוסף ברסלבי ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום א', א' בסיון תשל"ב (14.5.1972) באולם הישיבות של הועד הפועל של ההסתדרות, בשעה 5 אחה"צ.
דברים לזכרו: ד"ר שמואל אביצור, בצלאל שחר וישראל בן־שם;
דברי עיון, פרופ' יוחנן אהרוני ופרופ' יהודה אליצור.
מוקירי זכרו של המנוח מוזמנים להשתתף.

שר־ההגנה הסובייטי מרשאל אנדרי גרצ'קו (מימין), משוחח עם שר־ההגנה הסורי גנראל מוסטפא טלאס, לאחר שהגיע לדמשק לביקור רשמי בן חמישה ימים.
צילום־רדיו של „אסושיאייטד פרס"

קצינים סובייטיים עוכבו במכס המצרי

קאהיר, (יופ"י). — 11 מומחים צבאיים סובייטיים עוכבו במשך 11 שעות בנמל התעופה הצבאי של קאהיר, כשום שנשאו במטענם כמויות גדולות של זהב, שהם סירבו להצהיר עליו — מסרו מקורות מהימנים.

הסובייטים סיימו את תפקידם כיועצים בצבא המצרי. הם הורשו לצאת לברה"מ עם הזהב שברשותם. לאחר ויכוח סובייטי־מצרי חריף בדרג גבוה.

התקרית אירעה ביום ב' השבוע. השלטונות המצריים מצאו במזוודות הסובייטים כמויות גדולות של תכשיטי זהב. הסובייטים סירבו תחילה להסכים לעריכת חיפוש במזוודותיהם. פקידי המכס המצריים התקשרו עם משרד האוצר ועם משרד המלחמה והצבא להתערב בחיפוש. בשלב זה הוציאו הסובייטים את התכשיטים מהמזוודות ודרשו הסובייטיים לבשן אותם.

מקץ שעות מספר נפגש השגריר הסובייטי ולאדימיר וינוגרדוב עם יועץ הנשיא המצרי לעניני בטחון חאפז איסמאעיל ואמר לו, שהתקרית עלולה להשפיע לרעה על יחסי הידידות בין שתי הארצות. לבסוף התירו השלטונות המצריים ליועצים הסובייטיים לעלות על המטוס עם כל הזהב שברשותם.

ימשך המו"מ בין ראשי נמל חיפה למועצת הפועלים

מאת סופרת „דבר" בחיפה

הצעה לקיום פגישה נוספת, תוך שבוע מהיום בין הפקידות הבכירה של רשות הנמלים לבין מזכירות פועלי נמל חיפה כדי ליישב את הבעיות של מקצה סוואר ומוסך בנמל חיפה העלה אתמול מזכיר מועצת פועלי חיפה א. פולק בפגישה בין הצדדים.

ההצעה נתקבלה על דעת הנהלת נמל חיפה ומזכירות פועלי הנמל. לפגישה שהתקיימה אמש, לא הושג כל הסדר. עוד סוכם, שאם לא תימצא דרך בפגישה הבאה ליישב חילוקי־הדעות, תתכנס בעבור שלושה ימים מזכירות מועצת פועלי חיפה להכריע בסכסוך בהתאם להסכם־העבודה.

מזכיר מפ"ח פנה אל שני הצדדים לגלות אורך רוח ויחסי הדברות כנים. מהנהלת הנמל ביקש פולק להמנע מכל הכרעה בענין ואתמהים עד לבירור הכולל.

אושר צירוף אירלנד ל„שוק"

דאבלין, (יופי"ע). — תושבי אירלנד אישרו ברוב מכריע את צירוף ארצם לשוק האירופי המשותף — על כך נודע אתמול בדאבלין. ספירת הקולות מראה, כי 82 אחוז מבין הבוחרים מצדדים בכניסת אירלנד לשוק המשותף.

תפילה הודיה מיוחדת וטקסי אזכרה — במרכז אירועי „יום ירושלים"

מאת סופר „דבר" בירושלים

תושבי ירושלים ואורחיה חגגו אתמול, זו הפעם החמישית, את „יום ירושלים". במרכז האירועים עמדה תפילת הודיה מיוחדת שנערכה ברחבת הכותל המערבי, בהשתתפות קהל של כ־15,000 איש. אוירת חג שררה בעיר ורחובותיה הוארו בסלל אורות. ברחבת הכותל היו אישי הצבור: נשיא המדינה זלמן שזר, יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו, הרבנים הראשיים הרב י. ניסים והרב אונטרמן, שר הדתות ד"ר ז. ורהפטיג ושר הסעד מ. חזני, ומפקדי צה"ל שלחמו על שחרור ירושלים.

אזכרות לנופלים

„יום ירושלים" צויין גם בכמה טקסי אזכרה שנערכו במשך היום בבירה. בשעות הצהריים התייחדו המשפחות השכולות עם זכר בניהם שנפלו בבית העלמין הצבאי בהר הרצל. בשעה 3 התקיימה עצרת אזכרה בגבעת התחמושת בה השתתף שר החוץ אבא אבן. הבוקר כנסת לראש עיריית ירושלים טדי קולק, חטיבת הצנחנים משחררי ירושלים קיימה גם היא אזכרה לנופלים בהר הרצל ובערב אזכרות ליד האנדרטאות ברחובות הבירה ירושלים. בשעות ערב בערך כנס חטיבת הצנחנים משחררי ירושלים ובו הוצגה מסכת אודיקולית על מלחמות החטיבה במערכה על כיבוש ירושלים.

תפילת הודיה שנערכה ברחבת הכותל נפתחה בתהלוכה של תלמידים מירושלים, שיצאו ממרכז העיר, בראש התהלוכה הם נשאו דגם של בית המקדש. הטקס ברחבת הכותל נפתח באזכרה לחללי צה"ל שנפלו בקרבות על שחרור ירושלים ותלמידים נשאו 18 אבוקות לזכרם.

אלף עולים

אתמול הגיעו לירושלים כ־אלף עולים ממרכזי קליטה, לחוג את „יום ירושלים". העיר היתה מקושטת דגלים ואת רחובותיה מילאו תיירים ומטיילים. אין ספק כי פעולת צה"ל לשחרור מטוס „סבנה" בנתה אותות בהווית החג השמחה הכללית.

אתמול בערב באולם התיאטרון הירושלמי התקיים המופע „ביהודה הצעיר" שהיה סיום נאה ליום החג. „ביהודה הצעיר" הוא מופע שנערך מטעם רשות השידור והוא ישודר ברדיו ויוקרן בטלוויזיה.

(ראה „דבר היום" בעמוד 11)

שה"ח ההולנדי בביקורו ב„יד ושם":

„מה אפשר לעשות כדי שזוועות אלא לא יחזרו ולא יישכחו?"

שר־החוץ של הולנד נורברט שמלצר, רעייתו ובני לוויתו פתחו את סיוריהם אתמול בבוקר בביקור על הר־הרצל וב„יד ושם" בבירה. אל האורחים נתלוו נציגי משרד־החוץ.

שמלצר הניח זר־פרחים על קברו של בנימין זאב הרצל ואחרי כן ניטע עץ בשדרת האישים שעל הר־הרצל.

ב„יד ושם" השתתפו האורחים במעמד התייחדות עם זכר קרבנות השואה באוהל „יזכור", שם הניח שמלצר ורעייתו זר פרחים על קבר אפר הקדושים.

האורחים סיירו גם בתערוכת השואה שעל הר־הזכרון, בה הוקמה תצוגה מיוחדת של מסמכים, כרוזים ועתונים מתקופת השואה בהולנד. האורח הביע התרשמות עמוקה שבאה לידי ביטוי, כאשר פנה אל מארחו יצחק ארד בשאלה: „מה אפשר לעשות כדי שזוועות אלו לא יישכחו ולא יחזרו?" (ע)

אליאס פריג' עתיד להיבחר לראש עיריית בית־לחם

מאת סופר „דבר" בירושלים

יו"ר לשכת המסחר של בית לחם, אליאס פריג', הצליח לגייס את תמיכתם של ארבעה מחברי המועצה העירונית החדשה ויעמוד בראש עיריית בית־לחם.

בין התומכים בפריג' נמצא גם הרופא אברהים אבו־חומד שזכה למספר הקולות הגבוה ביותר בציר. מתחרהו של פריג' איוב מוסאלם שהיה בעבר מיניסטר בממשלת ירדן זכה בבחירות במקום שני. לא הצליח לגייס תמיכה מספקת.

פריג' הוא נוצרי (יוונו־אורתודוכסי), תעשיין המנהל מפעלי עיבוד לחפצי חן מצדף ומעץ זית. הוא בעל המפעלים הגדולים בתעשיה זו ביהודה ושומרון. בשעתו הצטרף כחבר ראשון מהנהגה למכון היצוא הישראלי. לפני כשנה נבחר כיו"ר לשכת המסחר המקומית ולקראת הבחירות נמנה עם תומכיו של ראש העיר הקודם אליאס בנדק שמת ימים אחדים לפני הבחירות. את תמיכתם בפריג' הצבירו חברי העיריה למושל הצבאי בבית לחם.

מחאה על יחס הירדנים לאישים פלשתינאים

מחאה מתונה על יחסם של שלטונות ירדן ל־13 אישים פלשתינאים היושבים בירדן והנמנים עם מתנגדי תכנית הפדרציה של חוסיין — שלחו לראש ממשלת ירדן ראש עיריית טול כרם חלמי חנון, וחברי מועצת העיריה.

האיגרת מוחה בייחוד על מעצרם וחקירתם של אחדים מן האישים הפלשתינאים, ומבקשת מממשלת ירדן להפסיק לאלתר את הצעדים השרירותיים נגד אישים אלה.

ד. רוזוליו מוצע מזכיר הקיבוץ המאוחד

מאת סופר „דבר"

המזכירות המרכזית של הקיבוץ המאוחד החליטה אתמול בישיבתה השבועית להביא בפני מרכז הקיבוץ את הצעתה לבחור בדני רוזוליו, מקיבוץ כברי, כמזכיר הקיבוץ המאוחד.

ד. רוזוליו, אמור להחליף בתפקיד זה את נחום שריג, המסיים את כהונתו כמזכיר הקיבוץ בתום חמש שנים. רוזוליו בן ה־45, יליד הארץ, איש הפלמ"ח במלחמת השחרור, שימש לפני שנים מספר מנהל לשכתו של השר ישראל גלילי, ולאחר מכן מנהל שירותי ההסברה במשרד ראש הממשלה. בוגר האוניברסיטה בסוציולוגיה, רוזוליו עתיד להיכנס לתפקידו בעוד חדשים ספורים.

רה"מ מוקיעה הסכם „השוק" עם מצרים

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

ראש־הממשלה גולדה מאיר מתחה אמש ביקורת קשה על השוק המשותף, אשר מתעלם ממדיניות ההרס שמטילה מצרים נגד ישראל, והגיע אתה להסכמי תחבורה על־אף שהדבר נוגד את כוונותיה המוצהרות של קהילית השוק המשותף.

ראש־הממשלה אמרה דברים אלה בקשר לעמדתן הדו־משמעותית של מדינות וקהיליות בעולם, לגבי אלו הידידות לישראל, ובראשן מפלגות סוציאליסטיות. דברי בקורת כוונו אל מדינות ידידותיות שונות, אשר כבולות שיקולים בעמדתן, בזירות המדיניות הבין־לאומיות מפיות הצבעה מלהתמך בישראל. אף כי זוהי עמדתן הבסיסית. רק מטעמים של כדאיות. ראש־הממשלה הציגה את ההסכם, בין קהיליות השוק המשותף לבין מצרים, כדוגמה לגישה דו משמעותית, מוסרית ועקרונית. היא ציינה, כי על אף שתקנות השוק המשותף אוסרות הטלת חרם, קבלה הקהיליה את העמדה המצרית, לאחר שזו טענה בתשובתה, כי מצרים חברה בליגה הערבית, ובה נתקבלו החלטות על הטלת חרם נגד ישראל. „דעתנו על עמדה זו עצובה", אמרה ראש־הממשלה, והוסיפה: „קשה לי, כסוציאליסטית, להתיאש מהאידיאל הסוציאליסטי. אך אם אומר שזה לא עצוב — לא תהיה זו אמת".

ראש־הממשלה אמרה דברים אלה בהשיבה לשאלות של מנהיגים סוציאליסטיים ורדיקאליים מאמריקה הלטינית, המבקרים בישראל כאורחי מפלגת העבודה.

בתשובה לשאלה אחרת, על ביקורה האחרון ברומניה, אמרה ראש הממשלה, כי היא קבלה ברצון ובשמחה את הזמנת נשיא רומניה וראש־ממשלתה לביקור. „מתוך 50 השעות ששהיתי על אדמת רומניה", אמרה גולדה מאיר, „בילינו יותר מ־20 שעות בשיחות ידידותיות וגלויות לב". היא הדגישה, כי ממשלת רומניה אינה מציגה עצמה כמתווכת ביניהם לבין מדינות־ערב, וכי היא עושה מה שב־ עושה בתבונה ומתוך גישה ריאליסטית.

לדבריה, הרומנים אינם חוששים לסכסוך ביניהם „לבין מדינות ערב. ראש־הממשלה הדגישה, כי ממשלת רומניה מעבירה את הפרטים הטובים לגבי שני הצדדים. „נשיא רומניה, היה במצרים, דיבר עם סאדאת ומסר לי על השיחה, ואני בטוחה שימשיך לשאוף על שיחותינו ברומניה" — אמרה ראש הממשלה. זו הפעם הראשונה שראש הממשלה נתנה אישור לדעה, כי רומניה מעבירה תוכן שיחות בין ישראל למצרים.

בהמשך דבריה ציינה ראש־הממשלה, כי היא מקדמת בברכה את הטרחה שטרחו נשיא רומניה וראש ממשלתה. „השאלה היא", הוסיפה, „כיצד להוסיף למודיים. אני מקוה שזה צער קצת". היא הדגישה בסיום דבריה, כי „את הנשיא וראש־ממשלת רומניה הטריחו עצמם כדי להעביר מצד לצד על הרצון לשלום, אני רוצה לקוות כזה יעזור לקדום השלום", אמרה ראש הממשלה.

„פתח" חושש מהתקפה ישראלית

ביירות, (יופי"ע). — מקורות „אל פתח" בביירות אמרו אמש, כי הם מצפים להתקפה ישראלית נגד דרום־לבנון בעתיד הקרוב.

המקורות ציינו, כי כוחות ישראלים פרצו אתמול מוקשים נגד כלי רכב ונגד אדם, שהמחבלים הניחו לאורך הכביש, המוביל מישראל לדרום חבל ערקוב. „פירוש הדבר שבכוונת הישראלים לפתוח בפעולה תוקפנית חדשה נגד הדרום — אמר דובר של „פתח".

ועידה לשבץ המחבלים?

ביירות, (ע"ר). — נציגי 17 מפלגות וארגונים בכמה מדינות ערביות, החליטו לקרוא לכינוס ועידה עממית ערבית כדי לתמוך בתנועת המחבלים.

הועידה תערך במחצית השניה של חודש ספטמבר — נאמר בהודעה שפורסמה בביירות על־ידי חברי „הכנס המכין" — נציגים של מפלגות השלטון במצרים, לוב, סוריה, עיראק, דרום־תימן והארגון לשחרור פלשתינה. בהודעה נאמר, כי הכנס המכין נערך בהתאם להחלטה שנתקבלה על־ידי הקונגרס הפלשתינאי הלאומי, שהתכנס בקאהיר בחודש שעבר.

נכשל נסיון

(המשך מעמוד 1)

„הנהלת האגף הכללי של התאחדות התעשיינים החליטה אמש, כי כל הענפים המאוגדים באגף יפעלו מתוך סולידריות וינקטו את כל הצעדים הארגוניים, בהתאם להוראות מטה השביתה. זה האגף הגדול שבהתאחדות, המקיף 300 מפעלים שבהם עובדים כ־30,000 פועלים. לאגף משתייכים ענפי הכימיה, הנייר, הפלסטיקה, הגומי, חומרי בנין וכו'.

החלטה דומה נתקבלה שלשום ע"י מזכירות יצרני השמנים והמרגרינה שבהתאחדות התעשיינים.

כפי שנודע לסופר „דבר" יתכן ברגע האחרון מיפנה שיוביל להסדר וימנע שביתה. אם כי הצדדים נערכים לשביתה ולהשבתה.

בפטיסטים באו לשגרירות ארה"ב במוסקוה לבקש עזרה

מוסקוה, (יופי"ע). — 15 בפטיסטים רוסים, וביניהם חמישה ילדים, הצליחו לחדור לשגרירות האמריקאית בבירה הסובייטית ולבקש סיוע כדי שיוכלו להנות מזכויות האזרח — זאת גילה אתמול דובר השגרירות.

(ראה גם ידיעה בעמוד 3).

התקרית אירעה ביום ב' השבוע, כאשר הקבוצה הבפטיסטית עזבה את בנין השגרירות ביום ד' והועלתה על אוטובוסים על־ידי שוטרים סובייטיים.

הקבוצה השמיעה בקשה שהשגרירות תפעל אצל שלטונות ברה"מ מאחר שהם סובלים מרדיפה דתית. הם טענו כי השלטונות הסובייטיים הרסו בנין ששימש להם ככנסיה.

מפסיקים שביתת־רעב

אוטווה, (עטס"א). — שביתת רעב בת 24 שעות, שנערכה בזוית הנורבגית באוסלו, בתמיכה אתמול בבוקר. לאחר שמנהל של שר־החוץ הקנדי הבטיח להעביר את העצומה של השובתים לידי שגריר קנדה במוסקוה, בילד פורד. השובתים, וביניהם מרכז מאבק הסטודנטים למען יהדות ברה"מ, אבי אינגבר, הרב מרדכי גליק, שלי גדלר, בריל לאזוס והאר דוד ג — אם לשלושה, פתחו בשביתת רעב ביום ב' כשהם מניפים כרזות, „הצילו את ה־13 במוסקוה".

ח"כ ש. ארליך — יו"ר הנהלת המפלגה הליברלית

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

מרכז המפלגה הליברלית בחר אתמול בח"כ שמחה ארליך כיו"ר הנהלת המפלגה במקומו של ח"כ ד"ר אלימלך רימלט שנבחר בחודש שעבר כיו"ר המפלגה.

עתון שווייצי: נציגי הצלב האדום היו מאובנים וחסרי־אונים

„הצוות הבלגי שיתף פעולה עם צה"ל"

ז'נבה, (ע"ר). — עתון שווייצי כתב אתמול, כי נציגי הצלב האדום ניצבו „מאובנים וחסרי־אונים", כאשר חיילים ישראליים מוסווים כמכונאים הסתערו על מטוס „סבנה" בנמל־התעופה לוד ביום ד'.

העתון „טריבון דה־לוזאן" כותב — בהסתמך על „מקורות ציונים", כי לפי הנראה מקורות בצלב האדום בז'נבה — כי הישראלים ואנשי הצוות הבלגי שיתפו כפי הנראה פעולה.

העתון מצביע על העובדה, שנציג הצלב האדום בנמל־התעופה נתקל בקשיים, כאשר רצה להתקשר עם מטהו הראשי והוא סבור את הסברה, שהיתה כאן פעולה מכוונת, כדי להפריע לו ביצירת הקשר.

עוד כותב העתון, שכאשר הופיעו 15 מכונאים, הבין אחד מנציגי הצלב האדום, שמשהו עומד להתרחש. „על יסוד הידיעות שברשותנו, אנו יכולים לקבוע שהנציג התנגד לנוכחותם" — מציין העתון.

הפלשתינאים, כותב „טריבון דה לוזאן", הרשו לשלושה אנשי הצוות לרדת מן המטוס. אחד מהם ערך חיפוש אצל המכונאים ולכאורה לא מצא דבר. „באותה שעה ידעו כבר „המכונאים" היכן נמצאים אנשי הקומנדו בתוך המטוס, והם יודעים על מיקומה של הצעירה. בחלק האחורי של המטוס, מחזיקה בידיה את שני ההדקים של הנפץ, שבעזרתם יכלו לפוצץ את המטוס.

העתון מבחין את ההאשמות שהשליחים של הצלב האדום שימש את הישראלים והוא קובע, שנציגי הארגון הבין־לאומי היו חסרי־אונים נוכח האסטראטגיה של הישראלים. נציג הצלב האדום היה „מסקיף נאובך" כנסילה בבנו כל אפשרות להתערב, מסיים העתון.

ארבעת המחבלים

(המשך מעמוד 1)

ברבת־עמון. שם קיבלתי את שם המשפחה. עכשיו אני מאורשת — אמרה הצעירה הנעצרה בת 18, בשפה העברית.

בשידור נמסר, כי הצעירה, שלא נפגעה מאחר שנכנעה, משתפת פעולה עם החוקרים ובעוד שבועיים תובא לבית־המשפט. רק חלק מהראיון צמח היותר לשידור.

בתאורו אותה אמר הכתב, כי היא אינה מחייכת ופניה אומללים. המטפלים בה אומרים שהיא בריאה לגמרי, אולם דומה כאילו ניטל ממנה; היא שקטה ושפופה.

נדיה ברדלי: „אני לא מרחמת עליה כמובן"

בשידור הובא גם תוכן ראיון עם נדיה ברדלי, הנערה המארוקאית, העצורה בארץ באשמת הברחת חומרי־נפץ לישראל. שחרורה ביקשו המחבלים לשחרורה בין יתר המחבלים, שאשכרו בדרישה שהגישו.

בהתייחסה למחבלת שנשארה בחיים אמרה נדיה: „אני לא מרחמת עליה כמובן. זה מגיע לה. אל תשכחו שהרבה אנשים היו בסכנת מוות בגללה. בבית־הסוהר היא תלך כי על החיים יותר מאשר באמצעות אירגוני המחבלים. (ע)

„סבנה" דחתה הצעת המחבלים

חברת „סבנה" דחתה הצעה על מפקדת המחבלים בביירות, שבד בבד עם המו"מ, שהתנהל בין חוטפי המטוס והשלטונות ישראל בלוד, יתנהל גם מו"מ בין מפקדת המחבלים בביירות לבין הנהלת החברה בבריסל — על כך מסר אתמול סמנכ"ל „סבנה" לכתב „שירות ישראלי" בבריסל.

כן מסר הכתב, בשם כתב הבלגית, כי ארגון „ספטמבר השחור" שינה את שמו ל„מאי השחור". וארגון זה השייך ל„פתח", נתמך ע"י ממשלת מצרים בפעולותיו אלו.

בכתבות לשדרל בדיון ובמלחיות בבלגיה היתה הסתייגות מסיכון חיי אדם. כן הדגישו את אכזריות המחבלים ותיארו את אנשי צה"ל כמקצועיים חוקיים. הכוונות הכמהליות בנמל־התעופה, שאליו הגיע המטוס „סבנה" לא מצליחה. שום אישיות רשמית לא באה לקבל את המטוס בגלל הג קאתולי.

לונדון, (עטס"א). — בעקבות כשלון מבצעם האחרון בישראל, החלה תנועת המחבלים הפלשתינאים בבדיקה מחודשת של חשיבות מטוסים כנשק מדיני — על כך מוסר כתב „טיימס" בביירות.

הכתב מציין, כי אין פירוש הדבר שהמחבלים יפסיקו את דרך החטיפות. יתכן, שעקב היאוש המחלים שהשתרר בשורות המחבלים בעקבות הפריצה האחרונה, עלולות חטיפות להתבצע בעתיד על־ידי לוחמים ערביים להסתיים בטרגדיה. כתב „טיימס" מצביע על ההצלחה שפרשת מטוס „סבנה" מבליטה את יסוד ה„בלוף" המאפיין פעולה מעין זו.

כשלונם של המחבלים, בנמל־התעופה לוד, מהווה לגביהם מכה חמורה ביותר. זו הפעם השניה שהם נכשלים, כאשר הם מנסים את כוחם בחטיפה, במטוס ישראלי או על אדמת ישראל. מה גם שבכלל זה בא להם לאחר שורה של תבוסות צבאיות ערביות. כל זה מחזק את דימויה של ישראל בעיניהם כמדינה שאי אפשר לנצחה.

מחאה לאו"ם

שגריר ישראל באו"ם יוסף תקוע הגיש אמש מחאה למזכיר או"ם ד"ר קורט ואלדהיים על חטיפת מטוס „סבנה" על־ידי מחבלים שבסיסם בלבנון.

באיגרתו קובע השגריר של התמיכה שנותנות למחבלים מדינות ערב ומטעים את אחריותה המיוחדת של ממשלת לבנון, שמתוך שטחה פועלים המחבלים.

ברה"מ

(המשך מעמוד 1)

ניקסון, הנציג הקבוע של סין העממית באו"ם, במכתב שהגיש למזכיר הכללי קורט ואלדהיים, כי ארה"ב הפרה את מגילת האו"ם ואת עקרונות החוק הבין לאומי.

ממשלת בריטניה הודיעה לשגרירה בפקין לבוא בדברים עם נציגי ממשלת סין בדבר הפעולות שיש לנקוט נוכח מיקוש נמלי צפון וייטנאם. יצוין, כי שר־החוץ הבריטי סר אלק דאגלס יום עומד לבקר בעתיד הקרוב בפקין.

ממשלת צפון־וייטנאם קראה אמש לאומות העולם לדרוש סיום ההסגר האמריקאי. בהודעתה של ממשלת צפון־וייטנאם נאמר, כי העם נחוש בהחלטתו להמשיך במאבק לשחרור וייטנאם ולסילוק האמריקאים מגבולה, יהיו אשר יהיו הצעדים אשר יעשו האמריקאים.

32 אניות נשארו בנמלי הייפונג

מוואשינגטון נמסר, כי רק חמש מבין 36 האניות שעגנו בנמל הייפונג הפליגו לפני שמוקשו הנמל שבמוקשים הומש אתמול. דובר משרד־ההגנה האמריקאי ציין, כי מבין 31 אניות הסוחר שנשארו בנמל, 12 מניפות דגל סובייטי וחמש דגל סיני. ממקורות נמסר שבהן אניות סוחר סובייטיות שהיו בדרכן לנמלי צפון־וייטנאם חזרו לנמל הבית שלהן.

בסייגון מוסרים כתבים, כי כוחות צפון־וייטנאם פתחו אמש במיתקפה חדשה צפונית לסייגון, קרבות קשים, בהם משתתפים טנקים רבים, מתנהלים בעיר אן־לוק.

מפציצי ארה"ב ביצעו ביממה האחרונה מאות התקפות מקטיות על צפון־וייטנאם. ואניות הצי השביעי פתחו באש על מטרות צבאיות מספר קילומטרים מנמל הייפונג.

הופלו עשרה מיגים

בקרב האוויר הגדול ביותר שהתחולל עד עתה בצפון־וייטנאם הופלו מטוסים אמריקאיים עשרה מטוסים מדגם „מיג". כבר מטוסים אמריקאיים הופלו, כנראה מפגיעות טילים.

בוואשינגטון פירסמו בחוגי הסיעה הרפובליקאית בסנאט את תוצאותיו של סקר דעת־קהל אשר נערך ביום ב' על־ידי המכון לחקר דעת־הקהל בפרינסטון. על־פי סקר זה תומכים 75 אחוז מהאוכלוסיה האמריקאית הבוגרת בהחלטת הנשיא ניקסון למקש את הכניסה לנמל הייפונג. 21 אחוז הביעו התנגדות לפעולה זו.

כאשר מתנהלות בקמפוסים בערים הראשיות של ארה"ב הפגנות סטודנטים סוערות כנגד פעולותיו של ניקסון, מיקוש נמלי צפון־וייטנאם והגברת המעורבות האמריקאית בוייטנאם. הסוערות ביותר שהתנהלו מאז כתבים מוסרים, כי ההפגנות הן הפלישה לקאמבודיה בשנת 1970.

רבנים מוקיעים ההסגר

ניו־יורק, (עטס"א). — הגברת הפעולות הצבאיות של הנשיא ניקסון בוייטנאם, הוקעה אתמול על־ידי 14 רבנים אמריקאיים, כשעד כאין לו „הצדקה חוקית ומוסרית" הם קראו לקונגרס „לא להעניק גושפנקה חוקית לאמצעים כאילה לניהול המלחמה".

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי חיפה
המחלקה לתרבות ולחינוך

מתוך לוח האירועים השבועי:

היום, יום ששי — 12.5.72
* ב„ביתנו" — ב־9 בערב — „אהבה וגיל" עם גרשון שבר.
* בכנופים (בשיתוף המחלקה לסניפים (לשכונות)) — בהר הכרמל — ב־7.30 בערב — בתיכון „אורנים" — ריקודי עם לנוער. במורות הכרמל — ב־8 בערב בבית ההסתדרות — ערב צעירים. בקרית אתא — ב־8.30 בערב ב„מרכזי" — ערב צעירים, ב־8.30 בערב במועדון צעירי א' — ערב צעירים (הפעולות בשיתוף מועצת פועלי ק. אתא, ועדית ק. אתא). בקרית שפרינצק — ב־9 בערב באולם קולנוע גוף — מועדון הסרט הטוב. בנווה שאנן — ב־9.15 בערב באולם קולנוע עממי — מועדון הסרט הטוב.

מחר, שבת — 13.5.72
* „אנו בטיילים ברגל" — לבת־שלמה — כרם מהר"ל. יציאה ב־9.20 לפנה"צ ליד בצ"ת, איסוף ב־9.30 ליד ד' פוסט.
* בכניפים — שהריות שבת ב־11 לפנה"צ בבתי ההסתדרות ובבתי התרבות. בנוה שאנן — עם ד"ר צבי... בקרית אליעזר — עם ד"ר ז. גולדמן. במוצקין — עם ד"ר מ. גוד (בשיתוף מועצה מ). בקרית אתא — עם הרב יעקב גיל (בשיתוף משנה לפועלי ק. אתא, ועדית ק. אתא). בקרית ? — ב־8 בערב — חוג לספרות.

ביום ראשון — 14.5.72
* בית הספר לפעילים — „בית צעה" — שפרינצק — יום עיון פועלי בנין. סמינר ערב לחג ב„ביתנו".

ביום שני — 15.5.72
* בבית הספר לפעילים — „בית צעה" — יום ב"ס טכני, יום עיון לפועלי הנמל.
* בכניפים — בגבירת הכרמל — בין בערב ההסתדרות. ערב שלוס התיקים (בשיתוף ברוכו הכרמל) — ב־8.15 בערב בבית ההסתדרות ורב ע. בן אבנון (בשיתוף בוגרות כבגנו).

ביום שלישי — 16.5.72
* בבית הספר לפעילים — „בית צעה" — מדריכים ב"ס טכני, יום עיון לפועלי נמל.
* ב„ביתנו" — ב־7.30 בערב — הרצאה הרב י. גיל.
* בכניפים — בקרית אתא — ב„מרכזי" — ב־6 בפינת נוער. ב־8 בערב מועדון הסרט הטוב (בשיתוף מכנה לפועלי ק. אתא, ועדית ק. אתא). בקרית המורהית — ב־8.30 בערב בבית ההסתדרות בנה לה צעירים הרצאה הרי ה. בן אבנון (בשיתוף א.א. ...)

ביום רביעי — 17.5.72
* ב„ביתנו" — ב־9 בערב במסגרת סדרת הרצאות — הרצאת הד"ר י. אורבך.
* בכניפים — בקרית חיים מזרחית — ב־8 בבית ההסתדרות פתיחת תערוכת ציור.

ביום חמישי — 18.5.72
* ביחידים למקומות עבודה — לאילת — שארם א־שייך — עובדי בנק לאומי. המשביר לצרכן.
* ב„ביתנו" — ב־8.30 בערב ריקודי עם בהדרכת אשכנזי, ב־9 בערב תיאטרון זוותא — בציג „סמינריסיון". ב־9 בערב מועדון חברתי לאקדמאים.
* בכניפים — בקרית מוצקין — ב־4 אחה"צ ב„ביתנו" פינת נוער (בשיתוף מועצת משקה).

רשימות סוף השבוע

דפים ירושלמיים

חגור

ב„באוי" הארמני הזה, היום לאחר חמש שנים. כאן מגישים פיצוק בכוס צרה וגבוהה, סלט כלפעונים בלבנה המצמצת, עגבניות בסומבה דעתו מיני הערבה מגוונת.

הערק הנמזג בכוס המעף נקטר לבנבן, עכורי. הערק הממסך בשקט מאז כאן באור הירוד שלמי האודר מבעד לחלונות הצרים וכבר הוא אור הזכרונות.

האיש המבוגר, הזריז, קורא כעת בשמנים — „אל קודס", „אל אנבאר", „ג'רוזלם פוסט". לאורך הקיר — ה„באר". כל הבקבוקים, ינות ומשקאות חריפים בני ארץ־ישראל, לטרון ולרמין ורמאללה ו„כרמל מזרחי" ומבער תוצרת צרפת וסקוטלנד, הולנד ואירלנד. הדרכים פתוחות והארוחה מצויה כנראה.

תקרה מקומרת, קלופות טיח וקירות אבן עבים ואור חלש וקריר ודממה. בסמוך — כנסיית יעקב הקדוש ותגויות מכולת תמונה לא מגובשת דרך הכותל המערבי. דרך האהבה השבועה והבדוקים. דרך השיבה, דרך הזיכוים.

אם תמשיך הלאה יודקר לפתע מעבר לקמרון האפלולי מגדל הדורמיציון המגולף, שטוף באור כחול ומסנוור. אחר כך שער־ציון. שם לוח שיש ועליו חקוק לאמור: „אור ליום ג', ט' באייר תש"ח, כבשו אנשי פלמ"ח „הראל" את הר־ציון. למחרת, טרם עלות השחר, פרצו אנשי שער־ציון עשרים ושני בייס להמפים, חשים לעזרת מגיני המבצרים של הרובע היהודי בעיר העתיקה. בגופם, בלא שריון ותותח והדפו נפשם על חומות ירושלים. השבבר בסער הזה — יזכרם ד'"

הקרב על ירושלים לא החל לפני חמש שנים.

אבל עודך כאן. בקצה השעה הקסומה הזאת, השכוחה. אם תמשיך הלאה עד קצה השקט הזה העשוי שיחות אנשים ותנועה רגילה, שאינה כרשת בשום מקום, אולי תגיע אל החג, אל יום ירושלים. אתה כאן. אילו נאמר לך לפני ימים רבים, כי ביום הזה, חמש שנים אחרי כיבוש ירושלים, תשב כאן בשעה אלקנית כזאת על כוס ערק בדרך המובילה אל הר הבית — — — אילו.

*

מכרפסת דירתי, בקומה הרביעית בין ציצי הגרניום, אתה מסתכל. מעבר לרחוב, בשנה מאה על מאה, שומרות בבניין חמש חוללות נאות, מהן עשויות אבן ירושלמית „רגילה", מהן — אדומות. „עבודה עברית" או כמעט. מנהל העבודה ומכה מעתריו — יהודים.

כמנהגי בבקרים אני מקיף לחומה. לנגם קפה של שחר ליד שער שכם בפינת רחוב הנביאים ורחוב הצנחנים.

אני רואה את האלפים היוצאים אל העיר המערבית. מגוון גדול של בנאים ובעלי מלאכה ועובדי מוסכים ופועלי תרושה. זו ירושלים הדו־לאומית. אלה הימים האחרים, אתה יודע. זו שגרת היומיום.

*

בשבועיים לאחר שחרור העיר — אתה זוכר? הסורן המחוסמים ותתאות קריעה. עברת בפעם הראשונה בשער שכם, אוכר בין רבבות היהודים הנוהרים מזרחה, עובר באלפי הערבים היוצאים מן הטמטת — מערבה, באותה פגישה, שלא תסוף מלב.

אתה זוכר? עברת ליד בית־הקפה הגדול אשר משמאל לכבר בתוככי החומות. ישבו שם ערבים רבים בתרבושים, או עטויי כאפיות. פגשת בהם לאחר תשע־עשרה שנים.

אז חילקת אותם לשש קבוצות.

הקבוצה הראשונה: קבוצת הנדהמים, אלה הצופים במתרחש כמו מתוך סיוט ואין הם מבינים את אשר רואות עיניהם.

הקבוצה השניה: קבוצת השונאים, הצופים בך במבט חשוקת שיניים, באותו הסבל נורא של מנוצחים ההופכים מכאב לשתיקה ושתיקה למחשבת נקם.

הקבוצה השלישית: קבוצת המוגים, אלה האומרים בלבם, כי צדיק אלוהים על כל הבא עלינו, כגיע לנו בעוון מלכינו וראשינו ומנהיגינו מגאי־אמין עד שקיקינו ומשקירינו עד חוסיין ומחוסיין עד נאצר.

הקבוצה הרביעית: קבוצת הסטואיקנים, האומרים בלבם — אלה באים ואלה הולכים. הזמן עובר. היו הצלבנים והלכו, היו התורכים הלכו, היו האנגלים הלכו. גם היהודים באים וגם הם ילכו.

הקבוצה החמישית: קבוצת המקווים. אלה אומרים בלבם, כנראה: דיו חמי הטואוים. הנה היהודים באים אך נוהגים הם כבני אדם, ללא רצח, ללא ביזה, ללא אונס. ביום מן הימים יסתדרו העניינים כך או כך והבעיה תמצא את פתרונה.

והקבוצה השישית — קבוצת אנשי המעשה היודעים, כי יש בבית אשה וילדים וצריך לחיות וכמררוחים לעשות משהו בשם היומיים המבחר הקשה הנורא המכונה מלחמת קיום.

כך מיינתי אני את הקהל הזה היושב וכמרריש הנועה בכותל הישראלי הפורץ כוחותיו אל הכוסות הקסומות של העיר העתיקה, אל הלאביבייתה המופלא, אל ה„באוי" המערבי העשוי זמן קפוא.

*

אז — אתה זוכר — התהלוכה המגיעה האדירה. קוראים לה פגישה היסטורית. היא היתה יותר מזה. אלה אשר רצו לעבר הכותל המערבי נתקלו באלה אשר חיפשו את הבית שבו נולדו, באלה שעמדו ליד חורבת רבי יהודה החסיד, באלפי הנשים שפשטו על השוק, על הפירות והירקות החלבה וכלי הפורצלן התורכיה מתצרה סין הצ'כוסלובקית, על למיכות הצמר והשטיחים, בעיצומו של הקיץ, כמו בסרט שקפא פתאום ונותחש מקץ רים שנים בצבבה הקובה היהודיה מול הכותל המערבי.

שעות! שעות! הכל היה שעות! הקרע היה שעות! עיר זו היא אחת וכמו שכתוב פסוק נושן: „כי בשאול השקר קרעתך מאתי ואמת הוא שובי אליך".

סובבתי שם, שעות על שעות, כחולם, ואחר כך מצאתי עצמי ב„שוק חאן אל זית", הלא הוא „שוק בית הבד", ליד התחנה השביעית של ה„ויא דולורוזה". שם במסעדה של אבו־שוקרי, שם עושים את החומוס הטוב ביותר בעיר העתיקה. נכנסתי לשם ומקץ שעה קלה התהלכה בי „חוויה" הכותים". מקץ שעה קלה, אני אומר, כי אבו שוקרי, לשבתו ייאבר, עודו נאבק לשיטות השנות, ל„עבדות הידיים". הוא טרח שעה ארוכה בהכנת החומוס הגישו רווי שמן זית ירוק וכבר בלוויית בצל וזיתים ופיתות ריחניות. או באו אלי הימים הרחוקים שאבדו, אותם טעמים שהיו לזכרון וכבו בתחולל באותה מסעדה קטנה פלא כזו. הזמן שאבד שב ונמצא ולרגע הייתי כמרסל פרוסט השוזר את ילדותו לפי טעם עוגת „מדליין" והזייה הה. שבתי ליפו, לחיפה התחתית, לירושלים האבודית, לבה של ארץ־ישראל.

*

אתמול הלכתי לחפש את המקום שבו לחמנו בששת הימים. הקטע בין „מעבר מנדלבום" ל„גן הירק" נשמר פחות או יותר. גם מוצב „גן אבו־כובי" כמו נותר באבן לצבצב בדומיה דברי הימים. חפירות מדופנות בבטון ורשת הסוואה וזכרו של רוברט הקר, שבא אלינו מתהבג, כמפסיק פסוק של ברגר מ„הוא אבר להי": „אני כובריח ללכת".

אך לא עלה בידי לאתר את מקומה של מפקדת הפלוגה, את מצב פאגיי. כאן התחולל פלא הבנין אשר שינה את פניה של ירושלים: עיר חדשה צמחה כאן במהירות מסחררת, כמו בנגע יד אשף: „רמות אשכול" ו„גבעת המבתר" ו„הגבעה הצרפתית" הולאה עפרה ונוה יעקב. רק בגבעת התחמושת נשמרה אישות כגן ציבורי. ונותרו תעלות הקשר העמוקות והבונקרים ולמעלה מצבת הזכרון לזכר הצנחנים שלחמו כאן באחד הקרבות הגבורה הנוראים של המלחמה האחרונה.

דממה. ודם ההרוגים האלה אינו צועק כעת מן האדמה.

גם דם הלגיונרים בזארים. לא הרחק מכאן, ליד קברות הסנהדרין, נפל שכיחם, העילוי, העלם היפה. לאחר מותו הביא הדואר את הציון לעבודת הדוקטוראט שלו על אריסטו — „מעולה".

ירושלים החדשה הצומחת כאן ללא הרף מכסה את הימים ההם. אני שב לשם בשעות אחר הצהריים לאוכלה.

*

ביום הששי בשעות אחרי הצהריים מתהלכים הצליינים לאורך ה„ויא דולורוזה", נעצרים בכל התחנות אשר בדרך־הצלב. יום אחד, בשוב זאת הפתח אחר הצהריים, הלכתי לקנות גרעינים ב„שוק בית הבד". הם כרעו נושאי צלב, והובה לצלבו של ישוע, ליד התחנה השביעית, הנזכרה. שם כרעו ברך גברים ונשים בני אירופה ובראשם כומרים לבוש סוודרים, כמבר אשר כילבל צרפתית: „שלח לנו, אדוננו, כי חטאנו". כאן מתרוכבת הבודדות ליד חנויות תשמישי הקודש, ליד דוכני המלפפונים והעגבניות. בפל הבדלים הגובה נראו כבודקי ברך ליד כמה צנחנים, שעמדו שם במקרה, חובשי כומתות ארגמן נושאי „עוזי". הם תערותים.

כמה חדשים אחר כך, בערב חג המולד, ירד שלג כבד. נסעתי לבית־לחם אל כנסיית המולד, שנמלאה מפה לפה. מה אתה רוצה, אמר לי עבר באי אחד צרפתי אשר הגיע לביקור בארץ, ישו נולד בבית־לחם ונצלב בירושלים. הכל בידיכם, גם גבעת הירדן הכנרת.

סיפר לי ד"ר יעקב הרצוג ז"ל, אותו עילוי אציל נפש, על ויכוח כמסקי שניהל עם אישיות נוצרית רבת מעלה. אמר לו האיש: עליכם להבין, כי הנצרות לא תוותר על ירושלים. גם האיסלם לא ישלים. לא יינתן לכם לשלוט בה לבדכם. ככל שתקדימו להבין זאת תוסיפו למנוע מירושלים דם ודמעות. השיב לו יעקב הרצוג: אין זו מלחמה בין דתות. עם ישראל חזר לירושלים. הנצרות והאיסלם נבוכים במעמדה. המעמדה ההיסטורית הוכיחה את סיפוק־ציון. עם שלם שב ללא הרף אל ארצו ואל עירו. ירושלים איננה הוואתיקן, לעם ישראל היא בירתה של ארץ חיה ושל עם חי על כליותיו. אין זו שאלה דתית, זו שאלה לאומית. ירושלים תישאר בירתו והיא פתוחה תכבד למאמיני הדתות האחרות. ישראל תכבד את זכויותיהן.

אני חושב על כך בשעת הערב היורד אט אט על ההרים ועל המגדלים והכיפות. כעת נערכת ליד הכותל המערבי תפילת הודיה. עוד מעט ייבקע בעיר גם צלצל הפעמונים וקולותיהם של ה„מואזינים". עיר האחוה, עיר השלום. הזמן הערוכה את כלו שובר בירושלים השלמה. כולנו השתנינו כאן, יהודים כערבים.

*

אני שב זה עתה מגבעת התחמושת, מעצרת הזכרון לזכר הצנחנים. העיר מלאה זכרונות ועולי רגל הנוהרים מכל קצוות הארץ. שדרת דגלי כחול לבן מוליכה לשער יפו. דגלים על מגדל דוד, על החומה.

אלפים נפגשים וזוכרים. אנשי „חטיבת ירושלים", אנשי „חטיבת הצנחנים", אנשי „חטיבה 10", אשר כבשה את רכסי ההרים השולטים על ירושלים מצפון.

בני הצבאות בלא צלי רגל כמו בפיקניק ענק ורמקולים ממלאים את האויר ב„אויר הרים צלול כיין" וב„שלום על ישראל" ועוד.

בין הבאים אל עצרות הזכרון אני רואה כאוה שולים חדשים.

אני לא מכיר את המקום הזה, אומר לי יוסי. בגייר הצנחנים שהתהשרו על גבעת התחמושת, הראה בה הולך פה!

סביב המסיכה להתחולל רבת פנים ומופלאה ההפכה הירושלמית, זו אשר הפכה עיר טמשה גדורות תיל, בונקרים, מוקשים ואש לעיר אחת.

אני חבר, כי גם אלה החיים בה בירושלים אינם תופסים עד תום את המהפך בה. כאן נערך הנסיון הגדול ביותר כמה לחיות רבים לקים ביחד. ירושלים היא לבה של ארץ־ישראל, המתחולל כאן ישפיע על גורלה של ארצנו בשנים הבאות.

רציתי לומר עוד מלים רבות בשבחה של ירושלים, אך לפתע „קטנתי כבצעיר בניה ובאותו המשורריה", כמאבה של נפשי כבר באותו עיר שהיה, כך אומרים, יותר ברמו לבואה ואחר הנשר אחר־כך בפני גברים חרוכי אש וחנוקי גרון ליד הכותל.

כל זה קרה לפני חמש שנים בלבד.

דבר
DAVAR دافار

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת. ד. 199, טלפונים 246251 (6 קווים)

סניפים:
תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 246251. ירושלים, מערכת ומנהלה, רחוב הלל 14, טלפונים: 231251-3. חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3.

המחבל נמלט במכונית הלחם

כוחות הבטחון מרכזים ברצועה את חיפושיהם אחרי אסיר־העולם שברח מכלא אשקלון ביום ד' בצהריים; נציב בתי־הסוהר: „נסיק את הלקחים"

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

המחבל שברח מכלא אשקלון נמלט כנראה לרצועה. שירותי הבטחון מרכזים את חיפושיהם אחריו במקומות שונים ברצועה. חיפושים נערכים גם בשטח ישראל על ידי המשטרה ושירות הבטחון.

נציב שירות בתי־הסוהר אריה ניר הודיע על הקמת ועדה שתחקור את סיבות הבריחה, שהוא הראשון בתולדות כלא אשקלון.

אחמד שחדה עמרן, אסיר עולם בן 19 מכלא אשקלון בפתיחה מפשטתה, הוא יצא מהכלא במכונית ישראלית דרך השער הראשי. מפקד המחבלים והרוצח מנוסיירת, שכינויו היה „שלפוף", כלומר, ה... לא יכל לצפות לתנאים טובים יותר משזכו ... הנסיבות בבית־הכלא הישראלי.

שנערכה הספירה השיגרתית בתאי הכלא, בשעה 3 אחר הצהריים, נמצא שאחמד שחדה עמרן אינו נמצא בתאו, בו מתגוררים עוד 16 אסירים. בהתאם להוראות־הקבע הוזעקו המשטרה וכוחות הבטחון והחלו בחיפושים, כשעל כל הפרשה מוטל איפול. נציב שירות בתי־הסוהר, אריה ניר, שהיה בקורס של שירות המדינה באחד מבתי־המלון באשקלון, נקרא למקום, ובכלא נערכו מיד חיפושים אחרי מנהרות, פריצות, אז מוקדה החקירה לאפשרות שהאסיר יצא מהכלא במכונית, דבר שאומת על־ידי חברו.

„שליט המחנות"

אחמד שחדה עמרן יליד 1953 היה מפקד ארגון החזית העממית במחנה הפליטים נוסיירת. הוא נתפס בדצמבר 1970 יחד עם 11 מחבריו. במחנות נודע כ„שליט המחנות".

התביעה הצבאית הגישה בזמנו, לפני כשנה, גליון אישום שכלל 100 סעיפים נגד קבוצת עמרן. בין הסעיפים בגליון זה, שהוא הגדול ביותר שהוגש אי־פעם בבית־משפט צבאי, היו הריגת חייל ישראלי ופציעת שני חיילים, רצח הערבי הישראלי יוסוף קנהוש, בן 46, מכפר קרע, הריגת אשה בריון מתושבות המחנה, גרימת מותו של ילד. בסך הכל נהרגו או נפצעו בפקודתו, ולעתים בהשתתפותו של שלפוף, 60 תושבים ברצועה. במשפטה ביולי אשתקד הוגדרה הקבוצה כ„בחירי המחבלים שנעצרו אי־פעם בשטחים". שלפוף הוגדר כ„שפל והמסוכן מכולם, לרוצח לשם הנאה וכו'".

בהיותו אסיר בכלא עזה ניסה בעזרת חבר לרצוח את אחד האסירים בבית־השימוש של הכלא בנעיצת כף בגרונו של הקרבן. אז הוטל עליו עונש עבודת־פרך, נוסף על מאסר־עולם.

הרוצח מנוסיירת לא התבלט במיוחד בין האסירים בכלא אשקלון ולא משך תשומת־לב מיוחדת מצד הסוהרים. לא ידוע כעת, אם תיכנן את בריחתו ואת התנהגותו לאחריה, או שהבריחה היתה ניצול ספונטני של הזדמנות שו־בה.

שהיתי אתמול זמן מה בתאי הכלא באשקלון, בו כלואים 430 אסירים כן המחבלים, על פניהם לא הורגשה כל מהיהות. בסבבה הכינו האסירים ארוחת־צהריים, שהפריחה כלל מרק־כופתאות, דג בטוגן, והפותי ארבה אפויים ופרי. טעמתי בכנה: הבישול היה טוב, המנות בספקה והאוכל היה טעים.

ניצב ניר הסביר, שלשלטונות הכלא לא נקשו לאחר המקרה כל אמצעי נגד הכלואים, והחיים בבית־הכלא נמשכים כרגיל. האסירים, שבתאי כמה מהם ביקרתי, הסבירו פנים ונראו נינוחים. הכר לי, שבימי חטיפת המטוס בלוד היה מקלט הרדיו בבית־הכלא זה מקולקל. כך לא שמעו האסירים הדווח על אותה פרשה ו־לשלטונות הכלא נחסכה בשל כך תסיסה אפשרית, שיתכן שהיתה פוקדת באותם ימים כלא צר זה.

בצהריים הגיעה לכלא משאית שהביאה אליו לחם. הפעם היו הביכורה סדורים היטב בארגזי פלסטיק ביהודים. דפנות הטנדר היו אטומים. „שלטונות בתי־הסוהר יסיקו את הלקח מהמקרה" — אמר לנו ניצב ניר.

„א־נהאר": למחבלים היתה הוראה לא לפוצץ המטוס

מאת סופר „דבר" לענינים ערביים

לחוטפי מטוס „סבנה" היתה הוראה ברורה לא לפוצץ את המטוס, אם כי איימו לעשות כן. הוטל עליהם להכשיר את המטוס לפיצוץ, אולם במקרה של היענות תביעותיהם על ידי ישראל, היה עליהם להשמיד את המטוס על נוסעיו בקאהיר או במדינה ערבית שכנה.

העתון הלבנוני „א־נהאר", שגילה זאת אתמול, מציין ש„ארגון ספטמבר השחור" קיווה להמשיך את המרים על שיחרור מחבלים מישראל, כאשר המטוס עצמו חונה בארץ ערבית.

התנהגותם של החוטפים בלוד תומכת בטענה, כי לא היה בכוונתם לפוצץ את המטוס.

בינתיים החליט ה„פתח" לפנות לצלב האדום הבין־לאומי בתביעה, כי יפעל לשיחרור שתי החוטפות הנמצאות בישראל. הפניה נעשתה באמצעות „הסהר האדום הפלשתינאי", והניבוק הוא, שהצלב האדום נתן — אולי שלא ביודעין — את ידו ל„בגשה הבירמה" הישראלי, ועתה הוטתו לדאוג לשתי הנערות. לפי הסברעות שהפיצו המחבלים אתמול, עבד נציג של הצלב האדום ל־בוא כוונה לבירות לשיחות בענין זה.

לבנון דוחה האשמות ישראל

בינתיים דחה דובר רשמי לבנוני את האשמות ישראל, כי פעולת החטיפה תוכננה בבירות ולפיכך יש אחריות בסוריות גם לממשלת לבנון. הדובר אמר: „איננו אחראים לבטחונה של ישראל ואף לא למצב שגרם לפלסתינאים לצאת להגנת זכויותיהם".

אתמול נערכה בבירות הפגנת־סטודנטים גדולה לזכר שני החוטפים שנהרגו.

חתנו של נאצר מבקר את החוטפים

בינתיים הצטרף האתם סאדק, חתנו של נאצר, למותחי הביקורת על שיטת ביצוע החטיפה. סאדק, הנשוי לבתו השניה של נאצר, חיבר, בשעתו, ספר על ישראל. הוא משמש כעורך המדור הפלסתינאי ב„אל־אהראם". הוא כתב אתמול, בין היתר: „תהיה אשר תהיה ההערכה לגבי מידת הנזק הנגרם לענין הערבי בגלל פעולות חטיפת המטוסים, העובדה הכעורה, לצערנו, ומשכית־לב היא, שהחוטפים לא הצליחו להבין את המגבלות הישראליות. אפשרות הפעלת אמצעי בירמה, כוח והפתעה מצד ישראל היתה צריכה לשמש בסיס לכל תיכנון החטיפה".

האתם סאדק מוסיף: „היה צריך להבין כהלכה את העקרון שישראל דוגלת בו — אם תרכב פעם אחת לתנאי הערבים, היא צפויה לקראת הידרדרות, שכן הדבר יתן לערבים בטחון עצמי. לו היה התיכנון מתבסס על הנחה זו, ניתן היה להזהיר מראש את החוטפים מפני תחבולות ישראליות ואף לא היו נופלים במלכודת הסיפור שהמטוס התקלקל".

אחות בבית־החולים „תל־השומר", מטפלת בתייר הגרמני אלפרד קורדובסקי, אשר נפצע בעת הקרב עם חוטפי מטוס „סבנה"

צילום ישראל סאן

מדאיג ביותר מצבה של מרים הולצברג

קרקובסקי יצא מכלל סכנה

מצבה של נוסעת „סבנה" מרים הולצברג, תואר אמש כמדאיג ביותר. צוות רופאים מובחר בבית החולים „שיבא" בתל־אביב עושה מאמץ עליון להצלת חייה. הפצועה שרויה בחוסר הכרה מאז נפצעה. לידה נמצאת משפחתה מקיבוץ לוחמי הגיטאות וכן בעלה בין אנדרי־כן, שהגיע שלשום מבריסל.

אצל פצועי מטוס „סבנה" בתל השומר ביקרו אתמול שר הבטחון, התחבורה והתיירות, השר דיין ערך שיחה עם פאולה רובין, העומדת לצאת את בית החולים בעוד ימים אחדים, ועם אלפרד קורדובסקי הפצוע קשה יותר, אך יצא מכלל סכנה. האיש הוא מפיק סרטים ואין זה ביקורו הראשון בארץ. כן שהה ליד מיטתה של מרים הולצברג ושוחח על מצבה עם הרופאים, עם בעלה והוריה. דיין נכנס לביקור אצל המחבלת הפצועה, טרז הלסה, המאושפזת באותו בניין בו נמצא אחד הנפגעים.

שר־התחבורה שמעון פרס שוחח אף הוא עם בני משפחתה של מרים הולצברג ועם שני הפצועים האחרים, להם איחל החלמה מהירה.

שר־התיירות משה קול מסר לפצועים איחולים לרפואה שלמה והגיש להם שי — תחריט נחושת של ירושלים.

אמש נמסר כי המחבלת טרז הלסה התאוששה, הכרתה חזרה אליה והיא הולכת לדבר, לאחר שהניתוחים שעברה עלו יפה.

קורדובסקי נאבק עם המחבלת

מנפרד קורדובסקי הוא אזרח ישראלי המתגורר בגרמניה — נמסר אמש בראיון עמו בטלוויזיה. בשכבו על מיטתו בבית־החולים סיפר הפצוע, כי נפגע מארבעה כדורים בלסת ובידיו, וכי הרופאים אמרו לו, שהוציאו כבר כדור שלישי.

„שכבתי כל הזמן עם הבחורה המחבלת אחורנית. ראיתי שבאים המכונאים כדי להכין את המטוס לטיסה לקאהיר. כשראיתי שבאו יותר מדי, חשבתי שזו פעולה צבאית. בדיוק כשהרגשתי שפותחים את פתח החירום מאחוריית, נתתי מכה עם הרגל לחומר הנפץ, כדי לסלקו הצידה, שלא תהיה לה הזדמנות להפעיל את זה, וקפצתי עליה להוציא את הרימון בידה. היא ברחה הצידה. אני נפלתי בכיוון הדלת. החבורה פתחו את הדלת וראו אותי, ירו. כשנפלתי שמעתי, שאחד אמר: „עם אחד גמרתי". אמרתי לו, כי אני תייר וכי ייזהר מארבעה אחרים שישנם שם. הכל יצא בשלום, והדי זה טוב" — אמר קורדובסקי, שדיבר עברית. (ע)

אזעקות־שווא על פצצות במטוסים בלוד

אזעקת־שווא על הטמנת פצצה במטוס ג'מבו החונה בלוד, העמידה אתמול בבוקר על הרגליים את משטרת נמל התעופה ואת כוחות הבטחון. הודעה נוספת על הטמנת פצצה בבית הנתיבות נתקבלה אמש סמוך לשעה 7.00.

הודעה על הטמנת פצצה נתקבלה בשפה העברית במשטרת הרצליה וזו העבירה אותה מיד לגורמים המתאימים בנמל התעופה. מאחר שבמקום היו אותה שעה שלושה מטוסי ג'מבו — של בי. או. איי. סי., טי. וו. איי. ו„אל־על" והאלמוני המטלפן לא ציין במטוס של איזו חברה הונחה, כביכול, הפצצה, ניתנה הוראה לסרוק את כל שלושת המטוסים. מטוס הג'מבו של בי. או. איי. סי. המריא בדרכו לפרנקפורט, לאחר שהקברניט החליט לוותר על החיפושים ולצאת לדרכו על אחריותו הוא. שני המטוסים האחרים המריאו לאחר שנערך בהם חיפוש יסודי ולא נתגלה דבר. במטוס „אל־על" היו 400 נוסעים והוא יצא בדרכו ללונדון ומשם לניו־יורק.

בהתקבל אמש הידיעה על הנחת פצצה בבית־הנתיבות הוזעקו שוב כוחות הבטחון בסריקות אך לא גילו דבר. גם במקרה זה הועמדו במצב הכן שירותי הכיבוי וההצלה.

שינויים בסגל שגרירות ישראל בוושינגטון

מאת ישראל לנדרס, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). — כמה נציגים בכירים יותחלפו בעתיד הקרוב בשגרירות ישראל בוואשינגטון ובנספחות הצבאיות.

היועץ יהודה בלין, שהיה ממונה על קשרים עם ארגונים של מדינות אמריקה וטיפל בפעולות השיתוף הבין־לאומי ביבשת, סיים את תפקידו וישמש שגריר ישראל ברפובליקה הדומיניקנית. במקומו יבוא לוואשינגטון היועץ חנן עולמי, ששירת עד כה בבראזיל.

היועץ לעניני עתונות ודובר השגרירות שאול בר־חיים מסיים את תפקידו בחודש הבא, וחוזר לעתונו „מעריב". את מקומו ימלא גד רעגן, שהיה ממונה בשעתו על קשרי־עתונות בשיקאגו.

בקרוב עומדים לסיים את תפקידם גם היועצים עמוס ציון, שטיפל בקשרים עם הקונגרס ואירגוני השובבים בארה"ב; יהודה אבנר, לעניני הסברה; ואברהם הרמוני, לעניני מדע.

כן מתקרבת לסופה תקופת שירותו של הנספח הצבאי אלוף אליהו זעירא, שימונה כנראה לתפקיד בכיר במטכ"ל.

מועד סיום תפקידו של השגריר רבין עצמו ייקבע בוודאי בעת ביקורו הקרוב בארץ. השגריר רבין עומד לצאת לישראל בעוד כשבוע לקראת נישואי בנו.

ג. מאיר: 20 במאי התאריך שייכנס להיסטוריה

יש בחיינו כל מיני „תאריכים", וכמו שקיים המונח „ששת הימים", ייכנס עכשיו להיסטוריה עוד מונח — „20 השעות" — אמרה ראש הממשלה גולדה מאיר, בקבלת פנים שנערכה לכבודה בבית „שלום עליכם" בתל־אביב.

ראש הממשלה הביעה סיפוק שלאחר המתח הרב בפרשת המטוס יכלה לבוא למקום כמו בית זה. „הפרנסה שאדם כמוני עוסק בה היא בדרך כלל א ביטערע פרנסה' (פרנסה מרה) ולעתים רחוקות יש בה מעט מתיקות" — הפיה.

המצרים שוב הפעילו רמקולים

מאת סופר „דבר"

אתמול בשעה 5.00 לערך הפעילו המצרים שוב — לאחר הפסקה של שבוע — מערכת רמקולים ושידרו לעבר חיילי צה"ל באזור תעלת סואץ, מול מעבר המידי. בשידורים קראו המצרים לחיילי צה"ל בתעלה להחזיר את פנקסי הצבא שלהם וללכת בדרכי סרבני הגיוס בישראל. הם גם ניגנו על נימה של פער עדתי הקיים בישראל ואמרו כי שר הבטחון משה דיין מבזבז את כספי הציבור הישראלי.

הקברניט לוי בהגיעו לבריסל: הערבים הם שפתחו באש

ראש־הממשלה גולדה מאיר לוחצת את ידו של קברניט מטוס „סבנה" החטוף, רג'ינאלד לוי, בעת קבלת־פנים חגיגית, שנערכה שלשום בערב לאנשי צוות המטוס ולחיילי היחידה שפרצו למטוס במלון „דן". „סבנה"

צילום אלכסנדר דיסקינד

מטוס „סבנה" ששוחרר בידי כוח צה"ל ועבר שיפוצים בידי הטיבות כדק מטוסים של התעשיה האוירית, הגיע אמש לבריסל, ללא נוסעים, עם הצוות המקורי שלו, ובראשו קפטן רג'ינלד לוי.

המטוס נבדק ונמצא כשיר לטיסה, אך בכל זאת החליטה הנהלת „סבנה" להחזירו לבריסל, ללא נוסעים.

בהגיעו לבריסל אמר הקברניט רג'ינאלד לוי, כי הדבר הראשון שהוא רוצה זה „כוס תה טובה".

המון רב, קרובי משפחה ופקידי חברת „סבנה", קיבלו בהתלהבות את עשרת אנשי הצוות. בין הנוכחים היה גם שגריר ישראל בבריסל משה אלון. כשהם צוחקים ובוכים לסירוגין נפגשו אנשי הצוות עם בני משפחותיהם וזרי פרחים הוגשו להם. מנהל חברת „סבנה" הציג „את הגיבורים" להמון הממתין, אשר קיבל אותם בתשואות רמות.

לאחר שהתראה עם שלושה מבין ארבעת ילדיו ועם כלתו, ערך הקברניט לוי מסיבת־עתונאים קצרה וסיפר כיצד הקיפו חיילים ישראלים מחופשים כמכונאים את המטוס. „כל הקרב לא נמשך אלא 30 שניות" — אמר.

הוא סיפר, כי שני חוטפים נורו למוות מיד לאחר שפתחו באש על החיילים הישראלים. „כדורים עפו לכל עבר", — סיפר.

מנהל חברת „סבנה" אמר לעתונאים, כי מתנהלת חקירה כדי לברר, אם החוטפים עלו על המטוס בבריסל או בעת חניית־הביניים בוינה.

„תפקידי — לשמור על שלום הנוסעים"

לפני יציאתו מלוד אמר קברניט רג'ינלד לוי: „במלחמת העולם השניה הייתי טייס־קרב. אך מעולם לא עברתי חויה כה מחרידה כפי שעברתי בשהותי במטוס 23 שעות בחברת המחבלים".

בתשובה על שאלות הבהיר הקברניט, כי לא מסר שום אינפורמציה לשר הבטחון משה דיין, כאשר יצא את המטוס לבית הנתיבות. על חלקו בכל הפעולה ולקראת שחרור המטוס אמר הקברניט: „חלקי היה צנוע ביותר. כקברניט היתה חובתי לדאוג לשלום הנוסעים ולבטחונם. ואת, למיטב הבנתי, עשיתי". עוד אמר כי לא יגיש שום המלצות להנהלת החברה, אם נוכח מה שקרה בעת חטיפת המטוס, יש להציב שומרים חמושים במטוסים.

בסיכום ביקש הקברניט להודות בשם הצוות, בשם רעייתו, ובשמו לעם בישראל ולמנהיגיו אשר עשו אף יותר ממה שניתן היה לצפות, כדי לשחרר את המטוס מאימת המחבלים. „על זאת נתונה הערכתנו למלכנו" — אמר.

יבלו סוף שבוע בנתניה

מלון „גולדאר" בנתניה, שייפתח חגיגית בשבוע הבא, הזמין לבילוי סוף שבוע במלון, את כל חיילי צה"ל שהשתתפו בשחרור נוסעי המטוס „סבנה".

סידור־תפילה עם חתימות 200 צירי פרלמנט בריטיים נשלח למוסקוה; בין החותמים – הית, דאגלס־יום ווילסון

מאת שלמה ניצוני, סופר „דבר" בבריטניה

לונדון, (מיוחד ל„דבר"). — מטוס חברת התעופה הבריטית בי.או.איי.סי. עמד להמריא הבוקר מלונדון למוסקבה, כשהוא נושא בתא המטען שלו דבר דואר מיוחד במינו: סידור תפילה עברי אשר על דפיו פזורות כמאתיים חתימות של חברי פארלמנט בריטיים ובראשם, חתימתם של ראש־הממשלה אדוארד הית ושר החוץ סר אלק דאגלס־יום, ושל מנהיג האופוזיציה הרולד וילסון וחבריו לסיעה.

סידור התפילה הוא מתנה מידות מן הוועדה הפארלמנטרית הבין־סיעתית הבריטית, לנער היהודי ליאוניד סליפאק, הנמצא למצווה. ליאוניד הוא בנו של ולאדימיר סליפאק, המדען היהודי אשר פוטר מעבודתו לאחר שהגיש בקשה לעלות לישראל. המדען עובד עתה, על פי הוראת השלטונות, בהשחזת מכשירים במפעל קטן.

פאטריק קורמאק, יו"ר הוועדה הפארלמנטרית הבריטית למען יהודי ברה"מ, הסביר אתמול, כי חברי הוועדה הקדישו באחרונה הרבה מחשבה ותשומת־לב למשפחת סליפאק, וכי פעולה זו באה להביע את ההוקרה שחברי הפארלמנט הבריטי רוחשים למשפחה זו על התמדתה באמונתה ובמסורתה. 'התמדה שהיא אופיינית לאומץ שמגלה הקהילה היהודית כולה בברה"מ, נוכח הקשיים שבפניהם היא מתייצבת.

ראשי הוועדה הפארלמנטרית הבריטית למען יהודי ברה"מ החליטו, כי יהיה זה רעיון נאה לצרף לסידור התפילה את חתימותיהם של חבריהם בפארלמנט, ללא הבדל סיעה. והוועדה פנתה ל־200 חברי פארלמנט ורק שניים סירבו לחתום. בין החותמים היו כאלה הידועים בהשקפותיהם האנטי־ישראליות, כמו כריסטופר מאיו. תוך ימים בלבד הוחתם על הסידור ראש הממשלה אדוארד הית ו־15 שרים בכירים ונוספים בממשלה. כן צירפו את חתימותיהם הרולד וילסון וסגנו אדוארד שורט וראשי „ממשלת הצל" של הלייבור, וכן ראשי הסיעה הליבראלית בפארלמנט.

רשימת החותמים, על הספר הקטן שנשלח הבוקר למוסקוה, היא בבחינת הפגנה פוליטית והפגנת רבת־רושם של הפארלמנט הבריטי, ומשקיפים בלונדון מציינים, כי הזו האקט ההפגנתי הגדול ביותר של בריטניה נגד יחסם של שלטונות ברה"מ ליהודי רוסיה.

אתמול אחר־הצהרים עמדה אשה קשישה ליד הכניסה לבנין הפארלמנט הבריטי וליטפה את סידור התפילה כשדמעות בעיניה. היתה זו ברוחה ראפוקבסקה סבתו של בר־המצווה. סביבה עמדו כמה חברי פארלמנט וביניהם גרוויל ג'אנר, ברברה קאסל ווינסטון צ'רצ'יל, נכדו של המנהיג הגדול. אל בנין הפארלמנט קרבה מכונית של חברת התעופה בי.או.איי.סי. ונציג החברה קיבל לידיו את סידור התפילה, עליו ... החתימות היקרות ביותר בבריטניה כיום. הנציג התחייב להעביר את סידור התפילה למוסקוה במטוס המריא הבוקר מלונדון.

חבר הפארלמנט גרוויל ג'אנר אמר בתשובה לשאלה, כי אין הוא חושש שהשלטונות הסובייטים יעכבו את סידור התפילה, ולא יניחו לליאוניד סליפאק לקבלו. רבים בבריטניה, ובראשם אלו שחתמו על הסידור, יהיו מעוניינים מאוד לדעת אם אכן יגיע הסידור לתעודתו המתאימה, אמר ג'אנר.

ברברה קאסל פנתה לסבתו הבוכיה של ליאוניד ואמרה: „הספר הזה הוא כאות של הוקרה למשפחתך ולבני עמך, מצדן של כל הסיעות בפארלמנט הבריטי".

בלונדון נמסר אמש כי ולאדימיר סליפאק שוב נעצר בבוקר על־ידי הק.ג.ב. ונלקח לחקירה בכלא לובליאנקה.

מחאה על היחס לדוד יפה

לונדון, (עט"א). — 64 מיהודי מוסקוה מחו נגד היחס שמגלים שלטונות ברה"מ אל לוי יפה, משורר בן 28, שגויס לשירות צבאי לאחר שעסק בהוראת השפה העברית.

במכתב אל הברית העברית העולמית, שהעתקים ממנו נשלחו למרכז אונסקו בפאריס ולוועדה לזכויות־האדם שליד או"ם בניו־יורק, נאמר, שיפה הוא מתמטיקאי ומשורר. הוא ביקש אשרת־יציאה לישראל ובמקום להענות לדרישתו נקרא לשירות־צבאי, על־אף עובדה שאנשים אחרים בקבוצת הגיל שלו ובתנאים דומים אינם חייבים בשירות זה.

באיגרת נאמר, ששלטונות ברה"מ רוצים למנוע מיפה — שלימד את השפה העברית בהצלחה רבה ושימש כעין אליעזר בן־יהודה ליהודי ברה"מ — להמשיך בתפקידו.

נכשל נסיון התנקשות בחיי בעלה של ביאטה קלרספילד

מאת ז'אק מוריס, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). בעלה של ביאטה קלרספילד הגרמניה הצעירה, רודפת פושעי המלחמה הנאציים, ניצל מנסיון התנקשות בחייו באמצעות חבילת־נפץ, אשר נשלחה בדואר למענו, ביום ד'.

סרג' קלרספילד מצא את החבילה בביתו, בעת שחזר מעבודתו. חשדותיו התעוררו כאשר שם לב שהחבילה, אף כי נשלחה בפאריס, נשאה כתובת לא מדוייקת ואת השם „שמואל סגל". הוא העביר את החבילה לתחנת המשטרה הקרובה לביתו וחבלני המשטרה פתחו את החבילה ופרקו את חומר הנפץ. חומר הנפץ אשר היה בחבילה, היה מעורב במסמרים. הרכב הפצצה ומבנה הנפץ הוכיחו בבירור, כי זו מלאכתו של חבלן מומחה.

ביאטה קלארספילד נמצאת עתה הרחק מביתה, בדרום צרפת, ואמה, היא שנטלה את החבילה מידי הדוור.

לאחר מכן, סיפר סרג' קלארספילד: „במשך הימים האחרונים איימו עלינו באיומי מוות מספר פעמים. נראה שהמתנקש בחר בשם שמואל סגל היות וראשי התיבות של השם הינם ס. ס. אולם נסיון זה לא ירתיענו מלהמשיך במאבקנו כבעבר".

לשכת ה„עבודה" תמנה ועדה לבחירת המזכ"ל

לשכת מפלגת העבודה החליטה אתמול למנות ועדה אשר תציע למרכז המפלגה מועמד או מועמדים לתפקיד המזכ"ל. הרכב הוועדה ייקבע בשבוע הבא.

המזכ"ל בפועל של מפלגת העבודה א. גיבלבר הציע בישיבה לבחור ועדת ששה. אולם במהלך הישיבה הועלו הצעות שבמקום ועדה זו תיבחר ועדה מצומצמת יותר של צמרת המפלגה בראשות ראש הממשלה גולדה מאיר. כן הועלתה הצעה לא לבחור כלל ועדה ולהגיש את רשימת המועמדים ישר למרכז.

בתום הדיון החליטה הלשכה להקים ועדה, אולם הרכבה ייקבע רק בשבת הבאה ויובא לאישור הלשכה בישיבתה הקרובה.

בראשית הישיבה שלח א. גיבלבר ברכות לממשלה ולצה"ל על העוז בקבלת ההחלטות והאומץ בביצוע המבצע שהביא לשחרור מטוס „סבנה" החטוף. כן בירך גיבלבר את יושב־ראש הכנסת ח"כ ישעיהו, המזכ"ל היוצא של המפלגה, עם בחירתו לתפקיד החדש.

הבחירות בהסתדרות הפקידים

לשכת המפלגה דנה אתמול בבחירות להסתדרות הפקידים, שיתקיימו ב־27 ביוני. בבחירות אלה 100.000 בעלי זכות בחירה ומתמודדות בהן 10 רשימות. הלשכה אישרה את דרך פעולת המפלגה במערכת הבחירות והביעה הערכה והוקרה לשליחי המפלגה בהסתדרות הפקידים.

כן בחרה אתמול הלשכה בעורך בית הדין של המפלגה ובח"כ א. אבקוריון לתפקיד יו"ר המוסד לביקורת.

אגף ע"ש שקד במעונות לסטודנטים על הר־הצופים

מאת סופר „דבר"

כנס אגודת שוחרי האוניברסיטה העברית בנתניה פנה השבוע במכתב חוזר למוקירי זכרו של משה שקד ז"ל, בנתניה ובארץ כולה, להשתתף בהקמת אגף במעונות הסטודנטים על הר הצופים מיועד לבני נתניה.

במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול מסרו פ. ברגמן וכ. האוס כי הוקם ועד ציבורי בראשות דוד פוקס ושמטרתו להמשיך במפעל בו טיפל המנוח בימיו האחרונים. באגף יהיו כ־15—20 חדרים.

לתחזור מצורף מכתבה של הזהה שקד אלמנתו של המנוח, המודה על ההחלטה להמשיך במפעל בו טיפל המנוח ומשפיעה להשתתף במימון המפעל ולמיכורסה. היא מבקשת שאיסוף הכספים יעשה לא למען הנצחת שמו של שקד אלא „למטרת המפעל עצמו אשר הוא הגה וטיפל בו בשארית כוחו".

ר"מ הסן נפגש עם ג. מאיר

ראש הממשלה גולדה מאיר קיבלה אתמול בלשכתה בתל־אביב את אלברט אוסוולד, ראש ממשלת הסן, ברפובליקה הפדרלית של גרמניה.

הפגישה נמשכה כשעה והוצגו בה ההתפתחויות באיזור.

הסכם המסגרת טוב לכולנו
חריגה ממנו -
תזיק לעובדים ולמשק

מה נותן הסכם המסגרת לעובדים?

* תוספת שכר ריאלית;
* שמירה על יציבות המחירים;
* בטחון כי המיסים לא יועלו;
* עבודה לכל דורש;
* שגשוג המשק;
* התקדמות לקראת עצמאות כלכלית.

מדוע אין לחרוג מן ההסכם?

* כל חריגה באחוז אחד מן המוסכם תעלה למשק 100 מיליון לירות לשנה;
* מחירי המוצרים והשרותים יועלו;
* המיסים יגדלו ויבלעו יותר מהתוספת שתנתן;
* המיתון יחזור ונעמוד בפני שואה כלכלית;
* התלות הכלכלית של ישראל תגדל.

כולנו נסבול ובראש וראשונה - ציבור העובדים

לכן אמור לנציגיך -

החותם על הסכם חייב לכבדו
חתמו על ההסכמים הקיבוציים

התאחדות התעשיינים בישראל

هكذا من الاصل

טבעון בת 25 שנה

★ הראשונים מספרים ★

אל חורבת טבעון, בגבול אדמת אלונים, בכיוון אל קרית-עמל, חורבה הנקראת בערבית טבעון. פה מקומה של העיירה טבעון הקדומה. אפשר לשער שנקראה כך על שם אדמתה הטבעונית בימות הגשמים. טבעון נזכרת פעמים אחדות בספרות המשנה והתלמוד. בקיבוצ בתיה הראשונה: „מעשה ברבי מאיר שקרא (את המגילה) בבית-הכנסת של טבעון (טבעון) מושב, והיו בני הכנסת [illegible] שנגמרה [illegible] עליה". מפנה יצאו חכמים אחדים: אבא איש טבעון, יהודה איש טבעים (טבעון), כפר-טבעון, אליעזר בן צדוק מספר: „שני מעשים העלה אבא מטבעון ליבנה". תושבי טבעון, הטבעונים, לא הקפידו בביטוי האותיות הגרוניות בשפה העברית, כמו רוב תושבי הגליל [illegible] ישראל [illegible] הם לא הבדילו בין האות ה' ח' ובין ע' וא', ולפיכך ציוו על כוהנים [illegible] לפני התיבה בבית-הכנסת ולשאת כפיהם בברכת כהנים לפני הצבור: „אין מורידין לפני התיבה לא אנשי בית-שאן ולא אנשי חיפה ולא אנשי טבעון, מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין". „אין מעבירין לפני התיבה חיפנין ולא בישנין (אנשי בית-שאן) ולא טבעונין, מפני שהן עושין ההיההין (חיתין) ועיינין אלפין, אם היה לשונו עדון—מותר". [illegible] בלתי נכון של האותיות הגיל היה מביא לידי שיבושים מורים בשפה [illegible] קריאת התורה.

מתוך מדריך ארץ ישראל של ד"ר ז. וילנאי

ישיבה חגיגית של המועצה המקומית הראשונה בטבעון שנת 1952

עשרים וחמש שנים

בשלהי 1946 גרנו בקרית-חשבל (על-יד קרית-חיים) בדירת 2 חדרים עם מטבח משותף, שתי משפחות — דבר שהיה מקובל בשנים אלו (היום זה נראה איום!) כזוג צעיר שהתכונן להביא את ילדם הראשון לעולם, נרגנו לדירה משלנו (תהיה זו הדירה הקטנה של חדר אחד, אך משלנו עם מטבח ונוחיות לא „משותפים"). חיפשנו דירה בתנאי שכירות (אין חדש תחת השמש, אותן הבעיות בכל זמנים...), ושמענו מפי מכרים שהם גרים בשכונה ההולכת ונבנית על-יד קרית-עמל. אין לה עוד שם. קוראים לה „בית-שערים הצפונית", יתכן שהיא תיקרא „טבעון" (על השם הערבי „קוסקוס טבעון"). את השכונה בונה חברת „קרת" שגייסה כספים למטרה זו מנדבנים ציוניים באנגליה, ובעזרת ק.ק.ל. בונה דירות בודדות — קטנות — להשכרה בתנאים מתקבלים על הדעת, על-מנת למשוך משתכנים. בתכנית החברה להקים יישוב שיהווה מקום קיט, באקלים הנוח וההררי — והדומה לישוב שוויצי.

נסענו לראות. „באנו, הצצנו ונוצחנו" — יפי כזה אין רואים בכל מקום; היו אז רק שני רחובות — סביב שתי גבעות — עם כביש סלול ומדרכה מצד אחד של הרחוב (מדרכה, דבר נדיר בישובים קטנים, בהם הסתפקו בכביש ראשי סלול, מדרכה היתה רק בערים). כל יתר הישוב טבל בצמחיה טבעית מרהיבת-עין בשלל צבעיה, ים של רקפות וכלניות בכל הצבעים הקיימים שכיסו את כל העמקים בין ההרים המתנשאים מכל צד, בין עצי אלון עתיקי-יומין, המתנשאים לגובה על כל הגבעות; ואיזו „תזמורת רבקולית" של צפרים. כל זה היה עוצר נשימה ממש; צמחיה טבעית כזו בהשואה לנסיונות להצמיח צמח בתולות קרית-חיים...

בחודש הראשון של 1947 נכנסנו לדירתנו בת 2 החדרים והמטבח. מסביב לבית סתווני גינת-נוי קטנה עם חדים, דשא קטן, ממש „לוקסוס"! אמנם אין עוד תחבורה מסודרת לחיפה. — נוסעים בבוקר לעבודה וחוזרים בערב, אין עוד חשמל — אך כל זה אינו מטריד. אינו כהווה „בביתי". נפט למנורות מספק לכל ביה אחד המשתכנים. היה זה ארטור ז"ל עם סוסתו האדומה, אהוב כל ילדי הקריה. כשמגיע השכול כעבור מספר חדשים — הכתובת של החשבון הראשון היא: „בית-שערים הצפונית, רח' טבעון".

שנה חלפה, השכונה הולכת ונבנית, מתארכת ומתרחבת, על מדרון גבעה אחת נבנים מבנים משופצים „שיכון חיילים משוחררים" ובקצה שני נבנים בניינים שהיו אמנם דמויי „קטרקטינים", אך אז, בשנת 1947 היוו דבר חיוני והשוב — דירות קטנות בעלות חדר, מטבח ונוחיות לצעירים ולמשפחות צעירות, פליטי מחנות ושואה, המחכים במחנות בקפריסין לשעת מכר לבוא בכל דרך אפשרית ארצה. ואכן, עם פרוץ מלחמת הקוממיות מגיעות 200 משפחות לטבעון והן נקלטות על-ידי 200 המשפחות „הותיקות" של השכונה. כל הגברים הצעירים — ואלה היו רובם כבולם של היישוב הצעיר הזה — מגוייסים לצבא המתארגן. הנשים מהאמהות בנשק קל, ממלאות תפקידי שמירה ומטפלות במשפחות הזקוקות לקליטה, באמהות הצעירות ובילדיהן.

כמעט בכל החצר היתה גינת ירקות קטנה. ביטעו עצי פרי לרוב. למרבית המשפחות היו ילדים קטנים — „שתהיה ביצה לילדי"... בתקופת הצנע לא היה אצלנו שוק שחור. כל חיי השכור בה התרכזו אז במרכז המסחרי „הישן", כשקפה „מגדל" היווה מרכז לחיי התרבות והבידור.

ראשוני הנבחרים למועצה המקומית הראשונה שנתמנתה על-ידי שר-הפנים הראשון של מדינת ישראל, היו בלתי כמוסים, אך נתגלתה תודעת אחריות מרבה. קיימת אווירה של רעות רבה של „יחדיו". הרופאה שלנו — ד"ר דואלו (כיום ילקן) המופלאה לבקר אצל ילד חולה, מציצה גם בתרנגולת נקורה... זה לא מוריד מכבודה. היא שיטה זאת ברצון — פקוס כולם אוהבים אותה (ילדיה עכולה, ממשיכים לבקר עם ילדיהם אצלה גם היום). ההי לסנו אז לקרוא את כל הרחובות רק בשמות פרחים וצבעים — ועמדנו בלחץ של חברה „קרת" (שהתחייבה כנראה בפני נדבניה בחו"ל לקרוא רחובות בשמות יקיריהם). זכור עוד המקרה של השלט באיר הציונים „גבעת אברהם פרץ". [illegible] קו הוצב מחדש הכלב המקבע — רח' אבנון ההמר...

חורף בטבעון ב-1950

רק מקרה יוצא-דופן אחד היה — כבר הזהרות — הככר המרכזית בקריה, בה נבנה המרכז המסחרי, השם נקבע ביום העצמאות הראשון של המדינה.

תוך כדי גידול והתרחבות של טבעון לצידה של קרית-עמל הותיקה, עלתה על הפרק שאלת איחודן של שתי השכונות כרשות מוניציפלית אחת, היו ויכוחים והתנגדות מצד הצדדים: מתנגדים קיצוניים מקרית-עמל שחששו „להיטמע בתוך שכונה בורגנית" (יותר מ-95 אחוז מתושביה הם עובדים שכירים, חברי ההסתדרות) גם בין תושבי טבעון היו מתנגדים קיצוניים, שדעותיהם כבר נשתכחו ממני. אך הרוב הכריע וקמה קריה אחת — ושמה בישראל „קרית-טבעון". עד היום, לאחר שתי עשרות שנים של איחוד צדיין רגילים הוותיקים „לגשת לקרית-עמל", ועוד קיימים „דברים, המאפיינים כל אחת מהשכונות — נוסף לשוני בשמות הרחובות.

שנת 1958 הביאה גל מבורך של עליה ממזרח אירופה ומארצות הבורה כאחת. שב התעוררה הקריה — על מוסדותיה, ארגוניה ולכל תושביה לתאמץ קליטה. מאז המרשימים עד היום: אין בקרית-טבעון „שכונות צריפים", „מעברות" [illegible] ארץ. אמנם, ישנם גם מקרי סעד — אך אין, כמעט, פשיעה ואלימות, התפרצויות והפקרות. קיימים ברפורמי-צעירה בכל פינות היישוב, שאת יחדתייהם תקצו עוד אז, בראשית הקליטה של העליות הכתות.

יש ותיקים אהתנו לעתים הורים נוגים — אנו מזקינים, הקריה מתרוקנת מצעיריה, ועוד כמה תיהפך למקום של זקנים בלבד. אך חששות אלו הולכים ומתבדים בראותנו את האמהות הצעירות הדוהפות לעגלות את התינוקות ואת הפעוטים ברחובות הקריה.

הצעירים שלנו ספוגי אהבה לטבעון וחוזרים אליה. אחרי נדודים עקב שירות צבאי ולימודים, ומקימים בה את בתיהם — אם זה רק ניתן להם. נקווה שנוכל למלא אחרי רצון כל בני הקריה, הרוצים לחזור ולהשתקע בה.

המחזוריות הטבעית חלה גם על קריתנו — לצידו של דור מתבגר, קם דור של צעירים, המבטיח להשתלב בנוף היפה של קרית-טבעון.

גוקה קורצמן

חברי המועצה המקומית הראשונה בטבעון — 1951

בירז'נסקי יהודה
גולדרינג אלכסנדר
גולדשטיין יוסף
גרינשפון לוי
דויד משה (ז"ל)
דז'לושינסקי שמעון
כרמי ישראל
ליכטיג משה
מן (זכלין) משה (ז"ל)
פינקו ארטור
קורצמן גוקה
קליינר אליהו
רזיאלי זאב
שווארץ גרהרד

פתיחת בית ההסתדרות בקרית טבעון

ביקור נשיא המדינה י. בן-צבי ז"ל

הקריה שלי

פורשים לפני שטיחים; שטיחים צבעוניים של נרקיסים, כלניות, רקפות ודגניות. צמחיה פראית ועצי זית מאובקים. הרים, מורדות, סלעים ואדמות.

באנו אליך צעירות מלאות תכניות לעתיד יפה, ומצאנו את הבתים בני שני חדרים קטנים, מטבח ומרפסת. כארמון קטן נדמו לנו.

זכורים לנו הערבים שת היינו רואים אור בוקע מחלון של בית חדש. שמחנו אז שמשפחת הקריה גדלה במשפחה נוספת ובילד נוסף.

קריתי... אתך גדלנו. זכורים לנו הקשיים, בלי חשמל, מעט מים, כביש רעוע — הנה שומעים שמכונית שקעה בבוץ במגרש את טבעון, תסורה הברכה הישנה בה היו מביאים לנו להם פעמיים בשבוע.

הנה בא הדייג הזקן מטבריה עם דלי ובו דגים — ועובר מבית לבית. הנה בא החלבן ליכט מחיפה לחלק את החלב. הנה עומדים אנו ומחכים לאוטובוס הנכנס פעמיים ביום לטבעון.

עברנו דרך ארוכה ביחד. לא איכזבת אותנו. יפית וגדלת. ונתפלל לבוא השלום למען נוכל ליהנות מאוויריך הצח, מיופייך השקט ומאווירת הרגיעה הנסוכה ב[illegible]

חנה עמירם

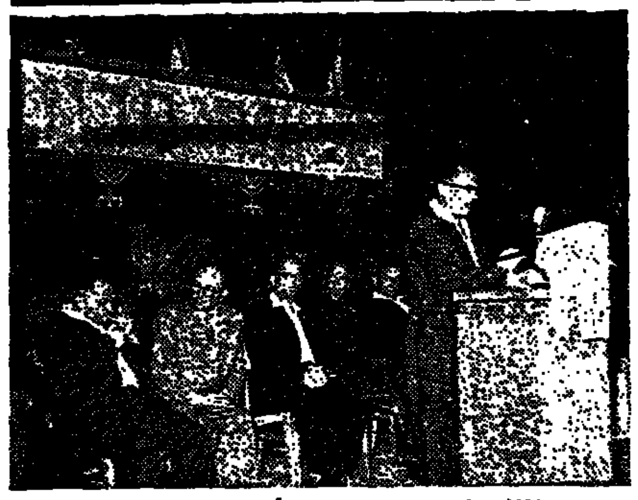

חגיגת יום העצמאות על מגרש הספורט

חג הביכורים של ילדי בתי-הספר בטבעון

הקפות בשמחת-תורה במרכז טבעון

תזמורת האקורדיונית בנצוחו של יהודה אופנהיימר

מרוץ סיני על מגרש הספורט

מאז ועד היום

לפני 25 שנה, כשחברת „קרת" שבנתה בטבעון, על פי הסכם עם קק"ל, ניגשה לבנות שיכון לצעירים. היא תיכננה את הבנייה של 13 בתים משותפים על שטח קטן בכפיפות דבה ובמרוכז אם כי לא היה מחסור בקרקע. כל בית הכיל 16 דירות וכל דירה היתה בת חדר אחד, וכללה גם פינת בישול ושירותים. שם הרחוב בו נבנה שיכון העולים נקרא רחוב „עליה", ולא כמקובל במקום בשמות הפרחים.

מדירות השיכון השקפנו על יער אלוני בר שנמשך עד לרמת ישי. ברבות הימים נבנו בתים פרטיים וכן שיכונים ברחובות השקדים, הצפצפים, השיטים ואחרים. כשבאתי לטבעון, התרשמתי מאד מהנוף היפה, מהירק הרב ומהשקט השורר במקום.

ב„שיכון עולים" התגוררו אז זוגות צעירים ברובם עם ילדים

הצריף (ליפט) הראשון במרכז המסחרי החדש בטבעון 1950—52

קטנים, יוצאי תנועות נוער חלוציות, פליטי מחנות בפולין, גרמניה, איטליה וכן זוגות שעזבו קיבוצים, שנה-שנתיים אחרי עלייתם לארץ. סיפרו לי המשתכנים הראשונים, כי לא בקלות הסכימו להשתכן בטבעון. הבעיה היתה: מה תהיה תעסוקתם בטבעון? אך השיכון התאכלס והמשתכנים התחילו לעבוד ו„להסתדר" במקום, בחיפה והסביבה.

בבלוק מס' 7 הידוע בשיכון בו התגוררתי, יזמו כמה מבי פחות פעולה תרבותית-חברתית במועדון ההסתדרות. נפתחו שיעורים לעברית. נערכו ערבי הרצאות, ערבי בידור וכו'.

זכורה לי המסיבה שנערכה ביום העצמאות הראשון למדינת ישראל שהשתתפו בה גם ותיקי טבעון וכן סדר שני של פסח משותף. ציינו כל חג והרבו להיפגש באווירה חברתית נעימה.

ארגון אמהות עובדות בטבעון הקים צריף ליד השיכון בו פעל גן ילדים. כולנו זוכרים לטוב את הגננת מרים יונגמן, שבמסירותה ובאמצעותה חינכה את דורנו לקראת ראשית דרכם במדינת ישראל ושיתפה את ההורים בכל הפעולות בגן. המיזוג העולים הוותיקים בשכונה נעשה תוך תקופה קצרה. נבחר כנציג שיכון העולים במועצה המקומית הראשונה. התגלה כמה שאפשר לשפר את הבלתי-נוחים בשיכון העולים.

משפחות רבות עברו לגור ב„שיכון עממי" שחברת „קרת" בנתה אז ברחוב הצפצפים ומשפחות אחרות רכשו בתים בטבעון. כיום אפשר לקבוע שחלק ניכר מבין תושבי טבעון, בעלי מלאכה, בעלי עסקים קטנים, וכו' הם אותם העולים שהתבנו לפני 25 שנה בטבעון.

בבתים של השיכון הנבצרו עתה עם התפתחותה של טבעון בקרבת המרכז גרים קשישים פנסיונרים, זוגות צעירים ובודדים מבין העולים שהשתכנו בבנים 48—1947.

מרבית האוכלוסיה מורכבת מיוצאי קיבוצים והתיישבות עובדת. לעבודה זו השלכות [illegible] בות על החיים הציבוריים בבקו ועל חינוך הנוער.

ישראל כרם

למועצה המקומית קרית-טבעון ולתושביה

בהגיעכם ל-25 שנה לייסוד טבעון

ברכת

מושב בית-לחם

למועצה המקומית קרית-טבעון ולתושביה

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון

שאו ברכה

אלוני-אבא
מושב שיתופי

אפירין טבעון
ריהוט וקישוט פנימי בע"מ
טלויזיות ומקררים
ח. ומ. פופוביץ
ככר חרות — טלפון 931325
במלאות 52 שנה לטבעון
מברכים את תושבי הקריה,
את ראש המועצה וחבריה
בהצלחת פיתוח הקריה
עלו והצליחו

אנו מברכים
את תושבי טבעון
במלאות 25 שנה לייסודה של
טבעון

„קרת"
חברה לשכון ולמשכנתאות בע"מ
מייסדי ובוני טבעון

לראש המועצה המקומית קרית-טבעון
הח' יצחק קלנברג
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית-טבעון

בחגכם
במלאות 25 שנה לטבעון
זר ברכות
כה לחי!

הנהלת „אגד"

לראש המועצה המקומית קרית-טבעון
מר יצחק קלנברג
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית-טבעון

במלאות חצי יובל לייסודה של טבעון
שאו ברכה נאמנה
כה לחי!

מועצה אזורית זבולון

לח' י. קלנברג —
ראש המועצה המקומית קרית-טבעון
לחברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית-טבעון

במלאות 25 שנה לטבעון
ברכת חברים ושכנים
כה לחי!

קבוץ אלונים

לקרית-טבעון

ליום חגכם
ברכת שכנים

קבוץ שער העמקים

המועצה המקומית רכסים
למועצה המקומית קרית-טבעון ותושביה
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
שאו ברכה

ארבילי סלים
ראש המועצה המקומית

לראש המועצה המקומית קרית-טבעון
מר יצחק קלנברג, לחברי המועצה ועובדיה
לכל תושבי קרית טבעון

מיטב הברכות והאיחולים
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון

איחוד בתי קולנוע קרית-טבעון
קולנוע „יובל אור" וקולנוע „זהר"

קרית־טבעון בהתפתחות

מפגש הנהלת המועצה עם שר האוצר פ. ספיר וח"כ מ. ורטמן

קרית הגנים המוריקה

מאת ש. שחורי

יצחק קלנברג, ראש המועצה המקומית קרית טבעון, נמנה עם הבודדים בין ראשי הרשויות המקומיות, שלא התפתה לדהרת הפיתוח האורבניסטי. אין הוא יוכרנו ואינו רוצה כלל, כרבים בעיתון, להפוך את קרייתו הנאה, המטובלת כל כולה בירק איתנה, לעיר. „אנו קרית צוייה ורצוננו להמשיך ולחיות באווירה כפרית" הוא אומר. ואכן בפעולתו הבולטת: ציפאלית בולטת הכוונה ליצור מקורות פרנסה ותעסוקה לתושבי הקריה, שרק 1300 מהם מתפרנסים במקום ויתרם בחיפה הקרובה ובאזורה, במסגרות ובתנאים הקיימים, דהיינו: מוסדות, בתי־מלאכה ותעשיה זעירה, שאין בקיומם כדי להזם את אווירה הנה של הקריה.

קרית טבעון מושכת אליה, בזמן האחרון, הרבים חדשים לא רק בנייה, כי אם בעיקר, באווירה הנה, מספר לא מועט כלל מתושבי חיפה. בכללם גם תושבי הר הכרמל, מעדיפים אותה על פני העיר, ורכשו בה בתים. המהירות לקריה גדלה ומאות הדירות היקרות, שעמדו למכירה, לא נותרה כיום אף אחת. קשה כבר עתה לרכוש מגרש או בנין בקריה.

המשתכנים החדשים, שרובם ככולם מחיפה ואזורה, אינם מקריבים שום קרבן במעברם מ„העיר אל הכפר", ובמיוחד לא בעלי הרכב שביניהם. המרחק בין חיפה לבין קרית טבעון אינו עולה על 17 קילומטר, והמרחק בין הקריה למפרץ חיפה אינו עולה על 12 קילומטר.

בית הספר החדש של חטיבת ביניים בקרית טבעון

הנסיעה מהר הכרמל, למשל, אל המפרץ, בו מרוכזות, כידוע, התעשיה של חיפה, היא מסובכת יותר וממושכת יותר מאשר מקרית טבעון, מה גם שהתחבורה הציבורית מסודרת כהלכה.

חינוך הנוער בראש סולם העדיפויות

צעירה יחסית היא אוכלוסית הקריה, המונה כיום 11,000 נפש. כ־35 אחוז מכלל האוכלוסיה מהווים הילדים ובני נוער עד גיל 18. כ־40 אחוז מבני 18 עד בני גיל הפרישה, וכ־25 אחוז — בני יתר הגילאים. מצב דמוגרפי חיובי זה, בו חובשים את ספסל הלימודים 2500 מבני הקריה, בכללם כ־300 בבתי הספר הגבוהים במדינה (72 באוניברסיטת חיפה), ו־90 אחוז מבני הנוער מאורגנים בתנועות הנוער. לא מצא שיבושים חמורים בניהול המוניציפאלי של הקריה, מועצת הקריה התלבטה בבעיות כספיות קשות, גביית המסים לא היתה מסודרת היו, כמו כן, פיגורים רציניים בתשלום משכורותיהם של העובדים.

קלנברג נכנס לתפקידו כראש המועצה המקומית בשנת 1962, אחרי שורה של שינויים וחילופים אישיים, שחייבו החלטות והכרעות של המזכירות המרכזית של מפלגת העבודה (אז מפא"י), שלא נתקבלו בהתלהבות יתרה, כרגיל במיוחד בתקופת משבריה, אך קלנברג הצליח בגישתו העסקית הישירה והתבונתו המעשית, להסדיר, תוך תקופה קצרה, את מצב הכספים. תחילה נתבעו „החייבים הגדולים" להסדיר את חובותיהם לרשות המקומית (חברת „קרתי", שבנתה את טבעון, חברת שיכון עובדים, שבנתה את קרית עמל, היו חייבות אז לרשות המקומית כמחצית המיליון לירות). התביעה התקיפה לתשלום המסים הושפעה גם על התושבים שנתבעו לבצע. עם זאת שונה לטובה גם יחסם לשלטון המקומי. מאז לא היו פיגורים בתשלומי שכר העובדים. אוירת העבודה השתפרה. בנקים המסקים החלו לגלות עניין ב„ניהול עסקים" עם המועצה המקומית, ויחסם למועצה ולראשה הנבחר היה כאל לקוח רציני.

כבר בראשית פעולתו גילה קלנברג, נטול היומרות האינטלקטואליות, הבנה רבה לצורך החיוני לפתור את בעיות הזימון של מוסדות החינוך במקום. ללא השהיה החל בהשלמת הבניה בביה"ס התיכון, שהוא, אגב, אחד המעולים באזור ואף מחוצה לו ברמתו החינוכית הלימודית. בין בוגרי 16 מחזוריו נמצאים טייסים, קצינים בחיל הים ובחילות אחרים, אקדמאים ממלאי הפקידים הטובים בתחומים הגבוהים, ולא לאחרונה — מתיישבים בהתיישבות קיבוצית. בקצב הראוי לציון נבנו המעבדות, שהכרו בתחומים והנוקב אולם התעמלות גדול בהשקעת כספים ניכרת. „קלנברג יודע איך להזיז כספים" — אומרים בקריה.

כמפעל הבניה הושלמה של רשת החינוך לא התחים בביה"ס העל־יסודי בלבד. הושלם בניינו של ביה"ס היסודי „גורקיסים". ביה"ס בקרית עמל הורחב. נוספו גני ילדים, רק לפני שנתיים נפתחו שני גני ילדים לגילאי 3—4. הוקם גם בית ספר ל„חינוך מיוחד" ואף נפתחו ביה"ס יסודי מהזרם הדתי וגן ילדים. ראש המועצה גאה ביחוד על ביצוע הרפורמה החינוכית בקריה, שחייבה תוספת מיבנים, במלואה. נוספו מעבדות וסדנאות וההשקעה החינוכית הכוללת הגיעה עד כה לסכום של 3 מיליון לירות.

גורם חשוב, ואולי מכריע, רואה המועצה המקומית בטיפוח תנועת הנוער בקריה. במקום פועלים שני סניפים של „הנוער העובד והלומד", סניף אחד של הסתדרות הצופים וסניף של „בני עקיבא". המועצה משתתפת, בהקצבות נדיבות, בכל המבצעים התרבותיים של ארגוני הנוער. לסניף „הפועל" בלבד מקציבה המועצה 12,000 לירות בשנה. שלא כמו במקומות אחרים, אין הכדורגל מהווה עיקר בפעולתו של הסניף. „אנו תומכים בעיקר בפעולות הספורט שנועדו להמונים" — אומר קלנברג.

בתמיכתה של המועצה המקומית, הותקנו 4 מגרשי טניס ומגרשים לכדורסל וכדור יד. ספורט השחיה מפותח במקום בשתי בריכות שחיה, שאחת מהן נמסרה, לפני שנה, לרשותו של „הפועל". בשיתוף פעולה עם מועצת פועלי חיפה נבנה במקום אצטדיון גדול, המשמש גם לאירועים חגיגיים המונים של הקריה.

קרית טבעון לא ניצלה אף היא מגזרת נוער השוליים, שמספרם מגיע ל־100 בקירוב, והוקמה מחלקה מיוחדת לטיפול בנוער זה, שמספרו גורם דאגה מרובה. נפתחו 3 מועדונים מיוחדים, מונו מדריכים, בהם גם „מדריך רחוב".

למעשה, משתתפות בקריה כל פעולות התרבות לנוער ולמבוגרים למחלקה לתרבות ולחינוך של מפ"ח, שפתחה במקום סניף לספרייתה המרכזית ע"ש בודלוב. אף ספריות קיימות בכל בתי־הס ובכללן ספריה גדולה בביה"ס התיכון, בו החל, בפיתוח מגרשי ספורט ובסיומה של כל מערכת הבניה, מתוכננת פתיחתה של ספריה גדולה „מכשי" בתנועתי.

קלנברג ראה צורך לציין במרדום פעולות הבניה המקיפות, כי „אין אצלי הנחת אבני פינה, אני בונה ורק אחר כך מספר על הבניה".

— מהיכן אתה לוקח את הכספים המרובים לבניה המסועפת (הוא הקים גם מועדון קהילתי, המגלה פעילות רבה)?

קלנברג מחייך. „הוא משיג את הכספים בדרכים ובשיטות משלו — אומרים חברים הקרובים לעניני המועצה, במקומות שאחרים נכשלו, מצליח הוא בגישתו הערמית הפשוטה".

המועצה המקומית משתפת פעולה גם עם ארגוני הנשים (ארגון אמהות עובדות ויצ"ו), ומקציבה סכומים ניכרים לפעולותיהם, בעיקר למעונות ילדים, גני הילדים והמעונות הקיים.

עבודות פיתוח ובנייה רבת היקף של שיכונים

קרית טבעון היא מעשה הרכבה של שני ישובים. עד שנת 1956 היו קיימות כאן שתי קריות: טבעון, שנבנתה על ידי חברת „קרתי", וקרית עמל שנבנתה על ידי "שיכון עובדים". בבניה עצמית ברובה, ללא כבישים נאותים וללא מדרכות. הגבול שהפריד ביניהם, נוסף לגבולות חברתיים מסויימים, הוא הכביש חיפה־נצרת, או חיפה־העמק. אחרי איחודם של שני הישובים בקריה אחת, הוחזקו כבישים קיימים, נסללו כבישים חדשים ונבנו מדרכות, בהשקעה של יותר מ־3 מליון לירות. „עד כה" — מדגיש קלנברג ומוסיף, לא בלי סיפוק: „ארכה של רשת הכבישים שלנו עולה כיום על 70 קילומטר".

מועצה מקומית זו, שתקציבה השוטף מסתכם ב־5.6 מיליון לירות, כבר ביצעה במלואו את השלב הראשון של מערכת הביוב המרכזית (הדוגמה של חיפה מדביקה, כברור, את שכונותיה). בימים הקרובים יופעל מכון הטיהור על שטח בן 70 דונם, שנרכש על ידי המועצה בסביבות כפר יהושע, בשלב ראשון יחוברו אל מכון הטיהור 25 אחוז מבתי המגורים בקריה. אף רשת מפעל המים הועברה מרשותה של חברת „מקורות" לידיה של המועצה המקומית. היה צורך בהחלפת הצנרת וכבר הושקעו בהחלפה 100.000 לירות ויושקעו כרבע מיליון לירות נוספות.

קלנברג, הנבחר כראש המועצה שלוש תקופות כהונה בזו אחר זו, מקפיד לציין בשיחה כי בזמן כהונתו נבנה בית ההסתדרות במקום, בשיתוף פעולה עם מפ"ח. המגרש נרכש על ידי המועצה (הקרקעות במקום בבעלותו של מינהל מקרקעי ישראל). ואף עבודות הפיתוח נעשו על ידה. בתקופת כהונתו החלה הבניה בקרית עמל (השוני כיום בין שתי הקריות המאוחדות הוא שבקרית עמל נקבעו שמות הרחובות על שם אישים ובטבעון — על שם פרחים). באזור הרחובות כצנלסון מרת פותח שטח מגורים נאה. הוכנו שם כ־200 משפחות, בחלקן זוגות צעירים ועולים חדשים. עתה נמשכת הבניה של 100 יחידות מגורים נוספות ומתקדמת הבניה באזור נוסף. ברחוב החורש בונים 200 יחידות דיור שנועדו גם הן, בין היתר, לזוגות צעירים ועולים חדשים.

רבים כבר הספיקו, אולי, לשכוח כי בתחומי הקריה היתה קיימת מעברה גדולה. בפחוניה ובמבני האזבסטון התגוררו כ־400 בתי אב. כאשר השוב בפעולתו ראה קלנברג את חיסולה של המעברה. בעזרתו של יוסף אלמוגי, שר השיכון אז ושר העבודה כיום, חוסלה המעברה.

את הגברת הבניה במקום, עם גידול האוכלוסיה והצורך בשיכון לצעירי הקריה, רואים ראש המועצה וחבריו כאחד התפקידים החשובים. באחרונה אושר שטח בן 300 דונם (שטחה של המעברה לשעבר) עליו תיבנה שכונה חדשה בת 1300 יחידות דיור. הפרוייקט הזה מתוכנן ויבוצע בשיתוף על ידי מינהל מקרקעי ישראל, משרד השיכון והמועצה המקומית.

„בקרוב יוחל בבניה" — מבטיח קלנברג. הכודאג מהמחסור הקיים בעובדים גם בקריה זו, שחלק ניכר מתושביה הם עובדי חוץ.

הקריה המאוחדת מנציחה זכר בניה שנפלו

קרית טבעון תרמה, כמו ישובים רבים אחרים, את תרומת הדם במלחמת ישראל על חרותה ועצמאותה. בכל אחת מהן הוקמה מצבת זכרון לנופלים, וטקסי זכרון נערכו ליד שתיהן. אך עם גידול מספרם של הנופלים מבני הקריה, אחרי מבצע סיני ומלחמת ששת הימים, הוחלט על הנצחת זכרם בצורה נאותה ומאוחדת. פורסם מיכרז על פרוייקט הנצחה וזכו בו, על פי דעת ועדה מיוחדת של מומחים, נציגי ציבור, נציג ההורים השכולים ובא־כח משרד הבטחון, האדריכל פולק־פרוכטר. בתיכנן את הגינון הזכיר ארד כקורצין סמר, שתיכנן את האנדרטה. האנדרטה, המשתרעת על שטח של 1500 מ"ר, היא דמויית מחסום אבני טנק, במבנים המחסום בזה הדד הייחודית ובו רשימת הנופלים. ליד האנדרטה, שהוצבה על גבולן של שתי הקריות המאוחדות, ניטע והולך גן ציבורי על שטח של 12 דונם.

המועצה המקומית מורכבת מ־13 חברים, 9 מהם נציגי המערך, 2 — ל"ע, 2 — גח"ל ו־1 נציג הדתיים. בקרב חברי המועצה לסיעותיה קיים שיתוף פעולה מלא. „זהו המקום על יושביו" — מסביר קלנברג, דומה, שהוא צודק.

ראש המועצה המקומית קרית טבעון — יצחק קלנברג

חברי המועצה המקומית קרית טבעון

קלנברג יצחק
אהרוני רפאל
אברג'ל מרדכי
אוהל יהושע
אלמוג שמעון
ארז יחיאל
בר דוד שאול
יעקובוביץ יוסף
לביא יהושע
להבי שמעון
פופוביץ חיים
פרקש שמואל
קנדל אהרון

טבעון

אלונים בני מאות שנה, נטעו, נוטשי־הצלב: מכורכמים מצונים, מפותלים מוקצה וסבל, יפים, איתנים: תקועים בקרקע־הסלע, ניזונים ממנו, בגבורה עילאית.

ואורנים צעירים בני־גזע שרנה, ניטעו על־ידי עברים צעירים, נישאים אל על שולחים פארות לכל צד. ישרים כמהרים נמשכים לשמים. נצים ברוח קלה רוהמים, מטפטפים שרף — בשמם נסף, נסף חלפים קרירות וריח.

גינות־פאר, שתולות כגני־עדן לפני הבתים אדומי־הגג, שושנים כורידות, מאדימות, בשפע בלי־צוה. צצים מסוסי־פריחה לבנה, סגולה, לורדה, צל, וריח.

וצליל גרוני — השחרורים רוויי־צוזה וסלסול הבולבולים, וצופיות בקסטנייטה מצפחות ביניהם: תזמורת פלסטת — אונן ולב.

טבעון העתיקה, לחש עבר בין אלוניה הישישים, לחשי־עתים, מאוויים, מלחמות, וזרוזות, וטבעון החדשה, בהדר־אורניה וברוחה ההולכים יחד השמימה, לשמיה מגומרי־הכרמל הנזקף כאן בכל הדרו בקסמו התנ"כי־הארצי: לובש צורה ופושט צורה: מתכסה בצל והדף, ומסייך באורות רכים בבבעי־צדף בשמש כשצמחייתו הפראית מוספת אותו רבות. טבעון חיפה שאי ברכה ממני.

אסתר ראב

יד לבנים — אנדרטה להנצחת זכרם של בני קרית טבעון שנפלו במערכות ישראל

„הענקת אזרחות־כבוד לאלוף פיקוד הצפון דוד אלעזר (רמטכ"ל היום) 1968 כתושב קרית־טבעון"

להבי/לחבר **יצחק קלנברג**

במלאות עשר שנים לכהונתך
כראש המועצה המקומית קרית־טבעון
על פעלך והשיגך לטובת קריתנו היפה

ברכות חמות

חזק ואמץ

חבריך וידידיך

המועצה הדתית
בקרית טבעון

מברכת את
ראש המועצה המקומית מר **יצחק קלנברג**
הרב המקומי ר' **יהודה אריה זילברשטיין**
הנהלת המועצה, חבריה ועובדיה
חברי המועצה הדתית
וכל תושבי קרית טבעון

במלאת 25 שנה ליסודה של טבעון
תשרה השכינה במעשי ידיכם

למועצה המקומית קרית־טבעון
ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
שאו ברכה נאמנה

צרכן חיפה

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג
להנהלה, חברי המושבה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
שאו ברכה

בית ספר לנהיגה „יעיל"
קרית־טבעון רח' בורוכוב 1, טל. 931773
חיפה, רח' טרדאו 35 טל. 667448
חיפה, רח' הנגנים 81 טל. 529872
מוריה, רח' צפרירים 2, טל. 84612

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
הח' יצחק קלנברג, להנהלה,
חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
שאו ברכה נאמנה

חברת שכון עובדים חיפה
החברה לבנין ולעבודות צבוריות
מיסודו של סולל־בונה בע"מ
חטיבת הבנין
חרות בע"מ. חיפה

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג, להנהלה,
חברי המועצה ועובדיה

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות

מרדכי וייס
חברה לבנין בע"מ
קרית־טבעון, רח' השקדים 24

לתושבי קרית־טבעון!

בהגיע קריתנו לחצי יובל שנים, בה חיינו את שנות חיינו היפות ביותר. יסדנו את הקריה, בנינו אותה, פתחנוה, ויפינו. היינו הראשונים פה במקום ויצרנו „יש־מאין". ולא חסכנו שום מאמץ פיזי ונפשי.
ברכה אחת לנו: שנזכה כולנו לחגוג את יובל הקריה, יחד עם בנינו ובנותינו, שילכו בדרכינו וימשיכו לפתח את הקריה ולחיות בה את חייהם, חיי יצירה וחופש, ונזכה כולנו „לשלום" אמת באזורנו ובעולם כולו.
יבורכו כל מקימי־בוני וממשיכי קריתנו. כמו כן יבורכו: ראש המועצה המקומית וחבריה נבחרי הקריה, מזכיר ההסתדרות, הפועל, מנהל בית ספר תיכון ומוריה, מנהלי בתי ספר יסודיים ומוריהם וכל תושבי הקריה עם משפחותיהם.
המברכים:
צפורה ויחיאל ארז
חנות רהיטים „רהיטי־פאר"
במרכז טבעון

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג,
להנהלת, חברי המועצה ועובדיה
ולתושבי קרית־טבעון

מיטב האיחולים בחגכם

במלאות חצי יובל
לייסודה של טבעון

מועצה מקומית
מגדל־העמק

המועצה המקומית
יקנעם עלית

לראש המועצה המקומית מר י. קלנברג
לחברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות חצי יובל לייסוד טבעון
ברכת השכנים

אילן גבריאלי
ראש המועצה המקומית

לראש המועצה המקומית קרית טבעון
מר **יצחק קלנברג**
ההנהלה
חברי המועצה ועובדיה
ולתושבי קרית טבעון

במלאת 25 שנה ליסודה של טבעון
ברכת שכנים חמה
ואיחולי פיתוח ושגשוג

מועצת מקומית בסמת טבעון
ותושביה

עירית קרית־אתא

לח' יצחק קלנברג —
ראש המועצה המקומית קרית־טבעון
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

בחגכם
מיטב האיחולים

צבי הרד
ראש עירית קרית־אתא

המועצה המקומית קרית־ים

לקרית־טבעון
בחגה

ברכות ואיחולים
להמשך שגשוג ופיתוח

בנימין אפרת
ראש המועצה המקומית

המועצה המקומית
קרית־מוצקין

לח' יצחק קלנברג
ראש המועצה המקומית קרית־טבעון
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולתושבי טבעון

במלאות 25 שנה לייסודכם
שפע ברכות

משה גושן
ראש המועצה המקומית

המועצה המקומית
טירת־הכרמל

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג
לחברי המועצה

מיטב הברכות בחגכם
במלאות 25 שנה לייסוד טבעון
שאו ברכה
לשגשוג והתרחבות

כרמל אליאש
ראש המועצה המקומית טירת־הכרמל

טבעון בת 25 שנה

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג, להנהלה,
חברי המועצה ועובדיה

במלאות חצי יובל לייסודה של טבעון
שאו ברכה

יעקב חי - אשר גינוסר בע"מ
מהנדסים יועצים
חיפה

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג
לחברי המועצה
ועובדיה

בהגיעכם ל־25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות והאיחולים
ממבצעי הקמתה של אנדרטת הזכרון בקריה

שלמה גורדון בע"מ
עבודות ריתוך ומתכת
מפרץ־חיפה, טל. 721729

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג, להנהלה, לחברי המועצה ולעובדיה
לכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות והאיחולים

פנידר חברה להשקעות פתוח ובנין בע"מ
אינג' פניני יוסף
קרית מוצקין, סמטת הקרב 6. טלפון 714885

אורי וינר בע"מ
קרית־טבעון, ככר חרות
סוכנויות „פרידמן" למקררים ומכונות כביסה
ציוד סטראופוני SANYO SANSOY, NATIONAL
סוכנות
טלפון 931328
טלויזיות סלורה וזניט

מברך
את תושבי הקריה וגבחריה
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
יצחק קלנברג, להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
לאוחזי ההגה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
שאו ברכה נאמנה

צבי ובתיה פינטו
קרית־טבעון

סיור קבוצת הכדורמים,
„הפועל" קרית־טבעון אלופי
המדינה לנוער בגרמניה
בתאריכים 24.3.72—12.4.72

טקס אחוד בין קרית־עמל וטבעון בהשתתפות שר הפנים בר־יהודה ז"ל בשנת 1956

מועדון הפנסיונרים

בשנת 1959 הוקם במועדון ההסתדרות (בבית ליכט ברח' הדגניות) מועדון להורים בשם „אחוה". נבחר אז ועד פעיל ובעזרת חברות של א.א.צ. נעשו בו פעולות חשובות.

עם הקמת בית ההסתדרות, נסגר המועדון ברח' הדגניות והועבר באורח זמני לבית ההסתדרות. המשכנו בפעולות תרבות וחברה. אבל הרגשת החברים לא היתה כהרגשתם במועדון שהיה מיועד אך ורק להם. הודות להבנה וליזומה של ראש המועצה החי י. קלנברג מסרה המועצה המקומית לרשותם מבנה ברח' האורנים, שהפך למועדון הפנסיונרים. מבקרים בו כיום בפגישות יומיות ובמסיבות כ־60 פנסיונרים ותיקים.

מטעם ההסתדרות נערכות בו הרצאות על נושאים שונים וכן מסיבות. המועדון שהוקם על־ידי המועצה המקומית מוחזק גם על ידה.

י. כרמי

בית ההסתדרות בקרית־טבעון

המועצה המקומית נשר

לראש המועצה קרית־טבעון
הח' יצחק קלנברג, חברי המועצה
ותושבי קרית־טבעון

שאו ברכה
בחגכם

ישראל קלרטג
ראש המועצה המקומית

טבעון-תורס
א. ויסברגר
IATA
משרד נסיעות ותיירות
טבעון רח' החורש 2 טלפון 931415
*
מיטב הברכות ואיחולים
לראש המועצה, ההנהלה חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון

לכל תושבי קרית־טבעון
מיטב הברכות
בחגנו

„אומנות"
ציור פסול הלחמות ברזל
— נעמי —
קרית־טבעון, גלומב 56

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג, לחברי המועצה ועובדיה
לתושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות והאיחולים

רכב א. קול בע"מ
משרד להשכרת טנדרים
משכיר רכב עם ובלי נהג
קרית טבעון, רח' הכרמל 33
טלפון 931058

לתושבי
קרית־טבעון
בחגכם
מיטב האיחולים

מרפדיה
ש. הופבואר בע"מ
הסלון לתצוגה ומכירת כורסאות • כורסאות מיוחדות • ספות • שולחנות • חדרי שינה • ריהוט לפי הזמנה ועוד.
חיפה, רח' מסדה 19־18
טל. 660333

לשרותך - מוניות טבעון
נסיעות וטיולים לכל הארץ
שרות יום ולילה
טל. 932222

לראש המועצה המקומית מר י. קלנברג
לחברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון
מיטב הברכות **בחגנו**

נחום גלעדי
התאנה 1, קרית־טבעון

פתיחת מועדון „אחוה" במועדון ההסתדרות (בית ליכט)

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג, להנהלה, לחברי המועצה ועובדיה, ולכל תושבי קרית־טבעון

ברכת שגשוג ופיתוח
במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון

ויצנר את קריסטל
קרית־טבעון

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג
להנהלה, לחברי המועצה ולעובדיה
ולכל תושבי טבעון

במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון
ברכת שגשוג ופיתוח

ברונר יעקב
קבלן בנין
קרית־טבעון,
רח' החורש 5
טל. 931458

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלברג,
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה

במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון
ברכות נאמנות
כה לחי!

חברי דפוס קואופרטיבי
„אות"
חיפה

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג, להנהלה, לחברי המועצה ולעובדיה
לתושבי קרית־טבעון
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות
כה לחי!

ועד בית הכנסת „אהל יעקב"
טבעון, רח' הגפן

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר י. קלנברג
לחברי המועצה ולעובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון
מיטב הברכות והאיחולים

זכריה ברקוביץ
קבלן להנחת קווי מים בע"מ
חיפה, גבעת דאונס 5

למועצה המקומית קרית־טבעון
ולתושביה

בחגכם
במלאות 25 שנה לייסודה של טבעון.
שאו ברכה

בית הספר לחנוך
של התנועה הקבוצית
אורנים

לראש המועצה המקומית הח' **יצחק קלנברג**
לחברי המועצה ועובדיה
לתושבי קרית־טבעון

במלאות
25 שנה
ליסודה של
טבעון

שאו
ברכה
נאמנה

מועצת פועלי חיפה
מועצת משנה לפועלי קרית־טבעון

מפלגת העבודה סניף קרית־טבעון
סיעת המערך במועצה המקומית
סניף „הפועל" קרית־טבעון
ארגון אמהות עובדות קרית־טבעון
מועדון הפנסיונרים קרית־טבעון
הנוער העובד והלומד סניפים טבעון—ק. עמל
הנהלת קופת־חולים מחוז חיפה
לשכת המס חיפה—קרית־טבעון
קרן בטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל
רמות ישי טבעון,
מוסד „אורים" — „משען"
קרית־טבעון

הועד למען החייל קרית־טבעון

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג,
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

בחגכם
במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון

שאו ברכה

„עמידר"
חברה לאומית לשכון עולים
בישראל בע"מ, מחוז הצפון

לראש המועצה המקומית קרית־טבעון
מר יצחק קלנברג
להנהלה, חברי המועצה ועובדיה
ולכל תושבי קרית־טבעון

במלאות 25 שנה
לייסודה של טבעון

מיטב איחולינו
לשגשוג ופיתוח

כה לחי!

הנהלת „משהב" ת"א
„משהב" חיפה
ארלוזורוב 3

...כת התיאום תכריע בשבוע הבא המשך השתתפותה ב"ועדת אשר"

...את סופרו הכלכלי של "דבר"

...ות לשכת התיאום של המעסיקים יחליטו כי ... לגבי המשך השתתפות ב"ועדת אשר". ... תובא הצעת נשיא ... התאחדות ... בן־יקר ... יותר נציגי לשכת התיאום בוועדה, כפי שעשה זאת.

בן־יקר ממשיך להפעיל להגבר על התפטרות נציגי המעסיקים ב"ועדת אשר", לאחר שהתאכזב מהם לא בקשו מיד בצעד דומה לשלו. בדיוני "ועדת אשר" בדבר המשך פעילותה, היתה דעתו של נציג התאחדות התעשיינים הב־לין ברוך בר, שיש מקום להפרי פטורות קולקטיבית, של כל חברי הוועדה, ולא התפטרות אינדיבידואלית.

בינתיים מיהרה לשכת התיאום והוציאה הודעה לעתונות בה הדגישה שאין שחר לידיעות שהופיעו בעתונות בדבר ביקורת כלשהי על עמדת נציגי לשכת התיאום ב"ועדת אשר". נציגי הלשכה, כולל בן־יקר, מייצגים את הלשכה בהתאם למדיניות שנקבעה על דעת המוסדות המוסמכים ונהנים מאמון מלא.

סופר "דבר" בצ"ע, כהודעת ה... עבודה בכתיבה להתברברות ה... מועצת בקרב כמה מן הארגונים הכלכליים המתייחסים ללשכת התיאום ואשר הביעו פליאה על שנציגי הלשכה לא תיאמו כראוי את עמדותיהם ונהגו ... בחלק מן הארגונים.

זו־בר: נקשיח העמדה אם המעסיקים ישביתו מפעלי המתכת

בתגובה על הפרסומים, לפיהם ישביתו המעסיקים בענף המתכת את מפעליהם אם יוחמר ענף השיבורים, הודיע המזכיר הארצי של הסתדרות פועלי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה מ. זו בר, כי אם אכן כך ינהגו המעסיקים, לא יוחזרו הפועלים את העבודה ולא יפעילו את המפעלים אלא אם ייענו המעסיקים לכל התביעות שהגישה הסתדרות פועלי המתכת במו"מ לחידוש הסכם העבודה.

זו־בר ציין, כי פועלי המתכת נמנעו מלגרום לסיכסוך עבודה ארצי בענף, מתוך אחריות למשק ליצוא, אך אם התעשיינים ימשכו את איומיהם, הם יתקלו בדרך קשוח ובלתי מתפשר.

עובדי הביטוח הלאומי שבתו יום אחד

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

עובדי המוסד לביטוח לאומי קיימו אתמול שביתת־אזהרה של יום אחד, ואם לא יימצא פתרון לתביעותיהם — יקיימו שביתה ממושכת ב־21 במאי.

כפי שנודע הכריזו העובדים שביתה בגלל מספר סיבות: אי ביצוע המלצות בוררות בענין התקן לשנים 71/72, כמו כן באו בחודש מארס הכנה: אי תשלום מקדמות ע"ח תוספת אשר ניתנו לעובדי בתי־החכבשה ואשר צריכות להינתן גם לעובדי הביטוח הלאומי; הביעה להתלום תוספת של 100 ל"י לבעלי הדרגות בסניפים, בהשוואה לבעלי הדרגות במשרד הראשי.

ועד העובדים ייפגש בקרוב עם מזכירות הסתדרות עובדי המדינה להבהרת הסיבות שהניעוהו לקיים שביתה, ומתוך תקווה שהוועד יקבל את תמיכת הסתדרות עובדי המדינה.

סנט אוניברסיטת ת"א מאיים בסגירת המוסד בשל קיצוץ בהשתתפות הממשלה

מאת סופר "דבר"

סנט אוניברסיטת תל־אביב קבע אתמול שאינו רואה אפשרות לקיים לימודים ברמה נאותה בשנה הבאה, אם ההקצבה של הממשלה תקוצץ בתקציב האוניברסיטה — על כך מסר אמש דובר האוניברסיטה.

הסנט החליט להתכנס לישיבת חירום ביום ד' הקרוב לדיון בתוצאות הפגישה המתוכננת בין שר החינוך והתרבות י. אלון לבין נשיא האוניברסיטה פרופ' י. נאמן והרקטור פרופ' סיכותסן בה ידון ענין התקציב לשנה הקרובה.

באחרונה אישר הוועד המנהל של האוניברסיטה תקציב בסך 115 מיליון ל"י. סכום זה נקבע — לדברי הדובר — לאחר שנערכו קיצוצים מקסימליים בהוצאות התקציב שהוצעו על־ידי הפקולטות. סכום זה חייב להתכסות על־ידי המקורות הכספיים של האוניברסיטה, הכוללים שכר לימוד, וגורמים מסייעים שונים והמוסדים, על סך 14 מיליון ל"י, וכן השתתפות הממשלה והסוכנות בכיסוי יתרת הסכום. אך באחרונה הובא לידיעת האוניברסיטה שהשתתפות הממשלה בתקציב הצטמצם ל־66 מיליון ל"י, שהם כ־57 אחוז מן התקציב, ומכאן שהגרעון הצפוי יעמוד על 35 מיליון ל"י. משמעות מצב זה היא כניעת אפשרות להפעלה סבירה של האוניברסיטה אשר תביא בהכרח לסגירת המוסד — נאמר בהודעה.

הוועד המנהל שהתכנס לדיון במצב שנוצר הטיל על נשיא האוניברסיטה והרקטור להיפגש עם ראש הממשלה ועם שר החינוך. הפגישה עם שר החינוך נקבעה ליום ב' הקרוב.

הסטודנטים ב"העבודה" נפגשו עם אלון

הארגון הארצי של הסטודנטים, חברי מפלגת העבודה, יבקש פגישה דחופה עם שר־החינוך והתרבות יגאל אלון, לדיון בנושא שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה.

ממזכירות הארגון נמסר אמש כי לדעת חבריו יש לקבוע במוסדות להשכלה גבוהה שכר לימוד מודרג, על פי קריטריונים של צדק סוציאלי, כשבסיס לכך יהיה אפס למעוטי יכולת, ואילו "התקרה" תיקבע בהתאם לשכר הלימוד הקיים ובכפיפות להמלצות ועדת אגרנט.

קורא לעימות בין סטודנטים מב"ש וועדי־עובדים

מאת משה ע"ה, סופר "דבר"

מזכיר מועצת עובדי מפעלי ים המלח, ד. אמיר הזמין את ציבור הסטודנטים באוניברסיטת הנגב ל"עימות" עם ועדי־העובדים באיזור, לאחר ש"מזכ"ל ההסתדרות נאלץ לעזוב בזעם את אסיפתנו".

מזכיר עובדי המפעלים בסדום קובע בפנייתו לסטודנטים, כי בו ביום שהופיע בקראוון לפני הסטודנטים בבאר־שבע "נתקבל בכבוד באסיפה בסדום", שבה השתתפו כ־500 עובדים, "כיאה לאדם שמעריכים את פעלו למען ציבור פועלי ישראל ושמאז בחירתו אנו רואים רוח חדשה, לוחמה, אמיצה ועניינית, נושבת מבית הוועד הפועל".

ד. אמיר מציע לסטודנטים לקיים "סימפוזיון הפוך", שבו ישתתף גם יהושע פרץ מנמל אשדוד ובו ישבו נציגי העובדים הנבחרים "מדוע שובתים כל שנה בנמל אשדוד, בשביל מה צריך את ההסתדרות ומדוע משלמים חברים מסים גבוהים".

לפי שעה לא קיבל אמיר תשובה מנציגי הסטודנטים באוניברסיטת הנגב.

"שבוע הייעול" בשבוע הבא

"שבוע הייעול" ייערך ברחבי הארץ מיום א' — 14.5, והוא יוקדש בעיקר לשיפור השירות הציבורי והתפוקה.

ביום "שבוע הייעול" יעניק שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, "פרסי קפלן" למפעלים וליחידים המצטיינים בתחום הייעול, ותערך קבלת פנים לחתני הפרס אצל נשיא המדינה במשכנו החדש.

זכו בפיס

ב־150,000 ל"י זכו: 352698; 516234.

ב־50,000 ל"י זכה 392557.

ב־12,500 ל"י זכו: 424290; 611582.

ב־6,250 ל"י זכו: 349239; 076908; 756133; 682965.

ב־600 ל"י זכו המסתיימים ב־: 10946; 13620; 16715; 18652; 24614; 29372; 67297; 69339; 71248; 98012.

ב־250 ל"י זכו המסתיימים ב־: 05287; 06813; 10391; 15384; 17202; 28585; 35353; 36504; 46973; 51002; 52054; 54977; 54991; 55513; 64435; 67583; 68363; 74725; 78980; 81114; 81816; 87124; 89435; 96683; 98301.

ב־100 ל"י זכו המסתיימים ב־: 2007; 4069; 5523; 6097; 6149; 8222; 9883.

ב־50 ל"י זכו המסתיימים ב־: 0043; 0069; 0618; 1407; 1415; 1620; 1664; 1797; 2487; 2971; 2996; 3271; 3293; 3844; 4361; 4368; 4629; 4983; 5120; 5202; 5259; 6088; 6124; 6198; 7001; 7146; 7390; 7421; 7708; 8464; 8511; 8733; 8990; 9142; 9212; 9263; 9377; 9552; 9811.

ב־4 ל"י זכו המסתיימים ב־1. ב־1,250 ל"י זכו:

110905; 173746; 203156; 234921; 235446; 259686; 276161; 314086; 354590; 390958; 418602; 522143; 465436; 544528; 600577; 616206; 639815; 677746; 689538; 780990; 791918.

נח"ל מורג — ראשון בשלושת הישובים של ה"איחוד" ברצועה

מאת סופר "דבר" בדרום

בנח"ל מורג, ההיאחזות החדשה שתוקם בקרוב ברצועת עזה, תהיה הישוב הראשון מתוך השלושה שאיחוד הקבוצות והקיבוצים עומד להקים ברצועה. השניים האחרים הם: כפר דרום שלקראת איחודו יצבור למסגרת האיחוד, ומוסמירי שהקמתו טרם אושרה.

בנח"ל מורג תקום על שטח של 13,000 דונם מאדמות אום־כלב — ממערב לכביש הראשי בין חאן יונס לרפיח. לישוב החדש יימסר משבצת קרקע בת 3,000 דונם ומיכסת מים של מיליון וחצי קוב מעבר ל"קו הירוק" מאדמות חברת "יצור ופיתוח" בחבל הבשור. לא ידוע עדיין איזה עיבודים חקלאיים יפותחו על האדמות שיהיו סית נמצאות במקום גבוה — כ־70 מטר מעל פני הים, בין היתר בשל המליחות הגבוהה של המים באזור שמגיעה ל־800—900 מיליגרם כלור לליטר.

על ההתנחלות במוסמירי שם ויזכה 30,000 דונם ממערב לכביש הראשי, במחצית הדרך מדיר־אל־בלח לחאן יונס, עדיין לא הוחלט.

במקום כפר־דרום, שהוא היאחזות נח"ל דתי, יקבל הקיבוץ הדתי את נח"ל־צרים, מדרום לרצועה, בכיוון דיר־אל־בלח.

17 אחוז חריגה בצריכת מים עירונית ב־1971/72

מאת סופר "דבר" לענייני פיתוח

סיכומי צריכת המים של צרכני "מקורות" בשנת הכספים 72—1971 מראים, כי בצריכה העירונית היתה חריגה בשיעור של 17 אחוז. אך לעומת זאת לא היתה חריגה בסקטור החקלאי, אשר בגלל שנת הגשמים הטובה צרך כמות פחותה של מים מזו שאושרה לו.

בידיעון "מקורות" החדש נמסר, כי צריכת המים העירונית בקרב צרכני "מקורות" היתה 156 מיליון מ"ק מים לעומת מיכסה מאושרת של 133 מיליון מ"ק — חריגה ב־23 מיליון מ"ק. בסך הכל סיפקה החברה לצרכניה בשנת 72—1971 כמות של 867.4 מיליון מ"ק, לעומת מיכסות מאושרות של 845 מיליון מ"ק, כלומר 22.4 מיליון מ"ק יותר (חריגה של 2.7 אחוז מן הצריכה הכללית).

מליחות המים בכנרת היא 225 מיליגרם כלור לליטר.

שני שוטרים נפצעו קל באשקלון כאשר ג'יפ משטרה שבו נסעו התהפך ביום ד' בערב בעת מרדף אחרי מכונית חשודה.

כתובת עתיקה מחצור שהוברחה לגרמניה הוחזרה עתה לישראל

מאת צבי אילן, סופר "דבר"

כתובת עתיקה חשובה שנמצאה בתל חצור שבגליל הוברחה לגרמניה, הגיעה לידיו של חוקר גרמני שהתקשר עם פרופ' י. ידין, ובעקבות זאת הוחזרה לארץ.

על גילוי הכתובת הודיע בציבור פרופ' ידין עם סיומו של הקונגרס הארכיאולוגי שנערך לא־כבר בירושלים, אך מאז נמנע בעקבות כפירסום בסיבות הגילוי, הראות בזה אור בראשונה. המדובר בחוקר ארכיאולוגיה גרמני שביקר בארץ כתייר ובהיותו בתל־חצור חיפש בערימת־העפר של אחד משטחי החפירה, הוא הפלה עבר של להחזיר בגודל 7X5 ס"מ בכתביתה. לא הודיע עליו לאיש והעבירו לארצו, בגד להק, הלה נכבד לחקר. כשבא בו את המלים "מלך חצור". זה פנה לפרופ' ידין, שעמד בראש חפירות חצור והודיע על התגלית. כתוצאה מכך החזיר החוקר ונמסר לפענוח לפרופ' ח. תדמור, מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שפרסמו במאמר בדעי־פסק דין של "מלך חצור".

הלוח, שהוא חלק מחבור יותר גדול, כולל פסק־דין שהוציא "מלך חצור" בקשר לאדמות שהיו לאשה מסויימת בעיר זו. חשיבות התגלית בכך שהיא מאשרת את זיהוי המקום עם חצור, שהרי הכתובת נמצאה בתל עצמו. כנית, כינוי מושל העיר "מלך" מלמד שבתואר זה החזיק מושל העיר כבר במאה ה־18 לפנה"ס, זמנה של הכתובת. על־כך שהחזיק בו בתקופות מאוחרות יותר ידוע ממכתבי אל־עמרנה (מאה י"ד), וכן מן המקרא, המזכיר את יבין מלך חצור בימי יהושע ובימי דבורה הנביאה.

ייתכן שתפרת המקרא בפרשת כיבוש חצור בימי יהושע "כי חצור לפנים היא ראש כל הממלכות האלה" (יהושע י"א, י') מכוונת לימים שבהם נכתבה עתה הכתובת — ימים בהם היתה חצור במלוא פריחתה, כפי שעולה גם מתעודת ממלכת מארי שעל הפרת, בהן נזכרת חצור פעמים אחדות. בחצור נמצאו רק עוד שתי כתובות אכדיות בכתב־יתד.

איתור מקום גילוי הכתובת החדשה יוכל אולי לסייע בגילוי הארכיון של חצור בחפירות חוזרות, ארכיון שלא נמצא עד כה.

חולקו מלגות מקרן ע"ש יעקב אורי

בבית המדרש למורים ולגננות התקיים טקס חלוקת מלגות לתלמידים במסגרת הקרן ע"ש יעקב אורי. היוזמה להקמת קרן המילגות באה מצד שני חברים שהכירו את יעקב אורי ז"ל, הוקירו את פעלו ותרומתו לחינוך. אחד מהם, משה תמיר שליוה את יעקב אורי ז"ל בעבודתו בבית המדרש למעלה מעשר שנים, פעל רבות לגיוס תרומות ואוהדים לקרן. אך החלק הגדול ביותר של הקרן נתרם על־ידי תנועת המושבים.

14,000 ל"י שיחולקו מדי שנה לתלמידי בית־המדרש הנזקקים, חולקו השנה למספר גדול של תלמידים, לפי קריטריון כלכלי בלבד.

בתשל"ב ייקבע תקנון לקרן וקריטריונים על פיהם יחולקו המלגות.

קרן מילגות ע"ש דן ברוידה

מאת סופר "דבר"

30 מילגות בנות 250 ל"י כל אחת חולקו בטקס שנערך במשרד הפנים ב"מגדל שלום" בתל־אביב, לזכרו של דן ברוידה, שהיה מנהל מחוז תל־אביב. את המלגות לתלמידים חילק מנהל המחוז בתל־אביב ה. רזניק.

מטרת הקרן, שהוקמה על־ידי משרד הפנים להנצחת זכרו של המנוח (שלא הותיר אחריו ילדים), היא לעזור לילדים מעוטי יכולת ובעלי כשרונות להמשיך בלימודיהם.

התלמידים אשר זכו במילגות הומלצו על ידי מנהלי בתי הספר בהם הם לומדים. בטקס, בו השתתפו פקידי משרד הפנים, תלמידים, הורים ומוקירי זכרו של המנוח, אמר דברי הערכה המשורר א. ברוידס, שהוא בן דודו של המנוח.

דן ברוידה עלה לארץ בהיותו ילד. סיים את חוק לימודיו בבית הספר העממי "אחד־העם" ולאחר מכן סיים את המיכללות בביירות ובטקסאס.

את עבודתו בשדה המינהל החל עוד בימי השלטון המנדטורי, ועם קום המדינה המשיך בכהונתו והגיע לתפקיד הבכיר. הוא שרכש את שתי הקומות ב"מגדל שלום" במקום המשרדים שהיו בבנין היען ברחוב אלנבי. בימי ממשלת המנדט סיכן עצמו לא אחת בפעולות מטעם ה"הגנה".

11,000 דונם יער יינטעו סביב ירושלים

יער בשטח של 11,000 דונם, שיקיף את הבירה בחגורה ירוקה ויהווה המשך ליער ירושלים, שניטע בשנת 1954 במערב־העיר, יינטע השנה על־ידי הקרן הקיימת. הסכם על כך נחתם אתמול בין יו"ר הדירקטוריון של הקרן הקיימת י. צור ובין ראש עיריית...

"אלופות" העזים — בישובי הנגב

מאת סופר "דבר" לענייני חקלאות

אלופת העזים הבוגרות בשנת 72/1971 היתה "ליאורה", ילידת 1968 מקיבוץ רוחמה, ואלופת הצפירות, ילידת 1970, היתה "קנריה" מקיבוץ בארי.

"ליאורה" הניבה 1983 ק"ג חלב, שהם בממוצע יומי של 6.10 ק"ג ו"קנריה" הניבה 1378 ק"ג בשנה ובממוצע של 4.1 ק"ג. סבתה של "ליאורה" היא "דפנה" בגבעת־חיים (איחוד) — 1850 ק"ג חלב ובממוצע יומי של 5.68 ק"ג, סבתה של קנרית. אף היא מבארי "כלנית" הניבה 1223 ק"ג חלב בשנה ובממוצע יומי של 3.6 ק"ג.

התנובה הממוצעת של העזים הבוגרות עלתה בשנה שחלפה רק ב־3 ק"ג, מ־990 ל־993 ק"ג ואילו בצפירות חלה העליה של ארבעה אחוזים, מ־761 ק"ג ל־789 ק"ג. סך הכל הממוצע בין הבוגרות והצפירות עלה מ־936 ק"ג ל־945 ק"ג.

"עם הספר" מו"לים ומפיצים בע"מ
רח' ביאליק 9, ת"א
חדש!

רוזה גוטמן (יסני)
מבחר שירים
תרגום מאידיש: חיים רבינזון
מבוא: פרופ' דב סדן / שירה של עדנה
מהדורה מהודרת
המחיר: 5 ל"י
סוכנות ראשית להפצה: א. ערמוני, רח' בלפור 4, ת"א

"גמדא־כור" הכפילה הייצור מתחילת השנה

"גמדא־כור", המפעל התעשייתי המייצר דגמי מכוניות לייצוא, הכפיל את מכירותיו בחו"ל בארבעת החודשים הראשונים של 1972 לעומת שנת 1971 והגיע לסך של 150,000 דולר פ.ו.ב. ייצורו של המפעל — "יצואן מוסמך" בזה שנים — בכך שהוא מייצא 95 אחוז מכלל ייצורו. "גמדא־כור" הוא "מפעל מאושר", בשותפות של "כור" וקיבוץ כפר הנשיא, ומעסיק כשישים עובדים רובם מעיירות הפיתוח חצור.

התאחדות התעשיינים בישראל
מודיעה לכל חבריה
אסיפה כללית
יוצאת מן הכלל
של כל חברי התאחדות התעשיינים
תתקיים ביום ראשון, 14 במאי 72, שעה 5 אחה"צ, באולם האסיפות של מלון הבגדל, מגדל שלום, תל־אביב.
על סדר היום: המצב ביחסי העבודה.
הודעה זו באה במקום הזמנה אישית.

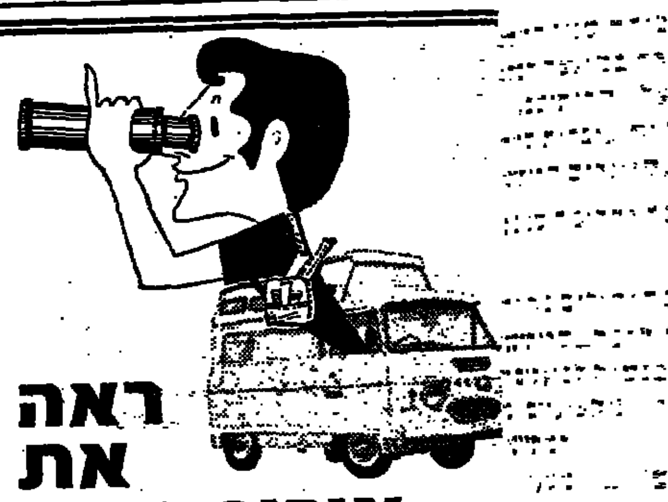
ראה את אירופה עם אירופה קרוואן
מלון על גלגלים
עשה חיים משוגעים באירופה, עם אירופה — קראוון.
הסיול הזול ביותר והיפה ביותר באירופה. אינך צמוד למסלולים, חופש תנועה מוחלט, מטבח ונוחיות צמודים, שולחן, מיטות, גז וכל מה שתרצה.
השנה — מטיילים באירופה, עם אירופה קראוון.
פרוספקט מפורט: סביב כל העולם
רח' בן־יהודה 20, תל־אביב, טל.: 57353.

האוניברסיטה העברית בירושלים
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
"יד עגנון"
מודיעים
ארכיון עגנון בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים אוסף כל חומר מאת ש"י עגנון או הקשור ביצירתו (כתב־יד, מכתבים, הכתבות וכו') ומבקש מכל מי שיש לו חומר כזה להעמידו לרשותו לשם צילום. העתקי הצילום יצורפו לארכיון עגנון.
עד עתה נרשמו בארכיון עגנון שבבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי כ־850 כתבי־יד, כ־350 מכתבים מאת עגנון וכן תצלומים, מאמרים וחומר אחר הקשור ביצירתו לרוב. החומר שבארכיון משמש את החוקרים ואת כלל המתעניינים ביצירתו.
המעוניינים יפנו לארכיון עגנון בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ת.ד. 503 ירושלים, טלפון 30211 קו פנימי 693.

בנק לפתוח ולמשכנתאות לישראל בע"מ
הודעה
בדבר הנפקה של 6.000.000 ל"י ע.נ. של 10% אגרות חוב 1975—1984 הניתנות להמרה במניות רגילות של החברה, לפי שער המרה של 200%
ביום 9 למאי 1972 פרסם הבנק תשקיף להנפקה הנ"ל.
רשימת החתימות תפתח ביום 16 למאי 1972 בשעה 8.30 לפנה"צ ותסגר ב־16.6.1972 בשעה 12.00 בצהריים. אולם הזכות בידי הבנק לסגור את רשימת החתימות לפני מועד זה.
בקשות להקצאת האגרות תוגשנה לבנק דיסקונט לישראל בע"מ, סניף ניירות־ערך, ובאמצעות בנקים וחברי בורסה אחרים.
הודעה זו איננה מהווה הזמנה לציבור לרכוש את ניירות הערך המוצעים. תשקיף ימסר לכל דורש במשרדי המפיצים.

"ייצור המכוניות בצרפת בשנת 1971 (לפי סדר היקף המכירות)

1.	רנו 4	279,969
2.	רנו 12	254,816
3.	רנו 6	236,177
4.	סימקה 1100	197,201
5.	רנו 16	182,479
6.	פג'ו 504	172,045
7.	פג'ו 204	169,139
8.	ציטרואן ג'י.אס.	157,245
9.	פג'ו 304	129,965
10.	סימקה 1000	122,933
11.	ציטרואן דה־שבו	120,537
12.	ציטרואן דיאן	106,817
13.	ציטרואן אמי	104,320
14.	רנו 8—10	103,291
15.	סימקה 1501 / 1301	99,938
16.	פג'ו 404	89,231
17.	ציטרואן אי.די	84,328
18.	קרייזלר 180 / 160	63,259

מוגש ע"י בני משה קרסו בע"מ
מפיצי "רנו" בישראל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת הפועלות — ארגון אמהות עובדות, חיפה
בית־ספר למטפלות
אמנה
רח' חניתה, נוה־שאנן, חיפה, טלפון: 222177
מחזור חדש למטפלות
יפתח ב־1.9.1972
המעוניינות החל מגיל 17 ומעלה תפנינה למשרד בית־הספר, כל יום בשעות לפני הצהרים.

אנו מודיעים בצער
על פטירתו של אבא

מרדכי זילבסטרום ז"ל

הובא למנוחות אתמול

בית מפלסים

במלאות שנה למותה של חברתנו היקרה

תמר קניגסברג ז"ל

נעלה לקברה ביום רביעי 17.5.72, בשעה 15.30
בערב תתקיים אזכרה.

המשפחה
ובית החותרים

ביום שני, ב' סיון תשל"ב — 15.5.72
במלאת חמש שנים לנפול בנינו־חברינו

בן־ציון גייפמן ז"ל
זלמן יצחקי ז"ל

נעלה לקברותיהם בשעה 3.30 אחה"צ

המשפחה
ובית יגור

במלאת ארבע שנים למות חברנו היקר

זאביק אילון ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, א' בסיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 15.30.

המשפחה
ובית החותרים

אזכרה וגלוי מצבה על קברו של יקירנו

יוסף הלברשטיין ז"ל

תתקיים ביום ב', ב' בסיון, 15.5.72, בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

לחברנו **טוביה מוזס**
השתתפותנו באבלך
במות אביך

פישל מוזס ז"ל

מחבריך בעבודה

אולברג יהודה	ירמה אברהם
ברגמן ישראל	מרקס יהודה
ביבר משה	נהמני ישראל
בונדי אברהם	סמולר אברהם
בלחסן פרץ	פינק משה
זולף שלמה	רייגר נתן
זויף יואל	שקי רובים
מוזכם שלמה	תורם יעקב
	תנעמי יצחק

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

לוי (לובה) מרגולין

הלויה תצא מבית החולים שערי צדק, ירושלים, היום, יום ו', כ"ח אייר תשל"ב, 12.5.72, בשעה 12.00 בצהרים.

בתו — צפרירה ניצן
נכדיו — רון, יהונתן ונירית
וכל בני המשפחה

נזכור את יקירינו

ד"ר קורט בורג ז"ל
וד"ר מריה בורג ז"ל

ביום פטירתם

בשם המשפחה
אירמה בורג־ז'בוטינסקי

ביום שני, ב' סיון תשל"ב — 15.5.72
יום השנה למות חברנו

אשר מזר ז"ל

נעלה לקברו בשעה 4.00 אחה"צ

המשפחה
ובית יגור

לקבוץ ראש הנקרה
ולמשפחת יחזקאלי

משתתפים באבלכם
בהלקח מכם ללא עת

בנכם הקט

קבוצת חניתה

עם אביבה ומוטקה יחזקאלי והילדים
על בננו

גדי ז"ל

שנקטף בדמי ימיו
אבל
בית ראש הנקרה

לחברה קרוגמן מלכה
אתך באבלך במות עליך

אמך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה הראשית והעובדים

במלאת 24 שנה למערכה בעין־גב
נתיחד עם זכר חברינו
שנפלו במלחמת הקוממיות

נחמיה שטיינר ז"ל	אליהו גולדברג ז"ל
יעקב צוקרמן ז"ל	נחמיה הירשברג ז"ל
חנה טוכמן ז"ל	יוסף קלימן ז"ל

האזכרה תתקיים בבית־העלמין שלנו ביום שלישי, ג' בסיון תשל"ב (16.5.1972), בשעה 5 אחה"צ.

לזקוקים מבטיחים תחבורה מצומת צמח לעין־גב בשעה 4 אחה"צ.

בית עין־גב

הפרמיות ליצואנים יוגדלו ב־10 אג' לדולר

מאת דוד ליפקה, כותבו הכלכלי של "דבר"

הפרמיות ליצואנים יוגדלו ב־10 אג' לדולר (גידול של 2 אחוזים). תמריץ נוסף זה יינתן ליצואנים לשם כיסוי ה־הוצאות הקשורות בקידום הי־צוא רטרואקטיבית מ־1 בי־נואר 1972. הסדר זה בא כ־תחליף לתביעתם של היצוא־נים להגדיל את התמריצים, אבל לא יכלול מוצרים בתע־זורת כיהלומים, דשנים ואשל־לגן.

ההסדר על הגדלת התמריצים לקידום היצוא הושג אתמול בפגי־שה בלשכתו של שר המסחר ו־התעשיה, ח. בר־לב, בהשתתפות ראשי המשרד ג. להב, צ. טלבר וצ. מר־חיים, נשיא התאחדות ה־תעשיינים מ. מושביץ וראשי מכון היצוא ב. גיבלי וא. הורביץ. זוגי מכון היצוא מסרו, כי למעשה מתבסס ההסדר הזה על הצעה שהגישו לא מכבר למשרד המסחר והתעשיה.

חילוקי־דעות על רווחיות היצוא

מזה חודשים אחדים תובעים התעשיינים הגדלת תמריצי־היצוא כדי להבטיח את רווחיות היצוא. כי לטענתם השיפור ברווחיות ש־נתן הפיחות נבלע בגידול בהוצ־אות־הייצור וגידול במחירי הומ־ריגלים. ועדה משותפת של מש־רדי האוצר והמסחר והתעשיה, התאחדות התעשיינים ומכון הי־צוא לא יכלה להגיע לסיכומים אחידים, כאשר כלכלני הממשלה טענו שהיצואנים עדיין נהנים מ־רווחיות של חמישה אחוזים בפר־מיות הקיימות ואין מקום להע־לאת התמריצים עד סוף השנה. לעומת זאת הצביעו התעשיינים על השינוי לרעה ונפגעה רווח־יות היצוא לרעה בשיעור של 5.5 אחוזים.

לאחר לחץ של התעשיינים הח־ליט משרד המסחר והתעשיה ל־הציע הסדר חדש למימון ההוצ־את לקידום היצוא, שיבוא במ־קום של ההסדר הקיים. מתן ה־תמריץ המיוחד למטרה זו לכל דולר־יצוא יבוא כתחליף להגדלת תמריצים נוספים. גם היצואנים לא יצטרכו לדווח על פעילותם לקידום היצוא ויוכלו להשתמש בכסף זה לפי הבנתם בקידום ה־יצוא, אשר יינתן באורח אוטו־מטי במסגרת הפרמיות.

שומרים הזכות לתבוע

בישיבה אצל בר־לב קידמו הי־צואנים בברכה את ההסדר, אך עם זאת הדגישו, שאינו מהווה תשובה סופית לבעיית רווחיותו של היצוא והם שומרים לעצמם את הזכות, אם התנאים יחייבו זאת, לפנות שוב לממשלה ול־העלות את תביעתם בענין התמ־ריצים. בהתאם להבטחות הממש־לה לשמור על רווחיות היצוא.

שערי הבורסה

יציבות היתה אתמול בשערי המניות. המדד הכללי של שערי המניות עלה ב־0.01 אחד. היו עליות בקבוצות בניה בקרקעין. תעשיה חברות נפט. לעומת זאת, ירדו מניות כספים וביטוח וחברות השקעה.

המחזור בשוק המניות היה 1.77 מיליון לירות, מתוך זה בשערים משתנים 829 אלף לירות.

בשוק אגרות־החוב היתה מגמה בלתי־אחידה. המחזור היה 1.62 מיליון לירות.

מלווה קליטה — 1961
4% הוצ. 63 159.5
מלווה קליטה — 1962
4% הוצ. 63 148.4
מלווה קליטה — 1963
4% הוצ. 63 215.1 +0.1
4% הוצ. 64 198.5 —0.5
מלווה קליטה — 1964
4% הוצ. 64 194.3 —0.5
4% הוצ. 65 178.5
מלווה קליטה — 1965
4% הוצ. 65 176
4% הוצ. 66 161
מלווה קליטה — 1966
4% הוצ. 66 147 +0.5
4% הוצ. 67 146.8 +0.3
מלווה בטחון — 1967
סדרה א'—ב' 168.1
סדרה ט' 167.6 +0.2
סדרה י"א 168.2
מלווה בטחון — 1968
סדרה א' 146.4 —0.5
סדרה מ"א 143.6 +0.3
סדרה מ"ב 142.5 +0.3
מלווה בטחון — 1969
סדרה א' 140.7 +0.5
סדרה מ"א 134.5 —0.3
סדרה מ"ב 134.8

המניות שבלטו
סחר חוץ 248 —3
הסנה 184 +2
וולפסון 193 —2
סהר 170 +4
אזורים 152.5 +4
הכשרת הישוב 233 —3
נאות אביב 89 +2.5
אליאנס 800 +9
אלקטרה 188 —2
דובק 314.5 +6.5
מפעלי נייר 256 +10
פז־השקעות 106.5 —2.5

בקיצור

מכירות

▲ הנחות גדולות על כל מוצרי אמקור עד 1.6.72 גם על מקררים. קרור סורף, דיזנגוף 84, סוכן מורשה.

▲ טלויזיות אמקור בהתלה מיו־חדת עד 1.6.72. קרור שרף, דיזנ־גוף 84, ת"א.

▲ למכירה מכולת בשטח של 200 מ"ר באזור מתפתח. יש אפ־שרות לעסק אחר. טל. 522681 גבעת שאול.

בולים

▲ רשום את הכתובת: בולי מנורה בן יהודה 26 ת"א. אנו קונים בולים (תתומים או בלתי תתומים), ומשלמים מחירים טובים במיוחד עבור בולי ישראל.

שונות

▲ תוצאת שדך קונה ומוכר רהיטים מודרניים ורהיטי סגנון. תל־אביב, יוסף הנשיא 4, טלפון 282361.

▲ 500 תאים ל־1000 כסילות עם כלי אוכל ושתיה במצב טוב למכירה. מושב חרות דרוביץ, טלפון 922517.

דרושים * דרושים * דרושים * דרושים * דרושים * דרושים *

למפעל כימי בדרום הארץ

דרוש

אגרונום

בעל נסיון של 3—4 שנים בענף ההדרים לתפקיד פיתוח חמרי הדברה בהדרים.

על המועמד להתמצא בצד המדעי והמסחרי של הענף. ירצה בעל קשרים עם גורמים המטפלים בפיתוח חמרי הדברה בעונה.

תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים.

בא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס. 20.

סודיות מובטחת.

למושב צופית

דרוש מרכז פרדס

לפנות למזכירות המושב טל. 923202.

למפעל מודרני באזור חדרה

דרושים:

א. לעבודה מגנינת בהתקנה ואחזקה של מערכות מודרניות
1. חרט
2. מסגר מכני
3. מסגר רתך

כישורים: בוגרי בי"ס מקצועי בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.

ב. 1. צנר — לעבודות הקמה ואחזקה של מתקני צנרת תעשיתית; כישורים: בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים.
2. שרברב — להתקנה ואחזקה של מערכות מים וצנרת תעשיתית. בוגר קורס שרברבות. בעל נסיון של 3 שנים.

מועמדים בעלי כושר גופני טוב יפנו לת.ד. 339 חדרה ויציינו את המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

למוסד צבורי בתל־אביב

דרוש עוזר למנהל חשבונות ראשי

מועמדים בעלי נסיון יפנו לשם קביעת ראיון בטלפון 250231 קו פנימי 22.

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
מכרז פומבי — שנתי מרוכז
על משרות פנויות מס' 2/72

להלן נוסח המכרז כפי שפורסם בעתונות ביום ששי, י"ד באייר תשל"ב (28.4.72):

למשרד מבקר המדינה

דרושים לתפקידי ביקורת:

עובדים בעלי השכלה גבוהה מושלמת באחד התחומים: כלכלה, ראיית חשבון; מדע המדינה; משפטים עם ידיעה בכלכלה או בחשבונאות; בעלי דיפלומה או תואר שני במינהל עסקים, שהם בוגרי אוניברסיטה במדעי החברה וכן עובדים בעלי רשיון רואה חשבון, ל־67 משרות פנויות ביחידות המשרד בתל־אביב, בירושלים ובחיפה.

למילוי התפקידים נדרשת ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפה נוספת רצויה.

המשרות הן בדרגות ה' (הא) — ב' (בית) של הדירוג המק־צועי לעובדי ביקורת המדינה הזהה לדירוג האקדמאים למדעי החברה והרוח ודרגתם של מי שיתקבלו לעבודה, תקבע בהתחשב — בין היתר — בנסיונם וברמת השכלתם. למי שיתקבלו למשרד ויצליחו בעבודה יש סיכויים טובים להתקדמות ולהעברה למשרות אחראיות יותר במשך הזמן.

חלוקת המשרות לפי מקומות העבודה:
* בירושלים: 22 משרות בדרגות ה' עד ב'
* בתל־אביב: 37 משרות בדרגות ה' עד ב'
* בחיפה: 8 משרות בדרגות ה' עד ב'

רשאים להציע מועמדותם גם מי שיסיימו תוך שנת 1972 את לימודיהם האקדמאיים בכלכלה או במינהל עסקים או בראיית חשבון ויהיו זכאים לקבל את התואר האקדמאי תוך אותה שנה. למועמדים אלה, אם יתקבלו לעבודה ועדיין לא יהיו בעלי תואר כנזכר, תיקבע דרגה בדירוג האחיד ועם קבלת התואר יועברו לדירוג המקצועי.

מועמדים העונים על תנאי המכרז והחייבים בהתמחות בראיית חשבון, יוכלו — אם יתקבלו לעבודה — להתמחות במסגרת המשרד. עפ"י תקנות רואי חשבון, תשט"ז — 1955. מתמחה יצטרך להתחייב לשרת במשרד לאחר התמחותו, תקופה נוספת, שאורכה כאורך תקופת ההתמחות; ההתמחות הנזכרת תחל לא לפני תום 2 חודשי עבודה במשרד.

אדם העונה על דרישות המכרז המעוניין להתקבל למשרה מהמשרות המוכרזות, ימלא ב־2 העתקים את הטופס "בקשה למשרה פנויה". אותו ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה ובכל משרדי הדואר בארץ; את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כוח־האדם, ת. ד. 1081, ירושלים. מיקוד 91.000.

לבקשה יצורפו העתקים מאושרים של תעודות הסמכויות, שמגיש הבקשה הוא בעל ההשכלה הנדרשת במכרז; קורות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה וכן תמונתו, שצולמה בשנה האחרונה.

התאריך האחרון להגשת הבקשות: יום רביעי, ד' בסיון תשל"ב (17.5.1972).

● פרטים נוספים ניתן לקבל ביחידה לארגון ומינהל כוח־האדם של משרד מבקר המדינה רח' רש"י 66, ירושלים.

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת"א

דרושה כתבנית בעברית

הנתונים הדרושים:
* בוגרת תיכון
* משוחררת צה"ל
* בעלת נסיון של מספר שנים כתבנית.

● על המעונינות נא לפנות לת.ד. 6397 תל־אביב בצירוף קורות חיים — סודיות מובטחת.

בתי יציקה וולקן בע"מ
חיפה 3100, ת.ד. 624, טלפון 721304

דרוש מהנדס מטלורג

לנהול מעבדה מטלורגית, לבדיקות מכניות, פיסיקליות וכימיות. נדרש נסיון קודם בברזל יציקה ופלדה.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם ובצרוף העתקי העדות ואישורים למחלקת המנגנון במפעל או להתקשר טלפונית לשם תיאום מועד לראיון.

למוסד למחקר ופיתוח

דרושה שרטטת

בעלת ניסיון בשרטוט אלקטרוני של לפחות שנה.

רצוי ניסיון בתכנון מעגלים מודפסים.

הדרגה לפי הכישורים.

*

המועמדים יפנו בצירוף תולדות חיים ל־ת.ד. 7057 תל־אביב עבור ט. ו.

למוסד ארצי גדול (בסניפנו בירושלים)

דרוש מנהל חשבונות עצמאי

למשרה מלאה

הכישורים:
נסיון מקצועי של 4—5 שנים לפחות.
ידיעת השפה העברית.
כושר הבעה בעל־פה ובכתב.

מועמדים בעלי נסיון בלבד, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ודריכות שכר, לת.ד. 2060 ירושלים. מיקוד 91021 "עבור מנהל חשבונות".

דרוש מורה - מחנך

למקצועות ריאליים (כולל ביולוגיה)

רצוי אדם המוכן לגור בבקוק.

לפנות למזכירות קבוץ מסילות

חברת "משמר" בע"מ

מחפשת מפקח אזורי

באזור תל־אביב

● בעל רכב
● בעל טלפון
● בעל נסיון בניהול צוות עובדים
● גיל 40 - 25

בא לפנות בפרטי קורות חיים נסיון קודם והמלצות לת.ד. 1465 ת"א.

סודיות מובטחת

בית־הספר המקצועי־התיכון רחובות
רח' ארלוזורוב 14, טלפון 951396

דרושים עובדים ומורים לשנת תשל"ג

סגן מנהל לביה"ס — בעל השכלה גבוהה ורשיון הוראה קבוע. נסיון בהוראה בבי"ס על־יסודי וכישורים באדמיניס־טרציה חנוכית. מגורים במקום אפשריים.
מורה לכימיה ופיסיקה — למגמת הלבורנטים. בעל השכלה גבוהה ונסיון עבודה במעבדה ובהוראה.
אם־בית מרכזית — השכלה תיכונית, הכשרה פדגוגית־חנוכית בטפול בנוער מתבגר. נסיון אדמיניסטרטיבי בניהול מוסד חנוכי. מגורים במקום מובטחים.
אם־בית — נסיון בטפול חנוכי בבנות מתבגרות. מגורים במקום הכרחיים.
מדריך הברתי — בעל השכלה תיכונית ומקצועית. נסיון בהדרכה, נוער מתבגר בפנימיה ובביה"ס.
אחות מעשית — בוגרת בי"ס לאחיות או מטפלות. בעלת נסיון של 4—5 שנים בעבודה מעשית. מגורים במקום הכרחיים.

בהצעות נא לפנות לביה"ס לת.ד. 55 רחובות

מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית "עמל" ע"ש מכס פיין תל־אביב

דרושים מורים ומדריכים

מדריכים:
* הרכבות * מסגרות כללית * מכונאות־רכב
* ריתוך * חשמל.
מורים:
* ספרות נבי"ס * שרטוט טכני * טכנולוגיה של המתכת * מכונאות־רכב * מתמטיקה.

על המועמדים לפנות בכתב למזכירות בית־הספר — תל־אביב, דרך פתח־תקוה 130 (טל. 254722) — ולצרף העתקי העודות ופרטים על נסיון בהוראה/הדרכה.

לבית־ספר תיכון מקצועי עירוני "עמל" רמלה

דרושים מורים

למקצועות הבאים: —
* אנגלית
* מקצועות טכניים (טכנולוגיה, שרטוט)
* חשמל — הדרכה
* חשמל — הוראה

על המועמדים לפנות ישירות אל בית־הספר — רמלה, שכון דיינבן — טל. 965205.

כור תעשיות מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה וולקן - חיפה

דרושים רתכים מעולים

לייצור מיכלי לחץ

שכר טוב במיוחד תלוי לפי כמות עבודה. מקום העבודה במפעלי הנדסה וולקן במפרץ חיפה.

נא לפנות אישית למחלקת כח־אדם.

לבית החינוך המשותף שער הנגב

דרושים

לשנת הלימודים תשל"ג

מדריכים (מורים) מקצועיים

למקצועות הבאים:
מכונאות רכב
ריתוך
מסגרות מכנית

התכונות הדרושות: בעלי מקצוע מעולים, בעלי כושר להדריך תלמידים עד כתה י"ב. רצוי תעודת הנדסאי ומדריך מוסמך.

על המעונינים להתקשר לבית הנוך משותף שער הנגב בכתב או בטלפון — 051—94080 לקביעת ראיון.

הנהלת בית החנוך

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרוש קצין הדרכה וקשר

הכישורים הנדרשים:
— קצין קשר (רצוי ביחידת שדה) בדרגת סגן־סרן, עד גיל 30, בעל כושר גופני גבוה.
— נסיון בהדרכה — ארגון הדרכה, עבודת מטה וביצוע בפועל.
— כושר פיקוד, מנהיגות, יוזמה ותושיה.
התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות ובשהיות בשדה.

למועמד המתאים תנאים טובים

לפנות לת.ד. 33190, תל־אביב.

משרד החינוך והתרבות אגף הנוער — הפיקוח הארצי
אגודת אכסניות הנוער

דרושים אמנים להדרכה במחנות לנוער חובב אמנות בחדשים יולי - אוגוסט

במקצועות הבאים:
ציור,
פיסול,
דרמה,
מוסיקה,
מחול
וצילום אומנותי.

המעונינים יפנו בכתב למשרד החינוך והתרבות, הפיקוח הארצי על מחנות נוער, בית הדר דפנה, שדרות שאול המלך תל־אביב עד ה־20 במאי 1972.

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת"א

דרושים מבקרי איכות

לבקורת טיב בשיטות סטטיסטיות מתקדמות

מועמדים בעלי השכלה של בי"ס מקצועי המעונינים להתמחות בנושא, או בעלי מקצוע בענף המתכת —

● מתבקשים לפנות לת.ד. 6397 ת"א בצרוף תולדות חיים.

סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת"א

דרושה כתבנית־אנגלית

* בוגרת תיכון
* משוחררת צה"ל
* בעלת נסיון של 2—3 שנים בכתבנות אנגלית.

● על המעונינות נא לפנות לת.ד. 6397 ת"א בצירוף קורות חיים. סודיות מובטחת.

למפעל חרושת באזור חיפה

דרושים:

* טבח - העבודה במשמרת בוקר בלבד.
* מגישה - קיימת אפשרות גם לעבודה חלקית. משמרת יום בלבד.

* מועמדים בעלי נסיון בבקצועות אלה מתבקשים לפנות למדור כח־אדם ת.ד. 437 חיפה.

עירית אשקלון

דרושים מורים

לביה"ס התיכון העירוני ע"ש א. הגר, לקראת שנת הל"ג, בבשרות מלאות וחלקיות במקצועות דלקמן:
עברית
היסטוריה
תנ"ך
כימיה
ביולוגיה
שרטוט טכני

מורים בעלי השכלה אקדמאית ותעודת הוראה יפנו בכתב, כולל פרטים על השכלתם ונסיונם בהוראה אל:
ביה"ס התיכון העירוני ע"ש א. הגר, טל. 051—3434

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

רדיו וטלוויזיה

שישי
21.1 — "שבת ... " — ניגונים ומסע".
22.0 — "ההואי ה... " — "בניין של הזרקור".
19.3 — "כרטים מצוי..."
20. — "המכבדיל" — לקס אירופה, ביהות; לנדע סין.
21. — "איירונבייד" — עם ליינהולד בר, דן גאלהי וברברה אב...

שישי
17.0 — "יפים הדיזות" — סיפורו של הסיר "מיכנת הרהצופים" באה... המאויה, הכן סיפורים על מקנות העליה הגליליה.
18.0 — "מופעים פומ־" — "יש כיכור". הכביתו ... איינשטיין ולהקת "אהד המיב" (ב).
21.0 — "קונצרטו ליל־" (כנראי) — ביצירות בטקי. קפריצ'ו איטלקי;

קונצ'רטו לפסנתר בסי־במול מג'ור אופוס 23; סימפוניה מס. 6 בסי־במינור ("הפתטית") והאריש סלאבי (א).

✱ 22.05 — "מצעד הפזמונים שלי" — בגיש העתונאי ישעיהו ברפורת, המשמיע שירים צרפתיים וקטעי בין בביצוע גבה מוסקורי ומישל לגרנס, הנרי סלבדור, לואי ארמסטרונג, ועוד (צ).

שבת

✱ 11.06 — "המכבך עיזה" — "כד לזנק בא" מאת מיכאל סוונצקי. המאבק הנצחי בין האכנות לבין המציאות האפורה. מה־בסא כאן בצורך להוזר בין גבינה בכבוד לבין יצוד פקקים מחומר פלסטי. סיטואציה המהווה נקודת כוצא לעלילה מפורסמת (א).

✱ 12.05 — "משפטים בהיסטוריה" — משפט שפינוזה, בבית הקהילה היהודית באמסטרדם במאה הי"ז. ברוך שפינוזה נודה מקהילתו בעונש על מחשבותיו הרעיוניות הפילוסופיים שלו. עד היום שנויה במחלוקת שאלה זו — יותר (צ).

✱ 17.05 — "בימת רדיו" — "הבטחה עם שחר" על פי ספרו של רומיין גארי. סיפור חייו של נער יהודי אשר נולד בוילנה והפך להיות בעורר, סופר ודיפלומט צרפתי. תיאור בהבה יחסיו עם אמו, אשר כל חייה מוקדשים לבנה (צ).

✱ 21.05 — "מוסיקה בין דפי ספרות" — מיצירים מוסיקליים בספרות. התכנית מבוססת על ספרו של תומאס מאן "דוקטור פאוסטוס" (א).

✱ 22.05 — "זכרון דברים" — שיחות עם וותיקי הבריגדה היהודית במלחמת העולם השניה. בשידור זה יספרו כמה מוותיקי הבריגדה על תקופת ההתארגנות, על הקרבות ופעולות הבריגדה לאחר המלחמה בנושאי "הבריחה" וההעפלה (צ).

קולנוע

בירושלים:

✱ "קוראים לי טריניטי" (חן) — פארודיה חיננית, מרעננת, מרתקת ומשעשעת על המערבון — ביצוע איטלקי בטעם ואינטליגנטי ללא דופי.

✱ "מלכוד 22" (רון) — כרמה הרצינית. התחקותו המסורבלת כדי של מייק ניקולס על־פי ספרו של ג'וזף הלר. סרט עשיר וחשוב, עם משחק מעולה. ביחוד של אלן ארקין — כדאי לראיה. אך הוא נהוה בהרבה מדי.

✱ "הארי המזוהם" (אדיסון) — סרט כהה בביין על קצין כוכדה אמריקאי ביפן. אירוני, קצב, מכים קשים, משחק נהדר — הכל טוב עד שהסרט גולש לתוך פילוסופיה רצינית עמוקה על החברה בכלל והמשטרה בפרט — אז הוא נהיה קיצוני. שטוח וגם כשהוא מסוגל לשמור על האוירה המרתקת.

בתל־אביב:

✱ "הקאבר..." (...) — ... לסאטירה ... לא עיבוד — אלא שימוש — כדי ... גם אם מקובע. אישי באווד גם אם מסילף מחלה בחומר. שאפשר להודותו — אך אי־אפשר לשבחו.

✱ "המקשר" (צאר) — סיפור שלו ו"ביישן" מבחוץ ... ביצד אילך המוכר הויקטוריאני העבוע ילד בן 13 ... "בלהוחיקות". התוצאה איננה הרס החברה ... צעיר. סרט רגיש. יפה ונפלא מאוד.

✱ "הקונפורמיסט" (הבלה) — סרטו של ברנארדו ברטולוצ'י על פי ספרו של אלברטו מוראביה — בין אנאטומיה של פאשיסט־קונפורמיסט איטלקי, שמגיע בבהירות איטית, סרט בהבגע ביותר, יפה באגה. בעל הגבן יקשיב, ובכל זאת — הגימוקים היסודיים נראים שירליים, גימוקי־הגובלה של המא־ריים, לא על הסבבה שלה.

✱ "הרע אבחרימדריה" (אלנבי) — הסרט היקר הזה, המציג תמונה של חרדה נוכח בשבראבחן ב־אולוני באמצעות צלום קר וסופר־כשקן. אין יצירה חשובה באמת, אך הוא בלי ספק סרט מרע הכי יהי ברתק, עשיר ואינטליגנטי, לבורר אניני חסר לו הרגש ה־אניסי העמיק.

✱ "מערה הבלמן והבדיש" (אבתר) — אוסקר ורד לבייק פיגורה על משחק ירושלמי ובמבוק בתפקיד זונה מטפילה, המשמשת תחליה לעיקוב בלשי בפריסת רצח היעלמות מהעולם. סיפור הנוירו זונה לסיפול יוצא דופן. מבחק טוב של דהאלד סאהרלנד.

✱ "אני אוהב אותך רוזה" (אוריון) — סרטה האיטראינטימי של מכה כוהדי של ירושלים ד־מהר שלה לפני 60 שנה. סרט מרתק ואישי. בליזה בנמיריקיל, הסיפורים קולנועיים יפהדת סננך, המבוים על איבשלות קלנועיות. סרט נששה בעל קסמים נפלאים, אך חיבבני־רושלי.

✱ "הארי המזוהם" (אופיר) — ראה "אוריון", ירושלים.

בחיפה:

✱ "הקשר הצרפתי" (מירון) — סרט האוסקרים, שיש בו מתח קצב ומהיר אך גם חוסר פרופורציה בין האירוע לבין הבר־סא. יבין הנגמה האמיתית לבין הזוגות. אך אף שהוא סרט מצויין בסוג ב', שנהיה משיכה גם סרט קלוד סטיג א', יש בן — ובעיקר בתמונות המירוץ שבו — כדי להגיע.

✱ "החלומים לנצחי" (סאי) — בייטס בנוד האחרון — סוג שון קונרי בבלוא הודו יקטמו — קסיש יפה, מתושב יותר וצבוט יותר להטוסים עשירים יפהפיים. הר כור מוהדר וסרגבו.

✱ "הארי המזוהם" (רון) — ראה "אוריון", ירושלים.

תיאטרון ובידור

✱ "ליד העצבאות של מר ישראל שפר", ת"א (הבימה) — בסיון מבבין של אברהם רז, המוזאי הצעיר שנפטר לפני שנה. לתת עיצוב אמנותי לבציאות ש־בה אנו חיים.

✱ "היהודי הזקה לבדוקסקי תולו", תל־אביב (צוותא) — יבני מערבונים מעניינים ומבורבקים של המחזאי היהודי הצעיר יבראל הורביץ על האלימות שבחיי העיר הגדולה. הביצוע מצויין והנושא אקטואלי.

✱ "החייל האמיץ שווייק", תל־אביב (עידו) — הצגה בהוצאת על־פי ספרו של ירוסלאב האשק, עם מאיר מרגלית בתפקיד הראשי. הבמאי דניאל גדנין, ה־ציור אלי סיני.

✱ "אאידה", ת"א (האופרה הישראלית) — אופרה של ג'וזפה ורדי על אהבה בין מצביא מצרי לבין נסיכה אתיופית, אחת האופרות המפורסמות ביותר בכל הרפרטואר, שנכתבה לכבוד פתיחת תעלת סואץ.

✱ "הסוחר מוונציה", יהושלים (הקאמרי) — גירסה שאולה ומאולצת של מחזו של שייקספיר. הבימוי — יוסי ידושאלי. תרגום חדש של אברהם עוז.

✱ "חפץ", ירושלים (התיאטרון החיפאי) — סאטירה צחורה כצורה של חנוך לוין, שמצאה את הגשמתה המלאה בביכורו של צרי דד קוטלר, ובביצועים המצוינים של כל המשתתפים.

ירושלים

מועצת פועלי ירושלים המחלקה לתרבות ולחינוך

בשבת: בשעה 11 לפנה"צ באולם ההסתדרות בקרית משה — הרצאה פנחס אליאב. הנושא: "5 שנים למלחמת ששת הימים". ● בשעה 11 לפנה"צ בבית טיילור קרית היובל — הרצאה גד רוזנוה. הנושא: ההיסטוריה של מלחמת העצמאות. ● בשעה 8 בערב — באולם ארגון אמהות עובדות מסיבת ראש חודש לציון יום שחרור ירושלים ואיחודה בהשתתפות: חכם יעקב בכור אפרימשווילי, משה ישי, ברוך מרגליות. הרצאה בליווי שקופיות על־ידי ד"ר אפריים בראליהו. שירי הארץ על־ידי נתנאל בן־יוסף. ● בשעה 8.30 בערב — באולם בית העם הצגה מס' 2 של חוג חובבי התיאטרון סדרה ה' — הסוחר מוונציה, ע"י התיאטרון הקאמרי. הכניסה לפי כרטיסי מנוי.

יום א' 14.5.72: יום עיון ל־מנהלי מטבחים של קהק"ל בהשתתפות ברוך מרגליות, משה אייל, שמעון רביד. ● בשעה 7 בערב באולם ההסתדרות בקטמונים — הרצאה על הנושא: בעיות כלכלה. לאחר ההרצאה יוקרנו סרטים תעודתיים.

יום ב' 15.5.72: בקורס להנהלה רפואי של עובדי קופ"ח בהשתתפות הד"ר ד. אילון על בעיות מיוחדות של מועצות פועלים גדולות. ● בשעה 6 בערב במועדון הפנסיונרים, רח' המלך ג'ורג' — המרצה: עמוס שפעוני. הנושא: אילת ומורות סיני (בליווי שקופיות). ● בשעה 8 בערב באולם ההסתדרות בקטמונים — במת ההסתדרות על הנושא: סמים מסוכנים ועישון. לאחר ההרצאה יוקרנו סרטים תעודתיים. ● בשעה 8.15 בערב בבית אבות בגונן — המשך הסדרה פרקי חלום וגבורות. המרצה: בצלאל עמיקם. הנושא: ניל"י — העזה הדינית. ● בשעה 8 בערב באולם ההסתדרות בקרית מנחם — המרצה: שמואל פורת. הנושא: מלחמה ששת הימים.

יום ג' 16.5.72: בשעה 9 לפני הצהרים — סיור תלמידי בתי ספר "כמל" במאפיית אנג'ל. ● בשעה 11 לפנה"צ באולם האסיפות בבית ההסתדרות שיחה בהשתתפות הח' תמר קראוס — מזכירת אגודת פועלי הכוזן. הנושא: העובד הח' איגוד המקצועי. ● בשעה 2.30 בצהריים — יציאה מבית ההסתדרות בקטמונים לים המלח (מעיינות פשחה). ● בשעה 6 בערב במועדון הפנסיונרים בקרית משה — שיחת חברים. ● בשעה 7.30 בערב — באולם האסיפות בבית ההסתדרות — פרקים בתולדות האמנות, ע"י ד"ר אמיל פויירשטיין. רמברנדט הצייר הפלנדי. ● בשעה 8.00 בערב באולם ההסתדרות בקריית מנחם — המרצה: יעקב בר סימן טוב. הנושא: הבחירות בארה"ב ויהודי ארה"ב. ● בשעה 8.15 בערב בבית אבות בגונן — המרצה: בצלאל לנדאו. הנושא: התנ"ך ההיסטוריה היהודית. ● בשעה 8.30 בערב באולם ההסתדרות בקרית משה יוקרן הסרט הישראלי עליה מרוסיה עם עזרה פלילי. כרטיסים במחיר 1.— ל"י להשיג בערב המופע במקום. ● יום עיון לעובדי מועצת פועלי ירושלים בהשתתפות: ד. אילון, ע"ד מ. לויט, ז. גבריש. העורך מאיר אביזוהר.

יום ד' 17.5.72: בשעה 7 בערב — באולם ההסתדרות בקטמונים: חוג לזירום. ● כרטיסים בהנחה מיוחדת לחברי ההסתדרות להצגות: 16.5.72 — החייל האמיץ שווייק; 17.5.72 — אמי העברלית. להשיג במחלקה לתרבות חדר 16 בבית ההסתדרות.

מפלגת העבודה הישראלית מחוז ירושלים

המשמרת הצעירה: יום שישי 12.5.72 ב־21.30 בית המפלגה רח' יפו 62 מסיבת ליל שבת. ● איגוד מקצועי: יום ראשון 14.5.72 ב־11 בבית המפלגה — חברי המפלגה במועצת ההסתדרות עובדי המדינה — עמנואל זיסמן, אהרון מרוזי. יום ראשון, 14.5.72 ב־17.00 בבית המפלגה — הנהלת תא עובדי נציבות מס הכנסה — עמנואל זיסמן, חיה בוטון. ● המשמרת הצעירה: יום ראשון 14.5.72 19.45 בבית המפלגה — מפגש פעילים — השר ש. הלל, ח. קמחי. ● איגוד מקצועי: יום שני 15.5.72 ב־16.00 בבית המפלגה — כנס פעילים עובדי הדואר — ע. זיסמן, ש. אפרתי. יום שני 15.5.72 19.00 בבית המפלגה — הועדה לאיגוד מקצועי — דוד אילון. ● מועצת האקדמאים: יום שני 15.5.72 ב־17.00 בבית המפלגה — מזכירות מועצת האקדמאים. ● איגוד מקצועי: יום שלישי 16.5.72 ב־18.00 בבית המפלגה — תא דואר הנדסה — עמנואל זיסמן. ● ערי הפיתוח: יום שלישי 16.5.72 ב־19.00 בבית המפלגה — פעילי שכונות יוצאי רוסיה — חיב י. קוזן, צבי רוזן. ● כנס־דות גבהרים; יום רביעי 17.5.72 ב־16.30 בבית המפלגה — מזכירות בתמצמצת (הלשכה). יום רביעי 17.5.72 ב־18.30 בבית המפלגה — מזכירות המחוז. ● כפיפי־משנה: יום רביעי 17.5.72 ב־18.00 בבית המפלגה — מסות אזורי ה־קלפי של סניף משנה רוממה — אריה חפץ. ● המשמרת הצעירה: יום רביעי 17.5.72 ב־19.00 בבית המפלגה — מפגש עם צעירים דרום־אפריקאיים — ח. קמחי, ע. סיון, י. לקס, ד. סילסקי.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

מודיעה על הרצאת־אורח של פרופ' יצחק אנגלרד על הנושא: רבנות מוסמכת על־ידי המדינה ועצמאותה הרוחנית, שתתקיים ביום שלישי, ג' בסיון תשל"ב (16.5.72), בשעה 18.15, בבית האקדמיה, רח' ז'בוטינסקי 43, טלביה, ירושלים. היו"ר: פרופ' ג' כוסקי.

בית הסופר — עיריית ירושלים המחלקה לתרבות

פגישה המוקדשת לציון יום שחרור ירושלים תתקיים ביום ראשון א' בסיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 8.30 בערב, בבית הסופר שברובע היהודי בעיר העתיקה. בהשתתפות: הבנר יורי ביליאבסקי — עולה חדש ממוסקבה — באך, אדג'יו מתוך סונטה בסול מינור. הרב שאר־ישוב כהן, סגן ראש העיר — הגיור הצהיקה במלחמת השחרור. יוסי לנגוצקי, מפקד הסיירת ב־ירושלים במלחמת ששת הימים — להימתה של הסיירת. המשורר יהודה עמיחי — קריאה משיריו על ירושלים. פותח ומנחה דוד גלילי, מנהל המחלקה לתרבות.

חיפה

עיריית חיפה — אגף לתרבות, נוער, חברה וספורט במות המחלקה לתרבות

מרכז לתרבות ע"ש פבצר, שבת, כ"ט באייר, בשעה 11 לפנה"צ — הסופר מאיר אורין: ירושלים של מעלה וירושלים של מטה. ● נוה שאנן, בית הפועלים, בשבת, בשעה 11 לפנה"צ ד"ר שבח זייס: מעמד הדת במשטר ישראל. ● קרית אליעזר, בית ההסתדרות, בשעה 11 לפנה"צ — ד"ר זאב גולדמן: ירושלים עיר הנצח, לאור המימצאים הארכיאולוגיים. ● קרית חיים המזרחית, בית עצבי ליבשיץ, יום א' 14.5.72 בשעה 8 בערב ע"ד חיים נבנון במזרח הרחוק: רוסית ותקומה.

מרכז לתרבות בית רוטשילד: נמשכת תערוכתו של סי־בור לוי. בשבת, בשעות 6.45 וב־9.00 סרט של אינגמר ברגמן "חרוכי ליל קיץ". מקסי קלאב — מר עזון למפגש חברתי לגילאי 26+. ● מרכז לתרבות ע"ש אבא חושי: הערב בשעה 6 הרקדה לבני נוער. בשבת, תערוכת ציירי נוה שאנן, הפתיחה בשעה 11 לפנה"צ. בשעה 4 אחה"צ סרט לבני נוער. ● מרכז לתרבות ע"ש ארלוזורוב: במוצאי־שבת 13.5.72 בשעה 8 בערב — יום ירושלים בזמר. אומר וצליל בהשתתפות: "צמד רעים", סרטים על ירושלים ופרקי קריאה. ● ערב יום ירושלים: ביום ראשון, 14.5.72 בשעה 8 בערב בבית ההסתדרות במחנה דוד. ביום שלישי, 16.5.72 בשעה 8 בערב בבית ההסתדרות ע"ש צשת. ק. שפרינצק. בתכנית: סרטים על ירושלים, משירי ירושלים ופרקי קריאה.

ארגון אמהות עובדות תערוכת־בזר של מאכלי־חלב לקראת חג השבועות

תתקיים ביום רביעי 17.5.72 ב־מועדון א.א.ע. רח' יחיאל 2 — הצגת מאכלי חלב מטעם המדרשה להזנה והכלכלת הבית של משרד החינוך. מכירת עוגות גבינה מאפה בית. ירק ופרחים לקישוט החג. מזנון — קפה ועוגה במחירים עממיים. שעות ביקור מ־9 בבוקר עד 7 בערב. הקהל מוזמן לבקר ו־ליהנות.

עיריית חיפה — "משען" מועדון הפנסיונרים קרית־חיים

במוצ"ש ב"ד גניה שדמי תרצה על הנושא: "האם עשינו הכל ל־קליטת העולים". הציבור מוזמן.

כל הארץ

תערוכת התנ"ך בעמק הירדן

במסגרת תערוכת התנ"ך בדפוס ובאמנות שבחסות דוד בן־גוריון — התקיימת במוזיאון צ"ש אורי ורמי נחושתן באשדות יעקב — נערכים ביקורים קבוצתיים של תלמידי בתי הספר, נוער עובד ולומד — בכל ימות השבוע, לפי הזמנה מראש. מנהלי בתי ספר באיזור ועדולי סיולים קיבוצים המעוניינים בביקור בתערוכה, מתבקשים להודיע על כך בטלפון 50262 או 50430.

חומש ומקרא

כטיבות חדשיות לציון בתנ"ך במסגרת "חודש ומקראי יתקיימו: הערב ב־8.30 במועדון חברי ההגנה, בר כוכבא 1 עם בנחם גדל; ב־מוצאי שבת במפלגת העבודה סניף רמת עם ד"ר ברוך בן יהודה וביום שני ב־8.30 בערב במפלגת העבודה, סניף נוה שאנן, עם גור אריה עזה.

קורסים לעתודת מרצים חקלאים בחו"ל

מאת סופר "דבר" בשרון

בבית ברל נפתח השבוע קורס השתלמות לעתודת מרצים, המהדריך להדריך קורסים בנושאים חקלאיים בחו"ל. הקורס נערך על ידי האגף להדרכת חוץ במשרד החקלאות בשיתוף עם משרד החוץ ומשתתפים בו 25 איש, עובדי משרד החקלאות וחברי קיבוצים ומושבים. משתתפי הקורס יצאו להנהלת קורסים בארצות דרום־אמריקה, אפריקה ואסיה, בהתאם ל־דרישת השעות של הצליחים. מרכז הקורס גרשון תמור מסר לסופר "דבר" כי משתדלים לקיים קורסים מרוכזים על־ידי מדריכים ישראלים בחו"ל במקום הקורסים המאורגנים בארץ בשביל תושבי חוץ.

תל־אביב

מועצת פועלי ת"א—יפו המחלקה לתרבות ולנוער

ברמת אביב: הערב ב־8 ב־בית יהושע רח' רידינג מס' 38 פגישת חברים בהשתתפות הח' ע"ד שמואל קריינברג ומרדכי נר יברק. תכנית אמנותית עם גבר דבריו החברים בקרית שלום: השבת בשעה 11 בבוקר בבית אבשלום. אסיפת חברים בהשתתפות חיים שחורי — חבר מזכירות מועצת פועלי ת"א־יפו — דברי פתיחה: זכאי בר־עוז. בשכון שפירא: השבת ב־11 בבוקר במועדון ה־הסתדרות ברח' חוקיהו המלך 68 אסיפת חברים בהשתתפות הח' משה ארם ורפאל מושיוב.

ארגון אמהות עובדות

— נוה־שרת, בבית האחות קלר־בנוב, פילדלפיה 3 — ערב הודי. — במוצאי שבת, במועדון מאשה פינסקר 49 ת"א, 8.30 בערב, הרצאת ד"ר ש. ירולבר — מאגר ברסיטת ת"א — בעיות החברה ב־ישראל.

מועדון "בלוא"

בליל שבת 12.5.72 יוצגו קטעי משחק בביצוע תלמידי הסטודיו ל־משחק. דברי פתיחה: ביקול קסל גיסן נתיב. המנחה — ישראל כהן.

באגודת סופרי יידיש בית ליוויק

● במוצאי־שבת 13 בבאי ב־8.30 בערב בבית־ליוויק, רחוב דב הוז 30, תל־אביב, עולים חדשים שהי־קים מלהקת ווילנה בבית־ליוויק בתכניה בשם: אנחנו פה! משתתפים: שרה שטרומלינג — זכרה, זינה טרפשטיין — קונפרנס, משה שארפשטיין — כונולוגים, סיפורים פאבות ומיניאטורות. דברי ברכה הזכרת נוהבה ליפשיץ. ליד ה־פסנתר אלכסנדר סרסקי. כרטיסים להשיג יום־יום בבית־ליוויק, בין השעות 9—1 לפנה"צ, טל: 231830 ובערב המופע החל משעה 6.30 ליד הקופה.

"אהל־שם" בשיתוף עם "ידיעות" וקופ"ח עממית שבת זכרון לשמואל זקוף בכלאות ארבע שנים למותו

השבת פרשה במדבר 13.5 ב־10 א. אורינובסקי: תנ"ך. ב־11 הרב פרידלנדר: הלמוד. ב־4.30 במסי־בת "עונג שבת" ירצה: ד"ר מי־כאל סבדיונלו על הנושא: "על אורחות חיים והוי של יהודי גרוזיה". הפותח: יו"ר "אהל־שם" — משה גולדסטיין. דברי אגדה — ד"ר ש.ו. כהנא.

אולפן גרג (בר־קמא) פותח מחזורים קורס

ל־קצרנות

עברית ו/או אנגלית הצלחה מובטחת! פרטים: ת"א: גורדון 5, טל. 236209 או "ידפוף", טל. 252425

קולנוע "בית הפועלים"

הוד השרון
במוצ"ש 7—9.15
נחצ'ה והגנרל

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. מ־12 בחצות עד 7 בבוקר במגן דוד אדום, טלפון 01. ובמכרז הדגת, טל. 232 71, ראה סעיף 8.
3. בימי שישי ובערבי חג מ־4 אחה"צ.
4. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ ומ־4—5 אחה"צ.

ב. תחנות התורנות

1. מרפאת פרישמן, רחוב פרישמן 4, טלפון 62195 לחברים מהסניפים: פרישמן אחוד הכם שדרות ארים יבנה. דר גליקר. כרמל בארלת. תל־עמל. חליסה. וקבוץ גלרות.
2. מרפאת קרית אליעזר, רחוב צה"ל טלפון 22ד ל־חברים מהסניפים: קרית אליעזר, קרית אליהו בת גלים עין הים, מחנה דוד, וקרית שפרינצק.
3. מרפאת רש במרכז הכרמל, רח' אלחנן טלפון 86868 לחברים מהסניפים: כונן — אחוזה, רש — מרכז הכרמל, הכרמל הצרפתי ורוממה.
4. מרפאת נוה זאב גלברג סמטת טרומפלדור 8, ג' טלפון 22121, לחברים מהסניפים: נוה שאנן, יזליום בידגר, גלבוע, ורמות רמז.
5. מרפאת קרית חיים מורחית, טלפון 721331. לחברים מהסניפים: קרית חיים מורחית, שיכון עירוני, קרית ביאליק, קרית מוצקין, קרית שמריהו וכפר שלום.
6. מרפאת קרית ים א' שדרות הדבדג, טלפון 721553 לחברים מהסניפים: קרית ים א' קרית ים ב', קרית ים רסקו וקרית חיים מערבית.
7. מרפאת עזיאל — קרית אתא, טלפון 722.184, לחברים מהסניפים: עזיאל בן עמי. פינסקר קרית נחום. קרית בני יוסף ושיכון המזמנים.
8. תורנויות לילה מ־12 בחצות עד 7 בבוקר:

א. בתחנת מגן דוד אדום. החברים הגרים בשטח שיפוטה של עירית חיפה, פרט למפרץ, המשתייכים למרפאות המפורטות בסעיפים 1, 2, 3, 4.

ב. במפרץ חיפה — רחוב ביאליק, טל' 3232 לחברים הגרים במפרץ חיפה המשתייכים למרפאות המפורטות בסעיפים 5, 6.

ג. בכל יתר המרפאות ב־מחוז חיפה קיימים סדרי תורנות קבועים בהתאם למודעות בלוחות המודיעין במרפאות ובארגזי התורנות.

ד. תורנות מעבדה: במעבדה המחוזית שדרות ארים 54, טלפון 532107, לחברים מכל סניפי המחוז.

זמני הדלקת הנרות

פרשת "במדבר"
ערב שבת: ירושלים 5.48, תל־אביב 6.06, חיפה 6.00.
מוצאי שבת: ירושלים 7.07, תל־אביב 7.05, חיפה 7.10.

חיפה

עיריית חיפה משען מועדון הפנסיונרים קרית־חיים
הערב ב"ד אריה דדור תנ"ך. חברים מוזמנים.

רופאים

בתל אביב

שישי
צוה רח' צהה 15 38262, אל־סנטראל רחוב צלאח א־דין 82196.

שבת
אשר מרכז מסחרי, קרית יובל 35841.

מוצאי שבת
אופלסקה יפו 110 224021, אל־ארז רחבת שער הפרחים 82682.

בתי־מרקחת

ירושלים

מריה דרך בית לחם 82 37531, אל שבב אל בירידה בתוך שער שכם 83401.

בתל־אביב

יום ששי 12.5
אברמסקי רחוב אלנבי 42, טל. 57526. פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, ל. 223721. קסטל, רחוב אבן גבירול 147, טל. 443716.

יום שבת 13.5
מושקוביץ, רחוב המלך ג'ורג' 25, טל. 282650. נורדאו, רחוב בן יהודה 183, טל. 242673.

מוצאי שבת 13.5
פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, טל. 223721. צפון, רחוב יהודה המכבי 33, טל. 449995. יהודה הלוי, רחוב יהודה הלוי 91, טל. 615159. נורדאו, רחוב בן יהודה 183, טל. 242673. נוגה, יפו, צ"י קלונוע נוגה, טל. 821896.

חיפה

שישי
כרמל הנשיא 133 81713.

שבת
גאולה הרצל 12 64854.

ברמת־גן

שישי
המגן ביאליק 30.

שבת
הגיגה ארלוזורוב 81.

חולון ובת־ים

שישי
יוגו רמת יוסף מרכז מסחרי.

שבת
בריאות חולון קראוזה 46. גנה יפו יפו צ"י קלונוע גנה.

בפתח־תקוה

שישי
מרכז השרון הי"בבי ציון 40.

שבת ומוצאי שבת
רסל רוטשילד 89.

נתניה

שישי
גבע.

שבת
דסה.

כפר סבא, רמתיים

שישי
רחובות, רמת השרון, שבתי ישראל 79.

שבת ומוצאי שבת
קדמה, רחובות, רמת השרון, נוה מגן מרכז מסחרי.

בבני־ברק

שישי
ארז, רחוב הכבבים 43 מעבדה בני־ברק.

שבת
שפירא, רחוב רבי עקיבא 80, בני־ברק.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א' תורנויות לילה

מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף מ־11—8) במרפאות ד־להלן:

1. מרפאת אילון, רח' יד לבנים 35, טלפון 31870 לחברים מסניפי: אילון, יד אליהו, רמת חן, רמת ישראל, ושיכון עממי ב'.
2. מרפאת התקוה ב' רחוב זיו פינת רח' ברכיהו, טלפון 31122 — לחברים מסניפי: התקוה א' וב', נסקה, כפר שלם ד' חלק הקרוב לידאליהו.
3. מרפאת הדר יוסף רחוב קהילת ורשה מספר 12—10, טלפון 778095 ב־שעות 8.00 עד 11.00 בלילה לחברים בסניפים: הדר־יוסף, נוה־שרת, צהלה, רמת־החייל. הל ברוך וכן לחברים מהשכונות וקור בית לסניפים.
4. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה 61 פינת לוינסקי, טל. 33480 לחברים מסניפי: נוה שאנן, ישיבנטון ופלורנטין.
5. מרפאת קטוביץ, רח' ועידת קטוביץ 36, פינת יהודה המכבי, טל 444494 — לחברים מסניפי: קטוביץ, רבינוביץ, רמת־אביב, שיך מונס וחלק מבבלי — לפי רצון החברים היכולים לפנות לקטוביץ או תל־נורדוי — לפי בחירתם.
6. מרפאת תל נורדוי, רח' דב הוז 1, פינת מנדלי 21, טלפון 243233 — לחברים מסניפי: תל־נורדוי, אלחריזי, אחרנונב, גלביץ, הגמל לספורט והל לך מבבלי — לפי רצון החברים, היכולים לפנות לתל־נורדוי או קטוביץ לפי בחירתם.
7. מרפאת קרית שלום, רחוב ורשבסקי 12 טלפון 822715 לחברים מסניפי קרית־שלום והסביבה.

הערה:

אחרי השעה 12.00 בלילה ועד שעה 7 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א רח' מזא"ה 13, טלפון 101.

ב' תורנות ערב שבת

בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח' מזא"ה 13, טלפון 101.

1. בית מרקחת
במרפאת מנדלברג — רח' אלנבי 75, טלפון 614467 בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
2. בית מרקחת
ברוד ומנוחה 42, טלפון 249221 בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
3. מעבדה
בזמנהוף בין 4—5 אחה"צ.

ג. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00 — 11.00 לפנה"צ במרפאות: גלביץ, התקוה א' שדרות רסיינגטון 20, הדר יוסף, יד־אליהו, יונה הנביא, כפר־שלם, מנדלברג — רח' אלנבי 75, טלפון 614467, נוה שאנן, קרית שלום, רמת החייל, קטוביץ, רמת אביב ותל־נורדוי.

משעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח' מזא"ה 13, טלפון 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז
במרפאת מנדלברג, רחוב אלנבי 75, טלפון 614467.
א. רופאי א.א.ג ורופא עיניים בין השעות 9.30 — 11.30 לפנה"צ.
ב. כירורג בין השעות 9.00 — 12.00 לפנה"צ.
3. תיירנות מעבדה לכל סניפי המחוז
בזמנהוף, רח' זמנהוף 34, טלפון 241251 בשעות 9—11 לפנה"צ 4—5 אחה"צ.

בית מרקחת מחוזי

במרפאת מנדלברג, רחוב אלנבי 75, בין השעות 9.30 — 12.00 לפנה"צ, 4.00 — 5.00 אחה"צ. החברים מסניפי: מנדלברג, בר אור, אליפנט, שבזי, יונה הנביא והסו־ציאלי. הקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום רח' מזא"ה 13 טלפון 101.

"ירושלים 73" תערוכה בין־לאומית

בולים

מאת אריה לינדנבאום

צ' הרבה לבטים והיסוס אח־ללם מהאים לתערוכה בין־לאומית בתל־אביב, בבלאות 25 למדינת־ישראל, נאלצו פר־הבולאות והמארגנים בארץ הולמה, על קיום התערוכה הבין־לאומית. המארגנים הדיפו לקיים תערוכה בין־לאומית גדולה בתל־אביב בכל סי־שנות, לרבות סיבות פולי־אקלימיות. ובעיקר בשל ה־עובדה שתל־אביב מרכזית יותר ... לבשך קהל גדול יותר לירושלים. היה גם שיקול כמו מהואים שקציבי ב־בבני בתל־אביב במידה רבה באבר בירושלים.

בכבר כתבנו היו קיימים בהגצת אולם מתאים ב־ירושלים, האולם ההדיר מתאים לכת בולים בין־לאומית ב־שתוכנן (שלושת אלפים מס־גרות) הוא בנין המוזיאון החדש אולם הנהלת המוזיאון סירבה. השכירו ובאמור נאלצו להעביר את התכניה לירושלים. התערוכה תתקיים, איפוא, בין 30 בדצמבר 1973 ב"בנייני האומה", בחסותו האדיבה של המדינה.

בחר ועד התערוכה — נאחדות בהודה בימים אלה התערוכה בהרכב הבא: משה ויבובסקי, ברציה וגוגק, בירושלים, ד"ר הקסטר ואבנר קגר מחיפה; דב ג'ה, י. אוקו, אריה לינדנבאום, שמואל ארצי, א. קאורו ומ. צ'סלי מתל־אביב.

התערוכה תיקרא "ירושלים 73" וכבר אושר לה סגל מיוחד. התערוכה מאורגנת על־ידי התאחדות אגודות הבולאים בישראל, האגדה הירושלמית לבולאות ב־שיתוף השירות הבולאי ומשרד התקשורת אשר ישא בהוצאות התערוכה.

בדהומי — נח והיונה

עוד מדינה באפריקה, דהומי,

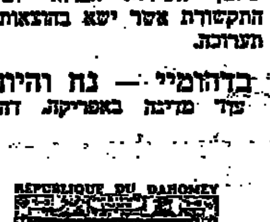

הנפיקה בול שאפשר ידאיקה ישי־מור לצרפו לאוסופים: בסידרת האזרוכה של דהומי לכבוד אר־נסקו' נמצא בול אחד שהודפס לפי תבליט מוזאיקה בכנסית סטמרקו בוונציה, המתאר את נח משלח את היונה מן התיבה. גם שאר הבולים מתארים יצירות אמ־נות מימי הביניים.

שיילוק עם מגן־דוד

סנגל שבאפריקה, סוף כה סיפקה לנו רק פריט בולאי אחד הקשור ב"יודאיקה" (הוהבת ל־התערוכה־בולים ישראלית שהיתה בסנגל). הביאה עתה לאלבומינו עוד פריט אחד, שגם אותו אפשר לצרף לאוסף "יודאיקה". הכוונה לבול־זכרון סנגלי חדש עם תמו־נת שיילוק, כשעל צוארו עד־ברת עם מגן־דוד...

סנגל הנפיקה שלושה בולים לציון "יום התיאטרון הבין־לאו־מי" המציגים את "אלבודי המל־כת סבה"; "הסוחר מוונציה" ה־שהקן דניאל סורנו בתפקיד שייל־לוק מתוך "הסוחר מוונציה".

"אפולו 16" אינה פופולרית

כבול בולי־הלל שהוקדשו לר־אות עם ישגוזן של מיני הלליות של ברית־המועצות ושל ארה"ב, אינו מאפיין עתה את "אפולו 16" (!?), והכן לצפויים עוד בול־

ליס בנושא זה, אולם לפי שעה ראינו רק הנפקות בודדות: ארה"ב הסביעה רק חותמת מיוחדת וגם זאת בצורה מורה (חותמת־עגל ש־איבה עולה כלל על־גבי הבולים ובאה למעטה כאילוסטרציה על גבי המעטפות). ראה תצלום.

שתי ההנפקות שראינו הן של איי־קוק ומונגוליה.

בובי פישר: אני חייב לנצח!

שחמט

עריכת אליהו שחף

...יצה כי בובי פישר הסכים ... בריייקאויק היא בבחינת ... טוב. הכל טוב" לכל חובבי ... בעולם (אם כי פסימיסטים ... כי אפשר יהיה לברך על ... רק לאחר שיסתיים ... (רב).

הסכמתו של פישר לקיים את ... עם ספסקי, מסר בציגו, ... מרשל, בציירת־זקים גרוסינ־... הגרי הקסטקי. בהודעתו לצ־... אמר מארשל: "חרף התנאים ... שהוצגו לבובי על־ידי ... (כפי שפישר מכנה את ...) הכפר עליו בצורה בלתי־... חרף כל המכשולים שנערמו ... דרכו של פישר. הוא הסכים ... עם ספסקי באיסלנד. אי ... מקום אחר בעולם הופשי. בו־... בוה, כי אף בתנאים השליליים ... בטוחים, שנועדו להקשות ... הוא חייב לשחק ולנצח. כיוון ... עניין של גאוה לאומית ואי־...

...גבי השחמט בעולם היה ה־... סביב אליפות העולם מותה ... מהדיקרב עצמו. הם שאי־... עצמם, אם לא מתוח פישר ... את התבל יותר מדי. אולם ... כי הדיעה שהדוקרב בר ... "קבלי" את המאורע הגדול ... חי. ההוכחה הטובה ביותר ... הצובדה, שפישר המשיך ... האינטנסיביים. הכל היודע ... התואר אלוף העולם בשר ... בובי, הטיל ספק רב בכך, ... אמנם יחמיץ את הזדמנות ... לא נותר לנו אלא לקוות ... הזדמנות זו הזכה את המשחק ... במלך חדש.

...אליפות העולם בינוסלאבית ... במשותף סמייקל (ציכיה) ... אביבה (יוגוסלאביה) שצברו 9 ... מתוך 13, בהקדימם את ... (אנגליה) 8½, מאליך (גר־... מניה) 8 וכו'. המנצחים זכו ב־את זכות ההשתתפות בתחרות הבין־אזורית. (נזכיר לקוראינו כי נציגינו בתחרות האזורית בטהראן, עוזי גלר ושמעון כגן, עומדים לי־צאת בתור לאיראן).

פורלין ניצחה את עורייה בתוצאה 8½:11½, על הלוח הראשון סיימו בדנרסקי ואנדרסון בתוצאה 1:1, הדיקרב נצדך בלונדו.

הוסר קוזרום

התחרות ארבע הערים, שנועדה להתקיים בסוף השבוע שעבר ב־באר שבע, בוטלה לאחר שתל־אביב (!) לא הצליחה להרכיב נב־חרת. ירושלים משכה את ידה מ־העניין ואף חיפה התקשתה להרכיב קבוצה. לא נותר למארגנים אלא לבטל את האירוע. יש להצטער על כך שהרעיון הנאה לא יצא מה־כוח אל הפועל (אגב, הידיעה ש־הופיעה בשבוע שעבר ב"הארץ", כאילו באר־שבע היא זו שלא הצ־ליחה להרכיב קבוצה ומשום כך ביטלה את האירוע, אינה מדויקת).

קבוצת "אנ"ן א' זכתה בליגה למקומות עבודה בת"א, ב־צברה 25½ נקודות. שניה היתה נבחרת משרד הבטחון, עם 22½ וקליקית — נבחרת בנק לאומי א', עם 18½ נקודות.

"לפקר" ת"א, אחרי הסיבוב השביעי לאליפות המועדון היה ב־ראש אברהם מלאכי עם 6 נקודות, לפני צ'רניאק 5 (1), לביא 5, פלס 4½ וכו'.

"לפקר" חיפה, אחרי הסיבוב השביעי בתחרות לזכר יונה ורשהיים ז"ל: בלימן ודום 5 (1), בר־דישבסקי והירנבוים 3½ (2), פרץ 3 (3), הלמן 2½ (2), פישר 2 (2), פוסטמן 1½ (5), קלאוזנר 1½ (1), ברנר 1½, הרשברג ½ (1).

באליפות "הפועל" כמחוז חיפה היה בראש, אחרי הסיבוב השמיני, הרצל אלמן עם 6 (1) נקודות.

רעננה. בתחרות היובל ניצח יצחק זומר עם 8½ נקודות מ־11, בהקדימו את ירחמיאל והרי שוריץ 8 כ"א, ירון בורשטין 7½, אלכ־סנדר בוכבר 7, אריה נוי 6½ וכו'.

אליפות שער הנגב (אחרי 8 סיבובים): ברצבי וקריב 5 (1), קרימר ושטסטונובסקי 5, בוצר 4½ (1), וכו'.

אליפות נתניה (אחרי 14 סיבובים): שמואל אק (אונגר) 11½ (1), עמיחי שני 10 (2), משה בן־זאב 9 וכו'.

האמן צדוק דומניץ זכה לנבזאון משכנע באליפות ראשל"צ בצברו 11½ נקודות מ־12! ב־הפרש ניכר אחריו סיימו סבלדי 7 (1), רינקלר והרש 6½ (1), וויס וקליביצקי 6½ וכו'.

מקנה. התחרות המסורתית "קוסטה דל סול" (ה־12 במנייין) נסתיימה בנצחון של האמן המער־רבי־גרמני הנס יואכים הכט ש־צבר 8½ מ־11. אחריו: בראון 7½, מארץ (ארה"ב) 7, באלון ובנקו 6½, גארסיה 6, פומאר 5½, חוראו 5, פאלאסיוס ומאדי־נה 4, קורדוביל 3, שאופלברגר.

אולוט. נצחון משכנע של רבי האמן היוגוסלאבי הצעיר ליובו־יביץ עם 7½ מ־9 לפני דאל־קורסל 7, רובאץ' 6, פלנר 5½, פומאר, מאריוטי ומאדינה 5 כ"א וכו'.

נצחון בזק

פתיחה אנגלית

חפלבבקי — קובאלדין
(מוסקווה, 1972)

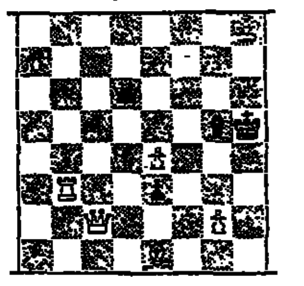

הלבן זוכה — 7+4

פתרונות

פריצה מהירה

קוהמיין — רשקובסקי
פארם, 1971

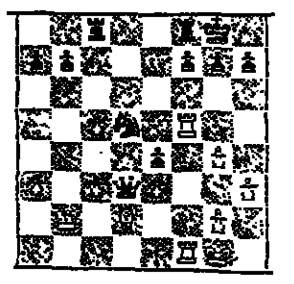

תערוכת הצייר שמואל שלזינגר

פותחה בגלריה "בלסמן" ת"א, חיסין 5, פנת דיזנגוף
בימי חול 10.00—13.00, 17.00—22.00
במוצ"ש 19.30—22.00

אוניברסיטת חיפה

מתנה ספרותי

במסגרת הקיץ תשל"ב

המתנה מיועד לעוסקים בכתיבה בתחומי השירה, הפרוזה והמחזאות וימשך כשבועיים, מ־30.7.1972 עד ל־11.8.1972.

מסגרת המתנה כוללת דיונים בקבוצות עבודה וכן הרצאות כלליות בתחומי הספרות.

בין המרצים המנחים: כתי מגד, עמוס עוז, דן פגיס, טוביה ריבנר, פרופ' ג. שקד, א.ב. יהושע.

פרטים והרשמה במחלקה להשתלמות של אוניברסיטת חיפה, טל. 254411.

יש לי ענין בדבר

ההסתדרות תובעת מ„מעריב" מיליון ל״י כפיצויי־נזיקין לקרנות־הגמל

היועצים המשפטיים של ההסתדרות ושבע קרנות הפנסיה והפנסיה ההסתדרותיות עומדים להגיש תביעת נזיקין בסכום ראשוני של מיליון ל״י נגד עתון „מעריב" עורכו והוצאת „מודיעין" (המו״ל של „מעריב") וכן נגד כתב העתון אהוד גוס על פרסום כתבה הפרת־שחר בדבר מצבן של הקרנות, שיש בה עבירה המוגדרת על „חוק לשון־הרע תשכ״ה 1965". — על כך הודיע דובר ההסתדרות.

המדובר הוא בכתבה שהוכתרה בכותרת „דין־וחשבון של מומחה שווייצי קובע: קופות־הגמל ההסתדרותיות יגיעו לפשיטת־רגל תוך 10 שנים" („מעריב" מיום 11.5.72) מאת אהוד גוס. ובה „הסתמכות" בלתי נכונה על דו״ח של המומחה השווייצי פרופ' קייזר. שבו לא נזכר כלל ועיקר דבר לגבי אותה „תחזית". כביכול, שעליה „נתבשרו" קוראי „מעריב" בכתבה זו.

בהודעה מוסמכת של היועץ הכספי של ההסתדרות שנשלחה אל „מעריב" נאמר: „האמור באותה כתבה הוא פרסום לשון־הרע לפי חוק איסור לשון־הרע תשכ״ה 1965 וניתנו לי הוראות על־ידי מרשי (ההסתדרות וקרנות הגמל) לנקוט נגדכם הליכים משפטיים על־פי החוק הנ״ל והנכם נדרשים בזאת לפרסם הכחשה תוך עשרים וארבע שעות מעת קבלת מכתבי זה וזאת בהתאם לקבוע לסעיף 17 בחוק הנ״ל".

נזק כלכלי וערעור הבטחון

ההסתדרות, כאמור, תתבע מ„מעריב" מיליון ל״י לפחות על הנזק החמור שגרם הפרסום הנ״ל לקרנות במפעלים כלכליים המושתתים בראש וראשונה על אמון בלתי־מסוייג בקרנות ובדרכי ניהולן להבטחת עתידם של כ־400,000 עובדים המבוטחים בקרנות אלה.

ההסתדרות רואה בחומרה גדולה את הכוונה של פרסום מסוג זה העשוי לגרום דאגה רצינית למאות אלפי עובדים מכלל שכבות האוכלוסיה שמותנים מבטחם בקרנות־הגמל וסומכים עליהן בכל מקרה בתקופת העבודה ובעת פרישתם בבוא העת.

ממקורות מוסמכים ובדוקים נודע שכל החישובים של קרנות־הפנסיה ההסתדרותית — וזה נקבע גם, בין היתר, בדו״ח פרופ' קייזר שיפורסם במלואו לידיעת הציבור הרחב — מורים על מצבן המבוסס של הקרנות ונכסי־ההון שלהן נמצאים בתהליך של עליה מתמדת — דבר המבטיח במלואו את יכולתן של הקרנות לעמוד בכל ההתחייבויות כלפי כל מבוטחיהן.

חוק הפנסיה לא יפגע בקרנות־הגמל

כותב הכלכלי של „דבר" מוסיף: בעקבות הידיעה אתמול ב„דבר" על הביקורת שנמתחה באסיפה הכללית של ארגון מקבלי הגימלאות. נגד הצעת חוק־הפנסיה של משרד העבודה, שלח היועץ המשפטי של משרד העבודה עו״ד י. ברק, מכתב הדוחה את הביקורת. הוא כותב, כי הביקורת שהושמעה על־ידי דוברי הארגון כנגד הצעת־החוק אין לה כל בסיס. לא נקבעה בהצעת החוק תכנית פנסיה כוללת לשכירים וממילא אין בה כל התייחסות לנושא השילוב בין הפנסיה הוולונטארית לבין הפנסיה הממלכתית (קצבת הזקנה) הממשיכה להשתלם במלואה על־ידי המוסד לביטוח לאומי. וכן אין כל יסוד לטענה בדבר הפחתת שיעור הפנסיה של מקבלי הגימלאות.

עו״ד ברק מוסיף, שגם אין כל שחר לטענה כאילו בכוונת חוק הפנסיה להלאים את קופות־הפנסיה. להיפך, הצעת חוק־הפנסיה באה להנהיג מערכת פנסיונרית במדינה בלי לפגוע בקופות־הפנסיה הקיימות.

חמש שנות מאסר לשני נאשמים ב„חשיש רעננה"

חמש שנות מאסר הוטלו אתמול בבוקר על שניים מן הנאשמים בנסיון להבריח כמויות גדולות של חשיש לחו״ל. השניים, עמי יעדי מרעננה ואהרון לורדר מתל־אביב — הודו באשמה בפני השופט המחוזי אלישע שיינבוים.

הם נתפשו בחודש מארס השנה, יחד עם קבוצת אנשים לאחר שהכינו למשלוח לחו״ל קופסאות עם חשיש המוסוות כתרכובות לבולמי־זעזועים למכוניות, בכמות של 63 ק״ג חשיש. באותה עת שהו שניים מן הקבוצה בחו״ל כדי להכין את מכירת החשיש שם.

תיקם של ששה נאשמים אחרים בפרשה זו, אשר לא הודו באשמה, מתברר כעת בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

אדם דריוס יתבע לדין אמרגן שביטל חוזה עמו

אמן הפנטומימה אדם דריוס הציג אתמול בפני עתונאים חוזה חתום עם סוכנות האמרגנות „אוקטבה". לפיו היה אמור להתחיל סדרת הופעות אמש, אך לא ניתן לו להופיע.

לדבריו, עם בואו לישראל אחרי סיבוב של 17 הופעות ברחבי ברית־המועצות וסדרה נוספת באירופה המערבית. ערב צאתו מלונדון לישראל הודיעו מלפתית מתל־אביב, כי „מכירת הכרטיסים אינה טובה" וכי עליו לבטל את הופעתו. האמן טען, כי נדהם מצורת הטיפול והביטול, ובא לישראל כדי לעמוד בעצמו על מצב העניינים.

היום הוא עומד לחזור ללונדון, אחרי שהורה לפרקליטו בארץ לפתוח בהליכים משפטיים. לדעתו, אמר, צורת הטיפול בענייננו עלולה להוציא — שלא בצדק — שם רע למדינת ישראל. לפיכך נטל על עצמו את המאבק המשפטי. בתקווה למנוע פגיעה באמנים אחרים בעתיד. (ע)

היום: שלטון לדוגמא בבית־הספר לדוגמא
לראשונה יום ממשל עצמי בבי״ס יסודי

מאת סופר „דבר"

בבית־הספר היסודי הותיק בת״א, בי״ס לדוגמה ע״ש הנרייטה סולד ברחוב הירקון מול גן־העצמאות, שולטים היום התלמידים וממלאים את כל תפקידי המורים.

יום השלטון העצמי של התלמידים נערך במסגרת „שבוע המורה" ומטרתו להנחיל לתלמידים ליום אחד את ההרגשה היומיומית של המורים בעת ההוראה ובמילוי התפקידים האחרים.

תלמידי ביה״ס נטלו היום על עצמם את כל התפקידים: ניהול ביה״ס, המזכירות, חדר האחות וכמובן, ההוראה. תלמידי כיתות ה׳—ח׳ מלמדים את עצמם ואת הכיתות הנמוכות א׳—ד׳ ילמדו שני תלמידי כיתות ז׳—ח׳ בכל אחת. מנהל ביה״ס היום הוא יובל במישורוב וסגניו הם איל ארד ואורנה יפת.

סופר „דבר" מוסר, כי יום השלטון העצמי בביה״ס לדוגמא נערך ביוזמתו של אחד התלמידים והוא ראשון מסוגו בבתיה״ס היסודיים. במסגרת היום ייערכו גם תחרויות־ספורט בין המורים והתלמידים.

סיעת חרות בנתניה תובעת פיטורי בן־עמי

מאת סופר „דבר"

מועצת תנועת החרות בנתניה דנה בישיבתה ב־7 לחודש זה על ניהול עסקי העיריה בקדנציה הנוכחית והגיעה למסקנה כי בתום שנתיים וחצי של שליטה לא חל כל שיפור במצב בעיר וכי לא חלה כל התקדמות בהשלמת סדר ויעילות בעבודת מנגנון העיריה — נודע לסופרנו. המועצה מייחסת את המחדלים להנהגתו של ראש העיר ע. בן־עמי כלפי הציבור שבחר בו, כלפי נציגי גח״ל ותנועת החרות, ובכך שמעולם לא נתן דעתו על ההצעות ליעול ושיפור שהוגשו לו. בעקבות כל זאת החליטה מועצת חרות בנתניה כי עובד בן־עמי אינו מייצג יותר את התנועה והיא דורשת התפטרותו מראשות העיר. עוד הוחלט כי סיעת חרות תנטוש את הקואליציה אם תוך שלושה חודשים לא יוחלף בן־עמי בראשות העיר.

קלקיליה רוצה להתחבר לרשת החשמל הארצית

העיר קלקיליה מבקשת להתחבר לרשת החשמל הכלל ארצית — נודע ממקורות יודעי דבר.

מקורות אלה אומרו כי בקשה ברוח זו הוגשה למושל הצבאי באמצעות עיריית קלקיליה, ובה מבקשת העיריה לדעת מה התנאים לחיבור העיר לרשת החשמל הישראלית.

זוהי הפניה הראשונה מצד תושבי השטחים להתחבר לרשת החשמל הישראלית. יש לציין כי לרבית העיריות ביהודה ושומרון יש מפעלים מקומיים לאספקת חשמל המופעלים על ידי גנרטורים. (ע)

נעצר עוד חנן אברהם, החשוד בהעלמת סכומי־כסף הנאמדים ב־300,000 לירות ממפעל „מכרים" לתעשיית כבלים טריקים בפתח תקוה. הוא הואר אתמול ב־5 ימים.

תייר מצרפת, ג. בסיס איב ז'ירדיני, בן 30, שנתפס כשבריחו כ־80 גרם חשיש, נידון בבית־משפט השלום בירושלים למאסר חדשים בפועל וקנס ב־1500 ל״י.

מהומה רבה על לא מאומה!

על מה „מסעירים" נציגי המעסיקים את הציבור?

פועלי ענף השימורים אינם, כידוע, מבעלי ההכנסות הגבוהות. שכרם הממוצע ברוטו נע בין 700.– ל״י ל־800.– ל״י לחודש.

במו״מ האחרון „העזו" הפועלים לתבוע מן המעסיקים תיקון עוול משווע בתחום אחד בלבד:

פיצויי פיטורין בשיעור שכר של חודש לשנה.

פיצויים אלה נהוגים זה מכבר לגבי כל העובדים החודשיים, גם במפעלי השימורים, והם חלים על העובדים היומיים בתעשיית השימורים ההסתדרותית.

תביעת הפועלים עשויה להסתכם, לכל היותר, בתוספת של 1 – 1.5 אחוזים לעלות הייצור, ואין היא חלה ריטרואקטיבית על שנות העבודה בעבר.

בגלל תביעה „מוגזמת" זו מזעיקים נציגי המעסיקים את הממשלה ודעת־הקהל נגד ההסתדרות – בטענה חסרת שחר של „חריגות" ו„הפרת הסכמים".

ענף השימורים אינו מן המפגרים בהתפתחותו וברווחיו. עובדה היא, שתפוקת העובדים עלתה והייצוא גדל בעשרות מיליוני דולרים בשנים האחרונות. אך בתלוש המשכורת של פועל השימורים אין זכר לשגשוג זה. מדוע?

ולנציגי המעסיקים ייאמר: אם קיימת חריגה כלשהי — אין היא מפרוטוקול השכר, כטענתם, אלא מיחסי־העבודה התקינים שהיו מקובלים בתעשייה זה שנים.

בשעה זו הדרך החיובית היחידה שנותרה היא: היענות לתביעותיהם הצודקות של פועלי השימורים!

מוגש לפרסום ע״י דובר ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י.

הבחירות לועידת הסתדרות הפקידים עובדי המינהל והשירותים ולמועצות הסניפים

ביום שלישי

27.6.72

מפלגת העבודה הישראלית / המרכז
מחלקת ההסברה

מועצות סניף מורחבות

בנושאים:
דת ומדינה, ההסתדרות, עליה וקליטה

יום ששי, כ״ח אייר תשל״ב — 12.5.72
חיפה, סניף הרצליה מועדון, 20.00 — יוסף גדזמן
שבת, כ״ט אייר תשל״ב — 13.5.72
חדרה, במועדון (חברות), 11.00 — מספידה גז
תל־אביב, סניף א׳ מרכזון, 11.00 — אורי אלפרט
תל־אביב, סניף רמז במועדון, 20.00 — ברוך בן־יהודה
יום ראשון, א׳ סיון תשל״ב — 14.5.72
אופקים, במפלגה, 19.30 — יצחק שבו
בני־ברק, במפלגה, 20.00 — ברוך אזניה
גבעתיים, במפלגה 20.30 — מרדכי נביהו
הוד השרון, במפלגה, 20.00 — יחזקאל בן־סירה
חיפה, במחוז, 18.00 — א. אגמי, א. המאירי, מ. שובר, י. הלשטין
חיפה, במחוז (אקדמאים), 17.00 — א. המאירי, פ. קציר
ראשון־לציון, במפלגה, (חברות), 19.30 — מיכה אלמוג
תל־אביב, במחוז (סמינריון), 19.15 — מאיר זית
תל־אביב, במחוז (חוג רעיוני), 19.30 — אליעזר מבהון
יום שלישי, ג׳ סיון תשל״ב — 16.5.72
חיפה, במחוז, 18.00 — יוסף אלמוגי
חולון, במפלגה, 20.00 — ברוך אזניה
תל־אביב, סניף התקוה במועדון, 19.30 — יהודה ויכמן
יום ראשון, ח׳ סיון תשל״ב — 21.5.72
חולון, במפלגה (חוג רעיוני), 20.00 — אברהם זילברברג
חיפה, סניף הרצליה במועדון, 20.15 — אלי לנדמן
עכו, בית ההסתדרות, 18.30 — זאב הרינג
רמלה, במפלגה, 19.15 — משה ברעם
תל־אביב, במחוז (סמינריון), 19.15 — ארי אנקוריון
תל־אביב, סניף ד׳, במועדון, 19.30 — יצחק שבו
יום שני, ט׳ סיון תשל״ב — 22.5.72
לוד, במפלגה, 19.30 — ירוחם משל
חיפה, במחוז, 18.00 — יהושע רוטשטיינה
חיפה, סניף הדר, גולומב, 19.30 — א. בונה, א. קוראין
תל־אביב, מעוז אביב במועדון, 20.00 — מרים קונדה
יום שלישי, י׳ סיון תשל״ב — 23.5.72
פרדס חנה — כרכור, במפלגה (חברות), 19.00 — אליה קונציי
קרית־אונו, במפלגה, 20.00 — יצחק שבו
תל־אביב, במחוז, 19.30 — מלך עמרי
תל־אביב, קרית־שלום, במועדון, 19.30 — רפאל בש
תל־אביב, גבעת עליה, במועדון, 19.30 — אורי אלפרט
יום רביעי, י״א סיון תשל״ב — 24.5.72
כרמיאל, במפלגה, 19.30 — זאב הרינג
שדרות, במפלגה, 20.00 — מרדכי ביבי
יום חמישי, י״ב סיון תשל״ב — 25.5.72
חיפה, במחוז (כנס מדריכי נוער), 19.30 — משה כרמל
חיפה, במחוז, 17.30 — שמואל יבלני
רעננה, במפלגה, 20.00 — יונה כהה
תל־אביב, סניף ארלוזורוב במועדון, 19.30 — דב בן־מאיר
יום ששי, י״ג סיון תשל״ב — 26.5.72
חיפה, סניף הרצליה במועדון, 20.15 — משה שחל
שבת, י״ד סיון תשל״ב — 27.5.72
תל־אביב, קרית שלום, במועדון, 10.30 — זאב ויינר
תל־אביב, (בכפר הירוק יום עיון), 09.30 — ד. בן־מאיר, ב. פרימה, י. קור
יום ראשון, ט״ו סיון תשל״ב — 28.5.72
אשקלון, במפלגה, 20.00 — יצחק קורן
זכרון יעקב, בהסתדרות (חברות), 20.00 — אליה קונציי
תל־אביב, סניף ב׳ במועדון, 19.30 — חיים צדוק
תל־אביב, במחוז (סמינריון), 19.15 — מלך עמרי
יום שני, ט״ז סיון תשל״ב — 29.5.72
חיפה, סניף הדר, גולומב במועדון, 19.30 — י. ערד, מ. סביר
ראשון־לציון, במפלגה, 20.00 — יצחק קורן
תל־אביב, מעוז אביב, במועדון, 20.00 — אריאל עמיעד
תל־אביב, סניף ד׳, במועדון, 19.30 — דב בן־מאיר
יום שלישי, י״ז סיון תשל״ב — 30.5.72
בת־ים, במפלגה (חברות, כנס אזורי), 20.00 — עדיזה תמיר
צפת, במפלגה, 19.15 — משה וילנקו
תל־אביב, במחוז, 19.00 — ירוחם משל
תל־אביב, סניף רמז במועדון, 20.00 — יוסף גבר

הוצאת ספרים צ׳צ׳יק בע״מ

מודיעה לכל מוכרי הספרים
כי אנו ממשיכים לשרת את לקוחותינו כרגיל

הוצאת ספרים צ׳צ׳יק בע״מ
רח׳ מונטיפיורי 11, ת.ד. 1505, תל־אביב
טלפון 55565

מפלגת העבודה הישראלית | מפלגת הפועלים המאוחדת

המערך
הועדה המוניציפלית

ישיבת הועדה המוניציפלית הארצית של המערך

תתקיים ביום ראשון, 14.5.72 בשעה 10.00 בבוקר, באולם הישיבות של מרכז מפלגת העבודה (רחוב הירקון 110 ת״א).

החברים מתבקשים לדייק.

לחברת ייבוא ותיקה להפצת דבב

דרוש

אדם בעל יוזמה וידע טכני ומסחרי לשיווק משאיות על בסיס שכר ועמלה.

בהצעות ופרטים נא לפנות:
ת. ד. 36480 תל־אביב עבור „שיווק משאיות".

סודיות הפניות מובטחת.

דירה לכניסה מיידית

בתל־אביב, 2½ חדרים, קומה ג׳, מרפסות סגורות, ארון קיר, ספריה, רחוב בלוך ע״י העיריה.

טלפון 248794.

כניסה מיידית.

לה׳ איסר ויטס ורעיתו בתיה
למינה וראובן שטינהרץ, ד״ר

ברכת מזל טוב
ואיחולי רוב נחת
להולדת הנכד־הבן

קרן הגימלאות המרכזית
ההנהלה וחבר העובדים

לידיד ההתישבות העובדת
חברנו **אברהם הרצפלד**
איש החזון והיצירה
בברכת כה לחי!

מושב נטעים

לחברנו
אברהם הרצפלד
כה לחי
עם קבלת פרס ישראל

בית גיד עם

Weekend Airmail Edition
NOW AVAILABLE
IN EUROPE AND AMERICA

דבר | אמר

מעתה ניתן להשיג את „דבר" ואת „אמר" — במהדורות אויר מיוחדת בלונדון, בניו־יורק ובבירות אירופה מדי יום ששי, בדוכני העתונים.
המלץ בפני ידידך בחו״ל (או חתום עבורו) על „דבר" שיביא לך את חדשות הארץ או על „אמר" — העתון בעברית קלה.
פרט למהדורות אויר של יום ו׳ ניתן לחתום על מנוי יומי קבוע של „דבר" ו„אמר" לכל ארצות תבל

בה׳ המנויים: ת.ד. 199, תל־אביב

הועד למען החייל

מבקש

מכל אלה אשר קבלו כרטיסי הגרלה ביוזמתו ולא שלמו את התמורה, להעביר את התמורה בהקדם.

במלאת שלושים להלקח מאתנו יקירנו
ראובן ריץ ז״ל
נעלה לקברו בבית העלמין האזורי (בגבול בתי־תולון, כניסה בשער החדש), ביום שלישי ב׳ סיון תשל״ב 16.5.72 בשעה 16.00 לאזכרה ולגילוי מצבה.
אוטובוסים יצאו מרח׳ אנילביץ 30 בבני־ברק בשעה 15.30.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה.
המשפחה האבלה

ביום ראשון 14.5.72, א׳ בסיון תשל״ב, בשעה 9 בערב נעלה את זכרו של יקירנו.
שלמה מגריל ז״ל
שנפל בגבעת התחמושת.
האזכרה תערך בקבוצת המדיה.
המשפחה
וקבוצת המדיה

העובד הדתי סניף ירושלים

במוצש״ק כ״ט באייר תשל״ב (13.5.72) בשעה 8 בערב תתקיים באולם ארגון אמהות עובדות רח׳ ההסתדרות 5 מסיבה לציון יום שחרור ירושלים ואחודה.
בהשתתפות:
חכם יעקב בכור, אפריקה קוילי חכם בעדה הגרוזינית.
משה ישי מזכיר העובד הדתי
ברוך מרגליות מזכיר העובד הדתי ירושלים
הרצאה:
בהר׳ מקופיות ע״י ד״ר אפרים בן אליהו
זמרה בניצוח נתנאל בר־יוסף

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
המחלקה לסיפוק צרכי דת

חוברת תודעה יהודית
לחג השבועות בשפה הרוסית

הופיעה בעריכת הרב מנחם הכהן

החוברת כוללת סקירה על החג, דינים, מנהגים ופולקלור ומעוטרת בתמונות מחיי החג ומנהגיו. לחוברת מצורפת מגילת רות בתרגום רוסי מהודר.

להשיג במחלקה לסיפוק צרכי דת, בהתאחדות עולי ברית המועצות, ובמועצות הפועלים.

מושב באר־טוביה
מחפש פועלים
להחלפה במשקי החברים

המעוניינים מתבקשים לפנות למזכירות המושב.

דיור בבתים בטבעת.

אנו אבלים על מותו של חברנו
בן־ציון סמו
ממיסדי כפרנו ומביעים תנחומים למשפחה
הלוויה תתקיים היום, יום ששי, כ״ח באייר תשל״ב (12.5.72) בשעה 12.00 בצהריים בבית־הלוי.

החברים, העובדים והתושבים של מושב בית־הלוי

מפלגת העבודה הישראלית / מפלגת הפועלים המאוחדת „אמת"
ירושלים

מטה הבחירות להסתדרות הפקידים

היום	התאריך	השעה	מקום הפעולה	טיב הפעולה	המשתתפים
ראשון	14.5.72	10.00	בבית המפלגה רח׳ יפו 62	פגישת פעילים עובדי מבטחים	א. קירץ, ב. שמורם, בלה לביא
שני	15.5.72	10.00	בבית המפלגה	פגישת פעילים עובדי הצרכניות	ב. שמורם
שני	15.5.72	11.00	בבית המפלגה	הנהלת תא חברינו בועד עובדי לשכת המס	צבי רוזן, דב אלכסנדר, ב. שמורם
שני	15.5.72	17.00	בבית המפלגה	הנהלת תא מתוקף של החברות	אפקה פרמון, עליזה מזרחי
שני	15.5.72	18.30	בבית המפלגה	מפגש חברים ואוהדים עובדי בנקים	א. רייף, די מנגור
שלישי	16.5.72	8.30	בבית המפלגה	נציגות חברינו בועד עובדי העיריה	י. גיל, י. קלעי
שלישי	16.5.72	16.00	בבית המפלגה	המטה הפונקציונלי	ראובן אבמן
שלישי	16.5.72	17.30	בבית המפלגה	כנס שרותים עובדי בטבחים ועובדי החוקה	צבי רוזן, ת. קויפמן, י. קלעי, י. גיל, א. מדהן
רביעי	17.5.72	9.00	בבית המפלגה	פגישת פעילים עובדי המעביד לצרכן	ב. שמורם, בלה לביא

„אמת"

וסקוה
גיבה בזהירות

לוועידת־הפיסגה האמריקאית־סובייטית במוסקוה נותרו יין עשרה ימים, ומוקדם לומר אם אמנם תתקיים במועדה ולא דחה. אך אם לדון על פי התגובות הסובייטיות, עד לשעה זו, מוקש נמלי צפון־וייטנאם, בולטים בהן גימה זהירה ואי־רצון התבך בעימות. העובדה שמוסקוה פירסמה גילוי־דעת הדוחה ת ההסגר האמריקאי, הפסקת ההפצצות וחידוש שיחות הש־ ם בפאריס, לא מנעה מהמיניסטר הסובייטי לסחר־החוץ פטולי־ ב לבקר את הנשיא ניקסון בבית הלבן יחד עם השגריר דוב־ נין. בעוד שהממשל בוואשינגטון מעוניין בקיום הפיסגה למ־ ות המשבר בווייטנאם, בעיקר מטעמים של הצגת מדיניות לום לפני הציבור האמריקאי, מעוניינת בעיקר ברית־המועצות סגה לשם קידום ההפוגה וועידת הבטחון באירופה; ולכשי־ מדים אינטרס משותף בהאטת מירוץ הטילים הצולה בהון צפות.

אין ספק, כי בוואשינגטון, במוסקוה ובבירות אחרות נמש־ ם גם כיום המגעים הדיפלומטיים למציאת מוצא ויוזמה, יביא להקפאת המיתקפה הצפונית ויחיש את יציאת החיילים אמריקאיים מווייטנאם לאחר שיחרור השבויים על־ידי הצפון ביות בבק בפיקוח כלשהו. אף כי חוסר תגובה ישיר מצד הים למיקוש ההדדי־צדדי של הנמלים על־ידי נשיא ארה"ב ל להתפרש כהפסד יוקרה של מוסקוה אין היא לחוטה אחר שת עם ארה"ב הן בגלל נחיתות כוחותיה הצבאיים באיזור ן מזרח בודדק, כי עימות כזה עלול לשים לאל את ההתקד־ ת הפוליטית שלה באסיה, לאחר שזכתה במלחמה בתת־ יבשת ההודית בלי להפעיל בעצמה כוח צבאי כלשהו. השאלה יא כמובן אם תספיק השפעת מוסקוה כדי להניע את האנוי ויתור על המשך מיתקפתה, שכן האינטרסים של מעצמת־העל הקומוניסטית ושל צפון־וייטנאם רחוקים מלהיות זהים.

יתכן שהמערכה תושפע בסופו של דבר גם מתגובת דעת־ קהל האמריקאית. הרבה תלוי בכך אם יצליח הנשיא ניקסון כמור על תמיכה של חלק ניכר מהציבור למרות ההתחזקות צפויה של התנועה האנטי־מלחמתית, ואם יידע להבטיח מדיניותו תמיכת הרוב בקונגרס.

מאזן הישגים ביום ירושלים

יום ירושלים הוא יום הודיה על המאורע ההיסטורי המופלא של איחוד ירושלים וקביעת הריבונות הישראלית בעיר השלמה. יום זה הוא גם יום זכרון לגבורה הפליאית של הנופלים במערכה לשחרורה לפני חמש שנים, ובמלחמת ההגנה על העיר בימי תש"ח. אך נוסף לכך יום ירושלים, יום מלאת חמש שנים לאיחוד זה מחדש של בירת ישראל, הוא יום של חשבון נפש על מפעלים והישגים, ועל תכניות לעתיד.

מאזן חמש השנים האחרונות בירושלים הינו חיובי ביותר ורב־הישגים. דומה, כי גם האופטימיסטים המושבעים לא תיארו לעצמם כי כך תיראה בירת ישראל בתום חמש שנים לאיחודה — שלווה ורוגעת, מתפתחת, נבנית וגדלה מדי יום ביומו, מקיימת יחסי דו־קיום תקינים בין בני חלקיה, כשזר ותייר אינו יכול להבחין היכן היה הגבול וכיצד היתה העיר כבותרת, באין מעבר ויחסים בין בני חלקיה. גם אם רבים בעולם לא השלימו עם עובדת שלטונה של ישראל בירושלים, הרי כמעט אין מי שיעלה בדעתו כי ניתן לחלק את העיר מחדש, וגם כל מדינאי ריאליסט מבין, כי ירושלים השלמה תהיה לעד בירת ישראל. אין ספק כי מצב זה הוא תוצאה ברורה של המדיניות הנבונה שנקבעה בירו־שלים בהנהגת טדי קולק ובתמיכת הממשלה. מדיניות של סוב־לנות, התחשבות ברגישות התושבים הערביים, יחס של כבוד לנציגי כל הדתות ולמקומות המקודשים להן — כל אלה איפשרו שלטון ישראלי יציב בעיר, וביצוע כל תכניות הפיתוח והבינוי שעליהן החליטה הממשלה.

גם ביום הג, ולאור מאזן ההישגים, אין להתעלם מהבעיות הפנימיות והחיצוניות העומדות לפני העיר: מתח סוציאלי וקי־פוח חברתי בקרב האוכלוסיה היהודית, הצורך לפתור בעיות סוציאליות וכלכליות בקרב התושבים הערביים כדי להבטיח את המשך השקט בעיר, והצורך בהמשך מזורז של תכניות פיתוח ובינוי, תוך שמירה על אופיה המיוחד וסגנונה המופלא של העיר היפה. תושבי ירושלים ועיריית הבירה אינם יכולים לשאת לבדם בעול הכספי והכלכלי המתחייב מצרכיה המיוחדים של ירושלים כבירה, כמרכז תיירות, כעיר מקודשת לדתות רבות, וכעיר שלא מעטים הם המצפים לכשלוננו בניהולה ובפתרון בעיותיה. צרכי ירושלים מחייבים תמיכה תקציבית ממשלתית נרחבת והפקדת שר אחד על ענייני ירושלים שירכז את כל פעולות הפיתוח שלה המפוזרות כיום בין משרדים ורשויות רבות. ערנות ממשל־תית רבה יותר לצרכי ירושלים יחד עם המשך המדיניות הנבונה שננקטה בניהול העיר המאוחדת הם ערובה, כי הישגי חמש השנים אינם בני־חלוף, וכי חמש השנים הבאות יגבירו ויחזקו את בנין ירושלים ושלומה.

היממה הגדולה שהפכה את הבלתי־צפוי לעובדה

המהלכים שהביאו להחלטות המדיניות בירושלים ולפעולה המוצלחת של שחרור המטוס הבלגי בלוד

מאת דן פתיר

בבוקרו של יום א' השבוע הת־נהל הכל, בירושלים ובלוד, על מי־מנוחות: ישיבת הממשלה ה־שבועית הוקדמה לשעה 9 בבוקר, בראשותו של שר המשפטים י.ש. שפירא, כדי שיהיה סיפק בידי כל השרים לצאת שעה וחצי לאחר־מכן ללוד, כדי לקדם את פניה של ראש־הממשלה גולדה מאיר בשובה ממסעה הרשמי ב־רומניה. גם בנמל־התעופה לוד היה הכל כרגיל. בתוספת נוסף התגבורות הבלתי־פורמלית שקידם את פניה של ראש־הממשלה, כאשר ירדה ממטוסה ונכנסה בצ־הרי היום לאולם האורחים.

28 שעות לאחר־מכן הפך אותו נמל־התעופה לוד לזירת הדראמה הגדולה ביותר הסודה מזה שנים. איזו גרפה להוכה גם את מוקד עיצוב המדיניות וקבלת ההכרעות של הממשל הישראלי בבנין ראש הממשלה בירושלים. עד אז, הכל עוד עמד בסימן רישומו של מסע ראש הממשלה ברומניה והעברת חלק מרשמיה הראשונים לידיעת עמיתיה בממשלה. ביום א' בערב כינסה גולדה מאיר בביתה כמה שרים לספר מקצת מרשמיה ומהלך ביקורה בבוקארשט. את יום ב' החלה היא בבוקר כיום־עבודה שגרתי. הסעיף היו־צא־דופן שנקבע בסדר־יומה היה כינוס ישיבה מיוחדת של הממ־שלה בשעה 7 בערב, ובה התכוונה לדווח על מסעה לרומניה. שי־קולה היה לקיים ישיבה זו — אם כי ההופעות לא חייבה זאת — מטעמים קולגיאליים כלפי עמי־תיה, ולא לדחות את דיווחה ל־ישיבה השבועית הרגילה של ה־ממשלה ביום א', שבוע ימים לאחר־מכן.

בשעה 6.30

חצי שעה לפני כינוסה של ה־ממשלה לאותה ישיבה מיוחדת, שנועדה לשעה 7 בערב, נכנס אל ראש־הממשלה, שעדיין המשיכה בעבודתה בלשכתה, מזכירה הצ־באי תת־אלוף ישראל ליאור ומסר לה הודעה קצרה, דראמטית: מטוס „סאבנה", עומד לנחות תוך זמן קצר בלוד כשהוא בשלט על־ידי חוטפים ערבים. אותה הודעה הגי־עה באותו רגע גם לידיעתו של שר־הבטחון משה דיין כאשר היה בדרכו, בטיסת־מסוק, מביקור ב־סיני לישיבת הממשלה. אור אדום נדלק בצומתי הפיקוד, הבקרה וההכרעה של צמרת הממשל ה־ישראלי.

מאותו רגע ואילך, ובמשך 22 השעות שחלפו לאחר־מכן, חדלה המדינה כולה מטיפול בעיסוקיה הרגילים, הכל — בכל המישורים — התמקד בענין אחד: המטוס, חוטפיו, האיום לפוצצו והתביעה לשחרר מאות מחבלים. באותו רגע, כך נראים הדברים ממבט קצר לאחור, היתה הממשלה כולה נתונה רק לענין זה. אשר ריתק אליו מאות ואולי אלפי אנשים, מראש־הממשלה, שר־הבטחון וה־רמטכ"ל, ועד לרופאי בתי־החו־לים, נהגי האמבולנסים, מכבי־האש, ויחידות צה"ל השונות ה־רוצות בסתר אחרים, אשר גויסו לשעות־הירום ארוכות אלה.

ראש הממשלה, מאותו רגע שבו דיווח לה מזכירה הצבאי על דבר החטיפה ועד לשחרור המ־טוס, טיפלה ללא שעת־שינה אחת, מלשכתה ומביתה, בנושא זה. היא והחליטה לכנס את ישיבת הממשלה, כפי שתוכנן תחילה ולדווח בה, כפי שרצתה, על הביקור ב־רומניה, אך נתנה עדיפות מובנת לדיווח מעודכן על פרשת החטי־פה ועל נחיתתו הצפויה של מטוס „סאבנה" בנמל התעופה לוד. שר הבטחון הורה לטייס־המסוק לשי־נות כיוון ולנחות בלוד. במקום בירושלים. במסוק הוא הזעיק ל־לוד את הרמטכ"ל ומפקדים בכי־רים. כשהתקרב מסוקו לנחיתה ב־לוד היה מטוס ה„סאבנה" בדרכו לנחיתה. מסוק שר הבטחון המ־שיך לרחף באויר מעל השדה, ה־„בואינג" הבלגי נחת תחילה ב־19.08, והמסוק שתי דקות אחריו. בשדה כבר פגש דיין ברמטכ"ל ר־באלוף פיקוד המרכז. הוא התמקם בחדר פקחי הטיסה שמתחת למג־דל־הפיקוח בבנין המרכזי של נמל התעופה, והזעיק למקום את ה־רמטכ"ל ועוד מספר מפקדים ויו־עצים. דיין ההקשר מיד עם ראש הממשלה, דיווח על הנעשה בלוד, והודיע לה כי לא יוכל להשתתף בישיבת הממשלה שעמדה להת־כנס דקות ספורות לאחר מכן.

לא להיכנע

בשעה 7 בערב, יום ב', עלתה ראש הממשלה מלשכתה אל אול־ם ישיבת־הממשלה והחלה לדווח לעמיתיה על המידע המצוי ב־ידיה. תוך כדי מהלך הישיבה הועברו לידיה, באופן שוטף, פר־טים נוספים, מנמל־התעופה. שר־הבטחון אמר לראש הממשלה, לאחר שנוצר קשר אלחוטי בין תא־הטייס של המטוס החטוף שב־שליטת החוטפים לבין מגדל ה־פיקוח, כי החוטפים מאיימים ב־פיצוץ המטוס אם לא ייענו דרי־שותיהם, שכללו בין השאר שחרור יותר מ־300 מחבלים הכלו־אים בישראל (יותר מאוחר העבי־רו החוטפים צילום של רשימה מודפסת, שכללה יותר מ־100 מחבלים, כמה מהם רוצחים נודעים). התגובה הראשונה מסביב ל־שולחן הממשלה היתה, כי כניעה לדרישות החוטפים אינה באה ב־חשבון, ואיש מהשרים לא הציע לשחרר מחבלים כלשהם. לכולם היה ברור שזוהי פרובוקציה חמו־רה ביותר, וכי יש לטפל בה בצורה השקולה והנמרצת ביותר. במהלך ישיבה זו, שנמשכה כש־עתיים, ואשר ניזונה מדיווחי ראש הממשלה שהועברו לה על־ידי שר הבטחון בנמל התעופה, וכן מפי שר־התחבורה שמעון פרס, שעלה לישיבה מלוד וחזר לשם לאחר סיומה, לא הועלו שום הצעות להכרעה. התמונה טרם נתבהרה סופית. הערכת־המצב הצריכו זמן ומידע נוספים. רוח הדברים שנשבה מסביב לשולחן הממשלה, היתה ברוח הצעתו של אחד השרים הבכירים, לפיה יש להסמיך את האנשים הנמצאים ב־לוד (השרים דיין ופרס, הרמטכ"ל אלעזר) לשקול ולפעול בתיאום עם ראש־הממשלה, בין אם יהיה צורך לכנס את הממשלה לישיבה נוספת, בין אם לא.

בינתיים, תוך שעה מאז הגיעו לנמל התעופה, התכנס מסביב ל־שר הבטחון, בחדר־הפקחים בלוד, צוות שלם. הוא זימן אליו קצי־ני־מבצעים מסויימים, מומחים ב־שטחים שונים, כולל טייסים אז־רחיים, כדי לבדוק את כל התנ־אים השוררים מסביב למטוס, לג־בי סיבו, מבנו והדלקים לקר־קעו. שר־הבטחון דיווח לראש־הממשלה באופן שוטף על ההת־ייעצויות והשיקולים, ומסר — כמו־כן — כי העמיד במצב הכן כמה שירותים חיוניים. הוא ביקש לקבל סמכות לפעולה, כפי שתידרש. שיקוליו הראשונים היו כפי שהתבטא, „לא לתת להם לצאת חלק מהענין הזה". הוא היה בדעה, כי קודם כל יש לפ־עול למניעת אפשרות המראתו של המטוס; ולהתחיל לשחק עם המ־חבלים במלחמת־עצבים ממושכת ומתישה, כדי להביא אותם בסופו של דבר למצב של חוסר־אונים, אובדן עשתונות ויאוש, אך לא למ־צב קיצוני העלול להוביל אותם לפיצוץ המטוס. מטרתו המוצהרת היתה להנהיג באוירה ובטקטיקות ממושכת כדי להרוויח זמן ככל האפשר ולשמור בצורה זו על מספר אופציות פתוחות לשחרור המטוס. לפיכך, נתן הוראה למנהל שדה־התעופה, אשר נטל את הפיקוד במגדל־הפיקוח, להו־דיע לקברניט כי המראה מהמקום אינה באה בחשבון (לאחר שהוצא האויר מהגלגלים ונשפך השמן ממנגנון הנחיתה ההידראולי). לצו־רך זאת, הורה לקברניט לבצע תיקונים, ולספק מקור־חשמל למ־טוס, ושוב — כדי להרוויח זמן. במגמה זו היה ענין שהמטוס ימ־שיך להפעיל את מנועיו עד אז־לת הדלק במנועים. דבר שיקטין את היקף הסכנה במקרה והחב־לנים יחליטו לפוצץ את המטוס.

התייעצות בחצות

כשהיא מודווחת באופן שוטף, באמצעות קו טלפוני ישיר שהות־קן מלוד ללשכתה, נעלה ראש הממשלה את ישיבת־הערב בשעה 9 לערך, אך ביקשה מכל השרים המשתתפים להישאר בירושלים ובסביבותיה, כדי שתוכל לעמוד אתם בקשר, ואולי אף לכנסם לישיבה נוספת, אם תידרש. לאחר שנועלה ישיבה זו, העיר אחד השרים: „עכשיו נדמה לי כאילו מסע גולדה ברומניה הסתיים לא לפני יממה, אלא לפני שנה".

שר־התחבורה שמעון פרס חזר עם תום הישיבה לנמל־התעופה לוד. בלשכתה של ראש הממשלה נשארו להמשך דיונים והתייעצ־יות השרים י. גלילי, י.ש. שפי־רא, ח. בר־לב, פ. ספיר וז. שרף. דיונים והתייעצויות אלה עם ראש הממשלה נמשכו בלשכתה עד 1 אחרי־חצות. לכל הנוכחים, לאחר שהמשיכו לקבל דיווחים שוטפים מנמל־התעופה, היה ברור כבר בשלב מוקדם של אותו ערב, כי אין לפני הממשלה כל מוצא אחר מהמצב, אלא להשתלט על המ־טוס. השאלה ששאלו את עצמם הנוכחים, בין אם בקול ובין אם ברחשי־לב, היתה: איך ניתן לע־שות זאת מבלי לפגוע בנוסעים, ועד היכן אפשר למתוח את החב־ל מבלי שהמחבלים יממשו את איומם לפוצץ את המטוס?

עד שעת חצות התגבשו בהת־ייעצויות־צמרת אלה המגמות הב־אות: לא לתת למטוס להמריא מלוד; להשהות את המגע והמשא עם החוטפים ככל האפשר; בשום פנים לא לשחרר מחבלים הכלו־אים בישראל; ותוך כדי כך לב־חון היטב את האפשרויות המוצ־עות להשתלטות על המטוס. ה־התייעצויות בלשכתה של ראש־הממשלה נפסקו בשעה 1.30 אחר־י־חצות. כאשר ראש הממשלה נסעה לביתה. כך עשו גם השרים האחרים. במשרד ראש הממשלה נשאר בפעולה הצוות המרכז, ש־כלל את מנכ"לי משרד ראש הממ־שלה ומשרד החוץ, שמחה די־ניץ ומרדכי גזית, מזכירה הצב־אי של ראש הממשלה, תת־אלוף ישראל ליאור, ומזכיר־הממשלה מיכאל ארנון. עד לשעה זו היה השיקול המרכזי שהינחה את ראש הממשלה — לא להניח למטוס לעזוב את לוד, ולא להכנע ללחצ־צים. בשיחה שיש מקום לוויתור כלשהו למחבלים תמורת שחרורו של המטוס והבטחת שלומם של כל הנוסעים. יהיה זה רק מתן אפשרות לארבעת החוטפים לצאת מישראל.

השהיית הפעולה

ראש הממשלה הגיעה לביתה סמוך לשעה 2 אחרי־חצות, אך לא הלכה לישון. ההתייעצויות נמשכו טלפוניות כל הלילה, עם שר הבטחון והרמטכ"ל בלוד, ועם כמה שרים בבתיהם בירושלים. מזכירה הצבאי נשאר במשך כל הלילה בלשכתו במשרד ראש הה־ממשלה. בנמל־התעופה לוד נמש־כו הדיונים של שר־הבטחון והר־מטכ"ל, עם מומחי־ביצוע שונים, תוך כדי שיחות מגע־ראדיו עם החוטפים במטוס. כשהם מציגים מפעם לפעם מועד חדש לאולטי־מטום־פיצוץ, אם לא ייענו דרי־שותיהם לשחרור המחבלים. כדי לעמוד בפני כל מצב, ואפילו ה־קיצוני ביותר של פיצוץ המטוס, ניתנה הוראה לעבור למצב כו־ננות בכמה מישורים. גם ביחי־דות צבאיות, גם בבתי־חולים וגם בשירותי עזרה ראשונה.

הדיווחים וההתייעצויות בקו ה־טלפוני בין מטה החילוף בבנין נמל־התעופה לוד לבין בית ראש הממשלה בירושלים נמשכו באו־פן רצוף. בידי הצוות הבכיר ב־לוד, בראשותם של שרי הבטחון והתחבורה, והרמטכ"ל היתה ה־סמכות מטעם הממשלה לפעול להשתלטות על המטוס בכל עת שתיראה להם כמתאימה. בקרב אנשי המבצעים שהתכנסו בלוד הועלו הצעות שונות. היו ש־גרסו כי מוטב להמתין ול־המשיך בהתשת החוטפים מב־חינה פסיכולוגית עד שההשתל־טות על המטוס תהיה בסופו של דבר קלה יותר. שיקול נוסף ש־נכנס לתמונה היה, כי מוטב לא לפעול לפני שיבואו נציגי הצלב האדום — לפי תביעת החוטפים משעה 11.30 בלילה — לביקור במקום. שכן אחרת עלולות להי־שמע טענות, בעיקר בעולם, על כי ישראל מיהרה לפעול לפני שמיצתה את האפשרויות שהיו לפניה. בהעבירו את שיקוליו ל־ראש הממשלה, שהעדיפו השהייה, קיבל שר־הבטחון חיזוק לעמדתו מראש הממשלה.

הממשלה מתכנסת

במשך הלילה נעשו בשדה הכנות קרקעיות לכל מקרה אפשרי, הן לפעולה יזומה ישראלית להשתל־טות על המטוס והן לפעולה מהי־רה ככל האפשר, הבולה, אם ה־חוטפים יגיעו לרגע הקריטי של פיצוץ המטוס. בתחום נמל־התעופה רוכז כוח של בחורים אמיצים ומ־אומנים, כדברי הרמטכ"ל, לטיפול במצב. נעשו סריקות מתמידות ב־קרבת המטוס, אשר באחת מהן השת־תתף גם שר הבטחון משה דיין עצ־מו, שבשלב מסויים התקרב עד למ־טוס. לקראת עלות השחר ניתנה הוראה לפזר, זמנית, את הכוח המיוחד שרוכז לפעולה.

לאחר שהובררה לראש הממשלה, במהלך הדיווחים וההתייעצויות,

(המשך בעמוד 14)

ללי המשחק
ל ניקסון

המניעים האישיים והמדיניים להימורו המסוכן של הנשיא

את ישראל לנדרס,
ופר „דבר" בארה"ב

אלטתו של ניקסון לחסום את י האספקה לצפון וייטנאם מד־ למר שוב, כי רצונו של אדם מושב בבית הלבן (או ב־ ל) לקבוע את מהל־ שות, לא בית נבחרים שקל, מה והצביע, ולא ממשלה הב־ ת ברוב דעות, אלא אדם יחיד בעורויו ההולים על דעת לעשות צעד העלול לגרום את מסוכן בין שתי המעצמות ות ביותר בעולם. כדי לעמוד המניעים להחלטתו יש להבין רק את הנסיבות הפוליטיות באות אלא גם את אופיו האיש ריצ'ארד ניקסון. קסון אמר פעם בראיון: „כא־ אני מותקף — מצווה עלי הסטינקט שלי להשיב מכה ל־ ף. נטייתו הטבעית של ניק־ היא לא להתחמק ממערכה, לעמוד בה. ואם איננו יכול ח שואף הוא לפחות לשלום „בכבוד". וכשם שהוא עצמו כל ימיו להיות „מספר אחד" ה"ב. כן שואף הוא בכל מרצו יה, כי ארה"ב תהיה „מספר אחד" בעולם. קווי אופי אלה א ודאי להחלטתו לבלות תקי־ למקש את מבואות הנמלים של ן וייטנאם ולחסום את דרכי ספקה אליה באויר וביבשה.

באורה לא היה נשיא ארה"ב לנקוט אמצעים אלה המו־ ים אותו עד סף עימות עם דים. הנשיא קנדי הלך לקראת ת רק כאשר נשקפה סכנה שית וקרובה לבטחון ארה"ב צאה מהצבת הטילים הסובי־ ם בקובה. איש לא אמר היום, נצחון של צפון־וייטנאם מסכן ותה מידה את בטחונה של ה"ב. אך נצחון גלוי־לעין של ני בעת שחיילים אמריקאיים ים בדרום וייטנאם — ישפיל את ארה"ב ויפגע במעמדה וב־אמינותה בעולם. ועם מפלה והש־פלה מעין אלה אין ניקסון רוצה להשלים.

ניקסון נהג לומר: אין בדעתי להיות נשיא ראשון, שבימיו תס־פוג ארה"ב מפלה. ומאחר ש־ברור לו, כי ארה"ב אינה יכולה לנצח בווייטנאם קיווה כי יעלה בידו לסגת מארץ זו לפחות בלי הפסד כחייב. תכנית הווייטנאמי־זציה שלו היתה מכוונת להשגת מטרה זו. אלא שהצלחת כוחות הצפון הוכיחה, כי דרום וייטנאם אינה מסוגלת לשאת בנטל המע־רכה אפילו כאשר היא נהנית מסיוע אוירי דימי של ארה"ב. כשלון תכנית הווייטנאמיזציה היה פוגע, כמובן, לא רק במעמדה של ארה"ב בעולם, אלא גם במעמדו של ניקסון בארצו. וסיכוייו לזי־כות בבחירות לנשיאות בנובמבר היו מתמעטים מאד.

ניקסון גם היה סבור, כי אין הוא יכול לבוא אל פגישת הפסגה במוסקוה כשידו על התחתונה ב־וייטנאם. ומאחר שברה"מ המז־רימה נשק וציוד לצפון וייטנאם היא האחראית, לדעתו, להמשך ההתקפה של בעלת בריתה הקט־נה — החליט הנשיא להעמיד את מוסקוה לפני הברירה: להפסיק את תמיכתה בהאנוי, או לוותר על שיפור היחסים עם ארה"ב והעולם המערבי.

זוהי ברירה קשה וכרוכים בה סיכונים מנקודת ראותה של ברה"מ. אם תשלים ברה"מ עם חסימת דרכי האספקה לצפון וייט־נאם תהיה זו פגיעה ביוקרתה. ואף היא רגישה לכך לא פחות מאשר ארה"ב. אם תשלח ספינות כדי לפנות את המוקשים שנזרעו תוכל ארה"ב להבטיח בנקל את המשך החסימה על־ידי הטלת מוק־שים נוספים (יש לזכור כי ארה"ב נהנית מיתרון רב בכוח צבאי קונבנציונלי באיזור וייטנאם. אם כי ברור ששתי המעצמות ייזהרו מאד מהפעלת כוחותיהן הצבאיים זו כנגד זו). ואם תגיב ברה"מ בהפגנת כוח צבאי במקום אחד — הרי היא מסכנת את הסיכויים להשגת הסכם סאל"ט ולהפגת ה־מתיחות בין מזרח ומערב. אפשר לומר באמור, כי ניקסון הוא למע־שה האיש אשר סיכן את ההת־קדמות לקראת הפגת מתיחות בין־גושית על־ידי מיקוש נמלי צפון וייטנאם. אלא שניקסון ויועציו סבורים, כי מוסקוה אשמה בכך משום שהפרה את „כללי המשחק" הבלתי־כתובים בין המעצמות ה־גדולות. כאשר ביקר קיסינג'ר ב־מוסקוה בחודש שעבר, דן עם ברז'נייב על המצב בווייטנאם וה־עמיד אותו על הסכנה הנשקפת ל־60.000 חיילים אמריקאים כ־תוצאה מההתקפה של כוחות ה־צפון. „מה היתה תגובת ברה"מ" — שאל קיסינג'ר — „אילו ערב פגישת הפסגה היתה אחת מבעלות בריתה של ארה"ב המצויידת ב־נשק אמריקאי פותחת בהתקפה של ברה"מ ומסכנת עשרות אלפי חיילים סובייטיים?"

לא ידוע, מה השיב על כך ברז'נייב, אבל בקרוב יתברר, מהי תגובת ברה"מ על כללי המשחק החדשים שמנסה להנהיג ניקסון ב־וייטנאם, ובינתיים נמשכת ההת־קפה של צבא הצפון ואין לשכוח, כי האנוי עשויה לזכות במשחק, אם יתברר כי היא מצליחה לג־בור על חיילי סייגון — למרות מאמצי ניקסון לחסום את דרכי האספקה לצפון וייטנאם.

דברים

וקארשט,
לגראד, פאריס

משתי בירות אירופיות מגיעים מים ראשונים של רביה כל־ י לגבי עמדתן האנטי־ישראלית שפגנת למן 1967: פאריס וב־ ראד.

אין לדבר עוד על מפנה ברור־ קיימת בלי ספק, אצל הצר־ תים היוגוסלאוים גם יחד, מי־ של אי־נוחות מעקרות המדי־ ת האנטי ישראלית מיסודם גורל דה־גול והמרשאל טיטו לעוכת ההתפתחות החיובית יחסי מדינות אירופיות אח־ ת עם ישראל בשנים האחרונות. היו זמנים (הם לא כל כך רוקים), כאשר מדינאים אירו־ ים בעלי שאיפות יומרניות כל־ המזרח התיכון והעולם השי־ שי, כמו דה־גול (אחרי מלחמת לג'יריה) וטיטו (עוד לפני מל־ מת ששת הימים) — ראו בהוד־ צבותם לימין העמדה הערבית צומת ישראל, תנאי למעמד עדיף באזורנו ובמאמצים הבין־לאומיים ליישוב הסכסוך האזורי. המציאות המזרח תיכונית טפחה על הבוהה זו בשנים האחרונות. הר־בה יותר ויותר יתרון היחסים ה מ א ו ז נ י ם עם ישראל ושכ־נותיה. דוגמתה של רומניה יש בה משום שיעור מאלף מבחינה זו לגבי כל הגורמים, שבהוסו לנתק את היחסים (הגוש הסובייטי) או את קשרי הידידות (צרפת) עם ישראל ביוני 1967.

גם אם לא ישפיע ישירות ביי־קורה של גולדה מאיר בבוקרשט על סיכויי השלום באזורנו, ייתכן שנוכל לצפות בעקבותיו — לבד מקידום נוסף של יחסי בוק־רשט־ירושלים — גם למפנה חיו־בי ביחסי בלגראד־ירושלים. המג־עים רומניה ויוגוסלאוויה יכול להיות שיקול משותף לגבי אוד־רנו. שתות המדיניות של הנשיא פומפידו וממשלתו, אך גם הם חייבים ללמוד לקח ולראות עניין בשיפור הדרגתי של יחסי צרפת־ישראל. מכל מקום, „היהודי" של מדיניות צרפת, שאינו מאפשר השתלבותם של הוגים שומאן באופנה הכוללת של ביקורי שרי החוץ המערבים בישראל — אינו מוסיף כיום לא יוקרה ושום יתרון אחר לפאריס.

כמובן, אסור לנו להיתפס ל־אשליות בנושאים אלה, אך חובה לטפח כל סיכוי חיובי בהתפת־חות זו, העשויה לתרום לאימות תקוותו של אבא אבן למו"מ על הסדר באזורנו עוד השנה.

הלל דנציג

נסיון כושל

חברת מושבי הנגב נוצרה לשרת את מושבי האזור בכל הדרוש להם: בעיבוד שטחי פלחה ובגי־דול תבואות על שטחים גדולים, בעיבוד התעשייתי של חלק מהתו־צרת החקלאית (מפעל לציפוקים, בנפטה כותנה, מאפיה ועוד). ואו־גם את התפקיד הזה היא מילאה וממלאת גם כיום באמונה.

אך נראה, שהצלחה סיחררה ב־מקצת את מנהלי החברה ואשר מפעל מתכת בנתיבות (בנגב הצ־פוני) התמוטט הועבר לרשות כו־נס הנכסים — סכיב ב„מושבי ה־נגב" שיצליחו במה שהבעלים ה־קודמים נכשלו. כך רכשה חברת מושבי הנגב את המפעל בנתיבות במחיר נמוך יחסית. במליון ו־200.000 ל"י. המפעל הופעל במשך כשנתיים ונסגר. בגלל הפסדים. אנשי החברה טוענים, כי „השוק בארץ היה קטן מדי בשביל חלקי מכונות שיצרנו למפעלים השונים". המדובר הוא בתהליך ייצור מאבי־קת מתכת, שלא מילא — כפי ש־בראה המציאות — את התקוות שתלו בו.

השאלה היא, מה לחברה של מו־שבים ולמפעל מתכת מעין זה; מי יפץ לקנות את ה„מציאה"?...

עתה המפעל סגור על ציודו. הוא מזכיר לנו מפעל אחר — את „סרי־ג עזר" של „המשביר לתעשייה". אלא שאת המפעל בערד לא יכלו למכור אנשי שבמגר. שהם רוצים אנשי המושבים למכור את הציוד. „למעשה, קנינו את המפעל הזה בגלל המבנה שלו", אמר לנו אחד האחראים.

לא שוכנעתי. אבל הדובר היה רציני בדברו.

משולם עד

„רק בסין יש קומוניזם"

לדעת איש אמונו לשעבר של המרשאל טיטו, הוא מילוואן דז'י־לאס, הקומוניזם במזרח־אירופה מת ולא נותרה ממנו אלא צורה מיו־חדת במינה של הביורוקרטיה, ב־ראיון שהעניק דז'ילאס לשבועון האוסטרי „פרופיל", קבע מי ש־היה סגנו של נשיא יוגוסלאוויה, כי הקומוניזם קיים רק בסין, שם אמנם קיימת חברה על־מעמדית. „אולם גם בסין קיימת סכנה שתקום שכבה מיוחסת של מנגנו־נים, אולי לא יתכן קיום לאורך ימים של חברה על־מעמדית. מכל מקום, במזרח אירופה קמה חברה מעמדית על אף המשטר הלא־קא־פיטאליסטי, והמעמד החדש צמח מתוך המפלגה הקומוניסטית. ההב־דה המעמדית האנטי־מהפכנית הזו הולכת ומתפצלת לשכבות רבות יותר ויותר והפער ביניהן הולך ו־מתרחב", אולם, החברה המעמדית והקומוניזם אינם עולים בקנה אחד, ולכן במקום בו קמים מעמדות חדשים, שם הולך ומת הקומוניזם".

דבש"א

בדוק אפשרויותיך אצל "פיאט"

בחר לך את ה"פיאט" לטעמך ויכולתך!

FIAT 127
„מכונית־השנה" בעלת 5 מקומות מרווחים וארגז־מטען ענק, מנוע 903 סמ"ק והנעה קדמית — מגיעה לביצועים של מנו־עים גדולים ממנה בהר־בה. אמצעי־בטיחות חדי־שים: הגה מתקפל, מע־צורים נפרדים, צמיגים רדיאליים, מד־חום ועוד... צריכת הדלק נמוכה ביותר

FIAT 128
המכונית המרווחת בעלת 4 דלתות זכתה ב־7 פר־סים בינלאומיים! המנוע עם הנעה קדמית 1116 סמ"ק — מקנה לה תאו־צה גבוהה וכושר תימרון מצויין. מערכת בלימה כפולה, דלתות בטיחות ועוד אמצעי בטיחות משו־כללים. סלון. סטיישן. ספורט־קופה.

FIAT 124
המכונית המבוקשת ביו־תר בעלת התואר הותיק של „מכונית השנה" קוצ־רת הצלחה עצומה! מרווחת, מהודרת, חזקה וחסכונית. אמצעי־הבטי־חות חדישים: מעצורים נפרדים, מתקן־עזר־אוירי לעצירה ועוד... סלון. ספיישל. ספיישל־אוטומט. סטיישן. ספורט־קופה.

FIAT 125
המכונית המשוכללת וה־מהודרת החוסכת בהשק־עה ובאחזקה — לאלה הדורשים מכונית גדולה מרווחת ומפוארת. מנוע 1608 סמ"ק בעל 2־גלי זיזים עיליים — מעניק תאוצה גבוהה, פעולה שקטה ואורך־חיים מק־סימלי. סלון־אוטומט. ספיישל. ספיישל־אוטומט.

כל דגמי „פיאט" מצטיינים בביצועים פנטסטיים...
בטיחות מירבית... נוחות נדיבה... פאר... וחסכון באחזקה!

לך עם הזמן! בחר מכונית יפה ומודרנית! FIAT

פרסום אדמון בע"מ

דוד הורוביץ

למה לא אינפלציה?

הארץ שרויה בתהליך אינפלציוני מתון, והעובדה זו אינה מוטלת בספק. עליה של אמצעי התשלום ב־27 אחוזים במשך שנה אחת ועליית המחירים ב־13 אחוז בשנת 1971 הם כבשם ללא תקדים בתולדות כלכלתה של ישראל מנוסח והאינפלציה, ויש להם את הדוגמה רק בשנים הראשונות אחרי קום המדינה.

אם תושבי הארץ ובמידת מה גם קברניטי המשק אינם מודעים במידה מספקת לסכנה הנובעת ממצב זה, הרי זה במידה רבה מסיבה אובייקטיבית אחת: אינפלציה נהנית את אהדתה במחירים ובמאזן התשלומים בפיגור מסויים. פרופ׳ פרידמן, מגדולי הכלכלנים בארצות הברית, מעריך את הפיגור הזה ב־18—24 חודשים. אצלנו תקופה זו מתקצרת בודאי בגלל הנסיון האינפלציוני בעבר, שהוא מקור ציפיות אינפלציוניות בציבור היום. בינתיים אנו חיים במידה רבה בגן עדן של בסילים.

מהי, בעצם, האינפלציה? למה לא אינפלציה? על שתי השאלות האלו חובה לענות בכל ניתוח בעיות כלכליות הנובעות מתהליך זה.

ההגדרה הקלאסית של האינפלציה היא, „שיותר מדי כסף רודף אחרי פחות מדי סחורות". לכאורה סותר הנסיון של ישראל הגדרה זו. אין ספק, שיש בארץ יותר מדי כסף, אך אין כל מחסור בסחורות. כמובן שסטייה מדומה זו מחוקי הכלכלה אינה אלא אשלייה. כשאחד ממנהיגי מדינת ישראל טען שאנחנו בישראל הרי כתבנו בנסיוננו, כי אפשר ואפשר להפר כל חוקי הכלכלה, ענה לו הסוציולוג המפורסם פרופ׳ פרסונס בארצות־הברית, ש„אם הרוח מרימה פיסת נייר, אין בזה הוכחה שנתבטלו חוקי הגרביטציה".

התשובה לקושיה זו כיצד יש בארץ יותר מדי כסף ואין מחסור בסחורות — יש למצוא ביבוא עצום של סחורות ושירותים המגיע לקרוב לשלושה מיליארד דולר (כולל צרכי הבטחון). יבוא הון המאפשר יבוא סחורות כזה יכול להרוות את השוק ולמנוע כל מחסור למרות הוצאת מטבע חוץ למען קיום האינפלציה ללא מחסור פיסי.

אכן, בעבר נתבדו כמה תחזיות קודרות ביחס למצבה של כלכלת ישראל לעתיד, אם כי כולן היו מבוססות היטב. ואמנם כל התושבים נהנו בתשלומים, חוץ מאחוז הנוגע ליבוא הון ציבורי: מגביות, שילומים, מענקים, ופרטי: פיצויים אישיים. מובן מאליו, שנכסים באלה אי אפשר לחזות מראש ולא כדאי להניח משכנתא ראשונה, שניה ושלישית על נכסים.

יתר על כן, נשאלת השאלה, אם במדינה עטופת משימות כבידות של בטחון, עליה, פיתוח המשק ומלחמה בעוני הוו השימוש היעיל והכלכלי ביותר של משאבים יקרים של מטבע חוץ? היש לבזבזם כדי להרוות את השוק, שבמאזנו המופרז לסחורות ומילוי הוא תולדת האינפלציה? ביחוד כשהמדינה נאבקת בגרעון של מיליארד ורבע בקירוב לשנה במאזן התשלומים שלה ושקועה בחוב חיצוני של שלושה וחצי מיליארד דולר.

אכן, אחת האלטרנטיבות היא להרוות את השוק בסחורות. זוהי השיטה שבה אנו פועלים כל הזמן. במידה שעולים אמצעי התשלום, אנו מייבאים אמצעי תצרוכת, ומגדילים, כמובן, את הגרעון במאזן המסחרי. שיטה זו בודה יפה כשמצויה הספקה בלתי־מוגבלת של מטבע־חוץ. אבל אין ספק, שזוהי שיטה של „הסוף ואכול". הדולרים האלה, שאנו מוציאים על יבוא אמצעי תצרוכת, דרושים לנו לבטחון, להשקעות, למלחמה בעוני ולהגברת הייצור. במדיניות של הרוויה מייצרים לירות והלירות אוכלות את הדולרים. כלומר, אם מייצרים לירות הן תאכלנה את הדולרים, זה סבכן בדומה לפרות הרזות שבלעו את הפרות השמנות בחלום של יוסף.

האויב הגדול של התקדמותנו לעצמאות כלכלית ושל שיפור מאזן התשלומים הוא האינפלציה. אינפלציה היא יצירת לירות במידה מופרזת, כלומר, יותר מאשר עולה התפוקה. זוהי פצצת זמן, האוכלת את רזרבות הדולרים שיש לנו ומגדילה את כמות הדולרים החוזרים לנו, בהגדילה את החוב במטבע חוץ. האינפלציה חותרת תחת עתידנו.

זאת ועוד: אין כל ספק, ש־היו לנו ב־24 שנות קיום המדינה הישגים כלכליים עצומים. אולם ברור לא פחות שללא האינפלציה היו ההישגים גדולים יותר ומצבנו היום היה שפיר יותר, כלומר, היינו מביאים יותר יהודים לארץ, או שקועים בפחות חובות, או יותר קרובים לעצמאות כלכלית. לכן, עצם ההישגים והעובדה שניצלנו מסכנות חמורות הודות ליבוא של הון, אינם מכחישים, כי אמנם מדיניות האינפלציה והתגברות על מחסור על־ידי הרוויית השוק לרגל הוצאת מטבע חוץ ניתנה נכונה.

ההשלכות השליליות של האינפלציה מצויות בשיפור מאזן התשלומים הרעתו.

הרעה זו פירושה התרחקות מעצמאות כלכלית, סכנה של מחסור פיסי עם כל השפעתו על תעסוקה, רמת החיים ואפשרויות של פיתוח, התלויים כולם באספקת מטבע זר במימדים עצומים, הגדול אפשרי של לורבנות. אולם תופעת האינפלציה אינה מתמצה בהשלכותיה על מאזן התשלומים.

אם אין נוקטים במדיניות הרוויה של השוק על ידי יבוא גדול הכרוכה בבזבוז מטבע חוץ, יעלו המחירים בקצב מהיר ביותר. וכאן צפה ועולה השאלה אם אי אפשר לעצור עליה זו על ידי פיקוח על המחירים.

פרס, הפיקוח על מחירים אינו, ואינו יכול להיות אפקטיבי לאורך ימים. הוא יכול לעצור את עליית המחירים לזמן קצר ולכן אם מרפאים את סימפטום המחלה, כלומר עליית המחירים, לא את מקורה, כלומר, את התרחבות המוניטארית, את הספקת הכסף המופרזת, את כוח הקנייה המנופח — משיגים רק עליה גדולה ומסחררת של מחירים. מה שקובע זה לא פיקוח על המחירים אלא פיקוח על הכסף במקורו.

גרוע מזה, העליה של מחירים אחרי שיופרצו סכרי הפיקוח תהיה בעצם בשוק השחור, שיהיה אחרי זמן־מה רובו של השוק לפי סלקציה שלילית. היות ואין אפשרות לפקח על מחירים של אלפי מצרכים, מפקחים בקפדנות על מחירי מצרכים חיוניים ביותר וכוח הקנייה המנופח לוחץ על מחירי מצרכים אחרים ומעלה אותם מעלה מעלה. התוצאה מזה היא בלתי נמנעת. גורמי הייצור עוברים מייצור מצרכים חיוניים ומייצור מצרכים חיוניים פחות ו־נקלטים בשוק הפנימי. כי מחירי השוק הפנימי בארץ של אינפלציה תמיד גבוהים יותר. זוהי האינפלציה הגרועה ביותר: „אינפלציה כבושה". שתוצאותיה הרבה יותר הרסניות מאלו של אינפלציה פתוחה. כלומר: הפיקוח על המחירים ממלא כאן פונקציה של הסתרת תוצאות האינפלציה.

ואינפלציה אינה מצב סטאטי. העובדה של פיגור ידוע של הופעת את האינפלציה אחרי היווצרותה יוצרת שאננות מסוכנת ומזמנת נקיטת אמצעי מניעה בעוד זמן. למה הדבר דומה: לאיש הנופל מקומה עשירית ושואל בנפלו בקומה חמישית, לשלומו ותשובתו „עד עתה הכל בסדר". יש המצדדים לנו „לחיות עם אינפלציה" שהיא טובה מפיתון. איש אינו מציע חיים מיתון. אולם בארצנו מלבד שילוב „מהיר". היא אינה מתפתחת כל הזמן באותו קצב ואם אין שמים בפניה סכר, היא גורמת להתדרדרות מהירה ומסוכנת.

הצרה היא, שבישראל מביאים רק את האינפלציה של הוצאות. אך לנו כאן עסק באמון ברור ביותר עם אינפלציה של ביקוש. לפי המושגים המקובלים אצלנו, מתנהל המשק כולו לפי שיטת „קוסט־פלוס". כלומר יצרן וסוחר ופועל מוכרים את סחורתם, עמלם או שירותם לפי הוצאות הכרוכות בייצורם, בתוספת רווח „הוגן". ועל השאלה מהו הרווח „ההוגן" או „הנאות" מתנהל וויכוח. בחיים הכלכליים המציאות היא, כי מובן, שונה תכלית השוני. הסחורה או השירות נמכרים לפי מה שהשוק מוכן לתת והוא נוהל חוקי דם מקובל בכלכלה בכל מקום ובכל מקצוע. ואין זו אלא תמורת האשליה לחשוב אחרת. מה שהשוק מוכן לתת תלוי, כמובן, ביחס בין כמות הכסף וכוח הקנייה לבין כמות הסחורות והשירותים. כלומר בביקוש אפקטיבי. מכאן שריסון ההוצאות לבדו לא יועיל כלום. אם קיים לחץ של ביקוש אפקטיבי יעלו המחירים לא לפי ריווח או שכר „הוגן" או „נאות", אלא לפי אפשרויות השוק.

אם מנסים במצב זה להאט או לרסן את האינפלציה על־ידי רבית נמוכה ככל האפשר, הקטנת המסים, הענקת סובסידיות ופיקוח על המחירים, הרי ריפוי כזה יכול רק להחריף את המחלה. בדרך כלל אין תקון רב להצטייד במשריה באמצע הדרך חבנו.

יש, כמובן, להבין את הדברים לאשורם. אין איש מתנגד לפיקוח על המחירים כאמצעי זמני, ויכול הוא אפילו להביא תועלת־מה כאמצעי ארעי, אם הוא מלווה בריסון מוניטרי חמור. אולם במצבים אלו הוא גם יהיה על פי רוב מיותר, כי הביקוש יתרוקן והמחירים יתייצבו ממילא.

אפשר כמובן להציג את השאלה מדוע נקטה ארצות הברית, דווקא תחת שלטון רפובליקאי, המתנגד לפיקוח על מחירים ושכר, אמצעי זה עצמו.

התשובה מורכבת משני חלקים:

א) הממשל הודיע, כי זהו אמצעי זמני בלבד כדי לאפשר מעבר ליתר יציבות.

ב) בארצות־הברית האינפלציה היא אינפלציה של הוצאות. הביקוש מפגר המכון הקפאון והפסקת בצמיחה עד לשבירת הירושלים ממש, ולכן נקטו יחד עם הפיקוח על המחירים גם בכל מיני אמצעים לדרבן ולהגדיל את הביקוש האפקטיבי לסחורות ולשירותים על־ידי הנחות גדולות במסים, הגמשת שיעורי הריבית וכיוצא באלה.

אותם האמצעים של ריבית נמוכה, הקטנת המסים, סובסידיות והוזלה, עלולים לגרום נזק בארץ שבה שוררת כמו אצלנו אינפלציה של ביקוש, כי היא מגבירה את הנטייה לאינפלציה כבר שם, החזקות בארץ בלאו הכי. לרגל זה תגדל גם התצרוכת לכל נפש וירע מאזן התשלומים. כאן במצב של אינפלציה של ביקוש. הבעיה אינה של יציבות אלא של איזון — בין כוח קנייה והספקת הסחורות והשירותים. מובן, כל זה במידה כלומר לא עד גרימת משבר ומיתון שבתנאי הארץ, כלומר מצב בטחוני מתוח והיקף עליה רב, אינו רצוי כל עיקר.

לכן הפתרון המקובל בארץ, ש־ככל שרמת המחירים גבוהה יותר הריבית נמוכה יותר, הרי זה מסורבת, — מושתת על מחשבה פרימיטיבית, מעודד התרחבות מוניטארית. עליית המחירים בסחור זמן קצת יותר ארוך. גידול הצריכה הרעת מאזן התשלומים.

„מסים מעלים הוצאות, לכן יש להימנע מהטלת מסים או להצמצמם" — זוהי מסקנת „התבונה הקונבנציונלית". הניתוח של המצב הכלכלי באינפלציה־של־ביקוש אומר את ההיפך. המחירים יעלו פחות אם נטיל יותר מסים ואם הגענו לגבול במסים ישירים, ו־אמנם כזה הוא המצב בישראל, יש להנהיג את מס הערך המוסף, ויפה שעה אחת קודם. אין כמובן לצפות שהטלת המס תפסיק כל עליית מחירים. אבל העליה תהיה קטנה מזו שתתמסס, אם נמנע מצעד זה העלול להקטין את נזילות המשק. מדיניות של הקטנת מסים, ריבית נמוכה ככל האפשר, פיקוח על מחירים, סובסידיות, מוכרחה להביא להרצאת של אינפלציה כבושה.

היציבות היא רצויה ביותר, אך היא אפשרית רק בתנאי שיווי משקל בין התרחבות מוניטרית ותפוקה, כלומר כשאמצעי התשלום אינם עולים בהרבה על גידול התפוקה.

מה שנאמר על המסים חל גם על מחיר הכסף, כלומר הריבית. ריבית נמוכה תבריח קבלת אשראי והו הופכת לעסק המכניס ביותר ותרומת מהסכון לשתשלום בעד פקדון או נייר ערך אינו כדאי מבחינת החוסך או המפקיד.

ריבית נומינלית גבוהה יותר ומסים המאטים את המצב של האינפלציה של ביקוש. הם משום כך אמצעים אנטי־אינפלציוניים מובהקים. מדיניות כזאת הצליחה לרסן את האינפלציה הדוהרת ב־שנת 1952.

היא מחייבת גם התאמת סך הכל של השקעות לסך הכל של גורמי ייצור פיסיים. הדרך היעילה הטובה ביותר לבצע התאמה כזאת היא סלקטיביות גדולה יותר בהשקעות. שהשיקול העיקרי בבחירתן צריך להיות, כרוך בהשפעתן על מאזן התשלומים. כלומר: אם יכולת הייצור הנוספת הודות להשקעות תעודד את היצוא או תייצר תחליפי יבוא במחיר סביר.

מלחמה כזאת באינפלציה אינה יכולה להיות מלחמה זהירלוקס. היא דורשת להבראת המדינה, היא התנגש בהתנגדות כל החוגים הכלכליים של אינטרסנטים ושל ראשי משרדים ממשלתיים.

מדיניות זו חלה גם על הבנקים. קלאגן, מנהיג הלייבור השמאלי, מי שהיה שר בממשלת וילסון, הגדיר בעיה זו כך: „אינך יכול להשיג את שניהם — תעסוקה מלאה והפקרות במאבק על שכר". מדיניות אנטי־אינפלציונית מדרכת על כל היבלות האפשריות. אינה פופולארית והיא קשה כקריעת ים סוף.

ראשית, ההרגשה של הציבור האמורה היא כי חסר לו כסף, כמו אדם השותה מים מלוחים. הוא בצמא צמא יותר ומבקש יותר מים. המסקנה של כסף במצב זה מחישה את ההתרחבות המוניטרית. יתר על כן, הרגשתו הסובייקטיבית של האזרח היא טובה דווקא בתנאי אינפלציה וביחוד בשלבים הראשונים.

כלכלן אנגלי הגדיר את המצב הזה בהגדרה קולעת: „יש דמיון רב בין אינפלציה ואלכוהוליזם חריף. בשני המקרים הגוף מתנוון והחולה מרגיש טוב יותר".

כדי להעריך את שתי הדרכים של מלחמה באינפלציה הריסונה, יש נסיון מספיק: מצד אחד ברזיל ואינדונזיה, שבדרך של הקפצת מסים, ריבית נמוכה ופיקוח חזק פיסיים הגיעו לאינפלציה דוהרת של עליית מחירים כדי 100 אחוז לשנה. ומאידך גרמניה הפדרלית, ובעשור הראשון אחרי המלחמה ארצות־הברית. שבשימוש נבון במכשירי מדיניות פיסקאלית ומוניטרית הגיעו ליציבות יחסית ויחד עם זה לצמיחה כלכלית מהירה.

האיפוריה של הציבור הפרט בימי אינפלציה, הרגשת ההנאה כמו אחרי אלכוהול או סמים, כל אלו עומדים לשטן בדרך הקשה ומכאיבה של מלחמה בה. הכל מצדיקים מסים נמוכים. אשראי זול. הוצאות ציבוריות גדולות ה־מושתתות על אשליה שאפשר להחיש פיתוח על ידי תוספת כסף ודיבורי הפרודוקטים בארץ שבה קיימת תעסוקה מלאה ואף יתירה של כל גורמי הייצור.

ועוד: הפעלת מדיניות אנטי־אינפלציונית לסירוגין ומיפוך סי־פין אינה מחלישה את ההתנגדות לה, אך הופכת אותה ליעילה פחות. ידועה המימרה כי אין צריכים הסד לכלב לשתותכים את זנבו חלקים חלקים במקום בפעם אחת. יש קומדיה מפורסמת של מולייר „החולה המדומה". האינפלציה הופכת את המשק ל„בריא המדומה" המרגיש בכי טוב וחולה במחלה אנושה.

המפלגה — בעיני חבריה ויריביה

מאת יהודה גוטהלף

המפלגות בישראל אינן זוכות זה שנים לאהדה יתירה. ואמצעי התקשורת ההמונים מקיפים בכל יכלתם להבאשת ריחן. עתונאים ואנשי ציבור אחרים מדברים השכם והערב בגנות „המפלגתיות", כאילו הם עצמם אין חסרים בנייעים פוליטיים ופניות מפלגתיות משלהם. כשלגות מוסריים במפעלים משקיים נזקפים על חשבון המעורבות מפלגתית. גם אם הנוגעים בדבר אין להם כל שייכות לזרם פוליטי מסויים; ואף אין הוכחה, כי אנשים הנטולים זיקה פוליטית־חברתית צדיפים מבחינה מוסרית מאלה, שלא ניתקו מעולה הרעיוני־ערכי של תנועת ההבורה.

כזכור, בוטלו הרשימות המפלגתיות בהתאחדות הסטודנטים. והתוצאה היא שבמקום התמודדות רעיונית התלקח שם מאבק אישי, מכוער, עד כדי אי־יכולת לקיים בחירות תקינות — בצוד „הרוב הדומם" של ציבור הסטודנטים מגלה אדישות מופלגת. והמדובר באינטליגנציה העתידה, שצריכה היתה להיות מופת לציבור נות חברתית ואידיאולוגית. מצב זה אינו מבע שוב הסתת אשמות כלפי המפלגות. „הבחשות בקודרה" האל־מפלגתיות, כביכול.

אם אמנם כזה הבקורת ואמנה ההגדרה לדמוקרטיה, הרי מחובת המקטרגים היה לשנן לציבור במדינה מתוהה, כי המפלגות הן יסוד־מוסד לדמוקרטיה. שהרי אין המפלגה שריד מאבן מתקופות קדומות. היא לא היתה קיימת במשטרים של העבדות והפיאודליזם וראשית הקפיטליזם, כאשר השלטון הבלעדי היה בידי מלכים עריצים, או אדונים בעלי זכויות יתירות. המפלגה צמחה במאתיים השנים האחרונות עם התפתחות הדמוקרטיה השואפת לחלוקה שווה של השלטון בין השכבות. יחס הביטול למפלגות אינו, איפוא, מסימני המדרדרים, אלא מגילויי הכיזון החברתי.

שלטון עילית?

כי מהן האלטרנטיבות לדמוקרטיה המיוסדת על מפלגות? באין מפלגות, המייצגות אינטרסים של שכבות חברתיות שונות, המגבשות את רצונן הפוליטי, הרי פף העם להמון חסר דעה, מבולבל. הוא נסער פעם בפעם לרגל מאורע זה או אחר. אך אין ביכלתו להשפיע על מהלך העניינים; עריצים ודמגוגים מנצלים את המסגרת פוזיציה של העם מזה ואת מצבי הפסיכולוגיה ההמונית מזה — למטרות פוליטיות המנוגדות לאינטרסים של המוני העם.

יש מצלים כאלטרנטיבה להשפעת המפלגות את שלטון העילית — אינטלקטואלים, מנהלים ופקידים בכירים, וכן הם מוסיפים, כי השפעת שלושת החוגים הללו עשויה להתאזן. אך ריים מילס כבר הוכיח (ר' ספרו: „העילית השלטת"), כי העילית, רובה ככולה, היא בעלת אינטרסים סוציאליים משותפים, שאינם מעל ומעבר לשכבה המיוחסת, שאליה הם משתייכים.

מכל מקום, תנועת העבודה לא תאמץ לעצמה את תורת העילית, כי זו באה לטשטש את קיומם של המעמדות החברתיים, ויש בה ניגוד לסוציאליזם, השואף לחיסול המעמדות. רעיון העילית טופח בזמנו על ידי קארלייל, ניצשה ועוד — מתוך הזדמנות לשרידים הפיאודליים ול„מוסר האדונים". הוא נתחדש בבית מדרשם של הניאו־מאקיאווליסטים (מוסקה, פארטו ועוד) בראשית המאה, כמחסום להתפשטות הדמוקרטיה הסוציאליזם. לשם חיזוקה של ההירארכיה החברתית.

תנועת העבודה הישראלית אינה שוללת תפקידים של אינטלקטואלים, מנהלים ופקידים בכירים. אולם אין יכול לבוא במקום הכרעה רעיונית־חברתית של מפלגה. העילית עצמה אינה אחידה, היא חלוקה בדעותיה, בהתאם לזיקה הסוציאלית והפוליטית; שנית, העילית כשלעצמה אינה ערובה לשיקול אובייקטיבי, על־מצבי. אדרבא, בכל העולם, וגם בישראל, הוכח כי היא עלולה להיות לא פעם אנוכית (דאגתה הייתה לפער!) מאשר האדונים הפיאודליים הרכושניים. המפלגה הדמוקרטית היא המוסמכת לקבוע את המטרה והדרך, ולהסתייע במומחים לשם בחירת האמצעים היעילים ביותר.

מנהיגות חריזמטית?

עם ביזוי המפלגות צפה עוד אלטרנטיבה—מנהיגות חריזמטית, שתנוחה את העם מעבר למפלגות־ומעל לראשם. המנהיג החריזמטי אינו כפוף לדקדוקי הנציגות של הדמוקרטיה התקינה, אינו כבול על ידי כצב המפלגה, או בינוני בירוקרטיה, אלא מתולל תמורות דינאמיות, מהפכניות. הוא קרוא לשים קץ לעיוותים ולשחיתות, להפקרות, לאירגונים וכו'.

מנהיגות חריזמטית, בדומה לשלטון העילית, מנוגדת לדמוקרטיה. שכל עיקרה שלטון הרוב על יסוד ויכוח ושכנוע. „החריזמה" היא כעין אמונה בכוחו המופלא של מנהיג מורם מעם, אשר היתה עליו רוח אלוהים להקנות לו סגולות מושיע ומציל; ואילו הדמוקרטיה מביאה את האמונה ההדדית למצפן ההיה, בעוד הכרעותיה הציבוריות חייבות להיות במישור רציונלי. גם דמוקרטיה זקוקה למנהיגות, אך זו שונה ממנהיגות חריזמטית. המנהיג החריזמטי כופה עצמו על הציבור בתוקף הסכמות הבלתי־מעורערת, של יסוד אשראי שבאמונה, בעוד המנהיג הדמוקרטי חייב לשכנע ברעיונותיו, באורח חיו, ביחוסו לחבריו. והוא צריך להוכיח את נאמנותו לדרכה ההיסטורית של התנועה.

הנצעדים ל„איש חזק" הם מסרבי הוולשה של הדמוקרטיה. אין זה מקרה, כי רעיון המנהיגות החריזמטית טופח בגרמניה ובאיטליה, עריסת הנאציזם והפאשיזם.

אכן, מיבצעים גדולים, שקידמו את אומות העולם, נזקפים על חשבון יחידי סגולה. אך רבים מאנשי סגולה אלה לא זכו כלל ליוקרה בחייהם, ואשר למנהיגים פוליטיים וצבאיים, הרי היו שגמלו בצאר זות גדולים הפשיעו עצם, והיו שהמבכר אסון לאומי ובין־לאומי (כהנבגת נאפוליון והאחרים). בריתה זו בין ישועה לבין אסון מתיישבת אותגר למסקנה: כדי שהמנהיג לא יהפך לאסון, הוא צריך להיות נציג דמוקרטי „הנבבל" על־ידי פיקוח דמוקרטי, כדי שלא ייצא מכן — כרזה.

מאקס ואבר סבר משום כך, שהבריזמה היא בין מנהגות הרציונאלית לבין שלטון מסורתי וביורוקרטי, לפי עניות דעתי, עלולה המנהיגות החריזמטית ליהפך לדרך אנטי־מהפכנית, או שיגרתית. (למשל, בבונפרטה — לבונאפרטיסם), בצוד מנהיגות דמוקרטית עסוקה לבטא נאמנה את הכוחות הסוציאליים המתקדמים בחברה. מכאן שיש להעדיף גם רצון מגובש של המפלגות על רצון המפקד של ההמון. אותם ההמונים של פרברי פאריס, שהריעו לדאנטון ולרובספייר, הם גם שהריעו אחר־כך לנאפוליון...

ייחודה של המפלגה הישראלית

ההגדרה המקובלת במדעי החברה היא, כי המפלגה היא התאגדות חפשית, העוסקת בגיוס ובהפעלתו של כוח חברתי, כדי לכבוש את השלטון ולהחזיק בו; המפלגה היא מכשיר למאבקים פוליטיים, מייצגת אינטרסים ושאיפות של שכבות שונות; וכן שומה עליה לגדל מנהיגות פוליטית, לעצב את דעת הקהל וכו'.

הגדרה זו נכונה בעיקרה, אם כי במציאות הישראלית נודעו למפלגה תפקידים נוספים. לפני קום המדינה לא ראו מפלגות ישראל את עיקר תפקידן בכיבוש השלטון אלא בבניין העם, בטיפוח מעמד עובדים, בהפצת הרעיונות הלאומיים והסוציאליים, שהנחו ביסוד תקומתנו. המפלגות גם שימשו בית, חברותא, לחיזוקם של החברים ולהגנת שמעמדם ובדידותם.

גם לאחר קום המדינה קיימים ועומדים התפקידים הללו. המפלגה בישראל הנבנית והמקבצת גלויות אינה יכולה להסתפק במאבק על כיבוש השלטון והחזקתו, אלא עליה להיות מפלגה אידיאה לגבית המחודה רעיונותיה לציבור, בין ותיק ובין חדש. אין הכוונה „להשקפת עולם" (מפלגת העבודה מעולם לא נצמדה לאידיאולוגיה כל־כוללת), אלא למסכת רעיונות־יסוד כגון: ציונות, סוציאליזם, דמוקרטיה ועוד — שבלעדיהם עלולה להתלף תקומתנו הלאומית והחברתית. המפלגה היא כלשון דישראלי „השקפה מאורגנת".

תנועת העבודה הישראלית היתה מאז ומתמיד רעיונית ופרגמטית. אולם מחוסר חיים רעיוניים אנו עלולים להגיע לכך, שדור המשך לא יסיק עוד את המדיניות הפרגמטית מתהות רעיוניות, אלא הפרגמטיות, והתגלגלות „והפשרנות" ייהפכו מטרה בפני עצמה.

כן מצווה המפלגה גם עצה לטפח חיי חברותא בסניפים, ובציקר להפכם מנוף לקליטה חברתית של עולים חדשים.

תפקידיה הכרוכים של מפלגת העבודה בישראל מנעים אותה מליהפך למפלגת בחירות, או מפלגת קאדרים, מהמכבים מקצועיים וכו'. בדין שזו תהיה מפלגה גדולה. אך המוניותה אינה צריכה לבוא על חשבון מהותה כמפלגה רעיונית וחברתית. יש גם להקפיד על בסיסה הסוציאלי כמפלגת עובדים. החיים מיצעים הפיסי הרחוני. ואינם מבצלים שלהם. חברי המפלגה חייבים לדעת, כי יש להם לא רק זכויות אלא גם חובות.

לתיקון המעוות

אין להתפעל מהקטרוג המרושע מבחוץ. אך מנהיגות המפלגה חייבת להאזין לבקורת הכנה מבית, מקרב נאמני המפלגה, וגמנה מקצת מסעותיהם:

לרגל היעדר חיים רעיוניים חיוכיים עולו פוליטיים לעתים, מנציגיות המפלגה כמערבולת של מאבקים ותככים אישיים, ואמצעי התקשורת ההמוניים, הגיוונים בהחלפות חד־צדדיות, מוסיפים עוד להקודרת התבונה.

המפלגה לא עשתה די הצורך להתגבר על הבדלי עדות ודורות, כדי להעביר את הניגודים העדתיים וההיבדלים לשיפור ראציונלי, רעיוני־חברתי. אולי זו גם אשמתם של דוברי העדות ונציגי הצעירים, שלא באבקו די הצורך על רעיונות ותהרגות, ולא רק על חלקם ב„שללי".

כן לא נעשה די לקירוב האקדמאים למפלגה. אמנם יש ביניהם שבזיו את האידיאולוגיה, ואחרי כך סלדו במפלגות בלתי־רעיוניות. יש לפרוץ מעגל קסמים זה.

בראשית היתה התנועה. התנועה היתה למפלגה, המפלגה — לצבורת השעטנת על מנגנון. אמנם שכיח והחזון הזה במפלגות העולם. שם מרבים לקונן על „מיכנוס" רגל „חוק הברזל של אוליגרכיה", (שלטון קבוצה מנהיגה), הנוהג אוטומטית לא רק במפלגות הסוציאליסטיות, אלא אף במפלגות דמוקרטיות. אולם טיבו של העם היהודי, צרכיה של הארץ, ייחודו של מעמד העובדים בגידים המנוגת שיטה מפלגתית כזו בישראל. „אוליגרכיה" אינה מתיישבת עם תפקידה של מפלגה. שנועדה להרחיב את השתתפות המוני החברים בהכרעה הפוליטית ולתת ביטוי נאמן למאווייהם ושאיפותיהם. זו עלולה להביא לאדישות הציבור כלל התכונות עסקים והנהיגים, כפרסון כבר הזהיר בזמנו: „מטעה שהעם יהיל לתת דעתו על הענייניים הציבוריים, אתה ואני, חברי קונגרס ואסיפות בכנסת, שופטים ובושלים — ניהפך כולנו לזאבים".

גם ריבוי המפלגות גורם לבזבוז, הפירוד המופלג רק גרם לפיצול לכמה אוליגרכיות, ולא להרחבת ההשתתפות של הציבור. מאידך גיסא, מרבים בצדק בגד התסיבות המאבקות בתוך מפלגת העבודה לאחר האיחוד. כלום לא הגיעה השעה להרחבה האיחוד תוך כדי לגלוגיה של התלכדויות רעיוניות ניידות יותר בהנהגת המפלגה הגדולה?

קיצורו של דבר — המערכת המפלגתית בישראל לא נתיישנה. יש לחזקה, להבריאה ולחדשה על ידי דמוקרטיזציה והעברת החיים הרעיוניים בתנכה ומחוצה לה.

הידעת

מדוע כדאי לך דוקא השנה להעזר בלשכות הייעוץ בנושאי מס־הכנסה כדי למלא את הדו"ח השנתי שלך?

פרטים יפורסמו בעתון זה בימים הקרובים.

נציבות מס הכנסה ומס רכוש

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל | ביה"ס להנדסאים | משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע
על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת מגמות

אלקטרוניקה	אדריכלות	אווירונאוטיקה
חשמל	דרכים	תעשיה וניהול
פיזיקה	מדידות (גיאודזיה)	כימיה
בנין הנדסה	מכונות	פלסטיקה
בניה	מיכון חקלאי	מזון.

משך הלמודים:

א. למודי יום הנדסאות — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאות — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום מכנאות — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב מכנאות — שנתיים מוגברות.

הערות:

א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודה בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות הובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאות

כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:

בחיפה	(למודי יום וערב) מרכז ביה"ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קוים 45, 36, 7 אחרי הצהרים 668439 כל יום בשעות 08.00—13.00 ובימים א' ב' ה' בשעות 16.00—18.00.
תל־אביב	(למודי ערב בלבד) הטכניון, רח' ליסין 14 טל. 03/268126 כל יום לפנה"צ ואחה"צ.
במדרשת רופין	למודי יום בלבד טלפון כפר יונה 053/98383.
בעמק הירדן	1. למודי אחה"צ (מכונות וחכבה). 2. למודי בוקר אלקטרוניקה כולל פנימיה. בנוצה איזורית. עמק הירדן, צמח. טלפון 50421.
באילת	(למודי ערב בלבד מכונות וחכבה) מוסד א. באום, תמנע, בכרות הנחושת. טלפון 2121/2.
בנצרת	(למודי יום וערב בניה ומכונות וכן חכבה ערב) מוסד סרבי רח' 10/316 טלפון 54831.
בצפת	מר כבודי, ביה"ס עמל ע"ש בלאשילד, טלפון 30284.
בתל־חי	מר ח. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.
בעמק יזרעאל	(למודי ערב) מר י. להב, המוסד האזורית יזרעאל. אוהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון 7—065/22956.

משרד העבודה | משרד התחבורה

מודיעים בזה על המשך ההרשמה
לקורס ערב לנהגים ברכב צבורי

(אוטובוס כוניות).

הקורס יימשך כ־4 חודשים, 3 פעמים בשבוע

בירושלים • תל־אביב • חיפה • באר־שבע

על המועמדים להביא אישור ממשרד הרישוי במחוזם על עמידתם בדרישות המוקדמות לפי תקנות התעבורה.

מספר המקומות מוגבל.

מחיר ההשתתפות בקורס 450 לירות

כולל הוצאות לחומר, בחינות וכו'

פרטים והרשמה במשרד העבודה — האגף להכשרה והשתלמות מקצועית.
בירושלים — משרד העבודה מגרש הרוסים.
בתל־אביב — משרד העבודה, יונה הנביא 13.
בחיפה — משרד העבודה, העצמאות 82 ב„קלט", מרכז הכרמל, רחוב קלר 3.
בבאר־שבע — משרד העבודה, מרכז הנגב.

לידידנו היקר

אברהם הרצפלד

חתן פרס ישראל

ברכות מלב אוהב, אריכות ימים ועוד הרבה מעשים

מאחל

מושב נהלל

מכון התקנים הישראלי

הודעה על מתן היתר לסמן מוצר בסימן השגחה

מודיעים בזה ברבים, כי מכון התקנים הישראלי נתן ביום י"ב בניסן תשל"ב (26.3.1972) ל„יזמן" („יזיה", אגודה שיתופית לשיווק תוצרי השקיה בע"מ, תל־אביב, היתר לסמן את מוצרו המפורט להלן בסימן השגחה המעיד על התאמת מוצר זה לדרישות מפרט שאושר על ידי המכון:

היתר מס' 19728 — מצמדים לצינורות ניידים קלים

אינג' א' בירת
מנהל המכון

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ

מכרז 37/72

עבודות הריסה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מודיעה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי המכרז הנ"ל. את חוברת המכרז אפשר לקנות במשרדי החברה, סימטת מזל דגים 17, יפו העתיקה, (טל. 829429—828006). החל מיום ראשון 14 במאי 1972 בשעות לפני הצהרים תמורת 50 ל"י (תשלום שלא יוחזר).

כל המעונין להשתתף במכרז זה יגיש לחברה את הצעתו עד ליום שלישי 6 ביוני 1972 בשעה 12.00 בצהריים במעטפות סגורות וחתומות, לתיבת המכרזים של החברה (בכתובת הנ"ל) בצרוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך הצעתו.

הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

דן ברדי
מנהל החברה

12.5.72

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ

מכרז 36/72

נטיעות בגן הפסגה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מודיעה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי המכרז הנ"ל. את חוברת המכרז אפשר לקנות במשרדי החברה, סימטת מזל דגים 17, יפו העתיקה, (טל. 829429—828006). החל מיום ראשון 14 במאי 1972 בשעות לפני הצהרים תמורת 50 ל"י (תשלום שלא יוחזר).

כל המעונין להשתתף במכרז זה יגיש לחברה את הצעתו עד ליום שלישי 6 ביוני 1972 בשעה 12.00 בצהריים במעטפות סגורות וחתומות, לתיבת המכרזים של החברה (בכתובת הנ"ל) בצרוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך הצעתו.

הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

דן ברדי
מנהל החברה

12.5.72

קאמפוס חדש על הר־הצופים

מאת טוביה מנדלסון

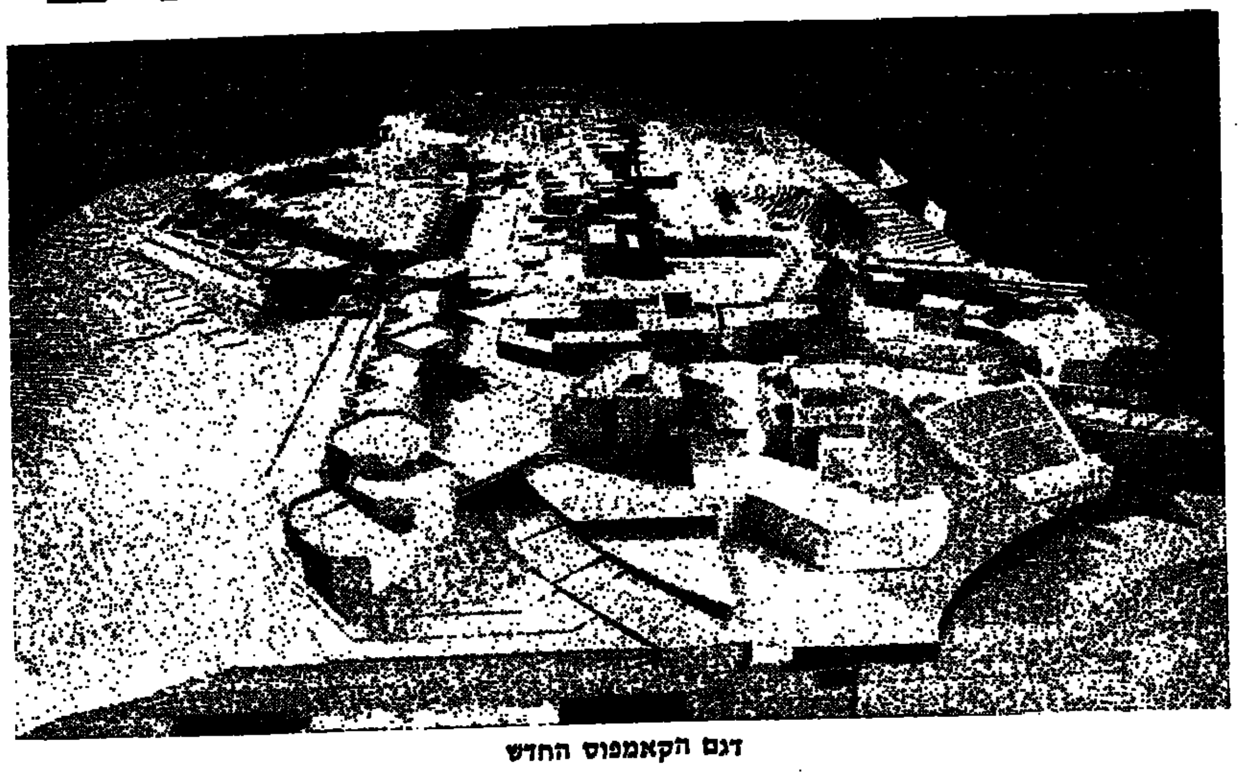

דגם הקאמפוס החדש

ירושלים של 1972 מעמידה אותך בפני עובדות מוגמרות. חלקן נושאות חן בעיניך, וחלקן מעוררות פליאה, תדהמה וזעם. מכל מקום, אינך יכול עוד לעקוב אחרי תוכניות־הבינוי בעיר. אלה שבוצעו אי־פעם, בעתיד, אלה שבוצעו איכשהו אתמול, בלא ששמת לב, ואלה המבוצעות היום. העיר מתפרצת לכל צד ולכל כיוון בלא שום פשרות ואתה הולך על פני כבישים שאך לפני שנים אחדות היו רחובות ירושלמים צרים ועתה הם עורקי תחבורה בני ארבעה נתיבים. אתה מתרוצץ בעיר שכולה שלדי בניינים, חפירות־יסוד לבניינים עצומים, עגורנים, מנופים, דחפורים, פסולת־בניין, קבלנים ששכחו טעמו של פיתוח כלכלי ופועלים, מהם מקצועיים ורבים לא־מקצועיים, מיעוטם יהודים ורובם ערבים, ממזרח העיר, מראמללה, מבית לחם.

רק אתמול דיברו על שכונה חדשה שתיבנה. היום רמות־אשכול היא "עיר" בפני עצמה. על ידה בנוהו הקרוי "מגלות דפנה" וקומפלקס־מבנים מעניין — ויקר, יקר מאוד — שבונה חברת "פאן לנד". מחירי הקרקעות בעיר באמרים בלי הרף, מחירי הדירות מרקיעים שחקים, ואתה שואל את עצמך מתי זה ייעצר? אך מאומה לא נעצר. לא מגדלי האימה של קריית־וולפסון, לא הבנבים רבי־הקומות על גבעת מרדכי, ולא הבתים הגבוהים בקטמונים והשכונות המוקפות בפריפריה בקצב רצחני — במורדות הדרומיים של ארמון הנציב, בגילה, בנוה־יעקב — היכן לא?

משפצים את שכונת ימין־משה בשביל אמנים ואנשי טעם ומכונה, ויש תיאטרון חדש ומפואר ומלונות חדשים וכדבורים עוד על קריית־ספורט ואיצטדיון ענק — כמו לא השיגה ירושלים שיאים אולימפיים בפיתוח ובבניין.

וכך, עם שאתה נסחף בהרהורה המודהמה, המאיימת והמרגשת הזאת, אתה מוצא עצמך יום אחד בחפש קומות שהיכרת אתמול — אך הם בעלמה. ואולי הדרך הסובה היא לטפס ולהשקיף על העיר שלך בכל פסגת הר־הצופים. אך היכן הפסגה ואיפה ההר? אומרים, כי יהיה יפה ומלא הוד. התוכניות בכפיות — לא הרים וגבעות, אלא מבנים ומנהרות ועמוקי־תת־בורה. ואולי יהיה באמת פעם טוב. בינתיים ההר פצוע, רמוס על־ידי הדחפורים וכולו בוץ. ומעניין. ההה אימה מפני מה שעתיד לקרות על ההר, אחרי שיבואו שכם האדריכלים והקבלנים והפועלים ויעשו בו כבתוך שלהם. עתה גם עבודות אלו מעוררות התרגשות. בונים את ירושלים!

ל"יום ירושלים" אנו מביאים כתבה על תכניות השיקום והבניה בהר־הצופים שגם הוא שוחרר ממצורו לפני חמש שנים

טופוגראפיה, אקלים ייחוד־אופי

במחצית 1968 החל בתכנון הר־הצופים. מנהל מחלקת הפיתוח והבניין של האוניברסיטה העברית אברהם עזה מונה מספר בעיות שהעסיקו את המתכננים: כיצד ייראה הקאמפוס על הר הצופים, החל בחישובים הנוגעים לגודל השטח, למבנה הטופוגראפי שלו וההתחשבות במבנים הקיימים על ההר — ועד לבעייה "הרגשית": ייחודו של הר הצופים. שתי ועדות פרוגרמה הוקמו אז — אחת שקבעה את המטרות האקדמיות של הר־הצופים ואחרת בדקה את כל מרכיבי התכנון הפיסי של הקאמפוס. ההחלטות, שנתקבלו במשותף על ידי שתי הוועדות, קבעו, כי הקאמפוס על הר הצופים יכיל את כל היחידות האקדמיות שאינן נסיוניות, כלומר — הפקולטות למדעי־הרוח, למדעי־החברה, בית הספר לחינוך, הפקולטה למשפטים שכבר הועברה להר הצופים ופועלת שם), מחלקת ההוראה של המכון לארכיאולוגיה, בית הספר לעבודה סוציאלית ושנה א' של מדעי־הטבע.

תוכנית האב לקאמפוס האקדמי, שפותחה ב־1968, התבססה על השלוחה המערבית, בכת ההר, ולקחה בחשבון את המבנים הקיימים עליו מלפני 1948. עד כה כבר בוצעו מספר דברים — בנייני רוזנבלום הכספרייה מלפני מלחמת השחרור — נהפכו לפקולטה למשפטים. בנייני הפיזיקה, המתמטיקה והכימיה הישנים שופצו והוכשרו ללימודי השנה הראשונה של הפקולטה למדעי־הטבע. כן שופץ בניין הארכיאולוגיה הישן בעבור האגף החוקרי והאגף ההוראה של המכון לארכיאולוגיה, עומד אף הוא לפני סיומו. על הר הצופים נפרצה מערבה דרכים, שהלקן דרכים בתוך הקאמפוס והלקן קשורות למערכת הדרכים הפריפריאלית העירונית. בעת שהחל בתכנון הקאמפוס האקדמי אותר גם אזור לבניית שיכונים לסטודנטים יחידים ועד כה שוכנו במבנים החדשים 2200 סטודנטים.

כשנה וחצי עבד צוות של אדריכלים על התוכנית, כשבמקביל נמסרו תוכניות מפורטות של פקולטאות לאדריכלים והעבודה חולקה לשלבים, שהראשון בהם עתיד להסתיים — אם לא יחולו שינויים ועיכובים — בשנת 1977. הוא כולל שיפוץ מבנים קיימים ותוספת אגפים חדשים (דבר שכאמור כבר מבוצע), ביצוע הפרוייקטים של הפקולטה למדעי הרוח והחברה, ספרייה לשתי פקולטות אלו, בית־הספר לחינוך, היחידה הקדם־אקדמאית והיחידה לחינוך מבוגרים, הקומפלקס של מרכז הסטודנטים, שיכלול את הסתדרות הסטודנטים ומוסדותיה וכן את בניין המינהלה של האוניברסיטה, שכן חלק גדול מעובדי המינהל של האוניברסיטה יעבור אף הוא מגבעת־רם להר־הצופים.

במסגרת השלב הראשון של התוכנית יוכל הקאמפוס על הר הצופים לקלוט 13,500 סטודנטים. התוכנית בכללה נועדה לאכלוסם של 18,000 סטודנטים.

מנהרה, אסקלטורים, מרכז חימום

בניית הקאמפוס על הר הצופים כרוכה במגבלות גיאוגרפיות ואקלימיות. מחלקת הגיאוגרפיה של האוניברסיטה, למשל, בדקה והגיעה לבסקנה שעוצמת הרוחות על הר־הצופים עולה פי 1.5 על העצמה בירושלים עצמה. מגבלות אלו הניעו את המתכננים ליצור מצב, שבו תהיה לכל הסטודנטים אפשרות להגיע בנתיב מוגן, בלי לחצות אף עורק־תחבורה אחד, מנקודה לנקודה בקאמפוס. האוניברסיטה על הר הצופים תהיה איפוא רצף על קרקעי של מבנים, היושב כולו על רצף של מבנים תת־קרקעיים. לאורך הקאמפוס תיחצב מנהרה באורך 400 מטר, שיהיו בה ארבעה נתיבי־נסיעה (250 מטרים של המנהרה כבר הושלמו). במנהרה יסעו רק כלי־רכב ציבוריים ובתוכה — במרכז הקאמפוס, מעל לקרקע — תהיה רחבה גדולה, שתקשר את המערכת הרגילית של הקאמפוס עם מערכת התחבורה. ברחבה זו תהיה תחנת אוטובוסים שיוכלו להתנות בה בו־זמנית כ־6 אוטובוסים. בנקודה זו ירדו רוב הנוסעים מהאוטובוס (לבד מאלה שימשיכו הלאה, לבנייני הפקולטה למדעי הטבע לתלמידי שנה א') ובעזרת מדרגות נעות יוכלו להגיע למפלס הולכי־הרגל של הקאמפוס.

מנהל מחלקת הפיתוח והבניין של האוניברסיטה אברהם עזה, מסביר, כי הבאים ברכב הציבורי, שירדו בתחנה שבמנהרה, יגיעו בעזרת המדרגות הנעות אל "מרכז הכובד" של הקאמפוס.

נוסף על המנהרה שנועדה לרכב הציבורי תיסלל מערכת כבישים היקפית בקאמפוס, שתהיה כולה חד־סיטרית ואשר תשרת את כלי־הרכב הפרטיים. אלה יוכלו, באמצעות מערכת הכבישים ההיקפית, להגיע לחניונים תת־קרקעיים שיוכלו לאכלס כ־2000 כלי־רכב פרטיים בנגישות ישירה לפקולטאות. כלומר, בתחתית לפקולטה למדעי־הרוח יהיה חניון וכן מתחת לשאר הפקולטאות. בסך הכל תהיה בהר־הצופים הפרדה בין שלושה סוגי דרכים — עורקי תחבורה ציבורית, עורקי התחבורה פרטית ודרכים להולכי רגל.

על הר הצופים ייבנה ברכת־המים הגדול ביותר בארץ, שיספק את המים החמים וההסקה לכל הקאמפוס ההוראתי והשיכוני. מתחת לבניין ההנהלה יוקם גם מרכזקור. לוורסת מיזוג־האוויר למקומות שידרשו לו. כן תיבנה מרכזיית־טלפונים מודרנית ומשוכללת, שתוקם במקביל למרכזייה דומה אשר תותקן בגבעת־רם.

מה יהיה גורל הקמפוס בגבעת־רם

עד כה, כפי שנאמר לעיל, שוכנו 2200 סטודנטים בבנייני מגורים חדשים על הר הצופים, שחלקם מחליפים את האסבסטונים אשר הוקמו קודם לכן. הממשלה והאוניברסיטה כבר אישרו תוכניות לבנייה נוספת של בנייני מגורים לסטודנטים, שיהיו שונים במתכונתם מן הבתים שנבנו עד כה. במקום חדרים, המיועדים כל אחד לשני סטודנטים, יבנו מעין דירות, שגודלן ינוע בין 45 ל־60 מטר ובהן יגורו 4—6 סטודנטים. נראה, כי על האוניברסיטה מופעלים לחצים להתיר לסטודנטים נשואים עם ילדים לגור במעונות ולכן אפשר שבחלק מן הדירות הנועדות להיבנות ישוכנו משפחות ששני בני הזוג סטודנטים. הכוונה לבנות עוד כ־7500 מקומות־דיור לסטודנטים (ולמשפחות). המדובר בתוכניות שאושרו להקמת עוד 7500 מקומות לסטודנטים ובשלב ראשון כבר מוקמות 700 יחידות־דיור, שיוכלו לאכלס כ־3500 סטודנטים. דירות חדשות אלו מוקמות בגבול שבין הקאמפוס והגבעה הצרפתית ובין השיכונים ייבנה גם אזור הספורט של הר הצופים, שיהיה חלק מהפארק הלאומי האוניברסיטאי. הפארק עצמו יוקם במורדות ההר, הפונים אל ירושלים.

א. עזה סבור, כי התכנון של הקאמפוס ואזור השיכונים על הר־הצופים הוא אופטימלי. עם זאת, נראה כי כבר עתה מתעוררות מספר שאלות שאין עליהן תשובה מספקת בתוכניות הבנייה על ההר. למשל, בסך הכל עתידים להיות על ההר 3500 מקומות חנייה לכלי רכב פרטיים. אין כל ספק, כי מספר מקומות־החנייה, בהתחשב במספר הסטודנטים שיגיעו לקאמפוס על הר־הצופים, מוגבל ביותר. וכבר עתה ברור למתכננים, כי לאחר השלמת התוכניות — או אפילו קודם לכן — יהיה צורך להכשיר מגרשי־חנייה נוספים, כדי לספק את הצרכים. בינתיים — אומר א. עזה — מתנהלים דיונים כיצד לעודד את האוכלוסיה שתגיע להר־הצופים להשתמש בתחבורה הציבורית ולא בכלי רכב פרטיים. אפשר שיוטלו הגבלות לאפשר רק לסטודנטים שיגורו על ההר להגיע אליו בכלי רכבם ואילו סטודנטים שיבואו לשמוע הרצאות ומקום מגוריהם בירושלים — יורשו להגיע למקום רק בתחבורה ציבורית. לאור הנסיון בגבעת־רם — שם מגרשי־החנייה עמוסים והוכשרו מגרשים נוספים — נראה, כי לא בנקל תיפתר שאלת מקומות החנייה על הר הצופים ואין כל ספק, כי גם אם תוצלה הצעה שתאסור על כי שלא גר על הר־הצופים להגיע לשם בכלי רכב פרטי, היא הידוה משום שלא תינתן לביצוע (זאת, למרות

(סוף בעמוד 15)

הקיבוצים נערכים לתכנית תלת־שנתית לקליטה

מאת א. סדומי

ית התנועה הקיבוצית, המ־ 240 קיבוצים ובהם 95,000 נפש, עיבדה באחרונה תכנית מפורטת וארוכת־טווח להשתתפות הקיבוצים בקליטת העליה. הסיבות שהינחו את יוזמי התכנית היא — להפריך שתי אגדות המהלכות באחרונה בציבור. אגדה א': הקיבוץ עבר זמנו, תקופת האידיאלים חלפה ללא שוב, הקיבוץ יכול עוד לה־ מה המוסף עולים חדשים מבני הארץ. אגדה ב': הקיבוץ עצמו שוב אינו מעוניין כל־ בקליטת העליה, על כל הפרובלמטיקה הקשה הכרוכה בכך. מלחמת ששת הימים באים, מדי שנה, אלפי סטודנטים צעירים, יהודים ולא־יהודים, פועלים בבית רבה את המחסור בכוח־עבודה (בחודשי הקיץ), ובלי שיהיו בין כל ההתחייבויות ממשיות הם, מה שאין כן כשמדובר בשפתם.

נקבה הדיעה שפורסמה בשבוע שעבר, על הקמת ועדת־ידים עי קליטה בקיבוצים, בפגישה שיחה עם מזכיר ברית התנועה הקיבוצית, ישראל פנחסי, כדוע התעוררו הקיבוצים רק עכשיו? — שאלתי. — אז כבתי עשרות שנים שאין ועה הקיבוצית גדלה מכוחה הקליטה דווקא.

יש שיהנו סבור, כי באחרונה השתנה מצבו היהודי בהרכבה של העליה. אין אלה עוד אותם אנשים שבודים הכסף כל, כשרידי השואה בארצות אירופה או מארצות המזרח. העליה הבאה היום מארצות המערב וגם מברית המועצות היא ברובה, הרשה לאומית וכו' לית, ולאלה ענייני הקיבוץ נקודה בכיסה מהותית.

— האם אין עולי ברה"מ מסתייגים מהקיבוץ "באופן טבעי", כשהם בו דוגמה של קולהות. יאמר כפנו יחזק מכנו? כשהו בדברים שאמרת. ב־1969 קלטה התנועה הקיבוצית 1700 נפש, בשנת 1970 עלתה הקליטה עד 2100 נפש, אך היא ירדה שוב ב־1971 ל־1500 נפש. אחת הסיבות לירידה היא שב־1971 גדל אחוז עולי ברה"מ בתוך זרם העליה הכללי, ומהם רק מעטים מצאו עד כה דרכם לקיבוצים. אולם אין זו גזירה. ליסה של עליה זו יהיו גדולים יותר, אבל הקיבוצים מכבים ל־התמודד עם בעייה זו ולעבור את המחסום הזה".

ישראל פנחסי, מזכיר ברית התנועה הקיבוצית

— מה הן התכניות בשטח זה?

"אנו סבורים כי על־ידי מגע ישיר עם עולים אלה, על־ידי כך שיכירו את הקיבוץ בחיי יום־יום, נוכל להתקדם. הצעדים הראשונים בתחום זה כבר הוכיחו את הדבר. יש לנו כבר כיתה ראשונה בבית־ספר, בקיבוץ בית־השיטה, של ילדי עולים מברה"מ. ההורים באים לבקר את ילדיהם, הם מתרשמים ממראה עיניהם, וכך נוצר המגע הראשון. אנו עושים עתה מאמצים מיוחדים להקים כיתות נוספות של ילדי עולים מברה"מ בקיבוצים אחרים. מתברר כי זהו נוער בלתי־רגיל, נוער שאין דומה לו בין בני ארץ אחרת כלשהי, כולל הצבריים שלנו. זהו נוער אינטליגנטי, בכושר־טבע, מחונך ובוגר, המגלה יחס של כבוד והערכה להורים ולמבוגרים. הרכוז גם על איכות אמירי ציון, ההורים דנים בכך. עכשיו אנו 30 קיבוצים, שהודיעו על כך אישית לשאלכבים. והדבר עורר בהם התרגשות רבה. בליל־הסדר האחרון עשינו כבבע אירוח מיוחד לעולי ברה"מ: כיתפנו כאלפיים עולים בסדרי הפסח בקיבוצים. שלחנו קבוצה של 30 מהחברים אל מרכזי הקליטה של עולי ברה"מ. אנשים אלה הם ותיקים בארץ, יודעי רוסית. המגע הבלתי אמצעי בהם קיבורים עם העולים הוכה בהדים חיוביים. העולים פוגשים כאן פנים חדש של קודם. לא פקיד, לא עובד סוציאלי, אלא אדם המבין לרוחם, מבקר בבתיהם ועוזר להם בכל. בעקבות פגישות אלו, שמון רק בהוקת התהלה, דומה שיש בשטה, שהקרח בין עולי־ברה"מ לבין הקיבוצים מתחיל להפשיר לאט־לאט.

בתכניתנו להקים גם בצורה של קיבוצים, מרכזי קליטה לעולי ברה"מ, או אולפני קליטה. בכל אחד ממרכזי הקליטה הקיימים כבר, בגבעת ברנר ובכפר־הנשיא, יש 25 משפחות (100 נפש). כרגע דומה יוקם בקיבוץ צרעה. אולפני הקליטה ימנו 10—12 משפחות כל אחד. מבין 240 הקיבוצים שבארץ ייבחרו כמה עשרות, שקיימת בהם תודעת קליטה ויש בהם אנשים המוכנים ליטול על עצמם משימה זו. על־ידי כך ניתן יהיה להפוך את התנועה הקיבוצית לבית קליטה רציני של עולי ברה"מ. הכיתות זו עתידה הדים חיוביים ביותר בקיבוצים, אך לביצועה דרושים, קודם כל, בתי מגורים ומיבנים נוספים; זו נקודה מרכזית, העשויה לקבוע גורלה של תכנית הקליטה בקיבוצים".

ביקשתי לסכם כה מצב השיכון בקיבוצים בכלל, מחוץ לבעיות הקליטה.

"סקר על מצב השיכון בקיבוצים, שנערך בשנת 1970 הראה — מספר לי י. פנחסי, — כי 5343 נפש עדיין מתגוררות בצריפים ובצריפונים־ארעיים אחרים. מתברר כי מצוקת השיכון בקיבוצים אינה פחות קשה באשר באיזורי המצוקה והשכונות העוני בפרוורי הערים. כדי שנה חוזר דיב לביתם בתנועה הקיבוצית כאלף בנים שסיימו שירותם בצה"ל. אלה הם השכבות הצעירים הורי השיכון בקיבוצים. הם מתגוררים בצריפים או בשיכון ארעי אחר. כי קצב הבניה לחברים הצעירים ולבנים אינו מדביק את הצרכים הדוחפים ביותר". אף־על־פי־כן בטוח פנחסי, שאם יתחילו לבנות בקיבוצים שיכונים לקליטה, ברוכה של שיכוני הוותיקים, לא תהיה "התמרמרות" של הבנים והם לא יטענו: למה לעולים יש ולנו אין. גם אם יעמדו שיכוני העולים ריקים זמן מה, אין חשש כי צעירים יבנו "לפלוש" לתוכם.

"הקיבוצים ראויים להבנת — אומר פנחסי, — שיבנו בהם שיכונים לעולים. גם אם הללו יצטרכו "להכות לדושביהם", כפי שהם פוסים בבאר היובלים בארץ. עשרות משפחות של עולים וכן צעירים מבני הארץ, שפנו בשנים האחרונות אל קיבוצים מבנים בבקשה להתקבל, נדחו על הסף, אך ורק בגלל המחסור החמור בשיכון".

דרושים 85 מליון ל"י

— מה הן תחזיות הקליטה בקיבוצים בשלוש השנים הקרובות?

"אנו רואים אפשרות ריאלית לקלוט כעשרת אלפים נפש, תוך שלוש שנים. אם יעמדו לרשותנו יחידות השיכון הדרושות לכך. אף כי הדבר ידוע היטב, רצוני לחזור ולהדגיש את החשיבות של קליטת עולים בקיבוצים, בבחינה האיכותית של הבעיה: גידול התיישבות, פיזור האוכלוסייה, יישוב הספר, הצפקת הקליטה החברתית והאחרון אחרון חשוב מכל — במצב גדול של הוצאות הקליטה על־ידי שילובם המיידי של העולים במעגל הייצור הקיים, גם בלי השקעות נוספות באמצעי ייצור. כי המשק הקיבוצי עדיין צמא לאלפי עובדים נוספים".

(המשך [illegible] הבא)

המוסדות העל־תיכוניים — בן חורג

מאת ארנון מגן

בשנת 1970 מינתה המועצה להשכלה גבוהה ועדה לבדיקת מצב החנוך העל־תיכוני בישראל. בראש הוועדה הועמד פרופ' שניאורסון, ראש המחלקה לפיסיקה ישומית במכון ויצמן, ובין חברי הוועדה נמנו מטובי האישים בחיים הציבוריים בישראל, חלקם חברי המועצה להשכלה גבוהה וחלקם אישים חברים בה.

הוועדה ישבה על מדוכת החינוך העל־תיכוני כשנה וחצי, ובשנה הגישה את הדו"ח שלה לשר החינוך והתרבות, יגאל אלון. ...ית בכיל פרקים רבים על החינוך העל־תיכוני בארץ ...לצת להמשך פיתוחו, ועל כך ברשימה נפרדת. מעניינים ומאלפים לא פחות הנתונים הכלולים בדו"ח על מערכת החינוך העל־יסודי התיכון ועד (ועד הספר ...) הלימוד הגבוה, במצבה בו ובהתפתחותה ההווה לעתיד.

מערכת החינוך בנויה, כידוע, ...ות פירמידה: ככל שסוג הלימוד גבוה יותר, כן מועט יותר ...ר הלומדים בו. בסיסה של הפירמידה הוא אחיד פחות או יותר עד כיתה ח', בגלל חוק חינוך חובה. כל מי שנכנס לבית הספר בכיתה א' — להוציא חריגים מועטים — מסיים כעבור שמונה שנים את כיתה ח'. אך מכאן ואילך הולך הבסיס ונעשה צר יותר ויותר.

בשנת 1967 לבדו בכיתות ח' בישראל 51,000 תלמידים (המספרים מעוגלים); מאותו שנתון נשארו בשנת 1968 בכיתות ט' — 43,0..; בשנת 1969 בכיתות י' — 29,000; ובשנת 1971 סיימו לימודיהם בכיתות י"ב 21,000 תלמידים — כ־40% ממסיימי בית הספר היסודי ארבע שנים קודם לכן. 60% הנותרים נשרו בדרך.

המספרים הנ"ל מלמדים, כי הנשירה היחסית לא היתה שווה לאורך כל הדרך. מכיתה ח' לכיתה ט' נשרו 14%; 20% מלומדי כיתה ט' לא המשיכו בכיתה י'; מלומדי כיתה י' לא הגיעו לכיתה י"א 20%; הנשירה הגדולה ביותר — 26% — היתה במעבר מכיתה י"א לכיתה י"ב. ...ל זאת אין להמר, כי הגדולים ...ה הם משמעותיים; וכן סביר ...ות, כי עם הנהגת חטיבת הביניים ותחולת חוק חינוך חובה על כיתות ט' בכל הארץ תהיה הנשירה הגדולה ביותר במעבר מכיתה ט' לכיתה י', בעוד שבשנתון הנ"ל דווקא בשלב זה היתה הנשירה הנמוכה ביותר.

מתוך כ־21,000 התלמידים, שסיימו את כיתות י"ב בשנת 1971 (המספר המדויק: 21,369), קיבלו כ־10,4.. תעודות־בגרות (לרבות אקסטרנים) ועוד כ־1500 קיבלו תעודת־גמר ממשלתית. חלק זה של מקבלי תעודות־בגרות — כמסתבר — גבוה מאד בהשוואה למדינות אירופה. היתר או שנכשלו בבחינות־הבגרות, או שקיבלו תעודות־גמר של בית־ספר מקצועי או שהם בני ההתיישבות העובדת.

כמעט הכל מתקבלים

אותם עשרת־אלפים־ומשהו בעלי תעודות־בגרות הם איפוא הפוטנציאל להמשך הלימודים, כיוון שבם התגייסו לצה"ל בשלב זה (פרט לחלק מן הבנות — דתיות ...תיות בכיכול — תלמידי העתודה האקדמאית ומקרים מיוחדים). נוכל לדעת רק בעוד שנים, לגבי שנתון זה, כיצד הפוטנציאל בא על ביטויו בפועל. ...ם זאת רק בתנאי, שייערך מעקב אחריהם. מעקב כזה אינו נערך, כפים שלא נערך לגבי שנתונים קודמים.

בכל זאת קיימים נתונים מאלפים למדי בנושא זה משום הסיבה הפשוטה, כי בארבע השנים האחרונות היה מספר מקבלי תעודות־הבגרות קבוע פחות או יותר. מכאן שאפשר לערוך השוואה בין מספר מקבלי תעודות ובין הנרשמים למוסדות להשכלה גבוהה, תוך התעלמות מהעובדה, שחלק נכבד מהסטודנטים החדשים סיימו לימודיהם לפני שנתיים או שלוש שנים.

התמונה הכללית המתקבלת בשנים האחרונות היא, כי מספר המתקבלים לאוניברסיטאות גבוה יותר ממספר מקבלי תעודות־הבגרות — בערך 11,000 לעומת 10,000. לכאורה זו תופעה תמוהה, אבל יש להביא בחשבון, כי חלק מן הסטודנטים ה"טריים" הם עולים חדשים או מבוגרים. אולם גם אם נפחית את אלה ממספר הסטודנטים החדשים, יתברר כי כמעט כל בעלי תעודות־הבגרות — כ־80% — מוצאים את דרכם לאוניברסיטאות.

תופעה זו מלמדת על שני דברים: ראשית, כי תעודת־הבגרות שוב אינה משמשת היום כמטרה בפני עצמה, כשלב סופי, אלא כצעד לשלב הבא — הלימוד הגבוה. ושנית, כמעט כל מי שמבקש להתקבל לאוניברסיטה, מצליח להגשים שאיפתו זו. מימצא זה בא לסתור את הרושם הכוזב שמעוררים פרסומי האוניברסיטאות בראשית כל שנת־לימודים אקדמית, לפיהם 40%, אף 60%, מן הפונים אליהן לא נתקבלו ללימודים מחוסר אפשרויות קליטה. הסטטיסטיקה נכונה אמנם, אלא שיש לזכור, כי צעירים רבים נרשמים, ליתר בטחון, בשני מוסדות או אף בשלושה, תוך סיכון מאה עד מאתיים לירות לכל היותר, ומכאן המספר הרב של מועמדים שנדחו. בסופו של דבר קיים "נומרוס קלאוזוס" רק לגבי מקצועות ספורים, כגון רפואה ופסיכולוגיה.

כאמור, 80% — כ־8,000 מתוך 10,000 — מבעלי תעודות־בגרות מתקבלים לאוניברסיטאות. כאלף נוספים נקלטים בבתי־ספר על־תיכוניים, לא־אקדמיים, בעיקר בתי־מדרש למורים, שבהם תעודת־הבגרות היא תנאי לקבלה. עוד אלף אינו ממשיך בלימודים מכל סוג שהוא.

ומה דינם של כעשרת אלפי מסיימי כיתות י"ב, שלא קיבלו תעודות־בגרות? כמחציתם נקלטו בבתי־ספר על־תיכוניים מסוגים אחרים: בתי"ס להנדסאות ולטכנאות, לאחיות, לפקידות ולמינהל, לאמנות, ועוד. והשאר — לא ממשיכו בלימודים.

הקפאה בגידול

"ועדת ליפסון" גם עבדה על מגמות ההתפתחות הצפויות של הלימוד הגבוה בישראל בשנים הקרובות.

בשנות ה־60 חל גידול מהיר במספר הסטודנטים בארץ. הוא מקביל לגידול שחל במספר מקבלי תעודות־הבגרות, שהוא מצדו תוצאה של הגידול המהיר של האוכלוסיה בארץ בשנים הראשונות של המדינה. ב־1960 קיבלו תעודות־בגרות כ־2,800 בנים ובנות, ב־1962 — כ־4,000, ב־1964 — כ־7,000, ב־1966 — כ־8,100, וב־1967 — 10,400. עליה מקבילה פחות או יותר, כדי 500 עד 1000 פחות בכל שנה, חלה במספר הסטודנטים שהתקבלו לשנת הלימודים הראשונה באוניברסיטאות.

אולם מאז 1967 היתה "הקפאה" כוללת, כמעט במספר מקבלי תעודות־הבגרות ובמספר הסטודנטים החדשים. מצב זה ייפסק, קרוב לוודאי, במשך כל שנות השבעים. טעמו של דבר הוא, בגודל השנתונים של כיתות א' בשנות השישים היה כמעט קבוע — 48 עד 50 אלף. נכון אמנם, שאם היום מקבלי תעודות־הבגרות הם כ־20% מכלל אלה, שהחלו לחבוש את ספסלי־הלימודים 12 שנה קודם לכן — אין זה הכרח, כי אחוז זה יישאר קבוע לצמיתות. משרד־החינוך עושה מאמצים מבורכים כדי להעלותו ולהקטין את הנשירה בבית־הספר העל־יסודי — על־ידי חטיבת הביניים והחלת חוק חינוך חובה גם על כיתות ט' ו־י'. אבל הוועדה סבורה, כי מאמצים אלה יתנו את אותותיהם, לכל המוקדם, רק במחצית השניה של שנות השבעים.

החזית זו יש בה כאילו "להרגיע" את אלה, הרואים בדאגה יתרה את תפיחתן של האוניברסיטאות שלנו — מעבר למה שמקובל בכל ארצות העולם (יחסית, כמובן), פרט לארצות־הברית; מה גם ש"תפיחה" זו עולה הון־תועפות, המכוסה רובו ככולו על־ידי גופים ציבוריים — הסוכנות היהודית והממשלה. אבל יש הרואים בדאגה רבה גם את המצב הנוכחי. שפירושו — בשנת הלימודים תשל"ב — 49,000 סטודנטים בחמש האוניברסיטאות, בטכניון ובמכון ויצמן, שהם כ־15 סטודנטים לכל אלף תושבים.

דו"ח הוועדה נזהר מלומר דברים אלה במפורש, והוא מסתפק ברמזים דקים. אחרי הכל חברי ועדת ליפסון רובם ככולם הם מרצים באוניברסיטאות, ואין לצפות מהם שירצו לכרות את הענף שעליו הם יושבים. אבל מידה רבה של גילוי־לב בנקודה זו גילה יו"ר הוועדה בשיחה פרטית עמי.

פרופ' ליפסון סבור, כי מספר זה של 49,000 סטודנטים מוגזם בנקודת־הראות של המשק הלאומי, משתי בחינות בעיקר. ראשית, משום שאין האוניברסיטאות עונות במידה מספקת על צרכים לאומיים חיוניים, כגון הכשרת מורים. שנית, הן מושכות אליהן — בזכות יוקרתן והמעמד החברתי שהן מעניקות ללומדיהן — צעירים רבים, שאין להם עניין, גם לא הכושר, ללימודים אקדמיים, ורבים מהם, בעיקר במדעי־הרוח, אינם מוצאים בתום לימודיהם עיסוק בתחום התמחותם. ושלישית, האוניברסיטאות כמעט שאינן מכשירות את הפרודוקציה ואת עזות המורה.

הכל דואגים לאוניברסיטאות, אומר פרופ' ליפסון, ומזרימים להן את מיטב המשאבים. ואילו חוליה אחרת במערכת החינוך, חשובה לא פחות ומבחינות רבות מעולה מהן כמה וכמה, נמצאת מקופחת. הכוונה לחינוך העל־תיכוני — ועל כך ברשימתנו הבאה.

מנח"ל לאפק

נח"ל גולן להתיישבות חקלאית

מאת דוד שליו

בראשית היה נח"ל, כלומר: האחזות נחלאים על שפת נחל (ואדי) רוקאד, שהוא למעשה גבול הפסקת האש בין סוריה לישראל, בדרום רמת הגולן. זה היה בשלהי דצמבר 1967. ההאחזות החלוצה של נח"ל, שהוקמה על־ידי גרעין של איחוד הקבוצות והקיבוצים, התארגנה ונמקמה במחנה נטוש של הצבא הסורי בין שני כפרים ערבים; ג'בין במערב וחיתל במזרח. הקניון האימתני, הרוקאד הפלאי, האפל, העמוק המתפתל כנחש — כאילו היה "חובק" את הקצה המזרחי של מחנה המגורים הנח"לאי. מהעבר השני של הקניון — שם סוריה. משם באו המחבלים בלילה כדי להתנכל לנחלאים ולמקש דרכים ושדות. סכנה זו קבעה היא כשגרים הסורים לנח"ל גולן סילי קשיחה ופגוי מרגשות. חיילת ששירתה בהאחזות נהרגה כאשר מארב של מחבלים הפגיז את מחנה המגורים של הנחלאים ובפעולות הזרות נפצעו חיילים אחדים.

אולם ההיאחזות עמדה בנסיון ואף זכתה בימים אלה לשמש "אכסניה" לאיחודם שני גרעיני התיישבות, "אתגרי" ו"ארגבי", חניכי הנוער העובד, המקימים עתה את קיבוץ אפק, המשתייך לאיחוד הקבוצות והקיבוצים. בהיאחזות נח"ל גולן התחלפו אמנם גרעיני הנחלאים, אך היתה המשכיות הן במשימות הצבאיות־הבטחוניות והן במשימות החקלאיות. הראיה: הם עיבדו כשלושה אלפים דונם תבואות חורף וקיץ, חלקות קטנות של ירקות, תציר, עדר צאן ולול קטן. נכון, זוהי רק התחלה. אך שיחה הסופה (ביום טקס האזורה) עם בציגי גרעיני המתיישבים שמעון שכם וגלעד פלאי עשויה לשכנע, שהחבריא יצליחו במשימה, כלומר: לייסד ולקיים קיבוץ אשר יתבסס בעיקר על רפת חלב, מטעים, גידולי שדה וגידול תרנגולי הודו. בעיני שני הגרעינים הם אכבם בני תל־אביב והסביבה ומושבות הדרום הקרוב, אך לא מעטים מהם רכשו נסיון סביר בחקלאות בתקופת היותם בהכשרה בקיבוצים אפיקים ואיילת השחר וגם לימודיהם בכפר הירוק עשויים לתרום משהו להצלחתם. והעיקר: הם הדורו אמונה נלהבת במטרה ששמו לעצמם.

שמעון מגבעתיים, שהוא כנראה הדובר המוכר של המתיישבים, מספר, שהחבריא כולם בוגרי תיכון והחליטו ללכת להתיישבות עוד בטרם גויסו לצה"ל. "אין בינינו בני קיבוצים ומושבים, כולנו עירונים (ת"א) ובני פרברות כפר סבא, גבעתיים, בת ים וכו'. אך אין זה משנה. התחנכנו בנוער העובד והלומד, התלכדנו ומצאנו גם קיבוץ מאמץ: את איילת השחר, שבעזרתו ובעזרת חבריו שהתנדבו להדריכנו (מאקוטמה ר' עד פלוה רשלוחין...) אנו שואפים להצליח במשימה."

המשימה היא הקמת יישוב קיבוצי, בנוחת פיק, כפר סורי שלעבר בדרום רמת הגולן ומכאן שמו של הקיבוץ החדש — "אפק" שיקבל לרשותו את אדמות נח"ל גולן. בתקווה שהנח"ל יהיה לאפיק רחב ושוקק חיים.

חיל האויר פותח בי"ס מיקצועי - תיכון

בבית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה נפתח מסלול לטכנאות

בפיקוח משרד החינוך והתרבות • לימודים על יסודיים ועל תיכוניים — הומניסטיים, ריאליים וטכניים — במגמות מכונאות תעופתית, מכשור ובקרה • התלמידים יעמדו לבחינות בגרות במגמה טכנית ולמסיימים בהצלחה יוענקו:

תעודת בגרות במגמה טכנית — המקנה זכות כניסה למוסדות להשכלה גבוהה • תעודת גמר בי"ס לטכנאים • דיפלומה של טכנאי — לאחר תקופת עבודה במקצוע בחיל האויר •

יתקבלו בוגרי כיתות ט', י' • שכר לימוד מודרג מטעם משרד החינוך והתרבות • הלימודים בתנאי פנימיה • בוגרי בית הספר ישרתו בחיל האויר במקצועם • משך הלימודים כשנתיים • המועמדים יחוייבו לעמוד בבחינות כניסה.

שכר לימוד לכל תקופת הלימודים (כולל פנימיה) -.950 ל"י

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס בארץ ובידעפון

בית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

ה„אנטישמיות" המוסלמית־ערבית

מאת מיכאל אסף

ההתפרצויות האחרונות, זו אחר זו, של סאדאת בקאהיר ובמסעותיו על פני בירות ערב (אפילו במרוקו של בורגיבה) מבליטות „אנטישמיות" מוסלמית־ערבית. האם זו בביאות עמוקה יסודית, או תוצאה תגובה על יחסים ארעיים, חולפים?

ברור שאנטישמיות היא בדרך כלל אנטי־יהודיות, ובתקופה האחרונה — גם אנטי־ציונות. בכל אופן אין לדבר על ערבים כעל אנטישמיים, אלא כעל אנטי־יהודים ואנטי־ציונים.

סאדאת הסתמך בהופעתו במסגד בקאהיר ביום מולד הנביא, על הקוראן. וכך הבטיח מחדש, לאחר כשלון הבטחתו שנסתיימה ב־31 בדצמבר 1971, כי כעת יהיה כלדמר: עד חג המולד הבא (בערך באפריל 1973) יחזו היהודים (בני ישראל) שוב מושפלים ומסכנים, כבאמור בקוראן. אם בעזר סאדאת בהכנת דרשתו הפוליטית הזאת ב־פייר קנאי מלומד, או שהכין הוא נתו בלי כל עזרה — לא ידוע לנו כמובן.

אבל מן הראוי לציין בהזדמנות זו, כי הקוראן אינו אוצר לאנטישמיות ואפילו לא לאנטי־יהודיות. הוא ודאי גם ספר מלחמה דתית נגד היהודים ונגד הנוצרים שהתנגדו לנביא דת האיסלאם. אולם בעיקרו הוא ספר מלחמה נגד עובדי האלילים הערבים ואחרים. יותר מזה: יסודות חשובים מאוד של הקוראן הם: הכרה ב א ב מ ש ו ת ף לערבים וליהודים, הוא אברהם, כיבוד „הספר" (הברית הראשונה והברית החדשה, שמולשר לדעת בחומר כדי לפגוע בו ולי־קפה את האמונה ואמתות, האיסלאם), כיבוד מייסדי היהדות (הד בצרות) והעלאתם לדרגה הגבוהה ביותר של נביאים ושליחים אלוהים ועוד. הרי כה דבריו ובסוף הפרשה (סורה) החשובה ביותר (סורת הפרה):

„השליח (מוחמד) מאמין במה שהורד אליו מאת ריבונו (קר־רות הקוראן) — וכל המאמינים יאמינו באלוהים ובמלאכיו ובספריו ובשליחיו. לא נבדיל בין שליח לרעהו..."

וכאן ישאל השואל: ומה הסתמכותו של סאדאת על הקוראן בנבואתו הפוליטית השוללה ביחס ליהודים? ודאי איש לא יוכל לסרב, שאי־אפשר למצוא בספר־מלחמה־מצוה זה דברים קשים נגד יריבי מוחמד, יהודי ערב (מדינה) בשעתו. אבל האסמכתא של סאדאת היא סילוף פשוט, מכוון. הביטוי „בשפלות ובמסכנות" אמנם נמצא באותה סורת הפרה. אולם הוא שם לא הבטחת קללה ליהודים אלא חלק של סיפור היסטורי על בני ישראל במדבר כאשר יוצאי מצרים רטנו בלי הרף עם משה בטענה: „למה הוצאתנו מארץ מצרים ארץ הבצל והשום... כי למות במדבר הנורא". ומוחמד ר ב י ב ו ש ל מ ש ה בדרך סיפור: „וכאשר אמרתם: אה משה, לא נוכל לשאת מאכל אחד (מן), קרא למעננו לריבונך ויצמיח לנו מה־אדמה מתצירה וקישואיה ושומה ועדשיה ובצליה. אמר: התמירו את הטוב ברע ממנו? רדו מצרימה הינתן לכם אשר ביקשתם. והם הוכו ב ש פ ל ו ת ו ב מ ס כ נ ו ת ובזעם אלוהים עקב אשר כיחשו באותות אלוהים הרגו את נביאיהם בלי משפט..." ו ה ס י פ ו ר מסתיים כך: „היהודים הנוצרים (ואחרים) שהאמינו באלוהים וביום הדין ועשו הטוב והישר (מוב־כה) להם שכרם מאלוהיהם והם לא יפחדו ולא יתעצבו". זהו הנוסח המדויק של הקוראן בפרשת השפלות והמסכנות שהפלה סאדאת לשנת 1972—3.

אבל עניין „האנטישמיות" ה־מוסלמית־ערבית אינו מצטמצם בסאדאת. הפשיסט המצרי המפורסם — מזה ונאבן הסוציאליזם הנוסף־באצרי, כביכול מזה, שונה היא, כי בדורות האחרונים ידוו היהודים בארצות ערב והאיסלאם בכמות ידידה כה רבה שגם איכותם לא התבלטה שם. לכן גם לא עוררו תגובה שלילית ושנאה עמוקה כבארצות הנוצרים, שבהן היו מרדכים יהודים רבים ומתבלטים כמו בפולין ובגרמניה. אבל מאז נפגשו התנועה הלאומית היהודית והציונית בתנועה הלאומית הערבית (החל ב־1908—9), וביחוד מאז הצהרת בלפור והקמת מדינת ישראל, מתעמקת והולכת בארצות ערב שנאה פגילה נגד היהודים. ומאז יצא נאצר למסעו הפאן־ערבי מתעמקת שנאת־ישראל גם בארץ מוסלמית־ערבית כמצרים. על אחת כמה וכמה מאז נכבש חצי אי־סיני על־ידי ישראל במלחמת יוני 1967. עדות לכך כל העתונות היומית הערבית לארצותיה, כתבי־עת, שידורי הרדיו והטלויזיה, ספרים בשירה, בפרוזה, בהיסטוריה, במדע ומח־ברות, כרוזים, עתונים לילדים, ספרי־לימוד ועוד ועוד. אין יום בשנה שלא תופיע בו איזו יצירה מודפסת אנטישמית־ערבית. בכל אופן „הישג" כזה ספק אם היה לאנטישמיות אפילו בשיא התעמולה של היטלר וגבלס.

הכוח המניע של אנטישמיות זו הוא אוסר האונים של העולם הערבי בגדול הכמות באוכלוסיה, בשטחים ובאוצרות נפט מול ישראל הקטנה. כל יום נוסף של אי־נסיגת ישראל מהשטחים שנכבשו ביוני 1967 הוא עלבון נוסף לפאן־ערבים בכלל ולמצרים בפרט. מצרים, שהתיישבה בימי שלטון נאצר על הרכבת הפלשתינאית בתקוה להגיע באמצעותה לשלטון פאן־ערבי, היא־היא המרגישה ביותר בעלבון אי־הנסיגה הישראלית. מנהיגיה נאצר אתמול וסאדאת היום, באכלים ממש על־ידי „השפלות והמסכנות". שאלת הגישור בעזון התגרותם בישראל; כל עמי ערב והאיסלאם בזים עתה למנהיגים המצרים. תגרוע מכל כי ברוז זה דבק עתה בחלק גדול של המצרים — המשכילים הנבונים. באמצעות לחישות חלציות *), כיד המצרים הטובה עליהם, עתיד ונבון לסאדאת הזה, יורשו של נאצר הגמד, להד־ביק את כל העם המצרי.

במצב זה מפעיל סאדאת כל ה־אמצעים והשיטות האפשריים, עתי־קים וחדשים כדי למצוא תחליף לחוסר־האונים. תחליף זה — הוא שיטת בלקבלצם בצירוף לוחמה פסיכולוגית מודרנית. כלומר: קולות, איומים והבטחות פוליטיות ביזוי. ומכיוון שהפלג המשכיל של סאדאת הלאה, הריהו עושה מאמץ — ובזה שותף מלא הוא עם קאדאפי בעל־בריתו — לרכוש את לבות העם המשכיל המעמד הבינוני על־ידי ליבוי הקנאות הדתית המוסלמית. כך למשל בחיפושי הנואשים אחרי אחדות העם המצרי שולח הוא הספירית־הבטחותיו גם (ואולי בעיקר) לעבר „האחים המוסלמים", אשר כל דמו מן הקוראן חשוב בעיניהם מאוד. אמנם הסוציאליזם הנאצרי אינו מקובל עליהם אבל בעצם גם לא על סאדאת. בשמת זה יכול הוא ודאי להסתדר עם הסוציאליזם הפאשיסטי של „האחים".

באר אנטי־יהודית מורעלת ביותר נמצאת עתה בארצות מוסלמית־ערביות. היא מורעלת והולכת מיום ליום יותר. מנהיגי מצרים ואחרים המתוסכלים עד היסוד כאילו מוצאים סיפוק יחיד בהעמקת הבורות הזלל. כלומר: בריבוי הרעל שבמזק. הפיכת זהות לששרתת הפוליטיקה — דבר ישן־נושן הוא.

* למשל: תוכן אחת הלצות האחרונות הוא, כי פנו לסאדאת וביקשו לקנות אצלו ... זה אין לי, ענה. פנו נא אל מעבר למתרס לדיין. ומה אתה מוכר? אני מוכר לשון גדולה, ענה.

מפלגת שלטון ובטאון המפלגה

מאת מרדכי נסיהו

הסדר הנכון מחייב, שלאחר ש־לשכת „העבודה" החליטה על הוצ־אה לאור של שבועון, בתורת בטאון המפלגה ומערכת — אין היא צריכה לחזור ולדון בשבועון אלא על מנת לבחון, אולי לאחר שנה, אם החלטותיה אלה היו נכונות. האם, אכן, לשבועון זקוקה המפלגה או אולי לירחון? האם היא מוכנה להחזיר ולתת אמון בעורך שבחרה? האם מילאה מועצת המערכת את תפקידה? במשך השנה הרי זה תפקידה הבל־עדי של מועצת המערכת לכוון את השבועון ולבקר אותו. למעשה, הלשכה דנה ב„אות" כמה פעמים ואילך מועצת המערכת, לאחר שקיימה בתחילה כמה דיונים עקרים למדי, לא כונסה זה חודשים רבים.

הפעם, בישיבת הלשכה ב־27.4.72, היה המצב שונה, ומצבה שונה זה התעלם להלכתיך כל אלה. בין בלשכה ובין בעתונות, שבאו לגונן — תוך התפרצות לד־לת פתוחה — על חופש הביטוי והבקורת של עורך „אות" ושל בטאון המפלגה.

מאמרו של דוד שחם „שאלות מטרידות" - מסתיים, בראשית. ה־פסקה האחרונה שלו, במשפט: „מישהו חייב תשובה על כל ה־שאלות הללו". אמנם, בסופה של אותה פיסקה היתה לשחם גם תשובה משלו — לנהוג בקצין הבכיר כפי שנהג טרומן במק־ארתור (שאם לא כן נשקפת סכנה לעתיד החיים הדמוקרטיים בארץ) — אבל עיקרו של המאמר הוא בדרישה לתשובה על „השאלות המטרידות".

והנה, בא שר־הבטחון ללשכה, שבה הוא חבר, ואמר שהוא, כשר הנוגע בדבר בממשלה, חייב בת־שובה, בין השאר, מפני שלא ראש ועדת החקירה שמינה הר־מטכ"ל, שהוא אלוף בצבא, לא הפרקליט הצבאי וגם לא היועץ המשפטי של הממשלה, שהוא אז־רח, יכולים לבוא לפורום העליון של המפלגה ולהשיב. כמילוא ה־אחריות כלפי הכנסת וכלפי המפל־גה היא עליו — גם אם, בהת־אם לחוקת השיפוט הצבאי, אין לו כל חלק בתהליך עצמו של החקירה וההעמשה.

והזאת היא התקפה על חופש הביטוי והבקורת? האומנם נאמר, שלבטאון המפלגה אסור היה להז־דקק לנושא; האומנם דרש דיין להשתיק את הפרשה, כפי שנכתב ב„דבר"? היה זה במקרה באותו מעמד — להפך. האין הבדל בין אסור להזדקק לנושא לבין בקרת של אופן ההזדקקות לנושא? היש ספק בכך שדיין יזם את הדיון בלשכה לא על מנת להשתיק את הפרשה אלא, להיפך, על מנת להחדש באור שונה מזה שניתן לה בכמה עתונים. כד־לל „אות"? שהרי אין ספק שקולה של הלשכה המתפרסם בכל העתונות חזק לאין ערוך מקולו של „אות". והאם חופש הבקורת — המכוון, ללא ספק, לעורך בט־און המפלגה — כשמדובר בנציגי המפלגה בממשלה — אסור לנ־ציגי המפלגה בממשלה כשהמדובר במאמר של עורך „אות"?

שהרי הפעם הזאת, להבדיל מפ־עמים קודמות, הדיון בלשכה לא היה על „אות" (זה היה דיון של לי בלבד) אלא על דרך טיפולה של הממשלה בחריגים שבוצעו ב־פיתחת רפיח. הבקורת לא היתה על זכותו של דוד שחם לכתוב ולבקר אלא על מה שכתב במ־אמר המסוים „שאלות מטרידות".

כיצד יכול עתונאי, ועל אחת כמה וכמה, עורך „אות", לכתוב: „ואם הם נעשים (אותם חריגים — ה"מ) — מדוע אין הוא (שר הבטחון — הכותב) נוקט בצעדים לענוש את עושיהם?" יכול להי־יות ספק (ועל כך היה ויכוח בע־תונות) אם יש טעם לדון בחומ־רת העונש שעה שהעובדות עצמן אינן ידועות במלואן או בחלקן. ויכול להיות ספק (וגם על כך היה ויכוח בעתונות) אם עובדות אלה, להבדיל מהעובדות הקשו־רות ב„נתיבי נפט", צריכות להי־יות גלויות או חסויות. אבל כלום לא ידע דוד שחם שהרמטכ"ל, על דעת שר הבטחון, נקט בכל הצעדים שחוקת השיפוט הצבאי מחייבת אותו ומאפשרת לו לנקוט בהם? כלום לא ידע דוד שחם שלממשלה — בכלל זה שר הבט־חון — אין כל מעמד בתהליך המשפטי בצבא?

כל עתונאי חייב בידיעת העוב־דות הגלויות (במקרה זה — הצ־עדים ששר הבטחון נקט) ובנא־מנות לאמת. כל עתון חייב לאפ־שר למותקף להתגונן — אפילו אם עמדת המותקף נוגדת את עמ־דת העתון ולא רק את עמדת התוקף. האין כללים אלה חלים על עתון מפלגת השלטון כלפי נציגי המפלגה בממשלה? כלום אין הם זכאים להגנה בעתון מפ־לגתם? האם מרגום הדבר לדרוש שבטאון המפלגה יביא, לשם איז־ון, גם את דעת נציגי המפלגה בממשלה? האם דעת העורך, ה־מתנגדת לעמדת הממשלה, היא הדעת הבלעדית של המפלגה? האם גם זאת לא ידע דוד שחם, שעה שתקף את שר הבטחון, ש־זהו לא רק אחריות הממשלה כולה אלא במקרה זה (כולל אי־ביטול המעשה לאחר שנעשה), גם דעת הממשלה כולה שנעשה מה שצריך היה להיעשות? והאם זהו התקפה על חופש הביטוי והבקורת שעה שראש־הממשלה ושר המשפטים מסבירים לעורך בטאון מפלגתם את המבנה החו־קתי של ישראל (כולל חוקת ה־שיפוט הצבאי) השונה מזה של ארה"ב?

אכן, אין צורך להשיבותה של עתונות חפשית במסגרת חברה דמוקראטית כולל של עתונות חפ־שית במסגרת מפלגה דמוקרטית; ועל אחת כמה וכמה במפלגת שלטון. אבל אין ערוך לחשיבותה של אחריות עתונאית בחברה דמו־קרטית, כולל במפלגה דמוקרטית; לא כל שכן, במפלגה אשר נצי־גיה מהווים גורם דומיננטי ב־שלטון. אין אני מזדהה עם כל מה שאמרו באותו דיון בלשכה ראש הממשלה ושר הבטחון. אבל, בעיקרו של דבר, הצדק היה, לד־עתי, אתם בדיון הזה.

רצח מסתורי מסעיר את צרפת

מאת ז'אק מוריס, סופר „דבר" בצרפת

פרשת רצח מסתורית, המסעירה את הציבור בצרפת, כפי שלא הסעיר אותו אף מעשה דומה למן תום המלחמה, מועלמת ומפלגת את הציבור הצרפתי ואף מערערת את אשיות מערכת המשפט בצר־פת. עתה שוב אין הציבור נותן דעתו לקרבן הרצח עצמו ומוקד ההתעניינות עבר להשלכות הפוליטיות ולפגמי החברה הצר־פתית.

מעשה בנערה כפרית, בת 16, בריגיט דיוואר, בתו של כורה פחם במחוז פלאנדרס, שנמצאה מתה, לאחר שנחנקה ונפצעה בגרון, באזור שבכפר ברואי־אן־ארטואה, לפני כחודש ימים. בתחילה האמינה המשטרה שלפ־ניה עוד אחד ממעשי־הרצח בידי פושע מיני שהפכו כבר לתופעה שיגרתית.

ברם, הרצח המסתורי קיבל מימד דראמטי, כאשר נתעורר החשד שהרוצח אינו סתם פושע או חולה־מין אלא דווקא האיש המכובד והנערץ ממש באיזור כו־לו, הוא הנוטאריון הציבורי פייאר לרוי. גופת הנערה נת־גלתה בשדה בדרך הכפרית מבית הוריה אל בית סבתה העירונית, אשר אצלה היתה בריגיט רגילה לישון. הנוטאריון לרוי נחשד במעשה הרצח המתועב, לאחר ש־עדים העידו עליו שראוהו משוטט במקום בדיוק במקום ובשעה שה־נערה נרצחה — לפי עדות הבדי־קה הפאתולוגית שלאחר המוות.

הנוטאריון לרוי, רווק בן 37, הכחיש מכל וכל את האשמה המ־יוחסת לו ואף הציג מיד „אליבי": בשעת המעשה הוא שהה אצל אמו — סיפר לחוקרים. ברם, אמו הכחישה את דברי בנה בתוקף. האליבי נתגלה איפוא מזוייף, אז המציא הנוטאריון „אליבי" אחר: הוא בילה אצל אהובתו, אשה נשואה ועשירה העומדת לקבל גט ולהינשא ללרוי. האשה, הגברת מוניק מאייר, בת ה־42, המנהלת אורח חיים כשל עשירים ובזבז־ניים לראווה, העידה לטובת אהו־בה ואישרה את סיפור האליבי החדש של לרוי, דהיינו שישב אצלה בבית ושניהם צפו בטלוויזיה בשעת הרצח. ברם, החוקרים שמו לב לעובדה, שגן ביתה המפואר של מאדאם מאייר גובל עם האחו עליו נמצאה גופת הנערה ורק גדר שיחים מפריד ביני־הם.

המשטרה טרם מצאה הוכחות רפואיות־מדעיות שיקשרו את לרוי למעשה הרצח, אך הסתירה בין שני ה„אליבי" שהמציא בזה אחר זה די היה בה כדי להניע את השופט החוקר, אנרי פאס־קאל, כי יאשים את הנוטאריון המכובד ברצח. הוא ציווה לעצור את לרוי עד לגמר החקירה.

מעצרו של לרוי עורר גל של תגובות נזעמות בכל רחבי צרפת, ובעיקר בכפר הכורים — הוא כפר מולדתה של הנערה בריגיט. הכפריים והכורים ונשו־תיהם יצאו והפגינו את זעמם נגד הנאשם ברצח המתועב.

עם זאת ניכרת מבוכה ובושה אצל האזרחים המכובדים, החב־רים ואנשי העסקים במחוז, אשר לא יכלו לעכל את המחשבה ואף לא יכלו להאמין בשום פנים ש־איש מכובד על הכל כמו הנו־טאריון לרוי יהיה חשוד ברצח התלמידה התמימה. הם גם זעמו על השופט החוקר שהעיז לאסור אדם כה מכובד יחד עם אסירים פשוטים — רק על סמך החשד שמכילא אינו מתקבל על דעתם.

כאן יש צורך להבהיר שהנו־טאריון בצרפת אינו דומה כלל מבחינת מעמדו המשפטי והחברתי לזה של נוטאריון או רשם בכל מדינה אחרת. זהו מוסד עתיק יומין בצרפת, בעל מסורת מכו־בדת, הנהנה מאמון הכל. דמות שמצאה את ביטויה בספרות הצר־פתית, ביחוד ברומאנים של באלזאק ו־פלובאר. בכפר הצרפתי נהנה ה־נוטאריון ממעמד דומה לזה של האציל — בעל האחוזה בעבר. הוא השליט האמיתי, הקובע לע־תים גורל תושביו, הוא האיש המבצע את הצוואות, מוציא לפ־על את חלוקת הירושות, מטפל בעסקי הרכוש ומייעץ בעניני ה־השקעות, ולעתים אף משמש ל־תושבי האזור כ„בנקאי" המלווה להם כסף. בקיצור, זוהי כבר דמות אגדתית וסמלית. דווקא עם זאת דמות היא קיימת ומוסיפה להטביע את חותמה על החברה הצרפתית, בעיקר על החברה ה־כפרית וזו שבעיירות השדה. אין תימה שמאסרו של הנוטאריון כחש־וד במעשה רצח כה מתועב של התלמידה הכפרית גרם זעזוע ממש לא לתושבי המחוז בלבד אלא לכל צרפתי הנאמן למסו־רת הצרפתית וההוד לכבוד בני המעמד המיוחס.

ברם, במקרה דנן, גם השופט החוקר נהנה ממעמד לא פחות מכובד בצרפת. אף כהונה זו הפ־כה לחלק מהמסורת המשפטית עוד מימי המהפכה. הוא הסמכות „לפתוח תיק" או לא לפתוח. הוא המחליט על החשוד ומצווה לפ־תוח בחקירה ולאסור את החשוד, עד שיימסר דינו בידי בית משפט רשמי.

יחד עם הזעם נגד הנוטאריון, נתעורר גל זעם דומה נגד השופט החוקר על שהעז לצוות לאסור את הנוטאריון המיוחס. ומאידך גיסא נתעורר גל של אהדה אל השופט־חוקר מצד פשוטי העם וחוגי השמאל בעיקר על שמצא עוז בנפשו לא להירתע מפני הדר־ת איש מכובד באזורו כמו לרוי.

דומה שהציבור הצרפתי כולו נתעורר לפתע מאשליה מתוקה ובן לילה גילה לתדהמתו, שב־צרפת הנאורה קיימות שתי שיטות משפטיות ושתי מערכות ענישה: האחת הנוקשה והמכבדת את כל חומרת הדין כלפי פשוטי העם והעניים, השניה — הסלחנית, ה־נוהגת בכפפות משי ואף מתעלמת ומטשטשת את הפשעים המבוצ־עים בידי בני המעמד המיוחס וה־עשיר. בעיני ציבור הפועלים הפך השופט־חוקר לגיבור לאומי, איש הצדק, שאינו מהסס לח־שוף את פרצופה האמיתי של ה־חברה הצרפתית ולגלות את פגמי מערכת המשפט. העתון השמאלי של הטרוצקיסטים הכריז על ה־שופט־חוקר פאסקאל: „השופט הקטן עומד לצידו של העם הע־מל. אנו נסייע לו לחשוף את פרצופם של ה„קאניבאלים" של ה־בורגנות".

המבוכה והסערה הציבורית גד־לו שבעתיים כאשר לפתע ציווה התובע הכללי של מחוז פה־דה־קאלה על פאסקאל לשחרר את החשוד ממעצר. מיד פשטה השמ־מועה שהוא עשה זאת לפי פקודה מגבוה, אולי משר המשפטים עצ־מו. שכן התובע ידוע דווקא כבי־שתו המחמירה ואינו נוטה לקולא. אולם השופט החוקר, פאסקאל, עד כה איתן על החלטתו והוא משוכ־נע שבקרוב יהיו בידיו כל הר־איות הדרושות להרשעת הנו־טאריון או שותפו למעשה הרצח.

מכתבים למערכת

עוד על מס ערך מוסף

בדין וחשבון של חברי ועדת ה־כספים על שליחותם באירופה בד־בר הנהגת מס ערך מוסף, שפורסם ב„דבר" בשעתו — נאמר, כי אמ־נם הנהגת רפורמה במסים באירו־פה היתה בתקופה של שגשוג כלכלי, אך אל לנו בארץ לחכות לתקופה של מיתון — איננו רוצים בה. אך את הרפורמה במיסוי יש להנהיג. המתנגדים להנהגת הרפורמה, טו־ענים, כי העיתוי לא מתאים לכך, כי זה יגביר את האינפלציה. כדאי לקרוא בימים אלה דבריו של הפרופסור חיים בן־שחר (החוג ל־כלכלה, אוניברסיטת ת"א) המחזקים את דעתי בענין. הוא כותב:

„החשש של הממשלה, כי הטלת מס ערך מוסף תגביר את קצב עליית המחירים הוא, כנראה, ה־גורם העיקרי להיסוסים בשאלה זו. אכן, בתקופה של יציבות המחירים יש לצפות לכך, שהטלת מס ערך מוסף תגרום לעליית מחירים ב־שיעורו של המס. ובתקופה של לחצי עודף ביקוש, תוך קיפאון זמני ברמת המחירים, עלולה הט־לת המס לגרום לפריצת היציבות ולעליית המחירים. אולם, כותב פרופ' בן־שחר, „שני המקרים לא רלוונטיים כיום. בהיות המשק נתון במילא בעיצומו של תהליך התפ־לאה במחירים, בשיעור המגיע כעת ל־12% לשנה. כאשר קצב עליית המחירים הוא כה מהיר — ספק אם הטלת המס תהיה מסוגלת להחישו. ואם תהיה עליית המחירים, אז, כותב בן־שחר: „צריך אם כן להב־ין כי עליית מחירים, באם תהיה, היא לא תהיה דווקא בעקבות הט־לת המס — אלא היתה מתרחשת ממילא ואילו הטלת המס תאפשר לנצל את עליית המחירים לספיגת כוח קניה מן הציבור".

כעת עושים את „הספקולנטים" הסוח־רים, היצרנים, הקבלנים וכו', המ־שלשלים רווחים לכיסיהם!

המסקנה היא, איפוא, שכאשר שוררת במשק אינפלציה, הנגרמת על ידי עודף ביקוש (כפי שזה אצלנו) הטלת מס ערך מוסף איננה מגבירה את הלחץ האינפלציוני, אלא להיפך, מרסנת אותו.

ויש להזכיר פעם נוספת, כי הכ־רוכה בהנהגת מס ערך מוסף, היא לתועלת רפורמה כוללת במערך המ־סים שבה דרושה ליעילותו של ה־משק וזו תביא במידה רבה לבי־טולו של מס קניה, תשלומי חובה, וכן להקטנת שיעורי מס ההכנסה.

אכן, אל נא יהסס שר האוצר — אך השאלה היא אם מנגנון הבי־צוע של הרפורמה עושה את הד־רוש מבחינת הסברה טכנית, למען הנהגת הרפורמה. כי בכך תלויה הצלחתה. שר האוצר צריך לשקול זאת היטב.

ישראל קרבנן

נוכח ה„מרד" בתוך ההסתדרות

מוסדות מפלגת העבודה משו־תקים עתה ואין המפלגה גורם ב־הכוונת פעילות שליחיה. עובדה זו היא המסבירה את התופעה המשו־נה והמסוכנת, שאין המפלגה מת־ערבת באנדרלמוסיה שהשתררה ב־הסתדרות במישור של יחסי־עבודה. שר העבודה י. אלמוגי הגדיר את המצב כעין מרד של מזכירי האיגודים המקצועיים הארציים נגד הוועדה המרכזת. אם דיאג־נוזה זו נכונה, הרי זאת הפעם הראשונה בתולדות תנועת העבודה שלנו, כי זרוע ארצית של ההסתד־רות מתמרדת נגד ההנהגה ואיננה מקבלת את מרותה.

נוצר מצב משונה ודי טראגי: לאחר מו"מ ממושך, מייגע ומלווה איומים, התגו ראשי ההסתדרות (כולל אחדים מבין מזכירי האי־גודים הארציים) על הסכם, שהוג־דר ע"י מזכיר ההסתדרות כהסכם הטוב ביותר שהשיג ציבור השכי־רים ב־20 השנים האחרונות. 24 שעות לפני חתימה זו הוסכם ב־הסתדרות (ושוב בהשתתפות המז־כירים הארציים) „לפתוח לאלתר בבירור לחתימה הסכמים ענפיים ומקומיים". אולם כאשר הגיעו ל־ביצוע נמשך ה„לאלתר" הזה יותר משלושה חודשים, ובדרך מהוועדה המרכזת אל המזכירים התגמדו ה־תביעות מ־6 אחוזים לעשרות אחו־זים.

יהיה זה חוסר אחריות להתעלם מהאזהרות הצמודות, שהתביעות לתביעות השכר המופרזות תדרדר את המשק — לפי שר האוצר פ. ספיר — „לתוהו ובוהו וקטסטרופה", ולפי שר המסחר והתעשיה ח. בר־לב צפוי מיתון, או פיחות או העלאת מסים. ברור, שאותם ממזכירי ה־איגודים המקצועיים הארציים הס־תבכו בדימגוגיה סוציאלית מסוכנת שקורבנה הראשון יהיה ה־פועל.

אם התביעות של המזכירים אינן ריאליות והם מתכוונים למעשה רק להסכם מסגרת (6%) תביעה סבי־רה, כלומר שלמעשה יקבל העובד רק חלק חמישי, או עשירי מהתב־יעות שהוגשו ע"י חלק מהמזכי־רים — נשאלת השאלה: האם עד־כדי כך ירד כוחה של ההסתדרות והרמה של המאבק המקצועי? מתי נהגה כך ההסתדרות? הקו הרא־דיקאלי החדש גורם כבר נזק רב למדינה ולעובד — מתערער הבט־חון ביציבות המשק.

אין לטשטש את העובדה, ש־ההסתדרות נדחפה למבוי סתום, ודרושה איפוא התערבותה מיידית ו־פעילה של הממשלה, או של מפ־לגת העבודה, החייבת להטיל את מרותה על שליחיה.

ז. יואלי

מדוע לסוסים אין פרסות

מאת ז'אן דניאל

לכאורה אין עתה מחסור בארץ־הסובייטים. חוץ ממצוקת הדיור, המררת את חיי רוב התושבים, לא חסר דבר חיוני לאיש הנבון להסתפק במועט. רמת־החיים של המוני־הפועלים עדיין נמוכה ל־מדי (בהשוואה למערב או לישר־אל), אך היא משתפרת, אף־כי באיטיות רבה. אלא שעל האזרח הסובייטי מכביד המחסור ה„קטן", הזוחל, התכיפי פעם במצרך זה ו־פעם במצרך זה. על פי רוב חס־רה הסחורה הנכונה במקום ה־נכון ובזמן הנכון. „הלו! אנח־נו זקוקים לסוללות!" — קורא תו־שב טביליסי, בירת גרוזיה, ב־מכתב נרגז לעתון מקומי. ה־מדובר בסוללות רגילות למקלט־רדיו. „בחנויות כאן אין להשיג אותן", מתלונן הכותב. ושואל: מדוע בשביל כל חפץ פעוט צריך להתרוצץ ולחפש בכל העיר ול־בסוף אינך מוצא אותו?

הנה מצרך חשוב יותר — נע־לים. לפתע מורגש מחסור פה ו־שם, מוסר „פראבדה" המוסקאי. בית־החרושת באומסק, אחד הגדו־לים ביותר בענף זה ברוסיה, ה־מייצר יותר ממיליון זוגות נעליים לשנה, החל לפגר. אשתקד עוד נחשב למפעל מצטיין ומספק כמויות גדולות של נעליים מעל המכסה. לאחרונה ירדה איכות ה־תוצרת עד כדי כך, שרשת־המס־חר מסרבת לקבל אותה. גם ה־אופנה התחלפה בינתיים ואילו ה־מפעל מוסיף לייצר דוגמאות שאין להן עוד ביקוש; מאות אלפי זו־גות כאלה נצברו במחסן. המפ־סיד העיקרי הוא הצרכן. הנהלת בית־החרושת מטילה את האשם בניידות הפועלים, בחילופים תכ־ופים של צוותי־העובדים. ואילו ה־שלטונות טוענים, כי הקשר בין התעשיה ורשת־המסחר אינו הדוק ויעיל למדי. כך או אחרת, הממ־שלה הסובייטית נאלצה לייבא ב־אופן קבוע נעליים מחוץ־לארץ ו־לא רק מהמדינות הקשורות עמה (פולין, הונגריה) אלא אפילו מה־מערב — מצרפת, מבלגיה, מבר־יטניה.

התושבים מאושרים מאוד אם מזדמן להם לקנות תוצרת־חוץ. רווחת בברה"מ מעין אמונה טפ־לה, שכל סחורה שאינה סוביי־טית, היא טובה יותר. אפילו ה־נשים המוסלמיות שבמזרח הסוב־ייטי „משתגעות" אחרי כל מה שבא מבחוץ. עתון אוזבאקי גילה בימים אלה, שבנות־המקום מכלו־ת כל מחיר כדי להשיג בדים וחולצות מיבוא (סחורות כאלה מייבאים הסובייטים בעיקר מפולין ומצ'כוסלובאקיה).

ומהנשים — אל הסוסים. גם הם סובלים מחסור, אם כי אינם זוכים לכותרת בעתון, כבר־השבוע ב„קומסומולסקיה פראבדה". תו־שב אזור סטאברופול האונן ב־מכתב לעתון, כי אינו משיג פר־סות לסוסו. המערכת ביקשה הס־בר ממשרד־החקלאות. כתברר ש־בתחום זה המצב הוא בכי רע. המומחה הראשי במינהל לגידול־סוסים מודה, כי התעשיה המקו־מית מייצרת אך „כמות עלובה" של פרסות, כ־35 — 40 אחוז מה־דרישה. „וזוהי הסיבה, שסוסי־עבו־דה רבים אינם מנוצלים ולמשקים נגרמים הפסדים גדולים".

מספר הסוסים בברה"מ מגיע ל־כ־7.5 מיליון; הם עדיין ממלאים תפקיד לא־מבוטל בחקלאות ה־סובייטית נוכח רמת־המיכון ה־ירודה שלה. לפני ארבע שנים הח־ליטה הממשלה להטיל על כמה מפעלים לכתבת להקים מחלקות מיוחדות לייצור פרסות ושאר אבי־זרים לסוסים, אולם הדבר לא יצא אל הפועל. אגב, בברית־המו־עצות בעלת אוכלוסיית־הסוסים ה־גדולה והמשק המתוכנן אין רשות אחראית לייצור פרסות...

ומהסוסים — אל הטראקטורים. בימים אלה התפאר העתון ה־סובייטי „זמנים חדשים", כי בר־ה"מ תופסת את המקום הרא־שון בעולם בייצור טראקטורים ו־כי היא מייצאת כל שנה למעלה מ־30.000 יחידות ל־62 ארצות־חוץ. אבל בפנים, בברית־המוע־צות גופא, היה הטרקטור לילד־קיפוחו של השלטון ולצרה צרורה של החקלאים. מה טובים טראקטורים — שואלים ברוגזה בכל כפר ובכל משק — אם אי־אפשר להחזיק אותם במצב תקין, אם לא ניתן להשתמש בהם? לק־ראת זריעת־האביב שוב נתקבלו במערכות העתונים הסובייטים מכ־תבים אין־ספור, המוקפים לחלקי־חילוף. עתון מוסקואי אחד אפי־לו הגדיר את המצב הקיים כ־„רעב לחלקי־חילוף".

הנה מכתב אחד מני רבים ש־ראה אור ב„קומסומולסקיה פראב־דה". כותב הממונה על בית־ה־מלאכה באחד הקולחוזים: חסרים לנו כ־800 פריטים, בעיקר שרשר־ות וצירים לטראקטורים. פני־נו למחסן־ההספקה המחוזי במוס־קוה. אין ביכולתנו לעזור לכם, ענו. לא שולחים לנו את כל ה־פריטים שביקשנו; וגם מה שאנו מקבלים לא כולו ראוי לשימוש. הגיע אלינו משלוח של גלגלים — פסלנו את כולם, כי היתה זו תוצרת פגומה („בראק"). אותו מפ־על סיפק לנו גם שרשרות — באה אחת „בראק", שני בתי־חרשת אחרים לחלקי־חילוף — קצת יותר טובים: „רק" 87 ו־67 אחוז תוצרת פגומה... אולם ב־כתובות אחרים של רוסיה המצב עוד יותר גרוע — ניסה לנחם אותנו מנהל המחסן.

המצב בחקלאות הוא בלתי־מש־ביע־רצון כמצב באופן קבוע. ה־יבולים הדלים של השנים האח־רונות עוד הכבידו על כך. הח־רף, שאך עתה חלף, היה קשה, קר מן הרגיל, והוא סיכן את גידולי־השדה. אשתקד לא הצדיק המשק החקלאי את התקוות שתלו בו הן השלטונות והן עובדי־ה־אדמה. הממשלה הסובייטית נאל־צה לקנות בקנדה (ב־1971) חיטה בשווי של 330 מיליון דולר — 50 אחוז יותר מב־1970. כן יובאו מארה"ב לברה"מ תירס ומספוא בשווי של כ־140 מיליון דולר.

המצב הבלתי־משופר בחקלאות נותן את אותותיו גם באספקת ה־לחם. שר־המסחר של הפדרציה הרוסית ד. סאבלוב הודה במא־מר, שפרסם בימים אלה בעתון מוסקואי, כי קיימים ליקויים מסד־ריים בהספקת־הלחם. אבל כל־פי חוץ מציגים הסובייטים עצמם הצלחה...

היממה הגדולה שהפכה את הבלתי־צפוי לעובדה

(המשך מעמוד 11)

עמדת הדרג המבצעי בלוד, בראשותם של שר הבטחון והרמטכ"ל, כי ניתוק, ועניק, להשהות כל פעולה (אם כי ניתנה הסמכות לדרג זה לפעול בכל שעה שהיא, לפי מיטב שיקוליו), הוליכה ראש־הממשלה בשעה 4 לפנות־בוקר לכנס ישי־בת־ממשלה מיוחדת בשעה 10 ב־בוקר, לפני שתתבצע הפעולה.

מסתבר כי שעת המתיחות הג־דולה ביותר היתה בין השעות 3 ו־4 לפנות־בוקר. ראש הממשלה שוחחה טלפונית עם שר הבטחון בשעה 3, ועם שר התחבורה בש־עה 3.30 לפנות־בוקר. והם הצ־ביעו אליה ההערכות והשיקולים, שביניהם היתה דומיננטית מידת הסיכון של שלום הנוסעים. סמכות־ההחלטה נשארה בידי הש־רים והרמטכ"ל שבשטח, בהתייע־צות מתמדת עם ראש הממשלה, אך כיוון שהשיקול צידד בהשהיה, העדיפה ראש־הממשלה לעדכן את השרים ולדווח בישיבה המיוחדת.

נציגיו הראשונים של הצלב ה־אדום הגיעו, לפי בקשת החוטפים, לנמל התעופה בשעה 5.15 לפ־נות־בוקר. הם עלו למטוס בשעה 6.45. שר הבטחון, ששוחח אתם, אמר שאין ישראל מסכימה אותם ליום שום צעד, אוסרת עליהם להעביר הודעות ושדרים של המ־חבלים לחו"ל, וכי במסגרת הפ־עולה ההומאנית שעליה הם מופ־קדים, עליהם להעביר הודעות מן החוטפים־המחבלים אל הצד הישר־אלי וחזרה אליהם. מדיניות הה־תשה הפסיכולוגית והתימרון ב־מירווח־זמן נמשכה כל שעות־הבוקר. שר הבטחון מסר, כי הוא מציע אספקת מזון ומים והפעלה מחדש של מיזוג האוויר במטוס. עד למועד כינוסה של ישיבתה המיוחדת של הממשלה הסתבר, משוני השליחויות שביצעו אנשי הצלב־האדום אל החוטפים, כי כוח־המיקוח שלהם מתערער. שר הבטחון דיווח על־כך לראש־הממ־שלה. והערכות אלה העביר גם שר־התחבורה שמעון פרס אשר עלה בבוקרו של יום ג' לירוש־לים להשתתף בישיבת הממשלה המיוחדת.

קונצנזוס לאומי

ראש הממשלה, שלא ישנה כל הלילה, חזרה למשרדה, בבוקר יום ג', בשעה 9 בבוקר, שעה לאחר מכן החלה לדווח לפני ה־ממשלה, שהיתה בפורום כמעט מלא (נעדרו במבה שר הבטחון שהיה בלוד, השרים אלון ושר־סוב הנמצאים בחו"ל). בדיווחה פירטה ראש־הממשלה את ההת־פתחויות עד לאותו רגע, חיוותה דעתה שיש לפעול לשחרור המ־טוס, אך הוסיפה כי לא תביא לפני הממשלה בעיות אופרטיב־יות, שהן בסמכות הדרג המבצע והנמצא בלוד. עם זאת הבהירה, כי במצב הנתון קיים גם סיכון של פיצוץ המטוס, וגם סיכון של נפגעים „מקיר לקיר". הבטחות ב־מקרה של פעולת השתלטות על־ידי צה"ל. בממשלה התגלה קונצנ־זוס לאומי מלא, כפי שלא בא לידי ביטוי מאז ימי־התירום של ממשלת הליכוד הלאומי במלחמת ששת־הימים.

חברי הממשלה היו מודעים ל־סיכון הכפול, אך מחויב המצי־אות. ראש־הממשלה הבהירה, כי אם נכנעים לדרישות החוטפים ומשחררים מאות מחבלים, ביניהם רוצחים נודעים המרצים עונשי מאסר כבדים, אנו יוצרים במו ידינו תקדים קשה, הרבה יותר חמור ומסוכן מאשר נראה ממבט ראשון; בכך מאבדת עמדת ה־ממשלה את אמינותה, צה"ל את כושר הרתעתו; מעלים את יוקרת המחבלים בכלל, והחוטפים בפי־רוד; ובשחרור כזה רק פותחים פתח רחב לאפשרויות של חטי־פת מטוסים אחרים בכל מקום אחר בעולם עם הביעה לשחרר חבלנים בישראל.

לפני הממשלה הועלו סיכונים נוספים הכרוכים בכניעה לדרישות החוטפים, בין השאר: היה סיכון חמור, שאם תיענה דרישת החוט־פים וישוחררו מחבלים אשר יוט־סו, במטוס מיוחד לקהיר, לא היו משחררים את מטוס „סאבנה" ב־קהיר, אשר לשם דרשו להטיסו. בעקבות מטוס המחבלים המשוח־ררים. במהלך הדיון שעמד בסי־מן של המתיחות הגדולה ששררה בנמל־התעופה לוד, ובארץ כולה, החליפו השרים דעות והצעות, ב־חלקן אופרטיביות. ראש־הממשלה הבהירה בו במקום, כי הממשלה כבר סיכמה להשאיר את קביעת דרכי הפעולה בידי השרים הנמ־צאים בשטח (דיין ופרס) והר־מטכ"ל, בהתייעצות עמה ובאי־שורה. לפיכך נתגבש בתום ישי־בה על כבה ותני סיכום פה־אחד, שאפילו לא הצריך הצבעה. מסביב לשולחן הממשלה, לפיו: אין משחררים מחבלים, כתביעת החוטפים; משתדלים לשחרר את הנוסעים מהמטוס, מבלי שייפגעו, מוכנים גם לא להעניש את ארב־עת החוטפים ולהתיר להם יציאה מן הארץ; ובאין דרכים אחרות — יש לבצע השתלטות על המ־טוס.

הסיכון הכפול

משתתפי הישיבה השכילו עב־רוח הדיים בסוף הישיבה על שלא הועלתה שום הצעה בממש־לה לשחרר חבלנים, ולא היתה כל התנגדות לביצוע ההשתלטות המחויבת על המטוס, עם כל ה־סיכון הכפול, הכרוך בדבר. צויי־נה לשבח ההרמוניה ששררה בין הביטחון המדיני למישור הצבאי המבצעי. שרים, שהשתתפו בישי־בה זו, הביעו קורת־רוחם מהדיו־נים והמסוכמים בה וייחסו את האווירה הבלתי־רגילה ששררה בה לבטחון בכושר הביצוע של אנשי צה"ל; לשיקול האחראי ש־בין מידת סיכון האנשים במקום מול מידת הסיכון, ולהכרה הב־לאה כי היענות לדרישות החוט־פים כמוה כראשית הידרדרות חמורה במערך הבטחוני והמדיני של ישראל. לכן ההערכה המשו־תפת היתה, כי הופרת ההתגוננות וההסתננות שבנחיתות תופסים ב־לוד מחייבת נקיטת אמצעים חמ־רים נגדם, תוך מאמץ עליון לה־ציל כל מה שניתן.

בשלב זה גם הוברר, שאין סי־כוי ריאלי להצעות מרחיקות־לכת, כמו אפשרות עקרונית של שחרור מחבלים הכלואים בישראל במס־גרת ביצוע חילופים כוללים של שבויי מלחמה בין ישראל, מצרים וסוריה. מאז סיומה של ישיבת הממשלה המיוחדת, סמוך לצהרי יום ג', היה ברור איפוא לכל שפעולת ההשתלטות היא מחויבת המציאות, היא קרובה, וכי העיתוי ייקבע על דעת המופקדים על הביצוע בלוד. שר־התחבורה ש־מעון פרס חזר מישיבת הממשלה אל נמל התעופה ודיווח לשר־הב־טחון פרטים על מהלך הישיבה ועל סיכומיה.

גלגלי הביצוע החלו לנוע בקצב יותר מואץ. ההכנות המבצעיות הלכו ונשלמו תוך כדי המשך ביצועה של מדיניות ההתשה ה־פסיכולוגית ו„סחיבת הזמן" ש־היתה משה דיין במגע ובמשא עם החוטפים. דרך הביצוע סוכ־מה ונקבעה סופית לאחר שהוסרו מן הפרק הצעות אחרות. שר־הבטחון סיכם את הדיון בנושא זה באמרו שיש לתת עדיפות „לאומץ הלב, למסירות ולאמוץ", כקריטריון לאופי הפעולה. לאחר מיצוייה של ההתשה הפסיכולוגית, לפעולה הוכנסו שלבים מקדימים שבגדר התכסיסים וההטעיות כדי לאפשר לכוח־המשימה להגיע אל המטוס ולפעול בדרך שנקבעה לו.

„פנטסטי, פנטסטי"

קרוב לשעה שלוש אחר־הצה־רים התקשר שר־הבטחון בקו ה־ישיר אל ראש הממשלה והודיע לה, בעקבות דיווחים קודמים, כי מתקרבת שעת־האפס. על ראש־הממשלה היה להיות נוכחת באו־לם מליאת־הכנסת בעת בחירתו של יו"ר הכנסת החדש, ח"כ י. ישעיהו, שנקבעה לאותו יום, אך זה שעה היא יצאה מלשכתה בש־עה 4 אחה"צ, כיודעה את הרגע שבו תתחיל הפעולה. ליווה אותה אל הכנסת מזכיר הממשלה מיכאל ארנון, אשר היה אמור לקבל את הדיווחים השוטפים ולהעבירם מיד לידיעתה. בלשכתה בירושלים נש־ארו לפעול המנכ"ל היועץ המ־דיני שמחה דיניץ והמזכיר הצ־באי תת־אלוף ישראל ליאור. הדי־ווחים אל ראש־הממשלה קצפו מלוד רגע אחרי רגע. באותם רג־עים שקדמו לפעולה, ובמשך ה־רגעים הקצרים שבהם נתבצעה. ברגע שנסתיימה, דיווח ש. דיניץ למ. ארנון, זה העביר את הידיעה לראש־הממשלה, וממנה היא עב־רה לידיעת שאר השרים שהסבו על מושבי הממשלה באולם המ־ליאה.

זמן קצר לאחר 4.30 חזרה ראש הממשלה מהכנסת ללשכתה. בקב־לה את הדיווח המלא מצוריה, הגיבה: „פנטסטי, פנטסטי". שר הבטחון משה דיין עזב זמן קצר לפני תחילת הפעולה את המטה הארצי בבנין שדה־התעופה ויצא אל ירכתי־השדה בסמוך לאזור הפעולה ליד המטוס התוכה. מיד עם השלמת ההשתלטות על המ־טוס הגיע אליו שר־הבטחון, סקר את הנעשה בתוכו, לחץ ידי ה־קברניט רג'ינלד לוי. ומצא כי בין אנשי כוח הפריצה למטוס נמצא גם בן־משפחה קרוב לו. דקות ספורות לאחר מכן המריא במסוק לתל־אביב. ישר ללשכתו ודיווח לראש־הממשלה בפירוט על מהלך הפעולה וסיכו־מיה. קודם שעזב את נמל התע־ופה, הספיק שר־הבטחון לקבל לחיצת־יד להצלחת המבצע מנצי־גו המיוחד של משרד החוץ הבלגי, אשר כמה שעות קודם לכן הספיק לומר לו, כי ממשלת בלגיה פנתה לממשלות אלג'יריה ומצרים לסייע בחילוץ המטוס, אך אלה סירבו בטענה ש־אין להן שליטה על המחבלים; וכי ממשלת בלגיה הביעה את נכונותה לסייע לחילוץ המטוס בכל דבר אפשרי ואפילו בכסף, אם צריך. שר־הבטחון הודה לו על „הצעה" זו ואמר: „אנו צרי־כים להסתדר לבד עם שכנינו".

יממה ללא שינה

ראש הממשלה ערכה בלשכתה סיכום קצר ליממה הדראמטית. היא הדגישה את צידקת השיקול המדיני והצבאי לנהוג כפי שנהגנו וראתה את הצלחת־המבצע בשלו־שה שיקולים: בטוח האחדות, ב־החלטה הנבונה שנתקבלה נוכח ההסתננות האלימה של החבלנים, ובמאמץ העליון לשמירת חיי ה־אדם של הנוסעים ושל חיילי צה"ל. דקות אחדות לאחר השעה חמש היא אירחה בלשכתה 41 חברות מקיבוץ מגן בנגב, כפי שתוכננה לעשות לפני פרוץ ה־משבר. ושוחחה אתן כשעה וחצי. בשעה 6.30 הסבה ראש הממשלה אל שולחנה מול מיקרופוני הרדיו ומצלמות הטלוויזיה; בשעה 7 נכ־נס ללשכתה הסופר האורח דאגנס האבה; בשעה 8 נסעה לביתה, למנוחה של 45 דקות; בשעה 9 בערב חזרה לבנין הכנסת להש־תתף בדיון של ועדת החוץ והב־טחון, שנמשך עד שעה 11.30. בשובה לביתה עוד הוסיפה ב־טיפול בעניינים שוטפים, יחד עם יועצה המדיני ומנכ"ל משרדה שמחה דיניץ, עד לאחר שעת חצות. רק אז נתפנתה ראש הממ־שלה לשינה, לאחר יממה ללא שי־נה, של פעילות עליונה, יממה ש־נראתה לרבים כנצח, כה דראמטית, כה מותחת, כה מלכדת וכה מחיי־בת להכרעות לאומיות חמורות, יממ־ה אשר כל הבלתי־צפוי — היה בה צפוי.

דן פתיר

ח"כ אריה אליאב לוחץ בברכה את ידו של ח"כ י. ישעיהו אחרי היבחרו ליו"ר הכנסת

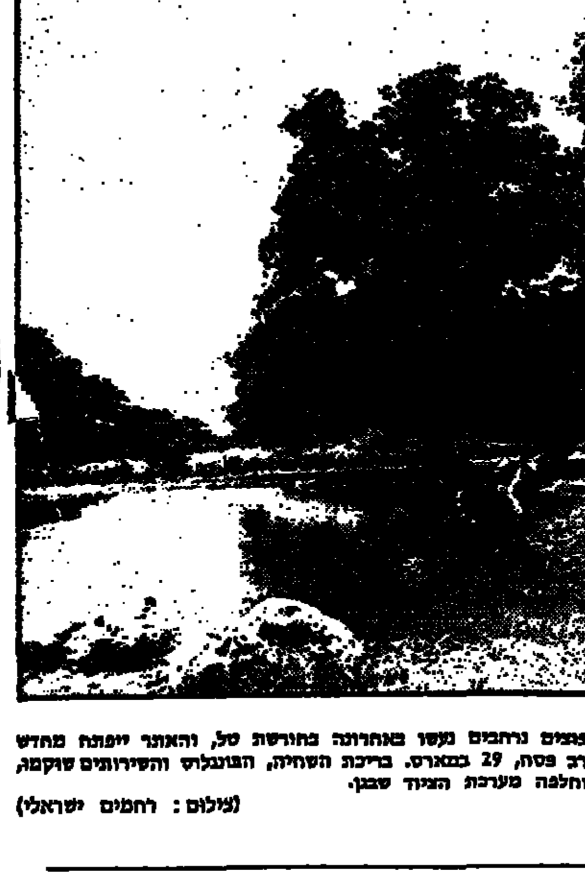

שיפוצים נרחבים נעשו באחרונה בחורשת טל, והאתר ייפתח מחדש בערב פסח, 29 במארס. בריכת השחיה, הבונגלוס והשירותים שוקמו, והוחלפה מערכת הציוד שבגן.

(צילום: רחמים ישראלי)

יש לי ענין בדבר

עכשיו
לספרות, אמנות ועיון

בגליון זה
* אמנות הבניין של יעקב רכטר
* סיפור של קלמן סגל
* א"ד שפיר על הוצאת ספרים
* ב. י. מיכלי על ביקורת וחיקוי
* על סיפורי שבתאי „מאה שנות בדידות"

מוסף ל„דבר" מס' 24, כ"ח אייר תשל"ב, 12 במאי 1972

המערכת: אהרן מגד, אברהם שאנן, יצחק בצלאל

המסך הקטן והספר הטוב
מאת אהרן מגד

יש לשער שבעוד שנתיים־שלוש, כמחצית אוכלוסיית הארץ — זו הצופה בהתמדה בטלביזיה — תהיה מושלמת בידיעת הספרות האנגלית ותולדותיה. לאחר גלסוורתי, תומאס הארדי, ג'ורג' אליוט, דיקנס, ד. ה. לורנס, אלדוס האכסלי, ג'ין אוסטין, ימשך הקורס הארוך ויגיע ליצירות החדישות ביותר, כך שאוניברסיטת עממית זו תוכל להעניק תארים להמונים.

וזהו הישג נכבד כשלעצמו, אך נשאלת השאלה אם לא כדאי לקנות מן הטלביזיה הבריטית לא רק את היצירות, אלא גם את השיטה.

מה שעושים התיאטרון הבריטי למען הדראמה של הספרות האנגלית, עושה הטלביזיה הבריטית למען הפרוזה של ספרות זו: היא מפיצה את דעת היצירות הנודעות יותר בקרב ההמונים בקנה־מידה ששום אמצעי־תקשורת אחר לא היה מסוגל לעשות זאת, וגואלת מן השיכחה ומן הלמדנות את היצירות הנודעות פחות. גם התיאטרון וגם הטלביזיה עושים זאת לא על־פי הוראת משרד החינוך והתרבות ולא בהמלצת אגודת הסופרים (אין אגודה כזו בבריטניה). אלא משום שכל משכיל אנגלי (ובראש התיאטרונים והטלביזיה שם עומדים אנשים משכילים ויודעי־ספר) יש לו יחס עמוק למסורת התרבותית של עמו. התוצאה הראשונה היא: מיליוני צופים מתוודעים — ברובם הגדול זו הפעם הראשונה — ליצירות המופת של ספרותם בראותם אותן במחזה; התוצאה השנייה: בו־בזמן מופיעות בספר מהדורות חדשות, זולות, עממיות, של יצירות אלה, מוטלות על דוכני החנויות, ורבבות קונים אותן.

שיטה זו עושה פלאות: גלסוורתי כמעט נשכח; מרדית ופילדינג הוריהם „תקופת ההשכלה"; ג'ורג' אליוט — חומר למחקרים אוניברסיטאיים; תומס הארדי — ענין לאנגליסטים; ג'ין אוסטין — לבחינות בבתי־הספר; והנה כל אלה, כמו רבים אחרים — זכו לחיים חדשים, לקוראים מכל השכבות, ועם זאת — לביוגראפיות ולמונוגראפיות חדשות, למחקרים ולביקורת מחודשת, כמוהם כמו — וזה בזכות התיאטרון — מחזאים מתקופת הרסטוראציה, מן המאה ה־18, ה־19, שפרט ליודעי ח"ן הכל שכחום, ויצירותיהם מועלות על הבמה, והם חוזרים ומצטרפים ל„שלשלת הזהב" של הספרות הלאומית.

קנייתה של שיטה זו, בניגוד לקנייתן של היצירות, יהיה בה „חיקוי שמתוך התחרות" במקום „חיקוי שמתוך התבטלות". „צריך לסגל (לחברה) אותו הכוח הרוחני שגורם לה התבטלות. באופן שלא תמצא עוד סיבה להביט ביראת הרוממות על החיים הנוכריים שבהם נתגשם הכוח ההוא. אלא אדרבא, תשתמש בכוח זה עצמו, כדי לגלות את רוח העצמית באותם הדברים שעשה כן המחוקקת לרוחו הוא". — כך, ברוח נבואית זו, חזה אחד־העם לפני כ־90 שנה את בעיית זיקתה של הטלביזיה הישראלית ב־1972 למסורת התרבות העברית...

הוא לא ידע אז שב„מרכז הרוחני" של העם היהודי, דווקא בו, תעלה התלונה כי הספר העברי בא עד משבר.

*

אבל — הכצעקתה?

הרי שעור קניית ספרים בארץ הוא מן הגבוהים בעולם. אולי הגבוה ביותר בעולם המערבי באופן יחסי לאוכלוסיה (אוכלוסיה, שבחלקה לא רכשה עדיין את השפה) ובכמה סוגים — גם באופן מוחלט. במספרים מוחלטים — גדול מספר קוראי שירה בארץ מבאנגליה, שאוכלוסייתה גדולה פי 25 מזו שבישראל, ומבארצות־הברית — הגדולה פי כמה וכמה. חזיון נדיר, כמעט בל־יימצא הוא שם, שספר שירה יימכר באלפים (כשירי זלדה, למשל, בחדשים האחרונים), או ברבבות (כשירי אלתרמן ושלונסקי). ואם מהדורה של 20.000 ספרי־כיס של „הספר המשוגע" של גורי נמכרה תוך שלושה־ארבעה חדשים, הרי זה כאילו נמכרה מהדורה של 500.000 בבריטניה — דבר שלא ארע, דומני, בכל תולדות הארץ החיא, בתקופת זמן כזו.

עדות מרוכזת — ומרנינה מאוד — לכך, היה שבוע הספר. המונים צבאו על דוכני השווקים, ידי המוכרים היו מלאות עבודה וידי הקונים היו מלאות ספרים. ברכוש גדול יצאו משם. ולא ספרות „זולה" קנו, אלא מן המיטב והמובחר — שירה מקורית ומתורגמת, סיפורים ורומאנים, ספרי מדע ולימוד, ספרי הגות ודת, כ־5000 עותקים של „ט"ו סיפורים" של שש מספרים עבריים, בתל־אביב בלבד!

ואפילו אלה שלא קנו —

דומני ששום אדם לא מחזיק בידו ספר כדרך שמחזיק אדם מישראל. עומד הוא ליד הדוכן, סוקר וקורא בו, והופך בו וחופף בו, וממשש את כריכתו ואת אותיותיו, כתשמיש של קדושה. אם לא של קדושה — כחפץ הראוי לכבוד ויקר. אם לא לכבוד ויקר — כסחורה טובה. וידוע שטובה תורה מכל סחורה. קיים עדיין מין „אטאביזם" יהודי כזה...

אין לזלזל בתופעה עממית מרנינה כזו כמו שבוע הספר ושוק הספר. בייחוד כשאתה נזכר ב„שבוע ספר" בלונדון ובשוק שנערך שם בכיכר בדפורד, היא הכיכר שבמרכז אזור הוצאות־הספרים. באפיקים שבנגב זורמים יותר מים משזורמו שם קונים בין הדוכנים. המוכרים ניצבו מפהקים. עיניהם כלות. או קוראות בספרים שאין להם קונה.

יש מקום לנחת, איפוא. אפילו לגאווה.

אבל הניגוד המוזר הוא זה: מספר קוני הספר בארץ, באופן יחסי לריבוי האוכלוסיה, מתמעט בכל־זאת לעומת שנים קודמות. ובכל אשר תלך — תראה את חבורות שפשתה. תראה כמה מעטים, מעטים מאד, הם אלה שיודעים שמות סופרים עבריים, ומעטים מהם — שקראו אותם. מקוננים על כך מורים של בתי־ספר תיכוניים, קציני־תרבות בצבא, משכילים מדור קודם המתהלכים בין פקידים ומנהלים וטכנוקראטים וכל מה שנחשב עכשיו המעמד „התרבותי".

אולי יש לנו טעות אופטית, איפוא?

אולי אלה „ההמונים" שאנו רואים בשוק הספר אינם אלא אותן שתיים שלוש רבבות של קוראי־ספר כל ימות השנה. אותה שכבה דקה, המורכבת ממשכילים, סטודנטים של ספרות ומקצועות הומאניים, חברי קיבוצים הרבה ו„כותבים עצמם! (משוררים בלבד יש כמה מאות!) אולי אלה הם הנאמנים הקבועים? הבודדים הרבים?

*

אני חוזר לעניין הטלביזיה.

בניגוד לנבואות השחורות, עוד מראשית המאה — הקולנוע לא דחק את רגלי התיאטרון, התקליט לא דחק את רגלי הקונצרט. הראדיו לא דחק את רגלי העתון. להיפך: קהלי התיאטרון, הקונצרט, קוראי העתון — נתעצמו פי כמה בעקבות ההמצאות החדשות.

נבואת שווא היא גם זו האומרת שהטלביזיה תדחוק את רגלי הספר. להיפך: זהו הסיכוי הגדול להגדלת דעת הספר ותפוצתו.

עכשיו היא ההזדמנות להעלות על המסך את „אהבת ציון" של מאפו, את „מסעות בנימין השלישי" של מנדלי מוכר־ספרים, את „בערב" של פיארברג, את „מרים" של ברדיצ'בסקי, את „שכול וכשלון" של ברנר וכו' וכו', להוציא את הסופרים האלה מחניטתם בתוך האנתולוגיות וספרי־הלימוד של „תולדות הספרות העברית", להביאם אל קהלים גדולים שאת שמם לא שמעו מעודם, או אל אלה ששכחו את גירסת בית־ספר שלהם בעקבות המסך יבוא הספר, במהדורות זולות, עממיות, שוות לכל נפש.

במה הדברים אמורים?

אם ייעשה הדבר מתוך יחס של כבוד ליצירה וליוצר, כמו מה שזכינו לראות בעיבודים מן הספרות האנגלית: לא „אקטואליזציה" של רומאנים. לא וולגארי־

(סוף בעמוד 6)

דגש

כתב־עת ספרותי־עיוני חדש נולד במזל־טוב
לפני זמן־מה, „מוסף", שהוא מוסף לעתון הסטודנטים באוניברסיטה העברית, „פי האתון", ומערך על־ידי גדעון עפרת. חוברת ב', אפריל, כוללת בתוכה מסות על נוסחיו ומקורותיו של „מעשה רבי גדיאל התינוק" לש"י עגנון, על אמנותם של ניכלאנג'לו ושל פיקאסו, על אפלטון ועל התיאטרון החדש. וביצירה המקורית — שירים של איל מגד, דן ערמון, עדי בסוק, אני פישלה, וסיפורים של עליזה חולנדר, אליעזר יערי והניה כרמל וולף.

שיח הצעירים של בני הקיבוצים בבעיות הקיבוץ, הארץ, הדור החדש, נמשך.
בחוברת החדשה של בטאון הקיבוץ־המאוחד, „מבפנים", מופיע פרוטוקול של שיח בחוג־רעיוני של צעירים על משימות הקיבוץ ועל עתידו. מצטרפים לכך מאמרו של משה טבנקין על 50 שנות חינוך בעין־חרוד, שהוא אוטוביוגראפיה רעיונית ונפשית של חניך ומחנך בקיבוץ, ורשימתו של מנחם אורן על המשפחה המורחבת בקיבוץ. ולעומתם — שיח עם צעירים מן הקוטב השני — „הפנתרים", שנערך על־ידי שלמה טבעוני.

פרס ספרותי שנתי למחקר על מוטיב הגבורה בספרות העברית
בסכום של 6000 ל"י + 3000 ל"י לשם הוצאת המחקר לאור — יוענק מדי שנה בשנה ב„יום ירושלים" על־ידי היוזמים והפטרונים — משרד הבטחון, עיריית רמת־גן ואוניברסיטת בר־אילן. עבודת המחקר צריכה להעשות במסגרת המחלקה לספרות עברית של אוניברסיטת בר־אילן שבראשה עומד פרופ' קורצווייל. הפרס לשנת תשל"ב מוענק לגב' מרים ויינברגר על מחקרה בנושא בעל השם בן שבע־עשרה המלים „תמורות בעיצוב מושג הגבורה היהודית ובאיפיון הגיבור היהודי, במעבר מן הספרות העברית בתקופת ההשכלה לתקופה הארץ־ישראלית".

שיחה מעניינת עם אהוד בן־עזר על היחס לערבים בספרות העברית
כלולה בחוברת האחרונה של „שדמות". בראיון אתו, בשם „בין רומאנטיקה לבין מרירות המציאות", הוא סוקר את הגישות השונות למציאות הערבית הארצישראלית מימי חרצל ואחד־העם, דרך סמילנסקי, יעבץ, ברנר, ר' בנימין ועד ס. יזהר וצעירים ממנו. לדעתו, הספרות העברית הצויה ביחסה לערבים בין רומאנטיקה אנושית ופוליטית שבעקבותיה באה אמונה בשלום, ובין ראייה אכזרית־ריאליסטית של המציאות, שהיא פסימית ביסודה.

העולה מן המחתרת
מאת עזרא זוסמן

[illegible]

אליה בוקשטיין: שירים

נִשְׁמָתִי בַּגּוּף מִסְתַּפֶּקֶת
כְּאִלּוּ בַּגּוּף לֹא הָיְתָה
כְּאִלּוּ זָר מִי הִשְׁלִיכָהּ
לְעוֹלָם בִּבְדִידוּתָהּ
אֶל קְנֵה סוּף יְפִיפִיָּה
בְּתָמִיר בַּהוֹנָה, וְאָכֵן
קְנֵה סוּף מִתְהַנֵּן הוּא
הַפֶּרֶד, סְעִיף זָקֵן!

*

לַיְלָה סוֹקְרָטֵס שָׁחוֹר
רוֹאֶה אוֹתִי לְיַד הַשֻּׁלְחָן
מִתְפַּלְּלוֹת לְשֵׁד־קְלָלוֹת
שְׁתֵּי אִידְיוֹטוֹת כָּאן
לֹא אוֹסִיף עוֹד לֶאֱהֹב
עוּף מָוֶת מִכָּאן.
צִפּוֹר־כְּאֵב־עוֹפֶפֶת.
אֶת בַּת צְחוֹק יִשְׁלַב
צְלִי מֵ„אֶגֶם הָאֶפֶס".

*

הַזְּמַן אֵינוֹ הוֹלֵךְ
אֶלָּא בָּא
אֵין הוֹלְכִים הָרְגָעִים
אֶלָּא דּוֹרְכִים בְּמַגִּיעַ
עָתִיד בְּאַף מוֹבִילֵנוּ
בְּאָזְנַיִם רְאִית־טֶרֶם
לָכֵן נַכִּיר רַק בְּנֶדֶר
סִדְרוֹ הָאַכְזָר שֶׁל גּוֹרָל
וְאוּלַי אֶת שִׂכְלֵנוּ מְטַ[illegible]
רַק יְדִיעַת מַחְסוֹמִים [illegible]
וְלוּ יָדַעְנוּ מַה שֶּׁיִּקְרֶה
וּמַה שֶּׁקָּרָנוּ
בַּאֲשֶׁר כְּבָר לֹא הָיִינוּ
וְהָיִינוּ אָז לֹא אָדָם
אֶלָּא אוֹר בִּלְתִּי שָׁפוּי
שֶׁלֹּא יֹאהַב וְלֹא יִכְאַב
אַךְ יוֹדֵעַ־כֹּל

שיר יהודי

[illegible]

הסתכלות

[illegible]

שיזף

[illegible]

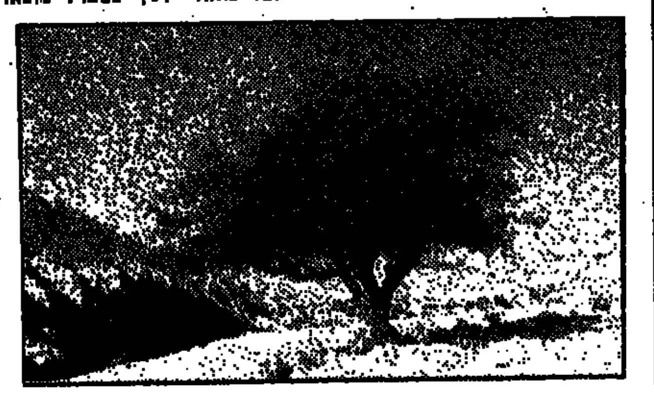

בשדה

[illegible]

ספרים חדשים

[illegible]

פרק עדן
שירים
איל מגד

מסרנו לתרגום את הסיפורים הבאים של
הנרי ג'יימס:
THE ASPERN PAPERS
THE LESSON OF THE MASTER
THE FIGURE IN THE CARPET
THE BEAST IN THE JUNGLE
הוצאת הקיבוץ המאוחד

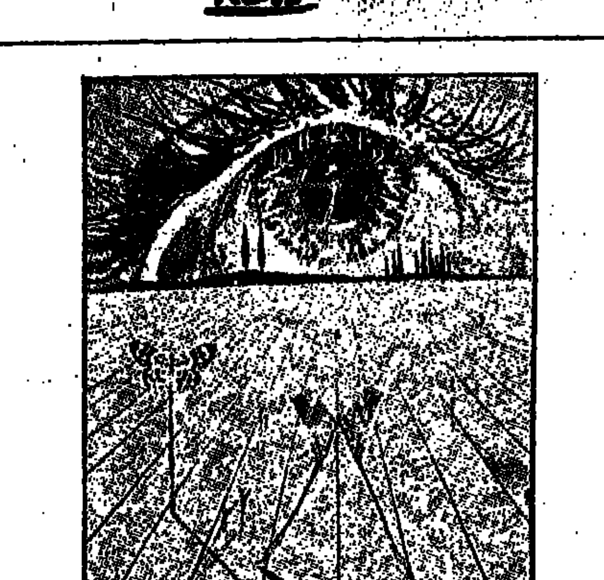

„העין" — סלבאדור דאלי

קולאז' ואסאמבלאז'

[illegible]

תערוכות

[illegible]

סיני בקיראמיקה

[illegible]

תערוכות בחיפה
מאת שרה בריטברג

משה קופפרמן

[illegible]

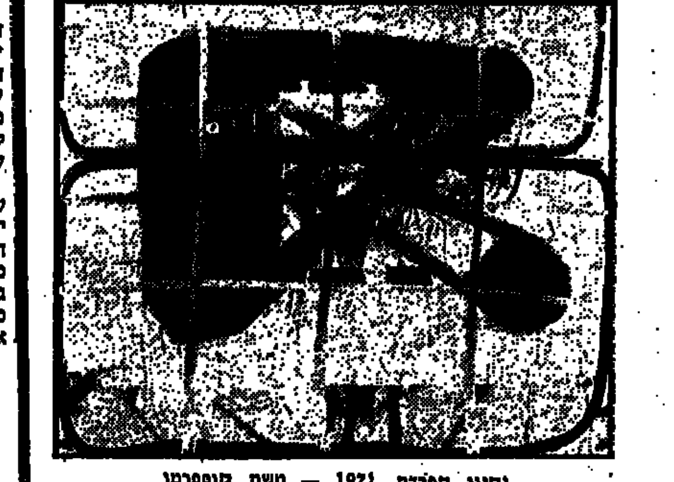

משה קופפרמן — „נטיון הסדרה", 1971

דאלי ולא במיטבו

[illegible]

הופיע ונחטף
ספרה החדש של
דבורה עומר
אמא עשרה פלוס
הוצאת ספרים יוסף שרברק בע"מ

דבר ספורט

בעריכת אהרן להב

המתח בליגה הלאומית בכדורגל לשיא חדש:

שבת של „דרבי" ומשחק גורלי בית"ר ת"א – חדרה

רק שמונה מחזורים נותרו לסיום משחקי הליגה הלאומית בכדורגל. לקבוצות המדורגות בצמרת אחרי מכבי תל־אביב לא תינתן השבת הזדמנות נוחה לצמצם את פער שלוש הנקודות. הנחה זו מתבססת על משחקי המחזור ה־23 המציבים מחר את הפועל חיפה ואת בית"ר ירושלים במשחקי „דרבי" עירוניים.

אם גרמו משחקי השבת שעברה ל„דפיקות לב" אוהדים — הרי אלה ליבותיהם של אוהדי קבוצות התחתית. כי קרבות התחתית בליגה, ובעיקר אחד שיערך מחר, יקבע הרבה — אם לא הכל — עבור קבוצה אחת לפחות: הפועל חדרה. קבוצה זו תצא למשחק חוץ נגד בית"ר תל־אביב, ושתי הקבוצות זקוקות למלוא הנקודות. נפתח בסקירה, במשחק תחתית חשוב זה.

בית"ר ת"א — חדרה

זהו ה„קרב" של השבת. הפועל חדרה במקום ה־15 עם 5 נקודות, ושלב אחד לפניה קבוצת בית"ר תל־אביב עם נקודה יותר. הבית"רים יסכימו גם לחלוקת נקודות, אבל צמאונה האדיר של חדרה לנקודות ליגה אינו מאפשר לה לשחק במערך סגור. חדרה התמוטטה בעונה שעברה בקרבות התחתית בכדורים אבל ספק אם כוחה זה יעמוד לה מחר באיצטדיון בפתח־תקוה.

התחזית: נצחון לבית"ר תל־אביב.

הפועל ת"א — בני־יהודה

גם זה קרב תחתית. כל אוהד כדורגל זוקף את גבותיו כבר כמה שבועות כשהוא מתבונן בטבלה ומבחין כי קבוצת הפועל תל־אביב נמצאת על קבוצת התחתית. אבל הרף נסיגתו של הקשיש פיינגנבאום היוה הנבאים המהלכת בקבוצה. היא חייבת להתאושש היא תעשה זאת השבת על חשבונה של קבוצת בני־יהודה, שהצליחה כבעם סתעת את ירידתה מן הליגה הלאומית. ואת, אם יצליחו בחוריו של הארי ביים לנטרל את החלוץ היחיד המסוכן של בני־יהודה — אהוד ברקוביץ.

התחזית: נצחון להפועל תל־אביב.

מכבי ת"א — שמשון

במשחק השני באיצטדיון „בלומפילד" תתמודד המועמדת למתגר האליפות — מכבי תל־אביב — עם סגנית האלופה, שמשון ת"א. במחזור הראשון סיימו שתי הקבוצות את משחקן בתיקו אפס. אבל כאן, נוכח האפשרות הטובה לדבק שוב בנקודת ליגה קדימה, הרחק מן היריבות האחרונות בצמרת, תשקיע מכבי תל־אביב את כל כוחה וקרוב לודאי שתנצח את הקבוצה השמשונית שנחלשה מאד באחרונה.

התחזית: נצחון למכבי תל־אביב.

הפועל חיפה — מכבי חיפה

„דרבי", שהציר חיפה לא פסקה לו. הקבוצה הבכירה השנה — הפועל — מבקשת לעצמה מקום של כבוד בצמרת — אם לא את הכתר כולו. הקבוצה השנייה, מכבי, מבקשת להמשיך במסע ההיחלצות שלה מן התחתית. מאבק איתנים, שסופו, כנראה, כדרכן כל „דרבי" חשוב — תיקו.

הפועל י־ם — בית"ר י־ם

עוד „דרבי", אבל זה יערך ב„בלומפילד" דווקא, וללא קהל. עונשה של קבוצת הפועל ירושלים גרם לכך. והאגודה שילמה מחיר יקר עבור מכת האגרוף שהעניק אחד מאוהדיה למאמן מכבי חיפה לפני שבועות אחדים. וב„בלומפילד", ללא קהל, יש להפועל ירושלים יתרון. ביחוד אם יציגו את מה שראו, נהגו ושיבחו בשבת שעברה אוהדי האלופה, מכבי נתניה, שספגו שלושה שערים מרגלי בני־ירושלים. בית"ר ירושלים תוכל לזכות בנקודה, או אפילו בשתיים, אבל קודם כל תלוי הדבר ביכולתה של קבוצת הפועל.

הפועל פ"ת — הכח

כאן המעולם היו המשחקים בין שתי קבוצות אלה מקור לכדורגל שלמעלה מן הבינוני: קבוצת הפועל פתח־תקוה, באחת מן העונות הפחות טובות שלה, וקבוצת הכח בעונה טובה מן הממוצע. הניכוך של אליעזר שפיגל הוצלח מעמדת המסד בבאר־שבע, בשבת וסיימו את משחקם בתיקו 4:4. הפעם תהיה התוצאה נמוכה יותר, מן הסתם, אבל הקבוצות יתחלקו בנקודות.

התחזית: תיקו.

באר שבע — מכבי נתניה

שתי הקבוצות בחנו השבוע את כוחן מול „אסטון־וילה" — האורחת מאנגליה. מכבי נתניה נכשלה ואילו קבוצת הפועל באר־שבע ניצחה את אסטון וילה 1:2. קשה לנחש שמרדכי שפיגלר וחבריו יצליחו במצבם הנוכחי להשיג נקודת ליגה בבירת הנגב. הפיסול של „אלופה" יגבר, גם הם בעקבות של הארי המצויע מנתניה.

התחזית: נצחון לבאר־שבע.

כפר־סבא — מכבי יפו

אחרי הניצחון — בא השפל. שחקני קבוצת הפועל כפר־סבא השקיעו את כל שיש להם מול מכבי תל־אביב בשבוע שעבר, ורק בנס לא נטלו שתי נקודות. מכבי יפו רחוקה משאון התחתית השנה ככל. יתכן כדי שכפר־סבא תשיג את תוצאת התיקו ה־14 במספר בעונה זו.

התחזית: תיקו.

בליגה א' בכדורגל

● **במחוז הדרום:**

בפתח־תקוה יינתן מחר האות לשמחה הפוגת, אם אמנם תזכה קבוצת מכבי פתח־תקוה לפחות בנקודת ליגה אחת במשחקה עם הפועל דימונה. כי אז תבטיח הקבוצה את שובה לליגה הלאומית לאחר עונת משחקים אחת בלבד, בליגת המשנה. יש להניח, כי זאב זלצר וחבריו לא ייכשלו במשימתם זו.

שאר המשחקים: הפועל מחנה יהודה — הפועל מליאל; הפועל טבריה — מכבי הרצליה; הפועל קרית־שמונה — הפועל עכו; הפועל טירת־הכרמל — בית"ר נתניה; הפועל נתניה — הפועל קרית־חיים; הפועל נהריה — הפועל מגדל־העמק; הפועל הרצליה — הפועל בני־נצרת.

● **במחוז הדרום:**

המאבק המעניין ביותר בליגת המשנה הוא השנה במחוז הדרום, וגם מחר צפויות לנו התרחשויות רבות־משמעות.

קבוצת הפועל חולון ממריאה לאילת וספק רב אם תצליח לחזור משם עם יותר מנקודת ליגה אחת. מכבי שעריים יוצאת עם סיכויים דומים לבית־שמש למשחק עם קבוצת הפועל המקומית. הפועל מרמורק תארח בביתה את הקבוצה המתחרה של בית"ר רמלה, ותעשה כל מאמץ כדי לזכות בשתי הנקודות המלאות.

יתר המשחקים: הפועל קרית־אונו — הפועל בת־ים; הפועל לוד — מכבי בת־ים; הפועל באר־יעקב — הפועל אשדוד; הפועל אשקלון — הפועל ראשל"צ; הפועל יהוד — מכבי רמת־עמידר.

טבלת הליגה הלאומית בכדורסל

	הקבוצה	מש.	נצ.	הפס.	סלים	נק'
1.	מכבי ת"א	22	22	—	1639:2114	44
2.	גבת/יגור	22	15	7	1620:1742	37
3.	הפועל ת"א	22	14	8	1920:2076	36
4.	ג'יב/בען	22	14	8	1509:1633	36
5.	הפועל מגידו	22	14	8	1737:1811	36
6.	מכבי ר"ג	22	13	9	1803:1894	35
7.	מכבי חיפה	22	9	13	1703:1603	31
8.	בית"ר י־ם	22	8	14	1786:1668	30
9.	קרית־חיים	22	7	15	1783:1635	29
10.	ניר־דוד	22	7	15	1729:1575	29
11.	הפועל חולון	22	5	17	1922:1635	27
12.	הפועל חיפה	22	4	18	1868:1633	26

תחרות אי"ק בוינגייט

מחר אחר־הצהריים תתקיים במכון וינגייט תחרות פתוחה באתלטיקה־קלה. התחרות מיועדת לבוגרים, בוגרות, נוער ונערות. תחילת התחרות בשעה 17.00.

ישראל — ארה"ב בקליעה

תחרות בין־לאומית (חזאר) ישראל — ארה"ב ברובה חופשי תערך מחר במטווח ברמת־גן.

אליפות סיוף בצפת

מחר ב־10 בבוקר תערך בבית הנוער בצפת אליפות ישראל לנוער, בודדים בחרב.

אליפות נוער במשקולות

מחר בשעה 10 בבוקר, באולם התרבות ברמת־עמידר, תיערך אליפות ישראל לנוער עד גיל 20.

בליגה בכדורעף

משחקי הליגה הלאומית בענף ספורט זה יערכו בשבת. קבוצת הפועל עין־המפרץ תצעד צעד נוסף לקראת זכייתה באליפות, כשתנצח בביתה את קבוצת הפועל הצור.

שאר המשחקים: אליצור ת"א — הפועל אילון; הפועל עין־שמר — הפועל גשר־זבולון; הפועל שריד — הפועל חניתה; הפועל בית־זרע — הפועל המעפיל; הפועל העוגן — הפועל קרית־אונו.

שיוט „420" ו„קדולי"

מחר בשעה 9 בבוקר, שיוט עמק־חפר בבית ינאי לסירות „420" וקדול.

פורטוגל—קפריסין 0:1

פורטוגל — קפריסין 0:1

שער שהבקיע בנגיחת־ראש המקשר ציקו בדקה ה־81, היקנה נצחון בניקוסיה לנבחרת פורטוגל, על נבחרת קפריסין, 0:1.

היה זה משחק גומלין בין שתי הנבחרות, במסגרת בית ו' של המשחקים המוקדמים על הגביע העולמי. במשחק הראשון ניצחה פורטוגל 0:4.

הקפריסאים הפתיעו את האורחים בעמידתם האיתנה ובשליטה בכדור בטבור השדה.

פולין — שוויץ 0:0

נבחרות הכדורגל של פולין ושוויץ, נפרדו בפוזנן בתיקו אפס. לעיני 30,000 צופים.

חובבים: אנגליה — איסלנד 0:4

במשחק בין־ארצי בכדורגל לנבחרות חובבים, הכניעה אנגליה בפלימות את איסלנד 0:4 (0:1).

הפסד לברומיץ' בספליט

קבוצת הכדורגל האנגלית ווסט־ברומיץ', נוצחה בספליט, על ידי אלופת יוגוסלביה מאשתקד, הייד־וק 2:1.

צעירות: הולנד — בולגריה 0:0

נבחרות הכדורגל של הולנד ובולגריה עד גיל 23, נפרדו בהורינגן בתיקו אפס, במשחק הגומלין בתחרות הגביע האירופי לנבחרות צעירות. המשחק הראשון הסתיים בתיקו 2:2, כך שייערך משחק שלישי ומכריע לפני ה־25 במאי.

קוריאה — קמבודיה 1:4

נבחרת הכדורגל של דרום־קוריאה, הכניעה בבנגקוק את נבחרת קמבודיה 1:4 (0:1), בתחרות משחקי בית ב' של גביע אסיה לאומות.

גביע: ריימס — מארסיי 0:0

במשחק ראשון בחצי גמר הגביע הצרפתי בכדורגל, נפרדו ריימס ומארסיי בתיקו אפס. באסטיה ניצחה את לנס מן הליגה השנייה 0:3. משחקי הגומלין יהיו בשבת וביום א'.

רוזוואל גבר על לוץ

הטניסאי האוסטרלי בן ה־37, קן רוזוואל, גבר בדאלאס, טקסס, על האמריקאי בוב לוץ 1:6, 6:3, 3:6, 1:6 ויפגש היום בחצי הגמר עם המנצח בין אוקר — אש.

1+1=?

עקרת הבית!

העופות ממחסני הקירור — זולים יותר מעופות „חמים". אולם היתרון אינו רק במחיר —

עופות צעירים אלה נשחטו במשחטות מודרניות, בתנאים היגייניים ביותר, והוכנסו מיד לקירור עמוק — כדי לשמור על טריותם ועל ערכם התזונתי המלא.

כדאי לקנות — עופות מן הקירור

ההסתדרות תקדם הקמת מועצות־פועלים משותפות

על הקמת ועדה משותפת לתנועה הקיבוצית, לתנועת המושבים, למועצות האזוריות ולמועצות־הפועלים, שמתפקידה לעבד תחיקתית ולעגן בחוקת ההסתדרות הקיימת את דרך הפעלתן וכינונן של מועצות־פועלים אזוריות (בתחום טריטוריאלי של מועצות־פועלים ונקודות התיישבות באותו אזור) — הוחלט שלשום בפגישה שזימן המזכיר הכללי של ההסתדרות י. בן־אהרון בהשתתפות יו"ר מחלקת הארגון א. הראל, נציגי ברית התנועה הקיבוצית וארגון המועצות האזוריות, וכן מזכירי מועצות הפועלים שבתחום שיפוטן, או בסמוך להן, כבר פועלות מועצות פועלים אזוריות נסיוניות.

המזכ"ל ציין, כי בלי מסגרת פורמאלית, המעוגנת בחוקת ההסתדרות, לא תתקדם המגמה המקובלת על הכל לשיתוף פעולה אזורי בין פועלי העיר (השכירים) לבין עמיתיהם חברי ההסתדרות בהתיישבות העובדת לכל מגוניה (קיבוצים, מושבים וכיו"ב).

בן־אהרון עמד על כך שלקראת כינוסה של ועידת ההסתדרות הי"ב יובא שינוי בחוקת ההסתדרות בדבר, שיש בו כדי להשתית את החיים ההסתדרותיים והכלל־תנועתיים על מגע הדוק וקשר בלתי אמצעי בין פועלי העיר וההתיישבות העובדת.

כן הבהיר המזכ"ל שאין לטשטש את מועצות־הפועלים האזוריות על בלימה ופיקציה, אלא הציע לתת לה משמעות מסגרתית פונקציונאלית ותשובה קונקרטית לאינטרסים מעשיים של המשתייכים לאותה המסגרת בתחומים ברורים ומוגדרים (להבדיל ממסגרת מפלגתית־פוליטית שהיא מופשטת ואידיאית מטבעה ועיקרה). על־ידי כך — אמר — נבנה קהילה פועלית־טריטוריאלית, שאחד מתפקידיה הראשונים יהיה לפתור בעיות יחסי העבודה באזור כולו וראש לכל פתרון בעיית שיתוף העובדים השכירים בהנהלות המפעלים האזוריים הקיבוציים.

בן־אהרון קרא להבטחת ההרכבים האזוריים והקצאת משאבים קיימים במועצות הפועלים ובמועצות האזוריות לטיפוח הפעולה האזורית ולתפעולה האופטימלי בשיתוף הגורמים הנוגעים בדבר.

יו"ר מחלקת הארגון א. הראל סיפר על הנסיון בהפעלת מספר מועצות־פועלים אזוריות נסיוניות (בעמק הירדן, בגליל המערבי ובבית ברל) והביע הערכה לפעולה לחיזוק הברית עם התנועה ההתיישבותית.

הוא הציע יצירת מסגרות אזוריות בכל חלקי המדינה והקמת מועצות הסתדרותיות מחוזיות, שבהן ישותפו נציגי מועצות פועלים, מועצות אזוריות וההתיישבות העובדת.

כן הציע להפעיל את המערכת ההשכלתית־חינוכית ההסתדרותית סביב המרכזים הלימודיים במכללות האזוריות ולצרף לפעולה האזורית גם את נציגי ההתיישבות העובדת במגמה לכוון כוחות הרכתיים בתחומי תרבות, נוער וספורט. הוא ציין שהקמת מועצת פועלים אזורית אינה באה לפרק את מועצת הפועלים הקיימת במתכונתה העכשוית.

כן השתתפו בדיון וסיפרו על הנעשה במקומותיהם מ. רול (עמק הירדן), י. חזיזה (עכו), ח. ביילי (פתח־תקוה), א. שריר (נהריה), י. גילת (כפר־רופין), ד. אמן (שפיים), ש. דורון (רעננה), צ. רייס (נעמן), י. ורבין (יקום), י. גרז (יבנאל), א. יודפת (בית־ברל), וי. פנחסי (ברית התנועה הקיבוצית).

בריכת־שחיה ומרכז־נופש יוקמו במעוז־אביב

ראש עת"א־יפו י. רבינוביץ ביקר שלשום בלווית עוזרים בכירים בשכונות תל־ברוך ומעוז־אביב. קודם סייר בשכונת תל־ברוך ועמד מקרוב על בעיותיה. כן ביקר בבית־הספר, שהוא הראשון שנבנה בעיר לאחר מלחמת השחרור.

לאחר מכן ביקר ראש העיריה במעוז־אביב ונפגש עם חברי ועד האגודה בדירת יו"ר הוועד הד"ר נהרין. נציגי התושבים הודו לראש העיריה על פעולות שונות שבוצעו עד כה בשכונה והסבירו והציגו בעיות נוספות. ראש העיריה הודה, כי העיריה תטפל בדרושות של השכונה, אף כי אינן שייכות לעיריה. כן תקבל העיריה לידה את האחריות לטיפול בבניינים הפנימיים של השכונה.

רבינוביץ ביקר לתושבי מעוז־אביב, כי בקרוב יוחל בהקמת בריכת־שחיה אולימפית בקרבת מקום, כחלק ממרכז הספורט הלאומי. כן יוקם לא־הרחק משם מרכז קהילתי [illegible], אשר ישרת את האיזור כולו.

נלווה אל ראש העיריה בסיור מנהל המחלקה לשיפור השכונות ד. כספי, מנהל מחלקת הדרכים אינג' י. דורון, מנהל המחלקה לגנים ונוף ה. גולן ועוזר ראש העיריה ב. וולך.

מציע לאסור שימוש מסחרי בשם הכותל

מאת סופר „דבר" בכנסת

בוועדת החוקה, חוק ומשפט בכנסת [illegible] הצעת החוק הפרטית של חה"כ מ. פרוש, להגנת השם „כותל".

הצעת החוק, באה לבטל רישומו של תאגיד או של סימן מסחרי הכולל את השם „כותל", ולאסור את השימוש במלה כותל או בכינויו לצרכי המסחר.

ההצעה הועלתה בעקבות החלטת בית המשפט העליון, כי אינו מוסמך לסרב לרישומה של חברה בשם „סרטי כותל בע"מ".

בדיון הביעו חברי הוועדה הסכמתם, כי רצוי למנוע שימוש מסחרי הפוגע ברגשות הדתיים, אך יחד עם זאת הביעו ספקותיהם לגבי נוסח ההצעה. הוסכם כי הוועדה תפסיק את הדיון בשלב זה ותחזור אליו, כאשר יביא המציע בפניה הצעה מתוקנת.

תוספת ליום ירושלים (המשך מ„דבר השבוע")

„וולה" בירושלים יוצאת למרחב

מפעלי „וולה" בירושלים, שבשנים האחרונות עברו תהליך גדול של התרחבות והתפתחות — עומדים עתה בפני תהליך חדש של יציאה למרחב. חברת „אינטרקוסמא וולה" איתרה כבר שטח קרקע באחד מאיזורי הפיתוח בירושלים, ובשטח זה יקומו המפעלים החדישים של „וולה" אשר ישתרעו על פני שטח של 5½ דונם. ההשקעה בהקמתם תסתכם ב־2 מיליון ל"י והשלמתם מתוכננת לקראת שנת 1975.

אולם תנופת הבניה והפיתוח אינם היעדים העיקריים של חברת „וולה". יעדיה המרכזיים של החברה מופנים לעבר ציבור הספרים והלקוחות, ייצור ושיווק תכשירי שיער, הקמת סלוני יופי חדשים ושיפוץ מספרות ישנות, הדרכה מקצועית ברמה גבוהה וקידום רמתם המקצועית של ספרי ישראל.

אלה הם שלושת המוקדים המרכזיים בפעולות חברת „וולה" לתמרוקי שיער, בישראל, החברה הניצבת במרכז הפעילות הקוסמטית במדינת ישראל.

חברת „וולה" שולטת כיום שליטה מלאה בענף תכשירי השיער ועור הראש. סוגי השמפו השונים מתוצרתה, דוגמת: ניאופון, לייפטון, איי־פון ועוד, וכן צבעי השיער הידועים בשם „קולסטון", הם מן הנמכרים ביותר בארץ ובעולם. סידרת תכשירי „אקטיב־עור" המיועדת לטיפול והבראת פגמים וליקויים בשיער, היא בלעדית בהיגיינה ובהיקף מכירותיה. סידרה זו כמרבית תכשירי „וולה", פותחה בעקבות עבודת מחקר מקיפה במעבדותיה של חברת „וולה" בדרמשטדט והוכיחה את יעילותה בסידרת נסיונות ובמבחן המעשי על־ידי עשרות מיליוני נשים ברחבי העולם. „וולה" מפתחת תכשירים רבי עניין, דוגמת סדרת הליפטקסים להבראת השיער ותיקונו, וכן הספריי המיוחד „וולה פלקס" המיוצר בשלושה סוגים (לשער שמן, לשיער רגיל ולשיער יבש).

אחד החידושים המהפכניים של חברת „וולה" הוא הקרם ללא שומן המיוצר על בסיס אלכוהולי — „וולה פורם". החברה אינה מזניחה את הגברים והיא מפתחת תכשירים מיוחדים לגברים. בסך הכל מייצרת „וולה" בישראל, למעלה מ־300 תכשירי קוסמטיקה שונים.

ייצור ושיווק תכשירים הוא כאמור רק שלב אחד במעגלי הפעולה של החברה. וכאן אנו מגיעים אל מחלקת ההנדסה בראשות דני בראון, מחלקה זו פועלת בקצב מהיר, שוקדת על ביצוע מהפכה בענף המספרות וסלוני היופי הפיכתם ממוסדות פרובינציאליים מצוטי ציוד ועיצוב תפאורה להיכלי יופי מרהיבים, המצויידים בציוד הטוב של התוצרת העולמית ויעילים בארגונם.

השנה הקימה מחלקת ההנדסה, 20 סלוני יופי חדישים ומפוארים, במקומות שונים ברחבי הארץ. 50—40 מספרות ישנות זכו לשיפוץ ושיקום יסודיים ומדוקדקים. מחלקת ההנדסה, פועלת על פי שיטות חדישות. היא מלווה את שלבי הקמת המספרות החדשות, החל בשלב התיכנון על־ידי מומחי המחלקה וכלה במסירת המפתח לבעל הסלון. מחלקת ההנדסה אחראית גם לשיווק אביזרי מספרות ומכשירים חדשים. בין האביזרים המעולים: מקריני אור חום „וולה־סולאר", „פבוריט", קערות רחצה „ארלימפ", כורסאות „בלמונט" ועוד. המחלקה מעניקה שירות אדיב ומקצועי ולרשותה חלקי חילוף מתאימים המאפשרים לה פעולה רצופה ללא הפרעות.

ההדרכה המקצועית היא התחום השלישי החשוב של פעולות „וולה". החברה קבעה לה כעיקרון סיסמת מנהלה הנמרץ, מר מיכאל בראון, „לסייע לספרי ישראל להגיע אל הצמרת הבינלאומית". החברה מפעילה מרכזי הדרכה והשתלמויות בתל־אביב ובירושלים, מפרסמת רבעון קבוע („חדשות וולה") ובו פרסים על האופנה החדישה, התכשירים החדשים, הדרכה מקצועית ועוד. החברה מקיימת תחרויות בין ספרים מעולים, משגרת משלחות להשתלמויות בחו"ל ומסייעת לארגונים ולמועדוני ספרים ברחבי הארץ בעבודתם. „וולה" מביאה מדי שנה ממרכזה העולמי, איש הדרכה מיוחד, העורך קורסים והשתלמויות ברחבי הארץ.

תולדותיה של „וולה" בישראל קשורים קשר הדוק בדמותו של מר בראון ז"ל. המפעל הישראלי של „וולה" הוקם בשנת 1949. מר בראון ז"ל פתח את מפעלו בתנאים פרימיטיביים, עם עובד אחד בלבד. כיום עובדים יותר מ־50 איש, מספר קיא, שכן הייצור נעשה במכונות אוטומטיות. המייסד מר ארתור בראון עמד בראש מפעלו במשך יותר מעשר שנים, הוא נפטר בשנת 1962, וההנהלה עברה לידי בנו הנמרץ והדינאמי מר מיכאל בראון, כיורשו הנאמן של אביו הממשיך, והממשיך מר בראון, הבן, בפיתוח בצעדי ענק. שלא כמקובל בענף התרושת, רואה מר בראון את ייעודו לא רק בהגברת המכירות והרווחים של מפעלו, אלא בפיתוח תודעת היופי והאופנה בישראל.

גידולה של חברת „וולה" בישראל והתפתחותה, צויינו במרכז החברה בעולם. אין דבר מעל הכל מציינים זאת. אוהדי ישראל כדוגמא ליוזמה נאה ומוצלחת והוכחה לדרך בה ניתן לשלב מסחר והדגשת עם טובת הציבור הכלל.

י. נוסמן
מזכיר האיגוד הארצי למסחר בישראל
מחוז ירושלים.

האיגוד הארצי למסחר (זעיר) בישראל, שהוקם בירושלים בשנת 1964 אחרי גלגולים שונים במסגרת של ארגונים ענפיים שונים שהיו מפוצלים, ריכז סביבו במשך תקופה קצרה את רוב ענפי המסחר והעסקים בעיר.

המטרות הראשונות שהאיגוד הציב לפניו היו ריכוז המסחר הקמעונאי והעצמאיים במסגרת ארגונית אחת, כדי לתת כוח לגוף הציבורי והכלכלי הזה שמונה אלפים מועסקים במסחר הקמעונאי.

בזמן קצר יחסית הפך האיגוד לגורם מקצועי חברתי וכלכלי חשוב, בעיקר ידע לתת תשובות על השינויים שחלו והולכים וחלים בשיווק המודרני.

תנופת־יתר קיבל האיגוד אחרי מלחמת ששת הימים עם איחודה של ירושלים והצורך בשילוב כלכלי ומקצועי בין שני חלקי העיר, שתנאי השיווק בהם היו שונים.

היום, חמש שנים אחרי איחודה של ירושלים, אנחנו עדים לאותו השלב המוצלח בשטח המסחרי וסילוק הניגודים בדרכי השיווק.

הקמת סניף האיגוד במזרח ירושלים, המהווה את המוסד הדולמסחרי היהודי במזרח העיר, והצטרפותם של מאות חברים סוחרים ערבים לאיגודנו, הן עדות נאמנה לדרך שהתווינו בראשית צעדינו.

האיגוד במחוז ירושלים מטפל במכלול הבעיות של ענפי המסחר השונים, וכמו כן נותן טיפול אינדיבידואלי לכל סוחר או עצמאי בכל הבעיות המקצועיות, כגון: ייעוץ מקצועי, טיפול בבעיות מיסוי, ייעוץ משפטי, אשראי, שרותים לענפים בשיווק מצרכים שונים.

פעולותינו במזרח ירושלים מבוססות על: פגישות חברתיות, ייעוץ מקצועי, יבוא סחורות מארצות חוץ, טיפול אינדיבידואלי: איחוד משפחות, ביקורים משפחתיים ועוד, טיולים ופגישות חברתיות מעורבות.

הבעיות שהאיגוד עומד בפניהן היום הן: החיים המסחריים.

1. ההשלכות של המדיניות הכלכלית והעליה במחירים ובשכר על
2. הרווח הנמוך בענף המכולת, שאינו עומד בפרופורציה מבחינה כלכלית.
3. מדיניות המיסוי ואפשרות ביצוע תכנית מס ערך מוסף.
4. המיסוי המוניציפלי וכו'.

פעולותיו של האיגוד מוכרות בחיים הכלכליים והציבוריים בעיר והוא צועד יחד עם השינויים שהולכים וחלים עם התפתחות ירושלים כבירת ישראל והתפתחות המשק והכלכלה בעיר.

ירושלים-הכנסת
מדליה ממלכתית תשל"א

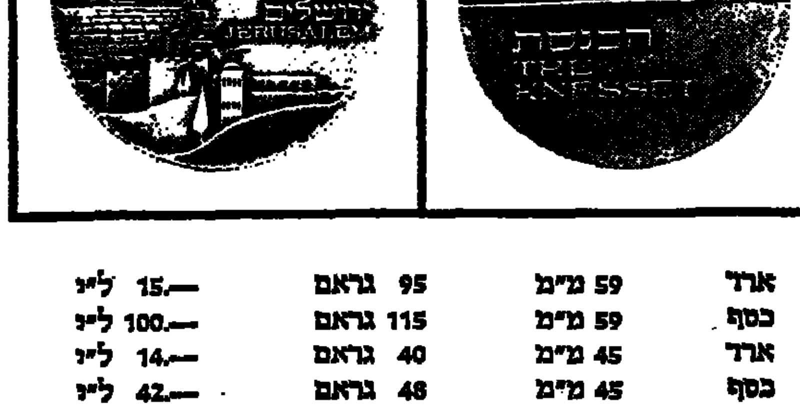

ארד	59 מ"מ	95 גראם	15.— ל"י
כסף	59 מ"מ	115 גראם	100.— ל"י
ארד	45 מ"מ	40 גראם	14.— ל"י
כסף	45 מ"מ	48 גראם	42.— ל"י

כל המדליות ממוספרות ונושאות על שוליהן את סמל המדינה והמלים "מדינת ישראל" בעברית ובאנגלית.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

להשיג:

במשרדי החברה בירושלים, רח' קרן היסוד 11, ובתל-אביב, רח' מנדלי 3, בבנקים ואצל סוכנים מורשים.

לבריאות ובתאבון!

כרמית — ממתקי מעלה החמשה

קרמלים מחלב טרי ושמנת עשויים לפי ידע צרפתי

GALLIOT D'ISIGNY

מוצרים מובחרים באריזות מגוונות

אנו ממליצים על:

קרמל חמאה-בטרסקוטש להפסקת העישון

אלפין ALPIN

מסעדה צמחונית

ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 25, טל' 26626

ארוחות בקר, צהרים, ערב

מענק מיוחד

לבני ירושלים שנולדו בכ"ח אייר תשכ"ז יום שחרור ירושלים

לבל בני ירושלים ובנותיה יפתח בנק לאומי חשבון חסכון בתכנית

נח לצעיר

ובו סכום התחלתי של-.30 ל"י

ילדים וילדות שנולדו ביום שחרור הבירה מוזמנים איפוא בלווית הוריהם לאחד מסניפי בנק לאומי בירושלים היום יום ו', כ"ח אייר, תשל"ב ומתבקשים להביא עמם תעודת לידה.

בנק לאומי לישראל בע"מ

הבנק הצועד עם הזמן

„השלישיה הישראלית" — מאת חנוך רוז

לזכר מיכאל טאובה

מוסיקה

„אורי דורות" לזלמן שזר — מאת יעקב גורן

באמסטרדם את „ספר המפואר", ספר קבלה שבתאי ומוסיף לו דברי אקדמה שיש בהם ניחומין ועידוד לקראת הגאולה הקרובה, שהפעם לא תכזיב.

או הנה מציג לפנינו שזר את ר' דוד קונפורטי, בעל „קורא הדורות". היא כרוניקה היסטורית של קורות האומה בדרך של מניין המאורעות ושמות האישים מימי דבנן סבוראי ועד ימיו של המחבר. והנה מתברר כי קונפורטי, לא רק היה בן דורו של שבתי צבי אלא אף בן עירו היה, ומן הסתם אף נמנה על מקורביו. והנה בספרו סיפר על הכל זולת דבר אחד: מאומה לא רשם על כל פרשת שבתי צבי — ולא על שום פרשה משיחית אחרת שהיתה בישראל! לפני נגלים יסורים ולבטים של דור. שצריך להחליט אם האור שבקע מאזמיר היה אור־תעתועים או אור גאולה — ואין הוא יודע ובוחר על כן בשתיקה, שאפשר יש בה יותר זעקה מכל מה שנאמר בקול רם.

אודות הגאולה העולים מן השער השני בספר באים אלינו מדורות קרובים יותר בזמן, אם כי אפשר שבעולמם רחוקים הם מאתנו יותר משבתי צבי המבקש לגאול את ישראל לאחר שיגבר — ואין הוא יודע כיצד — על השולטן. אלה יהודים הנכנסים לתרבותם ולחברתם של האומות וכסבורים הם כי אבד צביונם הלאומי ואף גאולתם לא על דרך השיבה לציון תבוא. ויחד עם זאת מבקשים הם לשמור מיהודיותם — וכאן, דומה, החמיד עמם ההיסטוריון שסבר כי מרעתם נהנו לאומיותם. בשעה שדומה כי קשת היה להציע ליהודי המערב דרך אחרת.

קוראים אנו על לאסאל הצעיר המבקש לעשות למען עמו ומאחר שלא מצא את עמו ראוי לגאולה הוא נוטשו והנוטש את עמו ופועל לגאולת נדכאי העולם כולו. ולמדים אני לדעת כי ממקיר ישראל, ממגעו של לאסאל הצעיר עם אברהם גייגר, בא מקור האור. מתוודעים אנו אל נסיון־השוא של צעירים יהודים, תלמידי הגל ברובם, להקים איגוד לתרבות ומדע של היהודים. ולא ברור כל כך ליוזמים מת מהיהדות מבקשים הם לטפח וכדי שנכירם מקרוב, מפגישם שזר עמנו בשעת תולשתם דווקא: מביא הוא את דברי אחד מדבריהם — אדוארד גאנז. אשר כעבור ימים לא רבים נטש את תמהנת בעבור קתדרה — בשעה של תקוה, בשעה של כמעט ביסוס ובשעת אובדן ויאוש. מסופר לנו על כך על מנת שנשאל את עצמנו: לו אנו במקומם, כלום היה עומד בנו הכוח להמשיך לייחל לגאולת שלנו — ולא נוכל לתשיב על כך הן בפה מלא. אבל מבינים אנו יפה איזו חדרך עברן כיסופי הגאולה דרך משת הס הצעיר, שעדיין אינו חושב ברורות על „רומי וירושלים" שלו, והגיעו אל כמיהת הגאולה הגדולה העולה מן „המאניפסט הקומוניסטי". מוכנים אנו כמעט לסלוח למארקס הצעיר את העוול הגדול שעשה לכור מחצבתו כאשר כתב את דברי חבלע שלו כנגד היהודים, כשמסתבר לנו כי למען גאולת האנושות נתכוון; אפשר וראוי גם לזכור כי הדברים נכתבו לא על מנת להשחיר פניהם של ישראל, אלא כדי לשתחרר מאפיטרופסות מעיקה של ברונו באואר, ראש ההגליאנים הצעירים, — ולעומת דברי הבלע שכתב הלה, נראים דבריו של מארקס כמעט כסניגוריה על ישראל.

פה ושם, כמו במאמר על יהודי בורדו והאמנסיפאציה, לא נוכל להסכים עם המחבר בראיית הדברים, שדומת מורכבים הם יותר משסבור המחבר; הכל גם שלא נמנעו כמת שיבושים בספר — כגון שמו של הקיסר שבימיו פורצת מלחמת שלושים השנה, שהוא פרדיננד השני, ולא ככתוב פעמיים במאמר העוסק באותו תקופה. אך דומה כי כוחו של האור שב„אורי דורות" רב לא רק כדי להאיר מקורות סתומים בתולדות ישראל, אלא אף עשוי הוא להאיר את הדרך לאהבת ההיסטוריה שלנו. יש אומרים כי זהו ראש תפקידיו של ההיסטוריון.

ההרים הגבוהים

(סוף מעמוד 5)

שוב פנה לדרום דרך היער העבות. סביבו רחשו חיי היער הרגילים. נמלים שוטטו בעסקנות, ממלאות את עבודת יומן. דבורים זימזמו, מוצצות את הדבש מגביעי הפרחים. ציפורים צייצו או קראו אחת אל רעותה. מספרות מעשיות, בלשון הציפורים. צרצרים צירצרו על כינורותיהם הקטנים.

לפתע נתגלה לעיניו מישטח ריק, קרחת יער שבמרכזה עמד תנור בודד. מסביב לתנור צמחו שיחים דוקרניים. במרחק מה משם עמד תמרור דרכים, מעץ. חיצו של התמרור היה מופנה לשמיים. גם פסל עמד שם. פסל ללא ראש. הנודד לא ידע למי שייך הפסל, ולאן נעלם ראש האבן החסר.

היה ברור לו שלפניו עיר־מתים, נשכחת, אשר פעם היו בה אנשים. מה קרה להם? האם מתו כולם יחד, באחד הימים, או באחד הלילות? האם נפלו במלחמה או גוועו ברעב. בזמן הבצורת? או אולי הלכו כולם לעבר ההרים הגבוהים?

ובעודו מהרהר בכך, היה הנודד מוסיף לכת לעבר ההרים, נסוכי החלום, אשר לא חדלו להמשיך ולהתחמק מפניו.

ביום מן הימים אפגע בהם, חשב.

גם אם לא יעלה הדבר בידי, גם אם אף פעם לא אגיע לחסות בצילם, בכל זאת יישארו מחשבתי ורצוני בדרך הזאת. השמש, הטל, התנועה וריח היער, הרוח והגשם.

רק חכם יבין שהרעב והצמא חזקים מן השובע, שהגעגועים לאהבה עזים מן האהבה עצמה, ושהדרך להרים הגבוהים חשובה מההרים הגבוהים עצמם.

וכך הוסיף לכת, ניזון מתותי־בר וממי המעיין.

יום אחד הגיע לפונדק. הרבה חלונות היו בו בפונדק, אך כולם היו סגורים. דלת הפונדק היתה פתוחה, והנודד נכנס דרכה. הוא ראה איש זקן — בוודאי היה זה בעל הפונדק — ומטאטא היה בידו. הזקן טיפל בחביות הריקות, מטאטא מהן את האבק. בפונדק כולו היו טוויות רשתות עכבישים. בעל־הפונדק ועובר־האורח החלו משוחחים, אבל לא היה טעם בדברי בעל־הפונדק. כי הוא היה חרש, כשעון שפקע.

— יש יותר ויותר עבודה — אמר בעל־הפונדק. — יותר ויותר אבק נופל מהשמיים. ימים ולילות אני מנסה לסלק את האבק, אך ככל שאוסיף לעבוד, נשפך יותר ויותר אבק על העולם.

ובעל־הפונדק הזקן והחרש, פרש את זרועותיו הרועדות כאילו התכוון לחבק בהערצה את כל חביות הבירה הריקות, את כל הכסאות ששכחו מזמן את תפקידם השימושי, את כל כוסות הבירה הריקות, שבהן שכבו פיגרי זבובים. את כל מנורות הנפט שמתחת לתקרה. את כל השולחנות המאובקים והנשכחים.

— כל כך הרבה אנשים — אמר הזקן הקטן, מחייך אל הזכרונות השבים אליו — כל־כך הרבה אנשים חיום! הם אוכלים ושותים ושיהיה לחם לבריאות! באכסניה שלי, תמיד שמח! לא יהיו אצלי רעב וצמא!

ריח כבד של עובש עולה מן הפונדק הישן. הכל שם מת, רק העכבישים טווים את רשתותיהם הנפלאות. עצבות שרוייה מתחת לשולחנות שעליהם נערכו לסנים סעודות. עצבות כבדה ודביקה ואפורה נתלתה על הקירות. ופניה פני בר־מינן. הזקן חייך להזיותיו הרחוקות. הוא צחק. אנשים חיים היו עלולים למות לשמע הצחוק הזה. מתים היו עשויים לקום לתחייה לשמע צחוק כזה.

הנודד פרש בשקט מהאכסניה המתה. ושב ועלה על השביל. כעת נתקל שנית בתמרור־דרכים. אלא שהפעם היה חיצו של ציון הדרכים מכוון כלפי מטה, אל האדמה. יתכן שחיתת כאן יד המקרה, רוחות רעות שינו את הכיוון באיזה לילה אפל.

הלך הנודד וחשב על הפונדק העזוב ועל בעל־האכסניה התחדש אשר כל בני־דורו כוסו באבק. רגשי רחמים תקפוהו. הוא חשב על שתיקתם של עולמות מתים, על התנכרותן של השנים, על קמילתם של פרחים ואנשים. הוא הסתכל לעבר ההרים הגבוהים, שנראו מלאי־חיים. הרים חיים ומתנועעים, הרים מרקדים. הם ברחו מפני מבטו, מתרחקים יותר ויותר. אז החיש את צעדיו ורץ מהר יותר ויותר. עוד כמה צעדים והיה קרוב לנצחון. כי מהיר היה מן ההרים הבורחים וקל מהרוח, קל כציפור ומתעופף כנוצה.

שמחה פרועה החלה צועקת מתוכו. הוא היה משוחרר כעת. זאת היתה קריאת החופש שלו. הצעקה היתה בהדרה.

שמיים נפתחו למענו. הוא רץ ישר לתוך האור ולתוך האש. ישר אל התהום, אל המעמקים שעל פתחם נעצרו ההרים הגבוהים, הגבוהים.

המסך הקטן והספר הטוב

(סוף מעמוד 1)

זציה שלהם, לא מעשי שעשועים וקרקס כדי להיות „פופולאריים" — כביכול; גם לא מתוך התנשאות על הסופר ועשייתו חומר לביסויים. כמו שראינו בעיבוד האחרון מסיפור של עגנון. דברים אלה יש בהם רק כדי לתרחיק את הצופה מן הסופר ויצירתו. מי מאלה שלא קראו את עגנון ורק ראו את „הרופא וגרושתו" בעיבודו הטלביזיוני ילך עתה לקרוא אותו? למה לקרוא סופר מלאכותי כזה, של „פוזות", של דיאלוג מאולץ וסמלים מזוייפים? מי יידע ש„הרופא וגרושתו" הוא סיפור בעל דקויות פסיכולוגיות נפלאות, סיפור אינטימי ואנושי?

עיבודים מן הספרות לטלביזיה צריך לעשות מתוך ענווה מסויימת, מתוך התכוונות ולא מתוך התגדלות. גם מתוך נימוס.

ולא רק זאת.

מכל האמנויות — מקופחת הספרות בטלביזיה אפילו בדיוות ובתיעוד. ראינו על המסך תערוכות, קונצרטים, קטעי סרטים, שיחות עם ציירים, ארכיטקטים, מוזיקאים, זמרים, שחקנים — לא ראינו שיחה עם סופר על ספרו או שיחת מבקרים על ספר. דבר זה שהוא כה מקובל ורגיל אפילו בטלביזיה הממוסחרת והנמוכה שבארצות־הברית — מכאן הוא נעדר. או תכנית ביוגראפית על סופר — מתקופות קודמות, או שחי עמנו. טשרניחובסקי, למשל, ברנר, למשל, נתן אלתרמן, למשל. אין דבר המקרב כל־כך צופים אל יצירתו של סופר כמו ההתוודעות לסיפור חייו.

ואידך — זיל וגמור.

זיל וגמור, הווה אומר הקריאה עצמה. הקריאה הבאה לא מתוך „חובה". לאומית או חינוכית, אלא מתוך בקשת הנאה אסתטית בעלת איכות מיוחדת, שאינה דומה להנאה הבאה משמיעת מוזיקה או מראיית ציורים, או משתייה־ואכילה. גם לא לזו הבאה מצפייה בסרטים על מסך הטלביזיה.

אהרן מגד

משפחה רבת סגולות — מאת יהודית אוריין בן־הרצל

„הדוד פרץ ממריא", סיפורים מאת יעקב שבתאי, הוצאת „ספרית פועלים"

הסיפור „הסתלקות" של י. שבתאי דרך לפני שנים אחדות בשמי הספרות מעל דפי המוסף הספרותי של „הארץ", ושבתאי אז מספר לא נודע. מאז מפכה יצירתו לאיטה ובימים אלה ראתה אור אסופתו הראשונה, „הדוד פרץ ממריא". „הסתלקות", סיפורו הטוב ביותר עד היום, זה החותם את הקובץ, מרכז את סגולותיה האופייניות של הפרוזה שלו: רגישות לאווירה דלהלכי־רוח עם בטיחה מאופקת לדימויים מבוררים ובעלי דחיסות גדולה. „לאט לאט מתה סבתי" — פותח י. שבתאי את „הסתלקות" — „כבכרת ארץ הומה המתרחקת מעיניהם של נוסעי האניה עד שהיא מתמוגגת בקו האופק ונבלעת בו, כך נמוגה. וכל אותו זמן הוסיפה עוד לתקפיד בדיני הכשרות והבדלנו בין בשר וחלב". מן הדימוי החרישי, השאול מעולמות כמעט אקזוטיים, נוסל המספר בלא כל ריכוך והכנה לעולם קטן, מטבחי, למושגים של משגיחי־כשרות. בפשטות ניסוח שרק התיבה „עוד" במשמעות של טרם חידלון, מלמדת על הקומפאקטיות של פרוזה קטנה זו. גוויעתו של עולם ואתמול מתלווה לגוויעתה האיטית של הסבתא; והסתלקותה של זו מקדימה את שקיעתו של זה כטביעתו של חוף מבטחים. כלי החרסינה המופרדים הפרדה שבזכרון ובאסוציאציה לבשר וחלב, יישברו ויוחלפו בהדרגה לכלי פיאסטיק שלא ניתנו בהם סימנים למאכלות האסורים בערבוב. אותה ישישה תמימה עם אלוהיה, האחרונה להדליק נרות בבית חסר ציאליסטי החילוני, אותו שריד מיושן שחובא מעבר לים כנכס שמור, היא למעשה בעיני נכדה — האיש הנאור, המתקדם והפתוח ביותר בחברה החלוצית החדשה.

אפשר זוהי האמת האנושית החשובה ביותר בסיפור, וזאת מבלי שהדברים ייאמרו מפורשות. אותה זקנה, בת הדור הישן, היתה האחת בבית שלא גינתה את האח על שום „שיצא בחברת בחורה גרושה — — — שכן גרושות היו אצלנו כעין בנות משפחה רחוקות של פרוצות"; וכן בסיפור מאוחר יותר „הדוד פרץ ממריא". הדוד פרץ „לא היה דוד, הוא היה קומוניסט. וחוץ מסבתי גיבאו לו חכל סוף רע", וכשהיה הדוד פרץ מתפרץ על סדרי העולם המסואב, היתה הישישה צנופת השיער מפיסה דעתו בדברים שיניח את סדרי העולם לאלוהים לענות בהם, ו„מוטב ילך לסינימה.

מכל סיפוריו ניכר, והדברים רוחשים לפני השטח, כי המשפחה הפועלית והחברה השמאלית המתקדמת של שנות השלושים המאוחרות בארץ־ישראל התנהלה לפי מוסכמות זעיר־בורגניות, לפי ערכים „מרובעים" טבועים עמוק, כיאות קנטרנות רכילאית, שסגרה על חייה של תמרה „גברת פרויס" מן הסיפור „המודל", זו שנצנחת מן הגג. ואלי וג'נטילה מן הסיפור „אוושם" שלא באו בקהלם — ואילו סבתא המשאירה לאלוהים את הדאגה, הלא בידה נתונה החירות האמיתית: „על פי דרכה היתה בת חורין בעולמה".

לימים, התוודענו לשארי־בשר נוספים של המספר ושבענו דודים. כל סיפוריו מאכלסים שכנים ומודעים. דודות ודודים וכולם בוני ארמונות באספמיה, דמויות מכוגפות. ממריאות. הסיפור „הדוד פרץ ממריא", שזכה בפרס מטעם הרבעון „קשת", מתאר את אהבתו של הדוד פרץ לגאולה אסטר ואת שאיפתו לגאולת האדם; משתיהן נעזב, והריהו מתכנף וממריא אל השמים כשהוא נוסק מעל גג צריפו. דוד אחר, דוד פינק, ממריא אף הוא. אך לא אל המרומים אלא במטוס. נמלט למונאקו מאימת נו־

„מאה שנים של בדידות" — מאת חנה הרציג

„מאה שנים של בדידות" מאת גבריאל גארסיה מארקס. מספרדית: ישעיהו אוכמרידן. 368 עמ'. הוצאת עם עובד, הספריה לעם, תשל"ב.

רתי כפור ומלאכותי. היציאה מגן־העדן של חברה שאינה מכירה את המוות והמפגש הראשון עם המלחמה הזורעת הרס לשמה. הכניעה לפיתוי שבהתפתחות כלכלית וטכנולוגית והשיעבוד שהיא מביאה עמה.

שפרה יזרעאלי ז"ל — שמואל שתל

תידת הסופר 22

הוצאת „אחיעבר" ירושלים

עברית של יום יום

תרגילי לשון

פרס ישראל לאדריכלות ליעקב רכטר

'מה הבנין רוצה להיות'

מאת אדריכלית זיוה ארמוני

אמת הבנין

האב — וראשוני האדריכלים בארץ

האינטואיציה — הכרח לאדריכל

מראה בית ההבראה ממערב

אווירה ים־תיכונית במבנה מודרני

שאול בר־לב

גם את עץ החיים

מִשְּׁמֵי תֵּבֵל אֶל תֵּבֵל חֲרוּשָׁה וּקְנֵי
קַרְדֹּם לַחְפֹּר בּוֹרוֹת, תּוֹרִים
בְּטִין מְכַסֶּה קְנֵי שִׁבֹּלֶת בְּתוֹךְ
אֲדָמָה חֲרוּשָׁה. כָּאן חוֹל מַשְׁקֶה
מַחְמַת גֶּשֶׁם, טִפּוֹת מַיִם מַרְקִיעַ
דּוֹלֵף רוֹגְמוֹת רְגָבֵי עָפָר טָחוּן
עָפָר עַד דַּק. הוּא סְקִילָה שֶׁל
אֱנוֹשׁ בְּאַבְנֵי דֶרֶךְ מֶלֶךְ נִכָּה
פְּנֵי עָנָן, אוֹ מִרְגָּב אֱלֹהִי
מִשְּׁמֵי תֵּבֵל אֶל תֵּבֵל חֲרוּשָׁה וּקְנֵי
שִׁבֹּלֶת וְסַכָּר וּמָזוֹן אֱלֹהֵי אֱנוֹשׁ.
לְפִי מִסְכֵּן סָקוּל בַּחֲלוּקִים מַשְׁבִּיל
אָצִיל.

מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. לְמַעַנְךָ אָדָם
זָרַעְתָּ. קְדֻשָּׁה גּוֹבֶשֶׁת וְתוֹרָה
וְקַרְדֹּם לַחְפֹּר לוֹ. בְּמַטּוּתָא,
סַלֵּק אַבְנֵי דֶרֶךְ מֶלֶךְ קָטָן, וְאַל
עָפָר לֹא יָשׁוּב.

שבת קודש היא

שַׁבָּת מֵרְחוֹב עָטוּי אִצְטְלָה
שְׁזוּרָה חוּטֵי אַרְגָּמָן שֶׁל
פָּרֹכֶת קֹדֶשׁ בִּזְמַן עָבָר
אֶחָד.
הַסַּבָּנִים שְׁתוּלִים בֵּין פִּנּוֹת
שֶׁטַח בֵּית מֵרְחוֹב שַׁבָּת אֶחָד,
מְצִיצִים כְּמוֹ אֵזוֹב קִיר
מִגַּדְבְּכִים לְשִׁגְיֵי צִדָּיו, וּלְשִׁגְיֵי
צְדָדָיו. הֵיכַל תִּפְאֶרֶת סַנְהֶדְרִין
גְּדוֹלָה, זִקְנֵי צִיּוֹן מְלַחֲשִׁים
לְמַן כָּל דּוֹרוֹתֶיהָ. הַכֹּל שָׁקֵט
וְשַׁבָּת. אַף הַסַּכָּנָה אֵינֶנָּה מַאֲכֶלֶת
שֶׁמָּא יַבְעִיר אֵשׁ בְּמוֹשְׁבוֹת.
וּמְכוֹנִית עוֹבֶרֶת וְעוֹשָׂה
הֲמוּלָּה.

מין משחק במגרש המשחקים

הַלְוַאי, וּבְתוֹךְ מִגְרָשׁ שֶׁל מִשְׂחָקִים,
נַדְנֵדָה שֶׁל שָׁנִים יְצוּרִים שֶׁתְּעוּף
רָחוֹק עַד הַשָּׁמַיִם.
וְהַיְלָדִים הַשְּׁנַיִם
יִתָּקְעוּ שָׁם בַּשָּׁם־מַיִם לְיַד שְׁנַיִם
כּוֹכָבִים, שְׁנַיִם.
בִּתְנוּעָה שֶׁל מְטֻטֶּלֶת,
נַדְנֵדָה שֶׁהֵכִילָה שְׁנַיִם תַּחֲזֹר לְמַטָּה
עִם תִּקְווֹת שָׁמַיִם לְמַלֵּא בָּהּ אוּלַי
שׁוּב שְׁנַיִם.
וּלְמַעְלָה וּלְמַטָּה,
וְכֵן מְלֵאָה וְכַף הַלְּאָה. לְזוּג שָׁם
בַּשָּׁמַיִם כָּל שְׁנַיִם יְצוּרִים לְיַד כָּל
שְׁנַיִם כּוֹכָבִים. עַד שֶׁיִּהְיֶה לְכָל
כּוֹכָב פִּטְרוֹן. שֶׁיִּדְאַג לֹא לִסְגֹּר
אוֹתוֹ בַּיּוֹם. וְכָךְ, סַךְ הַכֹּל שֶׁל
הַמָּאוֹר בַּיּוֹם. יִרְבֶּה וַדַּאי פִּי כַּמָּה
וְכַמָּה.
אָז, אוּלַי יִתְחַשֵּׁק לְיָהּ
כְּשֶׁיֶּחֱזֶה בְּגַבְהּ הַזְּרִיחָה לִבְרֹא חָדָשׁ,
בְּרֵאשִׁית, יְצוּר, מִגְרָשׁ וּמִשְׂחָק.

אלה אליליך ישראל

נְבָלָה עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
אֶת חַטָּאתָם הִזְכִּירוּ לִבְנֵי
כְּנַעַנִי מִקַּח לָךְ סַמִּים
נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה מְזֻמָּן
שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם.
אֶת אֵלֶּה לָקְחוּ אֱמוֹרִי
וַיּוֹרוּ אֶת יַעֲקֹב דֶּרֶךְ
לִנְהֹג, אֶת קְטֹרֶת סַמִּים
אֶל שְׁכִינָה דֶּרֶךְ מֶלֶךְ גֶּבֶר
כֵּן יִנְהַג. וַיַּעֲלוּ הָעָם
מוֹלוֹ. אַף אַהֲרֹן, כֹּהֵן,
אָסוּר לְבֵית קְבָרוֹת.

ההרים הגבוהים

סיפור מאת קלמן סגל

חזי לסקלי

ילד עיף

יצחק

"לך לך"

"לֵךְ לְךָ" אָמַר לִי אָבִי
וְאָבִי אֵינוֹ נָבִיא
וְאֵינוֹ חוֹזֶה
וְאֵינוֹ חוֹזֶה
עַל מִשְׁכָּבוֹ בְּיָמִים כְּמוֹנִי.

הָלַכְתִּי אֶל הַיָּם
לִמְצֹא נַעַר.

חֶצְיוֹ דָּג
חֶצְיוֹ דָּם.

שַׁבְתִּי אֶל הָעִיר
לִמְצֹא פֹּה נַעַר,
חֶצְיוֹ אֱמֶת
חֶצְיוֹ אַגָּדָה
וְאָבִי לֹא יָדַע.

בחמות נפלו ומתו כזבובים. אלפי אנשים ניספו במחלות רעות ובדרכים נתרבו השודדים ומספרים הלך וגדל מיום ליום. השודדים היו רבים מן האנשים שניתן לשדוד. אז התאספו שודדי היער ויחד התייעצו ודנו, כיצד לחסל זה את זה, כדי להפחית את מניינם למספר מתקבל על הדעת. כך סיפר השודד, שהתנפל על הנודד התמים שלנו.

האיש המותקף שאל, כמה קורבנות רובצים כבר על מצפונו של מכבה־האש לשעבר. התשובה לא היתה ברורה די הצורך. השודד ענה, שקשה לקבוע, שהרי כבר שנים רבות אין איש עובר בדרך הזאת. קשה לשער שהרג אנשים רבים. בכל זאת רובצת מועקה כבדה על ליבו. אולי מפני שזה עתה החליט שיש בדעתו להרוג אדם. אנחנו יודעים שהמחשבה הרעה היא מחצית הפשע, ולכן, הסביר השודד, רוצה הוא מתחילה להסדיר, שהנודד ימסור לו את כל כספו ואת כל רכושו, ואחר כך, נראה כבר מה לעשות.

האיש המותקף ענה בשקט שהוא עירום כביום היוולדו. אין לו כסף ואין לו זהב. חייו הם כל רכושו. ועוד הוסיף והסביר לרוצח, שכל המקפח חיים, איננו מאריך את חייו שלו אפילו ברגע. חיים שנגזלו, אין בהם כל תועלת לרוצח. שמע השודד את דבריו והיה במבוכה רבה. הוא חשב וחשב, ובסוף החליט ואמר, שאם כך הם פני הדברים, מוכן הוא לתת לנודד את חייו במתנה.

האיש שרצה להגיע להרים הגבוהים, הודה לו על טוב־ליבו, אף הוסיף והסביר, שאנשים רבים לפניו כבר אמרו לו שהם נותנים לו את חייו במתנה, ואין הדברים נכונים. כי אילו היו אלה דברי אמת, היו היום בידו הרבה חיים. אבל בעצם עדיין בידו רק חייו העלובים. חיים שהעניקו לו אביו ואמו.

הם נפרדו בידידות, והנודד חזר ועלה על השביל, להרים הגבוהים, הלוטים בערפל. ההרים היו רחוקים עדיין.

הוא הלך ולא הביט לאחוריו. כאשר ירד הלילה, שכב על העשב הרך וישן. הבוקר העיר אותו בשירת ציפורים. הוא הרטיב את שפתיו בטיפות טל. אחר־כך מצא לו מעיין והירווה את צמאונו. את רעבונו השקיט בתותי־בר, והיה לו טוב.

כשעמדה השמש באמצע הרקיע, ראה זקנה אחת שישבה ונמנמה, נשענת על עץ. הוא ניגש אליה ושאל בחביבות לשלומה. היא התעוררה ושמחה מאד לקראתו.

— מי את? — שאל. מי את אם בודדת, מי את השרועה מתחת לעץ?

הזקנה ענתה ואמרה, שלפני שנים, רבות היתה יצאנית, שמכרה את בשרה. היא ישבה לה בצידי דרכים, חיכתה לאנשים צעירים, שמיהרו להרים הגבוהים. היא היתה מפתה אותם לרע. היא היתה מסבירה להם שהיצר הרע יהחטא דברים יטובים הם. היתה נותנת להם להבין, שאין בכלל הרים גבוהים. ההרים

המוראֹת — היה זה באחד הימים כששכבתי בזרועותיו של סופר. סופר שחיבר למעני סוניטות רבות. שירים, המספרים על המוות ועל החיים. יתכן שהוא לקח ממני את הראי כדי שלא ארבה לחשוב יותר מדי על יופיי. מאותו יום, הייתי מסתכלת מדי בוקר במי המעיין ורואה את עצמי, אבל מעולם לא ראיתי שינוי בפני. היום אני נראית בדיוק כמו אתמול. אתמול נראיתי בדיוק כפי שנראיתי שלשום. מחר אראה כפי שאני נראית עכשיו.

היא ניסתה להתרומם ממקומה, אבל רק התנדנדה וכמעט שנפלה. הוא עזר לה לחזור ולשבת מתחת לעץ. הזקנה עצמה את עיניה ונשמה בכבדות. היא בכתה בחשאי. דמעות התגלגלו על לחייה הקמוטות.

הוא כרע לרגליה הרועדות של הזקנה ונשק לידיה תגרו־מות שהדיפו ריח של סטוריות־יער. הוא ארג מלים על אהבה אנושית גדולה, על ההרים הגבוהים. כאשר קירב את שפתיו אל מצחה, שב לפתע עורה להיות צעיר והדרדר. בעיניה האירו כוכבים שמחים וצעירים.

— קח אותי בזרועותיך — היא ביקשה — שא אותי אל ההרים הגבוהים. במקום שממנו רואים את העולם כולו ואת כל האנשים.

הוא נשא אותה בזרועותיו. היא היתה קלה כפרח שקמל, אז הבחין שכבר אין בה רוח חיים. הוא הניח אותה בזהירות על העשב. עצם את עיניה וכיסה את בשרה המת באבנים. על האבנים הערים ענפים של צמחי־בר. יגיד שב ויצא לדרכו.

(סוף בעמוד 6)

אספקלריה

"הסיפור העצוב ביותר"

פורד מדוקס פורד

"המנגינות העבריות"

תערוכת מרק רותקו

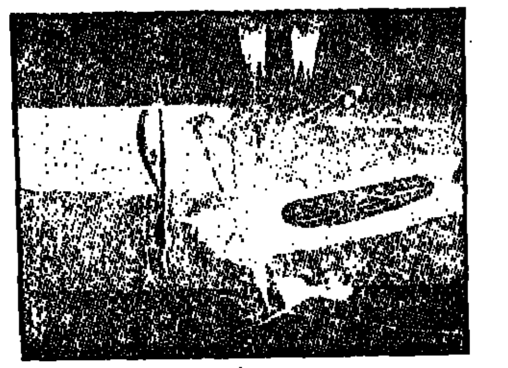

"סוריות בשיווי־משקל" — מארק רותקו

עוד על מות לורקה

כ"ה שנה למעין־ברוך

רבינוביץ: אין מראים מוצאי עבודות

שפוט את אזור ל' לאחר השלמת אלף יחידות־דיור ראשונות

מאת דנקה הרניש

האם אזור צפוף של אב־ נים ובטון, כפי שרואים כיום בל' היא תוצאת התכנון?

רבינוביץ: איני רואה בל' אזור צפוף של אספלט ובטון. צפי־ פות הבנייה בל' היא המינימלית בכל העיר. ועל „אספלט ובטון" מדובר כאשר יהיו פה גנים. 20 אחוז מהשטח מיועד לירק.

חברות קבלניות מקבלות תכניות כלליות לבנייה וב־ מסגרתה יכולות לעשות, כל קבלן לבנות מה שהוא רו־ צה. הקריטריון העיקרי של הקבלן הוא סיכוי המכי־ רה והרווח. האם מצב

יהושע רבינוביץ

בזה מעודד חיפושים אח־ רי חידושים ארכיטקטו־ ניים או מונע הקמת בניינים שגרתיים, לפי טעם הקונים הפוטנציא־ ליים?

רבינוביץ: אף פעם לא הבי־ טחנו צורה ארכיטקטונית מיוחדת לאזור ל'. בונים כאן כפי שבונים ברמת־אביב ובמקומות אחרים. נכון שאנחנו מנסים לפתור בעיות ולתת עיצוב ארכיטקטוני לבניינים החד־ שים. לאחרונה הוחלט שכל בנ־ יין, אשר ייבנה באזורים הנוספים של ל', צריך לקבל אישור מיוחד על חזותו. מתן האישורים נמסר לידי אדריכל העירייה זאב פורת.

יש הטוענים, שבבנייה בל' אין התחשבות בקר־ בת הים, אף לא בזווית הצבת הרחובות ולא בצנור התנאים של האזור הריק. המרחקים בין הבתים הם קטנים ואין כל החזיות לגבי עיצוב הבתים, חמרי הבנין ועבודות חוץ.

רבינוביץ: לא שמעתי טע־ נות אלה מפי שום אדריכל ואני יודע שליקון רק מהמתכננים. כל הדיבורים הללו הם דיבורים תפ־ לים. שכל האדריכלים טוענים את התכנית. וגם אדריכלים יודע על קרבת הים, את התכנית בודק כל עכברות פעמים, הן מבחינת לצורת שונות ועיצויים לבנות בצד צות בכל תכנית ותכנית.

על עיצוב בתים החלו להקפיד בעיר רק לאחרונה. הראינו בסבה המדינה, שיכול להיות עיצוב לאר עבות, שבכן בלום התעוררו הה רגישות לגבי העיצוב גברה. על בכך הנסיון שלנו בבנור המדינה נכנים בקרוב פירוט תבניות הב־ נייה גם בשכונות אחרות.

גילינו גם יושה בשטח המבי תבנייה. לפני בספר הדים הופ־ עלה וצורה סימודית המורכבת בב־ ציני העירייה, מכון התקנים ומד־ כן בנייה של הממשלה. אשר הבי־ נה לסיכומים לגבי החדרים מסד ימים העומדים בפני להות. וזוי בעיה חשובה באזור בתל־אביב. בתנאי הלחות התדורים בעיר קיים תהליך מהיר של התבלות הבתים. ביבתיים כמסקנות. ההודעה אינן מחייבות, אך נפעיל אותן בבוא הזמן.

ואשר לטענה, שהמרחקים בין הבניינים בל' הם קטנים: אין זו אמת. הייתי באזור ל' לפחות 10 פעמים וראיתי בתים נהבדים ומר־ חקים מספיקים. המרחק בין בניין לבניין הוא כתוצאה כשרים ובכל השכונות בעיר הצפיפות היא הרבה יותר גדולה. נכון שהבניינים הם גבוהים וזיקבן שבבחינה אספית אין בבהונים עד כמה המרחקים בין בית לבית גדולים.

מה טיבו של הפיקוח העירוני בל'?

רבינוביץ: כמו בכל האזורים האחרים בעיר. לא מכבר הרסנו מבנה בלתי־חוקי, שאחד התושבי ל' הקים על הגג. ולגבי הטענה שהשתבכבה לאחרונה, שמרבית הקבלנים הקטינו את חדרי האוכל בבניינים, בניגוד לתכנית המ־ אושרת. למפרים שבהם אין אפ־ שרות לאחסן את פחי האשפה הבי־ תיים בבספר הדרים — אנו בודקים אותה. אם הדבר נכון — ננ־ קט בצעדים המבוקשים.

מה מידת הצדק בטע־ נות התושבים על פיגור השירותים במקום?

רבינוביץ: חלק מהטענות של תושבי אזור ל' הן מוצדקות בהוד לם. עם זאת יש להבין, שלא את כל השירותים אפשר לספק עם כניסת המתכנים ראשונים לשכ־ נה חדשה. הנמצאת בשלבים הת־ חלתיים של איכלוס. לא ניתן להב־ סיס בית ספר ל־10 ילדים. גינון ומדרכות לבתים ראשונים כאשר כל הסביבה הקרובה היא עדיין אתר־בנייה גדול. הצרה יש שמר שכבנם למגר במקום אינו מוכן להשלים עם העובדות האלה. גם אין רוצים לזכור את העבר הלא־ רחוק כאשר המחשבה על הקמת שכונת מגורים בל' היתה שנים רבות בגדר חלום.

אני רוצה להרגיע את התושבים. השירותים יבואו. ובחלקם בזמן הקרוב ביותר. לפני שבוע שוב סיירתי במקום ונתתי הוראה לעי־ שות כיף מדרכות ליד הבניינים הגמורים. בצעד שבמצעים תהיה במקום התאורה היפה ביותר בכל העיר. לי זכתה גם בדבר ראשון מסוגו בעיר — רשת חשמל תת־ קרקעית. בעוד כמה חדשים תיפתח במקום „טיפת חלב" ומקווים שבית הספר וגן ילדים יופעלו בספטמבר. „דן" הפעיל קו 29 פעמיים ביום בין מרכז העיר לבין אזור ל', אם כי תדירות הנסיעות היא קט־ נה, פעמיים ביום, והמחיר גבוה ב־10 אגורות מאשר ביתר הקווים.

מתי יפעל המרכז המסחרי אי־ ני יכול לומר, אך לכמה הוא יהיה כבר לאחר „ההרצה" כשמספר המשפחות בל' יגיע ל־1,000. בש־ לב הנוכחי של אכלוס השכונה היה עדיין רק לבעל המכולת לפ־ תוח כאן חנות. ליתר הסוחרים עדיין לא כדאי. העירייה לא יכולה לעזור. זה לא בידינו לדחוף סו־ חרים למקום, שבו אין הם רואים עדיין עסקים משתלמים.

לעומת זאת העירייה הפעילה ומפעילה לחץ על משרד התק־ שורת להתקין שירותי טלפון באי־ זור ל'. העיכוב בא בגלל מיקומה הלא־נכון של המרכזיה. רצו להב־ ביס את מרכזיית הטלפונים לאחר הבתים — העירייה התנגדה.

כיצד משפיע רדינג על אזור ל', מה עם מטרד שדה התעופה?

רבינוביץ: רדינג אינה מש־ פיעה כלל על אזור ל'. במקרה של תנאי מזג אוויר קשים עלו־ לות לסבול השכונות היותר מרו־ חקות. אבל אזור ל' סמוך מדי לרדינג מכדי שהתושבים יכלו להרגיש משהו.

שדה התעופה היה קיים לפני שהחלה הבנייה באזור ל'. המש־ תכנים ידעו, שהעברת שדה הת־ עופה איננה דבר קל לביצוע. העי־ ריה מפעילה את השפעתה וכשי־ תדלת לעשות להעתקת המטרד. הרבה דיבור התנגדה של מטו־ סי „ארקיע" תוך מערכה. זה יק־ טין את הרעש. הושגה גם הב־ טחת הממשלה שחברת „ארקיע" תעבור ללוד.

כמה זמן יסבלו עוד תוש־ בי ל' „חבלי לידה" במקום?

רבינוביץ: העירייה משתדלת להפעיל את השירותים בהקדם האפשרי. אבל יש דברים שלא ני־ תן לעשותם כל עוד בנייתה של השכונה לא הושלמה. אני סבור, שתוך מספר חדשים יופעל חלק מהשירותים והרגש הקלה. בבט־ חון מלא אוכל לומר, שעם השל־ מת הבנייה באזור, כאשר יגורו כאן 1,000 משפחות, תהיה זו שכו־ נה יוצאת מן הכלל. חזותה תהיה אחרת (אין לשפוט על פי מוצאי עבודות!): יהיו גינון ברמה גבו־ הה, מוסדות ציבור חדישים, מרכז מסחרי גדול וכל יתר השירותים. אין לי כל ספק, כי תושבי אזור ל' יהיו לא פחות מאושרים מאשר תושבי שיכון בבלי לים.

קאמפוס חדש

(המשך מעמוד 13)

אלה אחרות — תמורה לא פחות [...]א ההגבלה בתוכניות. המיוע־ ד לאכלס 18.000 סטודנטים בלי האוניברסיטה העברית בגבעת־ [...] לימודים כבר עתה כ־15.000 סטודנטים ויש להניח כי מספר ה־ [...]ים בבתי ספר להשכלה גבוהה בשנים הקרובות יגבור את [...] הסטודנטים עד שיסתיימו [...]בית על הר־הצופים. באוני־ ברסיטה מתבטאים, כי יש רצון [...]ור על רמת לימודים גבוהה ו־ [...] עידוד הלימודים לתואר שני ושלישי — אך שאלה היא אם [...]ות אלה יצליחו לבלום את [...]ר העולה של תלמידים שי־ [...] להתקבל ללימודים באוניבר־ סיטת ירושלים. גם בעניין זה נתנו [...]בנים דעתם, כי אם לא תהיה [...]ה יתוספו אגפים למבנים שי־ [...]ו ויורחבו הפקולטאות. בשלב [...]בצעים את התוכנית המקורית כלומר, מכינים את הקאמפוס הר הצופים לאיכלוס 18.000 סטודנטים.

לפעמים נזכרים שזה הר־הצופים

באוניברסיטה לא מחבבים כל־ [...] את השאלה מה יהיה גורל הק־ מפוס הגדול בגבעת־רם. כשכל [...]ליטות, לבד ממדעי־הטבע, יע־ ברו להר הצופים, מתקבל הרושם שתלמידים בפקולטה למדעי־הטב־ ע [...] שייאשרו בחדרים ובאולמות [...]חוקנו בגבעת־רם. יהיה „מרחב מחיה" רחב מאוד. אך האוניברסי־ טה דוחה טענות אלה ומשיבה, כי [...]ם בין הצרכים של סטודנט בי־ [...]י הטבע לאלה של סטודנט בי־ [...]יהרות. למשל, הוא בין 1 ל־ [...]1 ליה. חלק גדול מהמבנים [...]עת־רם יהיו למעבדות ועל ידי [...]יצא שגם הגידול במספר הס־ טודנטים בפקולטה למדעי הטבע [...] קטן. בינתיים יושבת ועדה [...]קת את כל האפשרויות לניצול [...]יינים בגבעת־רם.

[...]ד כה הושקעו בעבודות על הר הצופים 60 מיליון לירות. רובן תרומות של שוחרי האוניברסיטה העברית בחו"ל — השתתפות הי ממשלה. א. שדה אומר, כי לפני שנה הוערכו התוכניות בסכום כולל של 100 מיליון דולאר ומקורות המימון יהיו דומים — גיוס תרו־ מות משוחרים והשתתפות הממש־ לה. אשר להגבלות בבנייה ציבורית וחוק ריסון־הבנייה — מתברר, כי האוניברסיטה קיבלה הוראות להק־ פיא חלק ניכר של המבנים וכי עתה מתנהל מו"מ עם משרד האוצר ושלטונות האוניברסיטה מק־ ווים, כי יאופשר להם המשך הב־ נייה. כדי שניתן יהיה לסיים את תוכניות הבינוי במועדן. אין להוצ־ יא מכלל אפשרות שיחול עיכוב בעבודות גם בגלל מחסור בפוע־ לים. רוב הפועלים על ההר כבר היום הם ערבים.

בשלב זה קשה לדעת בדיוק כי־ צד ייראה הר הצופים בסיום הש־ לב הראשון, בשנת 1977, ובסיום העבודות כולן — במועד שעדיין לא נקבע. אפשר לראות את התוכ־ ניות והדגמים ולקוות, כי המבנים על ההר יתרוממו בהדרגה ובשילוב עם הפארק הלאומי האוניברסיטאי במורדות הפונים לירושלים. היום הולכים על ההר תלמידי הפקולטה למשפטים הרבה סטודנטים־עולים, קצת מפוצבבים בגלל הבוץ והעבו־ דה הבלתי פוסקת, קצת מהורהרים. אי אפשר שלא להביא כאן את הד־ ברים שאמרה לי סטודנטית אלמו־ נית, שכיוונה אותי מגם על ההר: „אני באה לכאן להרצאות ושיעו־ רים ושום דבר מיוחד. לפעמים אני מתעצבנת. אני חושבת על הנסיעה הארוכה מהעיר להר הצופים. כש־ אני צריכה לחזור הביתה בשעות־ ערב כאשר הכל חשוך וקר ומלא ברק, חוץ מזה אני כאן כל הזמן. אני לא מרגישה שינויים ונדמה לי כי כל הזמן בונים וחופרים וסול־ לים וכי אף פעם לא יגמרו. אלא מה? לפעמים — אולי ברגע של חולשה — נזכרים שזה הר הצופים ויש לזה איזה צלצול בפנים. די חושבים אולי דווקא לי יש זכות לעלות להר הזה כל יום. ללמוד ויאן ולהשקיף מהחלון על ירושלים. זה בכל זאת מקום עם ייחוס".

טוביה מנדלסון

לידיד ביתנו
אברהם הרצפלד
בקבלו את פרס ישראל תשל"ב
ברכה לבבית
בריאות ואריכות ימים
בית גבעת־השלושה

סתם יום של חול במעין־ברוך

מאת דוד שליף

בסתם יום של חול, בפרוס חג מחצית היובל לקבוץ מעין ברוך, — כאשר נכנסתי ב„הילוך נמוך" בשער המבוי של הקיבוץ — הבזה את דרכי טרקטור נהוג בידי צעיר חסר חיצוניות מרשימה. הוא עצר בחריקה ובתשובה לשאלתי היכן חדרו של עוזי שיאגה, הוא „גימגם בב" שאלה בהוגיי אנגלו־סכסי מובהק. אם אני יודע אנגלית ומבלי להמתין לתשובה, המשיך בעב־ רית צולעת; „שם, למעלה, בין הצבים"... הכביש „בהלוך" ההדויר את הגוד המרכזי בהפה קארבי־ איה. הכבתי: „ראה, עברית טרם לבד, אך למד להגוג סקוטיד".

הופעתו הקרית של ה„קאר־ בי" המצוגע כיבשה לי בעצם כבין תזכורת לכך, שמעין ברוך נוסד על־ידי חלוצים אנגלו־סכסים (ליתר דיוק, מדרום אפריקה) ו„צב־ רים" תל־אביביים, בעיקר, — קצת מהתנועה המאוחדת, קצת מהמחנות העולים ומן הפלמ"ח, בלכתי בבעלה הגבעה, ביסיתי לשוא למ־ צוא עקבות וסימני זיהוי לאותה גבעה צחיחה, עליה טיפסתי יחד עם המייסדים, בליל העליה על הי קרקע, לפני כמחצית יובל. לא, דבר איננו דומה לגבעה ההיא. אך זכרתי שסיפורה־המוכר הטיפוסי של ישוב קיבוצי זה הוא היותו „צומת" של שלושה גבולות: הסורי לשכ־ בר. (והטבריא אומרים; ז"ל). הלי בנוני הישראלי. אם כי ביקורי חל הפעם בעיקר על רגיעה בסחר־ נית, חיפשתי בכל זאת סימנים של היות קיבוץ מעין ברוך. — יוסב ספר, בקו הראשון של הגד־ זיה, כיון שהוא מרוחק מגבול לבנון רק 400 מטר... ונשחתין גובלים עם קו הגבול ממש. עד בתקלותי בחבר ותיק... מקלט זה קרקעי שכיפתו בופתה מכוסה באבני בזלת, דוקא, המכבדים את הדצוניותו.

כבעד לעצים העבותים הצי־ צריפי עץ „עיפים" ויבנים שכר אילו תגבור להציג את השאלה: מה לצריפי עץ בישוב גבול. שרק לפני כשנה ספג כדי פעם טילי קטיושה ועצי מרגמות, שנורו מא־ זור „הפתחלאנד" שבלבנון? אך הוסבר לי שהצריפים אינם משמ־ שים „כל כך" למגורים. אלא למו־ סדות צבור ושי בעצם הם „בלתי לגליים" משום שנגזרו להריסה. אך קשה להיפרד מהם!...

החתונה בקאהיר...

בלכתי לדירת המיפגש (של משי פחת סלבר), קיבל את פני בפתח אחד הבתים, כלב נזמי, קולי — במשפחת לאסי. שהיה קשור בי שרשרת ונבח כל הזמן. עמיתו היה שרוע על הדשא כ„מהרהר", — כאילו זורק בי מבטים חשדניים אך לבסוף החליט כנראה, שלא כדאי בגלל אחד שכמוני להפ־ סיק את החלום המתוק על בחורת לבו הכלבית... אולם בלבי חשבתי כי טוב שבישוב גבול שכ־ זה מצויים כלבים, העשויים אפילו למלא תפקיד של כלבי שמירה ולהתריע מסתננים מלבנון, למשל.

על דלת הדירה היתה תווית: „האי ומזל סלבר". לכאורה סתם כתובת של משפחה. אולם כאשר עברנו את סף הדירה, ציפתה לנו הפתעה. האיר איננו אלא צבי, המוכר לרבייתי כאותו חלוץ מדרום אפ־ ריקה שהיה בקבוצת גבת לפני שהתפלגה האריצ"בה. גו, מילא, זה עדיין כבול. אבל כיצד, מה היא עושה כאן וצבי הלוא מוכר לנו כאנגלו־סכסי? השאלה ניקרה בר ראשי שעה שמארחתנו טרחה בי מטבחה, להכין קפה ואיזניה כיבוד לשיחה שהתנהלה בחדר והיא משגרת כל הזמן מבט, מהמטב־ חון — הערות עניניות לעידכון ההיסטוריה של גרעין מייסדי מעין ברוך. לא התאפקתי ושאלתי: „מזל, כיתי עברות את „מבדי" היא: „לא עברתי, שמי היה עברי כיום ההולדי ואני בת מוסב בית הגו, תהפלא לעמיד"! אבוה כאר לו היא מתגרה בי והמכיכה. שי היא, מזל אלעזר, מבית חגן. היתה מהמתנדבות הראשונות לחיל הבי יסים אי.טי.אס. של הצבא הבריטי במלחמת העולם השניה, במצרים היא הכירה את צבי ששירת אז בהדיוויזיה השישית של צבא דרום אפריקה של הוד מלכותו מלך בריי טניה הגדולה. היא הכירה אותו ונישאה לו בבית־הכנסת הספרדי הגדול בקהיר, ברחוב שבציית אל מכדי אדין והשיא אותם הרב סבי ריקנס רב צבאי של יהודות אנגי ליה. עדים להתונה חוקית זו היו, — לדברי צבי, „קומץ חיילים וחיילות שלנו, כלומר יהודים שי שרתו בדיוויזיה והטכס ערך עשרים דקות בסך הכל... ומאז אני נשוי".

נישואי מזל וצבי נערכו כמובן כדת וכדין, אך יש בהם גם משום סמל, זיווג גרעיני התיישבות בין עם „צברים" ישראלי — (מזל — כמ־ עט „צברית") לבין חלוצים יהודים מהתפוצות (צבי). — במקרה זה, תנועת „הבונים" או מה שקם לה בקרב הנוער היהודי בדרום אפריקה. שני גרעיני יסוד אלה הקימו למעשה את קיבוץ מעין ברוך.

האדמה של טרומפלדור והאבנים של אמנון...

הדלת נפתחה כאשר צבי עמד באמצע סיפורו המרתק של 600 יהודי הדיוויזיה השישית הדרום אפריקאית, שחנתה במדבר בין קהיר ואלכסנדריה והרב הצבאי שלה, הרב היקמן — שימש בצי צם כקשר קבע בין חברי גרעין החיילים החלוצים שהיו פזורים בפלוגות. בזה אחר זה נכנסו לדי דר, עזרי, יעקב גלי, אמנון אסף, דוד, שלמה חלבי וצעירי דור ההמ־ שך, עמי סלבר ונירה רז. שתינו קפה, אכלנו עוגות והשיחה קלחה כמו „מסביב למדורה" של הימים הטובים ההם, אך בלי „צ'יזבטים". צבי כבעם גמר את סיפורו כיצד הוא וחבריו היו „מתפלחים" מהמי חנה ובאים לבקר בארץ, מתאהבים בגליל ומחליטים להקים בו בית קיבוצי כאשר „יגמרו עם הי מלחמה". עתה בא תורו של בן הזוג האחר כלומר, „הצברים". ואז ניתנה רשות הדיבור לאמנון וליעקב והם עשו זאת בצורה סלקי רפית. 3—4 גרעינים של התנועה המאוחדת, הכשרת כפר גלעדי — המחנות העולים, — הכשרת גבת. יוצאי פלמ"ח ומאוחר יותר קישה גרעיני השלמה של הנוער העובד והלומד. בקיצור, ככל גרעין נשאר קומץ ועתה מונה הקיבוץ משהו למעלה מ־125 חברים, כאשר שליש מהם מייצגים את השכבה של הי מייסדים והקרובים אליה בגיל וי ובוותק. מה שמאפיין קיבוץ זה הוא האחוז הגבוה של חניכי התנועות. גרפה, חברי גרעיני הב־ טרה ובני התנועה הקיבוצית. כי פין בדרך הוא אמנם קיבוץ קטן מבחינת מספר החברים, — אך קיבוץ בלתי טיפוסי מבחינת ארצות הי מוצא של החברים, למעלה מעש־ רים ארצות!!

האוירה היתה כמו בשיחת קיבוץ. החברים עוכהו בתוך התבטאו בהשפיעות ובלי התחייבות. דוד — נציג הדרום אפריקאים, קבל על כך שעמיתיו מאפריקה אינם מצליחים להקלט במעין ברוך. „אולי משום שאין כאן אוירת קליטה, אולי בגלל הפער בגיל שבין המשמרת הראשונה של „הבונים", לבין המשמרת הצעירה. אלה המתנדבים שבאו לשעה קלה ולא נשארו כאן זי'". עוזי שיאגן סבור גם הוא, שתופעה דומה מא־ פיינת גרעינים ישראלים. „אולי נחוץ לצבור יותר ידע לטיפול בי גרעינים, לבחון איזה תנאים ודר־ שים לכך. על כל פנים סביר להניח שנגדל רק ב„צעדים קטנים", כלור מר, קליטת יחידים בלבד". בשי זה חופשית אי למדתי להכיר אם לא את ייחודו של קיבוץ מעין ברוך, הרי לפחות את המאפיין אותו והוא, קיבוץ טיפוסי, מתקדם אך שומר על מסורת קיבוצית, כלומר: קיום צרכים רעיונים יסוד דיים תוך התאמתם למציאות ולדי כן החדש ואת ללא יומרה יתירה. זה מתבטא בין היתר בכך שכל הכנסות הקיבוץ מבוססות על ענפים חקלאים. אין לו אף מפעל תעשייתי אחד, אפילו לא של „פלס־ טיק". „אתם לא במודה" (אופנה) — אמרתי לעוזי והוא: „הבט, זה לא נכון שהחרשת הקיבוצית נוצרה בעיקר כדי לספק תעסוקה מתאימה לקשישים ומצד שני ל־ הוות אתגר טכנולוגי לצעירים וי להיות ענף רווחי ביותר, זה פשוט לא 'הולך' יותר".

דבר אפייני נוסף למעין ברוך, שאיפה כנה ורצינית למעט בצבור זה שכירה. „אולי זה משום שבעבר השתייכנו לקיבוץ המאוחד?" — מעיר יעקב גלי בחיוך רב משמע. בסקירתו המאלפת של שלמה חלי־ בי, רכז המשק — גילויהי מעין הפתעה מרעיפה. אולי בעלת משי מעות היסטורית והיא: ש„האדמה של טרומפלדור". כלומר, אדמת „המרה" — היא בעצם קרקע שמר זה ובלתי פוריה. („אולי בגלל זה הוא שבר שם מחרשית" — העיר מישהו מהצד) על כל פנים, „האד־ מה של טרומפלדור" שייכת למעין ברוך (2500 דונם) ומכיון שאין זו אדמה משופרה דשופרה כפי שאפשר היה לצפות מטרומפלדור... קיבל הקיבוץ מעין פיצוי על 1600 דונם בעמק החולה והוא בכפה לתוספת קרקע.

פתחנו בשיחה עם נציגי הדור הצעיר כאשר מישהו העיר בי: „אל תשכח את „האבנים" של אמי נון". הא, כן! אמנון, הלוא הוא בנו של מיכאל אסף מזקני עתונאי ישראל. אך אמנון הוא גם אספן עתיקות וארכיאולוג חובב. אפילו חובב מאוד, מאוד! ו„אבניו" אי גם לא אבני יד קדם היסטוריים ולא „אבנים יקרות" כמקובל בין הבי ריות. זה עשרים שנה (!) „הוא הולך בשדות" עמק החולה ואוסף אבנים בשביל המוזיאון הפרה־ היסטורי שלו השוכן בקיבוצו בשי ליחה צריפים (עדיין צריפים!!) בתקוה שאי־פעם יבנו בית שבו יוצגו בצורה „אנושית" רבבות ממצאיו. „אבניו", עצמות הפי לים והקרנפים העתיקים שהפילו אי פעם את חיותם על תושבי עמק החולה. כצאציו של אמנון המשיכים אמנם באיסוף „אבנים", אך לא בהתלהבות כזו של אביהם. כאשר הוא ליווה אותי בדרכו לבי בניה, המשכנו ל„פספט" בגויע זה ולא מצאנו תשובה לשאלה: „מי ימשיך באיסוף „אבניו" של אמנון, אולי אתם יודעים מי?"...

ברכות נאמנות
לקבוץ מעין־ברוך
בהגיעו למחצית היובל
כ"ה לחי
והרבו חיל
פיתוח הגליל בע"מ
גליל — חברה לקרח וקירור בע"מ
עוף הגליל בע"מ
ת—ג תפוחי הגליל בע"מ
מגפטת הצפון בע"מ
כבול החולה בע"מ
לחמנו בע"מ

כ"ה לחי
חברי
מעין־ברוך
בהגיעכם
למחצית
היובל
משקי
הגליל העליון

למעין־ברוך
למחצית היובל
כ"ה לחי
חזקו! חזקו!
והרבו חיל
בית החינוך המשותף
לעמק החולה

לקבוץ מעין־ברוך
במלאות כ"ה שנים לעליתכם על הקרקע
חזק ואמץ והרבו חיל
חברה לבנין ולעבודות צבוריות
מיסודו של סולל בונה בע"מ
חטיבת בנין
סניף קרית־שמונה

לקבוץ מעין־ברוך
למחצית היובל
כ"ה לחי
קבוץ מלכיה

כ"ה לחי
לקבוץ מעין־ברוך
בהגיעו למחצית היובל
קבוץ שמיר

לקבוץ מעין־ברוך
בחגו
מחצית יובל לעליתו על הקרקע
שלוחה ברכתנו הנאמנה
איחוד
הקבוצות והקיבוצים
המזכירות

לקבוץ
מעין־ברוך
ברכה
בהגיעכם למחצית היובל
דפוס "ירדן"
קרית־שמונה

לבית מעין־ברוך
שאו ברכה
למחצית היובל
עלו והצליחו
בור - תעשיות מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה דמים
קרית שמונה

לבית מעין־ברוך
חזקו! חזקו!
וכ"ה לחי
בהגיעכם למחצית היובל
לשכת המס
מחוז הגליל

לבית מעין־ברוך
בחגכם
קבלו ברכת
שכנים נאמנה
קבוץ דן

לקבוץ מעין־ברוך
בהגיעכם למחצית היובל
חזק ואמץ
פלסים בע"מ
קבוץ מרחביה

ברכת שכנים נאמנה
לבית מעין־ברוך
בהגיעו
למחצית היובל
קבוץ הגושרים

לקבוץ מעין־ברוך
בהגיעו למחצית היובל
ברכות
פרץ דבורה ועמרם
סוכן אמישראגז
קרית־שמונה

לבית מעין־ברוך
לחג ה־25
כ"ה לחי והרבו חיל
בברכת שכנים נאמנה
קבוץ דפנה

לצעירים, ממשיכי הדרך
חברי קבוץ מעין־ברוך
במלאות מחצית היובל לעליה על הקרקע
כ"ה לחי
כפר־גלעדי

לקבוץ מעין־ברוך
ברכתנו הלבבית
בהגיע משקכם למחצית היובל
אחים שדם
עבודות עפר
קרית־שמונה, טל' 40236, ת"ד 197

לקבוץ מעין־ברוך
לחג ה—25
ברכות נאמנות
תרות בע"מ
קרית־שמונה

דבר ספורט
בעריכת אהרן להב

המתח בליגה הלאומית בכדורגל לשיא חדש:
שבת של „דרבי" ומשחק גורלי בית"ר ת"א – חדרה

רק שמונה מחזורים נותרו לסיום משחקי הליגה הלאומית בכדורגל. לקבוצות הזוקות בצמרת אחרי מכבי תל־אביב לא תינתן השבת הזדמנות נוחה לצמצם את פער שלוש הנקודות. הנחה זו מתבססת על משחקי המחזור ה־23 המציבים מחר את הפועל חיפה ואת בית"ר ירושלים במשחקי „דרבי" עירוניים.

אם גרמו משחקי השבת שעברה ל„דפיקות לב" אחדים — היו אלה ליבותיהם של אוהדי קבוצות התחתית. כי קרבות התחתית בליגה, ובעיקר אחד שיערך מחר. יקבע הרבה — אם לא הכל — עבור קבוצה אחת לפחות: הפועל חדרה. קבוצה זו תצא לשחק חוץ נגד בית"ר תל־אביב, ושתי הקבוצות זקוקות למלוא הנקודות. נפתח בסקירה, במשחק תחתית חשוב זה.

בית"ר ת"א — חדרה

זהו ה„קרב" של השבת. הפועל חדרה במקום ה־15 עם 5 נקודות ויבלב אחד לפניה קבוצת בית"ר תל־אביב עם נקודה יותר. הבית"רים יסכימו גם להלוקת נקודות. אבל במאנה ואדיר על חדרה לנקודות ליגה אינו מאפשר לה לשחק בבערך סבור. חדרה התגשמתה בעונה שעברה בקרבות תחתית בכריעים אבל ספק אם כוחה זה יעמוד לה מחר באצטדיון בפתח־תקוה.

התחזית: נצחון לבית"ר תל־אביב.

הפועל ת"א — בני־יהודה

גם זה קרב תחתית. כל אוהד כדורגל זוקף את גבותיו כבר כמה שבועות כשהוא מתבונן בטבלה ומבחין כי קבוצת הפועל תל־אביב נימנית על קבוצות התחתית. אבל חרף נסיונו של יהושע פיינבאום ורוח הבאים המהלכת בקבוצה, היא חייבת להתאמץ והיא תעשה זאת השבת על חשבונה של קבוצת בני־יהודה, שהבטיחה במעט סופית את ירידתה מן הליגה הלאומית. זאת, אם יצליחו בנותיו על הארי גיים לנטול את המהלך היחיד המסוכן של בני־יהודה — אהוד בן־שושן.

התחזית: נצחון להפועל תל־אביב.

מכבי ת"א — שמשון

במשחק השני באיצטדיון „בלומפילד" תתמודד המועמדת לכתר האליפות — מכבי תל־אביב — עם סגנית האליפות, שמשון ת"א. בסיבוב הראשון סיימו שתי הקבוצות את משחקן בתיקו אפס. אבל מחר, נוכח האפשרות הטובה לזכות בנקודת ליגה קדימה, הרחק מן הירידבות המאורות בטבלה, תשקיע מכבי תל־אביב את כל כוחה וקרוב לודאי שתצא את הקבוצה השמשונית שהלימה מאד באהרונה.

התחזית: נצחון למכבי תל־אביב.

הפועל חיפה — מכבי חיפה

„דרבי", שהציבור חיפה ודאי מחכה לו. הקבוצה הבכירה השנה — הפועל — מבקשת לעצמה מקום של כבוד בצמרת — אם לא את הכתר כולו. הקבוצה השנייה, מכבי, מבקשת להמשיך במסע ההיחלצות שלה מן התחתית. מאבק איתנים, שסופו, כנראה, כדרך כל „דרבי" חשוב — תיקו.

הפועל י־ם — בית"ר י־ם

ועוד „דרבי", אבל זה יערך ב„בלומפילד" דווקא, וללא קהל. עונשה של קבוצת הפועל ירושלים גרם לכך. האגודה שילמה מחיר יקר עבור מכת האגרוף שהעניק אחד מאוהדיה למאמן מכבי חיפה לפני שבועות אחדים. וב„בלומפילד", ללא קהל, יש להפועל ירושלים יתרון. בייחוד אם יצינו את מה שראו, נהגו ושיבחו בשבת שעברה אוהדי האליפה, מכבי נתניה, שספגו שלושה שערים מרגלי ברדימוני וחבריו. בית"ר ירושלים תוכל לזכות בנקודה, או אפילו בשתיים. אבל קודם כל תלוי הדבר ביכולתה של קבוצת הפועל.

הפועל פ"ת — חכה

מאז ומעולם היו המשחקים בין שתי קבוצות אלה מקור לכדורגל שלמעלה מן הבינוני: קבוצת הפועל פתח־תקוה. באחת מן העונות הפחות טובות שלה, וקבוצת חכה בעונה טובה מן הממוצע. הניכיע של אליעזר שפיגל נחלצו מצמרת הפסד בבאר־שבע. בשבת וסיימו את משחקם בתיקו 4:4. הפעם תהיה התוצאה נמוכה יותר. כן הסתם. אבל הקבוצות יתחלקו בנקודות.

התחזית: תיקו.

באר שבע — מכבי נתניה

שתי הקבוצות בתוך השבוע את כוחן מול „אסטון־וילה" — האורחת מאנגליה. מכבי נתניה גבולה ואילו קבוצת הפועל באר־שבע ניצחה את אסטון וילה 1:2. קשה להניח שמרדכי שפיגלר וחבריו יצליחו במצבם הכללי שעיד להשיג נקודה ליגה בבירת הנגב. הניכיע של משה ליטבק ינגסו גם הם בבשרו של הארי הצבעע בנתניה.

התחזית: נצחון לבאר־שבע.

כפר־סבא — מכבי יפו

אחרי הניצחון — בא השפל. שחקני קבוצת הפועל כפר־סבא השקיעו את כל שיש להם מול מכבי תל־אביב בשבוע שעבר. ורק בנס לא נטלו שתי נקודות. מכבי יפו רחוקה מכאן מהתחתית ומצבה בכלל יכולתה כדי שכפר־סבא תשיג את תוצאת התיקו ה־14 במספר בעונה זו.

התחזית: תיקו.

בליגה א' בכדורגל

● במחוז הדרום:

בפתח־תקוה ייערך מחר האות לשמחה המוגית אם אמנם תזכה קבוצת מכבי פתח־תקוה לפחות בנקודת ליגה אחת במשחקה עם הפועל רמת־גן, כי אז תבטיח הקבוצה את שובה לליגה הלאומית לאחר עונת משחקים אחת בלבד. בליגת המשנה. יש להניח. כי זאב לזר וחבריו לא ייכשלו במשימתם זו.

שאר המשחקים: הפועל מחנה־יהודה — הפועל נחליאל; הפועל טבריה — מכבי הרצליה; הפועל קרית־שמונה — הפועל עכו; הפועל טירת־הכרמל — בית"ר נתניה; הפועל נתניה — הפועל קרית־חיים; הפועל נהריה — הפועל מגדל־העמק; הפועל הרצליה — הפועל בני־נצרת.

● במחוז הדרום:

המתח המעניין ביותר בליגת המשנה הוא השנה המחוז הדרומי. גם מחר צפויות לנו התרחשויות רבות־משמעות.

קבוצת הפועל חולון ממריאה לאילת וספק רב אם תצליח להדלץ שם יותר מנקודת ליגה אחת. מכבי שעריים יוצאת עם סיכויים דומים לבית־שמש למשחק עם קבוצת הפועל המקומית. הפועל מרמורק תארח בביתה את הקבוצה המפתיעה של בית"ר רמלה ותעשה כל מאמץ כדי לזכות בשתי הנקודות המלאות.

יתר המשחקים: הפועל קרית־אונו — הפועל בת־ים; הפועל לוד — מכבי בת־ים; הפועל באר־יעקב — הפועל אשדוד; הפועל אשקלון — הפועל ראשל"צ; הפועל יהוד — מכבי רמת־עמידר.

טבלת הליגה הלאומית בכדורסל

	הקבוצה	מש.	נצ.	הפס.	סלים	נק'
1.	מכבי ת"א	22	22	—	1639:2114	44
2.	גבת/יגור	22	15	7	1620:1742	37
3.	הפועל ת"א	22	14	8	1920:2076	36
4.	ג"ב/גען	22	14	8	1509:1633	36
5.	הפועל מגידו	22	14	8	1737:1811	36
6.	מכבי ר"ג	22	13	9	1803:1894	35
7.	מכבי חיפה	22	9	13	1703:1603	31
8.	בית"ר י־ם	22	8	14	1786:1668	30
9.	קרית־חיים	22	7	15	1783:1635	29
10.	גיר־דוד	22	7	15	1729:1575	29
11.	הפועל חולון	22	5	17	1922:1635	27
12.	הפועל חיפה	22	4	18	1868:1633	26

תחרות א"ק בוינגייט

מחר אחר־הצהריים תתקיים במכון וינגייט תחרות פתוחה באתלטיקה־קלה. התחרות מיועדת לבוגרים, בוגרות, נוער ונערות. תחילת התחרות בשעה 17.00.

ישראל — ארה"ב בקליעה

תחרות בין־לאומית (דואר) ישראל — ארה"ב ברובה חופשי תערך מחר במטווח ברמת־גן.

אליפות סיוף בצפת

מחר ב־10 בבוקר תערך בבית הנוער בצפת אליפות ישראל לנוער. בהדים בחרב.

אליפות נוער במשקולות

מחר בשעה 10 בבוקר, באולם התרבות ברמת־עמידר, תיערך אליפות ישראל לנוער עד גיל 20.

בליגה בכדורעף

משחקי הליגה הלאומית בענף ספורט זה יערכו בשבת. קבוצת הפועל עין־המפרץ תצעד צעד נוסף לקראת זכייתה באליפות. כשתנצח בביתה את קבוצת הפועל חצור.

שאר המשחקים: אליצור ת"א — הפועל אילון; הפועל עין־שמר — הפועל גוש־זבולון; הפועל שריד — הפועל חניתה; הפועל בית־זרע — הפועל המעפיל, הפועל הצנן — הפועל קרית־אונו.

שיוט „420" ו„קרוזר"

מחר בשעה 9 בבוקר, שיוט במקוה־חפר בבית ינאי לסירות „420" וקרוזר.

פורטוגל–קפריסין 0:1

פורטוגל — קפריסין 0:1

שער שהבקיע בנגיחת־ראש המקשר צייקו בדקה ה־81, היקנה נצחון בניקוסיה לנבחרת פורטוגל, על נבחרת קפריסין. 0:1.

היה זה משחק גומלין בין שתי הנבחרות, במסגרת בית ד' של המשחקים המוקדמים על הגביע העולמי. במשחק הראשון ניצחה פורטוגל 0:4.

הקפריסאים הפתיעו את האורחים בעמידתם האיתנה ובשליטה בכדור בטבור השדה.

פולין — שוויץ 0:0

נבחרות הכדורגל של פולין ושוויץ, נפרדו בפוזנאן בתיקו אפס. לעיני 30,000 צופים.

חובבים: אנגליה — איטליה 0:4

במשחק בין־ארצי בכדורגל לנבחרות חובבים, הכניעה אנגליה בפלימות את איטליה 0:4 (0:1).

הפסד לברומיץ' בספליט

קבוצת הכדורגל האנגלית ווסט־ברומיץ, נוצחה בספליט, על ידי אלופת יוגוסלאויה מאשתקד, היידוק 2:1.

צעירות: הולנד — בולגריה 0:0

נבחרות הכדורגל של הולנד ובולגריה עד גיל 23, נפרדו בחורנינגן בתיקו אפס, במשחק הגומלין ביניהן בגביע־אירופה לנבחרות צעירות. המשחק הראשון הסתיים בתיקו 2:2, כך שייערך משחק שלישי ומכריע לפני ה־25 במאי.

קוריאה — קמבודיה 1:4

נבחרת הכדורגל של דרום־קוריאה, הכניעה בבנגקוק את נבחרת קמבודיה 1:4 (0:1), בפתיחת משחקי בית ב' של גביע אסיה לאומות.

גביע: ריימס — מארסיי 0:0

במשחק ראשון בחצי גמר הגביע הצרפתי בכדורגל, נפרדו ריימס ומארסיי בתיקו אפס. באסטיה ניצחה את לנס מן הליגה השניה 0:3. משחקי הגומלין יהיו בשבת וביום א'.

רוזוואל גבר על לוץ

הטניסאי האוסטרלי בן ה־37, קאן רוזוואל, גבר בדאלאס, טקסאס, על האמריקאי בוב לוץ 1:6, 6:3, 3:6, 1:6 ויפגש היום בחצי הגמר עם המנצח בין אוקר־אש.

1 + 1 = ?

עקרת הבית!

העופות ממחסני הקירור — זולים יותר מעופות „המים". אולם היתרון איננו רק במחיר —

עופות צעירים אלה נשחטו במשחטות מודרניות. בתנאים היגייניים ביותר, והוכנסו מיד לקירור עמוק — כדי לשמור על טריותם ועל ערכם התזונתי המלא.

כדאי לקנות — עופות מן הקירור

מענק מיוחד

לבני ירושלים
שנולדו בכ"ח אייר תשכ"ז
יום שחרור ירושלים

לכל בני ירושלים ובנותיה יפתח בנק לאומי חשבון חסכון בתכנית

נח לצעיר

ובו סכום התחלתי של־ 30.- ל"י

ילדים וילדות שנולדו ביום שחרור הבירה מוזמנים איפוא בלווית הוריהם לאחד מסניפי בנק לאומי בירושלים היום יום ו', כ"ח אייר, תשל"ב ומתבקשים להביא עמם תעודת לידה.

בנק לאומי לישראל בע"מ
הבנק הצועד עם הזמן

ההסתדרות תקדם הקמת מועצות־פועלים משותפות

על הקמת ועדה משותפת לתנועה הקיבוצית, לתנועת המושבים, למועצות האזוריות ולמועצות־הפועלים, שמתפקידה לעבד תחיקתית ולעגן בחוקת ההסתדרות הקיימת את דרך הפעלתן וכינונן של מועצות פועלים אזוריות (בתחום טריטוריאלי של מועצת־פועלים ונקודות התיישבות באותו איזור) — הוחלט שלשום בפגישה שזימן המזכיר הכללי של ההסתדרות י. בן־אהרון בהשתתפות יו"ר מחלקת הארגון א. הראל, נציגי ברית התנועה הקיבוצית וארגון המועצות האזוריות, וכן מזכירי מועצות הפועלים שבתחום שיפוטן, או בסמוך להן, כבר פועלות מועצות פועלים אזוריות נסיוניות.

המזכ"ל ציין, כי בלי מסגרת פורמאלית, המעוגנת בחוקת ההסתדרות, לא תתקדם המגמה המקובלת על הכל לשיתוף פעולה אזורי בין פועלי העיר (השכירים) לבין עמיתיהם חברי ההסתדרות בהתיישבות העובדת לכל מגוניה (קיבוצים, מושבים וכד').

בן־אהרון עמד על כך שלקראת כינוסה של ועידת ההסתדרות ה־12 יובא שינוי בחוקת ההסתדרות בנדון, שיהא בו כדי להשתית את החיים ההסתדרותיים והכלליים־תנועתיים על מגע הדוק וקשר בלתי־אמצעי בין פועלי העיר והתיישבות העובדת.

כן הבהיר המזכ"ל שאין לכונן את מועצת־הפועלים האזורית על בלימה ופיקציה, אלא הציע לתת לה משמעות מסגרתית פונקציונאלית ותשובה קונקרטית לאינטרסים מעשיים של המשתייכים לאותה המסגרת בתחומים ברורים ומוגדרים (להבדיל ממסגרת מפלגתית־פוליטית שהיא מופשטת ואידאית מטבעה ועיקרה). על־ידי כך — אמר — נבנה קהיליה פועלית־טריטוריאלית. שאחד מתפקידיה הראשונים יהיה לפתור בעיות יחסי־העבודה באזור כולו וראש לכל פתרון בעיית שיתוף העובדים השכירים בהנהלות המפעלים האזוריים והקיבוציים.

בן־אהרון קרא להבטחת הרכזים האזוריים והקצאת משאבים קיימים במועצות הפועלים ובמועצות האזוריות לטיפוח הפעולה האזורית ותפעולה האופטימלי בשיתוף הגורמים הנוגעים בדבר.

יו"ר מחלקת הארגון א. הראל סיפר על הנסיון בהפעלת מספר מועצות־פועלים אזוריות נסיוניות (בעמק הירדן, בגליל המערבי ובבית ברל) והביע הצעמק הפעולה והיזוק הברית עם התנועה ההתיישבותית.

הוא הציע יצירת מסגרות אזוריות בכל חלקי המדינה והקמת מועצות הסתדרותיות מחוזיות, שבהן ישותפו נציגי מועצות פועלים, מועצות אזוריות וההתיישבות העובדת.

כן הציע להפעיל את המערכת ההשכלתית־חינוכית ההסתדרותית סביב המרכזים הלימודיים במכללות האזוריות ולצרף לפעולה האזורית גם את נציגי ההתיישבות העובדת במגמה לכונן כוחות הדרכתיים בתחומי תרבות. נרתר ר' ספורט. הוא ציין שהקמת מועצת פועלים אזורית אינה באה לפרק את מועצת הפועלים הקיימת במתכונתה הנוכחית.

כן השתתפו בדיון וסיפרו על העשה במקומותיהם מ. רזל (עמק הירדן), י. הזיוה (עמק), ה. ביילי (פתח־תקוה), א. שריד (נהריה), י. גילת (כפר־רופין), ד. אמן (שפיים), ש. דורון (רעננה), צ. רייס (נעמן), י. ורבין (יקום), י. גרד (יבנאל), א. ידופת (בית־ברל), רי. פנחסי (ברית התנועה הקיבוצית).

בריכת־שחיה ומרכז־נופש יוקמו במעוז־אביב

ראש עת"א—יפו י. רבינוביץ ביקר שלשום בלוויית עוזרים בכירים בשכונות תל־ברוך ומעוז־אביב. קודם סייר בשכונת תל־ברוך ועמד מקרוב על בעיותיה. כן ביקר בבית־הספר, שהוא הישן שנבנה בעיר לאחר מלחמת השחרור.

לאחר מכן ביקר ראש העיר במעוז־אביב ונפגש עם חברי האגודה בדירת יו"ר הוועד הד נהרין. נציגי התושבים תדרכו ראש העירייה על פעולות שבוצעו עד כה בשכונה והסבירו הציגו בעיות נוספות. ראש העיריה הורה, כי העירייה תטפל תורשות של השכונה, אף כי אין שייכות לעירייה. כן תקבל העיריה את האחריות לטיפול בכבישים הפנימיים של השכונה.

רבינוביץ בישר לתושבי מעוז־אביב, כי בקרוב יחול בהקמת בריכת־שחיה אולימפית בקרוב מקום, כחלק ממרכז הספורט הלאומי. כן יוקם לא־רחוק מה מרכז קהילתי רב־תכליתי. אשר ישרת את האיזור כולו.

נלוו אל ראש העיריה בסיורו מנהל המחלקה לשפור השכונות ד. כספי, מנהל מחלקת הדרכים אינג' י. דורון, מנהל המחלקה לגנים ונוף ה. גולן ועוזר ראש העיריה ב. וולך.

מציע לאסור שימוש מסחרי בשם הכותל

מאת סופר „דבר" בכנסת

בוועדת החוקה, חוק ומשפט נדונה השבוע הצעת החוק הפרטית של חה"כ ב. פרוש, להגנת השם „כותל".

הצעת החוק, באה למנוע רישומו של תאגיד או של סימן מסחרי המכיל את השם „כותל", ולאסור את השימוש במלה כותל או בדמותו לצרכי המסחר.

ההצעה הועלתה בעקבות החלטת בית המשפט העליון, כי אינו מוסמך לסרב לרישומה של חברה בשם „סרטי כותל בע"מ".

בדיון הביעו חברי הוועדה הסכמתם, כי רצוי למנוע שימוש מסחרי הפוגע ברגשות דתיים. אך יחד עם זאת הועלו ספקותיהם לגבי נוסח ההצעה. הוסכם כי הוועדה תפסיק את הדיון בשלב זה ותחזור אליו, כאשר יביא המציע בפניה הצעה מתוקנת.

„וולה" בירושלים יוצאת למרחב

מפעלי „וולה" בירושלים, שבשנים האחרונות עברו תהליך גדול של התרחבות והתפתחות — עומדים עתה בפני תהליך הרה של יציאה למרחב. חברת „אינטרקוסמא וולה" איתרה כבר שטח קרקע באחד מאיזורי הפיתוח בירושלים, ובשטח זה יוקמו המפעלים החדישים של „וולה" אשר יתפרשו על פני שטח של 5½ דונם. ההשקעה בהקמתם תסתכם ב־2 מיליון ל"י והשלמתם מתוכננת לקראת שנת 1975.

אולם תנופת הבניה הפיזית אינם היעדים העיקריים של חברת „וולה". יעדיה המרכזיים של החברה מופנים לעבר ציבור הספרים והלקוחות, ייצור ושיווק תכשירי שיער, הקמת סלוני יופי חדשים ושיפוץ מספרות ישנות, הדרכה מקצועית ברמה גבוהה וקידום רמתם המקצועית של ספרי ישראל.

אלה הם שלושת המוקדים המרכזיים בפעולות חברת „וולה" לתמרוקי שיער, בישראל, החברה הניצבת במרכז הפעילות הקוסמטית במדינת ישראל.

חברת „וולה" שולטת כיום שליטה מלאה בענף תכשירי השיער ועור הראש. סוגי השמפו השונים מתוצרתה, דוגמת: ניאופון, לייפפון, אייפון ועוד, וכן צבעי השיער הידועים בשם „קולסטון", הם כן הנמכרים ביותר בארץ ובעולם. סידרת תכשירי „אקטיב־עור" המיועדת לטיפול הבראת פגמים וליקויים בשיער, היא בלעדית בהיסגיה ובהיקף מכירותיה. סידרה זו כמרבית תכשירי „וולה", פותחה בעקבות עבודת מחקר מקיפה במעבדותיה של חברת „וולה" בדרמשטדט והוכיחה את יעילותה בסידרת נסיונות ובמבחן המעשי על־ידי עשרות מיליוני בנים ברחבי העולם. „וולה" מפתחה תכשירים רבי צניין, הנוגת סדרת ה„ליפטקסים" להבראת השיער והיזוק, וכן הספריי המיוחד „וולה פלקס" המיוצר בשלושה סוגים (לשיער שמן, לשיער רגיל ולשיער יבש).

אחד החידושים המהפכניים של חברת „וולה" הוא הקרם ללא שומן המיוצר על בסיס אלכוהולי — „וולה פורם".

החברה אינה מזניחה את הגברים והיא מפתחת תכשירים מיוחדים לגברים. בסך הכל מייצרת „וולה" בישראל, למעלה מ־300 תכשירי קוסמטיקה שונים.

ייצור ושיווק תכשירים הוא כאמור רק שלב אחד במעגלי הפעולה של החברה. וכאן אנו מגיעים אל מחלקת ההנדסה בראשות דני בראון, מחלקה זו פועלת בקצב מראץ, שוקדת על ביצוע מהפכה בענף המספרות וסלוני היופי הפיכתם ממסדות פרובינציאליים מעוטי ציוד ועניי תפאורה להיכלי יופי מוהיבים, המצויידים במיטב התוצרת העולמית ויעילים בארגונם.

השנה הקימה מחלקת ההנדסה, 20 סלוני יופי חדישים ומפוארים, במקומות שונים ברחבי הארץ, 50—40 מספרות ישנות זכו לשיפוץ ושיקום יסודיים ומודרניים. מחלקת ההנדסה, פועלת על פי שיטות חדישות. היא מלווה את שלבי הקמת המספרות החדשות, החל בשלב התיכנון על־ידי מומחי המחלקה. וכלה במסירת המפתח לבעל הסלון. מחלקת ההנדסה אחראית גם לשיווק אביזרי מספרות ומכשירים חדישים. בין האביזרים המעולים: מקריני אור חום „וולה־סולאר", „פבוריט", קערות רחצה „ארליכפי", כורסאות „בלמונט־רענה". המחלקה מעניקה שירות אחזקה ומקצועי ולרשותה חלקי חילוף מתאימים המאפשרים לה פעולה רצופה ללא הפרעות.

ההדרכה המקצועית היא התחום השלישי והחשוב של פעולות „וולה". החברה קבעה לה כעיקרון סיסמת מנהלה הנמרץ, מר מיכאל בראון, „לסייע לספרי ישראל להגיע אל הצמרת הבינלאומית". החברה מפעילה מכוני הדרכה השתלמותיים בתל־אביב ובירושלים, מפרסמת רבעון קבוע („חדשות וולה") ובו פרטים על האופנה החדשה, התכשירים החדשים, ההדרכה המקצועית ועוד. החברה מקיימת תחרויות בספרים מעולים, משגרת משלחות להשתלמויות בחו"ל ומסייעת לארגונים ולמוסדות ספרים ברחבי הארץ בעבודתם. „וולה" מביאה כדי שנה ממרכזה העולמי, איש הדרכה מיוחד, הערוך קורסים והשתלמויות ברחבי הארץ.

תולדותיה של „וולה" בישראל קשורים קשר הדוק בדמותו של מר בראון ז"ל, המפעל הישראלי של „וולה" הוקם בשנת 1949. מר בראון ז"ל פתח את מפעלו בתנאים פרימיטיביים, עם עובד אחד בלבד. כיום עובדים יותר מ־50 איש, מספר שיא, שבו הייצור נעשה במכונות אוטומטיות. המייסד מר ארתור בראון עמד בראש מפעלו במשך יותר מעשר שנים, הו נפטר בשנת 1962. ההנהלה עברה לידי בנו הנמרץ והדינאמי מר מיכאל בראון, כיורשו הנאמן של אביו הגדול וממשיך מר בראון, הבן, בפיתוח בצעדי ענק, שלא כמקובל בענף. הנרקסה רואה מר בראון את ייעודו לא רק בהגברת המכירות והרווחים של מפעלו, אלא בפיתוח תודעת היופי והאופנה בישראל.

גידולה של חברת „וולה" בישראל והתפתחותה, צוינו במרכז החברה בעולם. אלא מעל הכל מציינים זאת אנשי ישראל כדוגמא ליוזמה נאה ומוצלחת וכמצבה לדות בה ניתן לשלב מסחר והחבת עם טובת הציבור הכלל.

י. נוטמן
מזכיר האיגוד הארצי למסחר בישראל
מחוז ירושלים.

האיגוד הארצי למסחר (זעיר) בישראל, שהוקם בירושלים בשנת 1964 אחרי גלגולים שונים במסגרת של ארגונים ענפיים שונים שהיו מפוצלים, ריכז סביבו במשך תקופה קצרה את רוב ענפי המסחר והעסקים בעיר.

המטרות הראשונות שהאיגוד הציב לפניו היו ריכוז המסחר הקמעונאי והעצמאיים במסגרת ארגונית אחת, כדי לתת כוח לגוף הציבורי והכלכלי הזה שמונה אלפים מועסקים במסחר הקמעונאי.

בזמן קצר יחסית הפך האיגוד לגורם מקצועי חברתי וכלכלי חשוב, בעיקר ידע לתת תשובות על השינויים שחלו והולכים וחלים בשיווק המודרני.

תנופת־יתר קיבל האיגוד אחרי מלחמת ששת הימים עם איחודה של ירושלים והצורך בשילוב כלכלי ומקצועי בין שני חלקי העיר, שתנאי השיווק בהם היו שונים.

היום, חמש שנים אחרי איחודה של ירושלים, אנחנו עדים לאותו השלב המוצלח בשטח המסחרי וסילוק הניגודים בדרכי השיווק.

הקמת סניף האיגוד במזרח ירושלים, המהווה את המוסד הוּלגטרי היהודי היחידי במזרח העיר, והצטרפותם של מאות חברים סוחרים ערבים לאיגודנו, הן עדות נאמנה לדרך שהתווינו בראשית צעדינו.

האיגוד במחוז ירושלים מטפל במכלול הבעיות של ענפי המסחר השונים, וכמו כן נותן טיפול אינדיבידואלי לכל סוחר או עצמאי בכל הבעיות המקצועיות, כגון: ייעוץ מקצועי, טיפול בבעיות מיסוי, ייעוץ משפטי, אשראי, שרותים לענפים בשיווק מצרכים שונים.

פעולותינו במזרח ירושלים מבוססות על: פגישות חברתיות, ייעוץ מקצועי, יבוא סחורות מארצות חוץ, טיפול אינדיבידואלי: איחוד משפחות, ביקורים משפחתיים ועוד, טיולים ופגישות חברתיות מעורבות.

הבעיות שהאיגוד עומד בפניהן היום הן:

החיים המסחריים.
1. ההשלכות של המדיניות הכלכלית והעליה במחירים ובשכר על
2. הרווח הנמוך בענף המכולת, שאינו עומד בפרופורציה מבחינה כלכלית.
3. מדיניות המיסוי ואפשרות ביצוע הכנית מס ערך מוסף.
4. המיסוי המוניציפלי וכו'.

פעולותיו של האיגוד מוכרות בחיים הכלכליים והציבוריים בעיר והוא צועד יחד עם השינויים שהולכים וחלים עם התפתחות ירושלים כבירת ישראל והתפתחות המשק והכלכלה בעיר.

לבריאות והנאה:

כרמית
ממתקי מעלה החמשה

קרמלים מחלב טרי ושמנת
עשויים לפי ידע צרפתי

GALLIOT D'ISIGNY

מוצרים מובחרים
באריזות מגוונות

אנו ממליצים על:
קרמל חמאה־בטרסקוטש
להפסקת העישון

אלפין ALPIN
מסעדה צמחונית
ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 25, טל' 26626
ארוחות בקר, צהרים, ערב

ירושלים־הכנסת
מדליה ממלכתית תשל"א

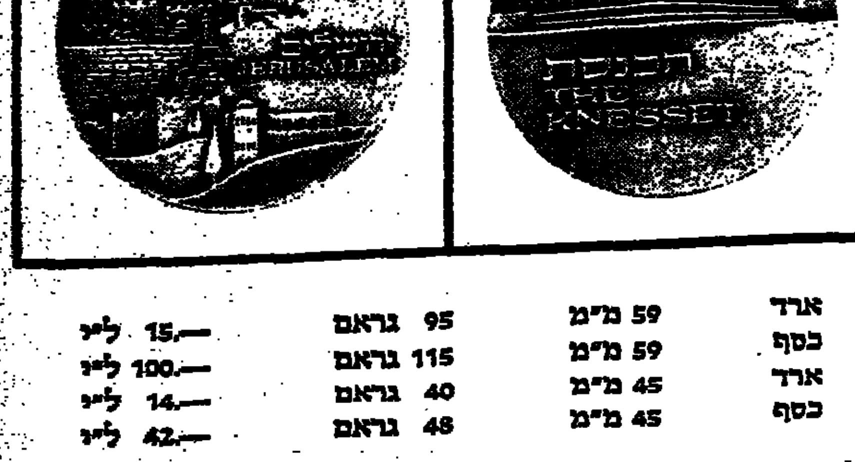

ארד	59 מ"מ	95 גראם	15.— ל"י
כסף	59 מ"מ	115 גראם	100.— ל"י
ארד	45 מ"מ	40 גראם	14.— ל"י
כסף	45 מ"מ	48 גראם	42.— ל"י

כל המדליות ממוספרות ונושאות על שוליהן את סמל המדינה והמלים "מדינת ישראל" בעברית ובאנגלית.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

להשיג:
במשרדי החברה בירושלים, רח' קרן היסוד 11, ובתל־אביב, רח' מגדלי 3, בבנקים ואצל סוכנים מורשים.